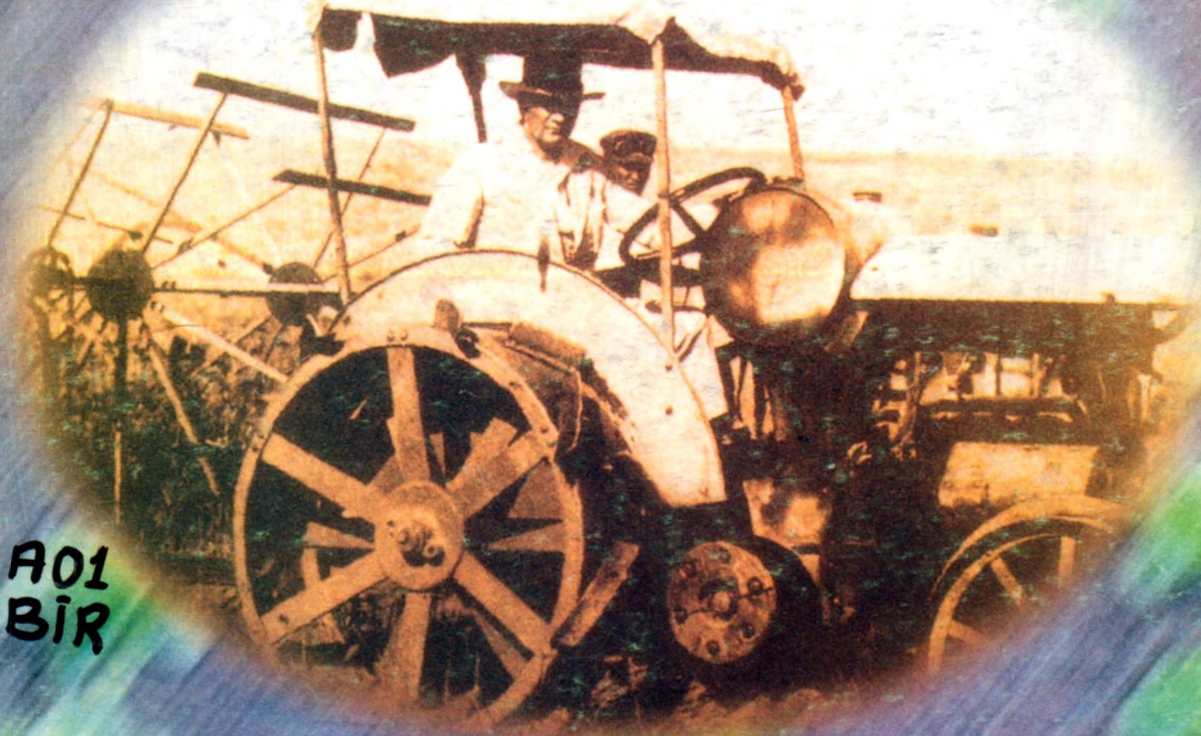

1. Tarım Şûrası

Sonuç Raporu

A01
BİR

25-27 Kasım 1997
ANKARA

T.C.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

I. TARIM ŞÛRASI

SONUÇ RAPORU

25-27 KASIM 1997

ANKARA

I. TARIM ŞÛRASI

Şûra Başkanı
Mustafa TAŞAR
Tarım ve Köyişleri Bakanı

Şûra Yürütme Kurulu Başkanı ve Genel Sekreteri
İlhan BİLGİN
Müsteşar Yardımcısı

Şûra Yürütme Kurulu Üyeleri:

Prof. Dr. Sadi ARAL	A.Ü. Veteriner Fakültesi
Prof. Dr. Ekrem KÜN	A.Ü. Ziraat Fakültesi
Saim DAĞ	TZOB Genel Sekreter Yardımcısı

Şûra Genel Sekreter Yardımcıları

Mustafa DOYUK	APK Kurulu Başkanlığı
Adnan MARAŞLI	TMO Genel Müdürü

Şûra Genel Sekreterlik Çalışma Gurubu

Yıldız AKIN	APK Kurulu Başkanlığı
Nusret ZENCİRCİOĞLU	Tarımsal Araştırma Genel Müdürlüğü
Ahmet KAYMAZ	APK Kurulu Başkanlığı

"Milli ekonominin temeli ziraattir. Bunun içindir ki, ziraatte kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar, bu maksada erişmeyi kolaylaştıracaktır.

Fakat, bu hayatî işi, isabetle amacına ulaştırabilmek için, ilk önce ciddi etüdlere dayalı bir ziraat siyaseti tesbit etmek ve onun için de her köylünün ve bütün vatandaşların kolayca kavrayabileceği ve severek tatbik edeceği bir ziraat rejimi kurmak lazımdır."

K. Atatürk

I . TARIM ŞURASI

ULUSAL TARIM BİLDİRGESİ

"TOPLUMLARIN GELİŞMESİNDE VE İNSAN YAŞAMININ SÜRDÜRÜLMESİ İÇİN GEREKLİ OLAN İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASINDA EN ÖNEMLİ EKONOMİK FAALİYETİN TARIM OLDUĞU BİLİNCİNDEN HAREKETLE , BİZ TÜRK TARIMCILARI OLARAK ;

TOPLUMSAL REFAHIMIZI SAĞLAYACAK, TÜM FAALİYET ALANLARIYLA EKONOMİK KALKINMAMIZIN KAYNAĞINI OLUŞTURAN TARIMIN DEVAMLI VE KARARLI BİR ŞEKİLDE DESTEKLENMESİ GEREKTİĞİ İNANCIYLA ;

TARIMIN HER KESİMİ İÇİN AKILCI, GERÇEKÇİ VE CESUR POLİTİKALAR ÜRETİLİP UYGULANMADIKÇA , TÜRK TARIMININ VE DOLAYISIYLA TÜRK ULUSUNUN ÇAĞDAŞ UYGARLIK DÜZEYİNE ULAŞMA ÖZLEMİNİN GERÇEKLEŞEMEYECEĞİ BİLİNCİYLE ;

TARIMIN, SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM İLKESİNE UYGUN OLARAK GELİŞTİRİLİP GÜÇLENDİRİLMESİNİ BİR ÜLKÜ OLARAK BENİMSEYECEĞİMİZE, BU YOLDA YILMADAN VE USANMADAN ÇABA HARCAYACAĞIMIZA VE BÜTÜN TARIM CAMİASININ BUNU GÖREV SAYACAĞINA İNANARAK , BAŞARIYA ULAŞMANIN ANDIMIZ OLDUĞUNU

YÜCE ULUSUMUZA BİLDİRİRİZ."

27 KASIM 1997

Doç. Dr. Orhan DOĞAN
Doğal Kaynakların Korunması
Komisyonu Başkanı

Prof .Dr. Turhan AKÜZÜM
Tarımsal Yapı ve Değişmeler
Komisyonu Başkanı

Dr. Gürbüz MIZRAK
Araştırma ve Geliştirme
Komisyonu Başkanı

Prof.Dr.Şahabettin ELÇİ
Eğitim ve Yayım
Komisyonu Başkanı

Dr. Tuğrul BALIKÇIOĞLU
Tarımsal Girdiler
Komisyonu Başkanı

Ayhan ELÇİ
Tarımsal Üretim Politikaları
Komisyonu Başkanı

Haşim ÖĞÜT
Destekleme Politikaları
Komisyonu Başkanı

Dr. Celal ÖZCAN
Bitki Koruma- Hayvan Sağlığı-
Gıda Kontrolü Ve Su Ürünleri
Komisyonu Başkanı

Burhanettin KÖROĞLU
Pazarlama Komisyonu
Başkanı

Hüsnü POYRAZ
Tarımda Örgütlenme
Komisyonu Başkanı

Şûra açılış töreni

Şûra Genel Kurul Toplantısı

Başbakan Sayın Mesut YILMAZ ile Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa TAŞAR Trakya'da çiftçi sorunlarını dinlerken.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Birinci Tarım Şûrası 25-27 Kasım 1997 tarihlerinde Ankara Hilton Otelinde 3 gün süre ile toplanmış ve çalışmalar tüm katılımcıların büyük bir ilgi ve istekli katkıları ile gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. İlk Şûra olması ve bu alanda ilk adımın atılmış olması dolayısıyla büyük önem taşımaktadır.

Tarım Şûrası; 25 Şubat 1992 gün 21153 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış olan "Tarım Şûrası Yönetmeliği"nde, 2 Aralık 1993 ve 6 Eylül 1997 tarihlerinde yapılan madde değişiklikleri de dikkate alınarak belirlenen prensipler ve kurallar çerçevesinde yürütülmeye çalışılmış olup gerek üye tesbitleri ve gerekse çalışma şeklinde bu çerçeveye sadık kalınılmıştır. Ancak, katılım konusunda tüm taleplerin karşılanamaması, uygulamada karşılaşılan bazı sorun ve eksiklikler nedeniyle mevcut Yönetmelikte değişiklik yapılma konusu gündeme gelmiş olup, bundan sonraki Şura'lara hazırlık olmak üzere gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Şûra hazırlık çalışmaları sırasında, tarımla ilgili sektör temsilcilerinin katılımlarıyla hazırlanan raporlardan oluşan "Şûra Çalışma Belgesi" esas alınarak, on ayrı konuda Şûra Üyelerinin istekleri doğrultusunda oluşturulan Komisyonların çalışmalarında; sektörün mevcut durumu itibariyle sorunlar ve öncelikleri, kurumsal ve kuramsal çözüm önerileri tartışılarak komisyon kararları belirlenmiş ve son gün yapılan Genel Kurul Toplantısında oy birliği ile alınan Kararlar dizisi ortaya konulmuştur.

Şûra'da alınan kararların gereğini yerine getirmek, kalıcı tarım politikaları geliştirmek öncelikli hedefimiz ve görevimiz olacaktır. Bakanlığımızca başlatmış olduğumuz, "Destekleme Kurulu"nun kurulması, bu Kurul'da işlemeye başlatılan Prim Sistem uygulaması, Şûra çalışmaları devam ederken yayınlanan Gübre Kararnemesi ve çalışmaları sona eren Türkiye Hayvancılığını Geliştirme Projesinin Şûra Kararları ile desteklenmesi; bu kararların uygulanmasının başlangıcı olarak önemli bir göstergedir.

Tarım Şûra'sını onurlandıran saygıdeğer konuklarımızın konuşmaları, Şûra Komisyon Çalışmaları Sonuçları ve değerlendirmenin yer aldığı bu "Şûra Sonuç Belgesi; tüm sektör ilgililerinin yararlanması ve tarım politikaları tesisinde rehber niteliği taşıması dileğiyle sunulmaktadır.

Mustafa TAŞAR
Tarım ve Köyişleri Bakanı

Cumhurbaşkanı
Sayın SÜLEYMAN DEMİREL'in
I. TARIM ŞÛRA'sı Genel Kurulu'nda
Yapmış Olduğu Konuşmaları
27 Kasım 1997

"Tarım işi bir devrimdir, bir uygarlık kavgasıdır."

1. Tarım Şûrasının değerli üyeleri, değerli misafirler; hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Tarım olayı, insanlıkla beraber başlayan bir zenaattir. Sonradan gelişerek sanat haline, daha sonra da bir sanayi haline gelmiştir. Ama, insanoğlu, bu yerkürenin üzerinde yaşayabilmek için, varlığını sürdürebilmek için her şeye başvurma bilinciyle veya her şeye başvurma duygusuyla meydana gelmiştir. Bu her şeyin içerisinde bitkiler vardır, ağaçlar vardır, hayvanlar vardır, suda yaşayan mahlukat vardır; yani, kendisi dışında her şey vardır diyeceğim, zaman zaman kendisi de bunun içine dahildir. İnsanoğlu, yaratılış itibariyle, varolma içgüdüsünü her şeyin üstünde tutmuştur ve bu yerküre üzerinde, insanoğlu, doğanın verdiğini alarak hayatını idame ettirmiştir.

Asrın başına gelindiği zaman, bitmek üzere olan bu asrın başına gelindiği zaman, 1 milyar 900 milyon civarında olan nüfus, asrın sonunda 4,5 milyara çıkmıştır. Dünya, hiç bu kadar çok nüfusu barındırmamıştır. Şimdi, önümüzdeki otuz - otuzbeş sene zarfında, yani 2020'li yıllarda bu nüfusun, 12 milyara çıkacağı tahmin ediliyor.

Dünya telaş içerisindedir; yani, dünya değil de insanlık telaş içerisindedir. Acaba bu küre, bu 12 milyar nüfusu nasıl taşıyacak, nasıl yedirecek, nasıl giydirecek ve buna içecek su yetecek mi, koklayacağı hava kâfi gelecek mi? Bu telaşın içerisindedir ve bu telaşta haklılık vardır.

İşte bu dünyanın dikkatini çekmiş, uluslararası, bütün insanlığın müşterek problemi haline gelmiş ve bilim adamları, düşünürler, hepsi birden bu meselenin üzerine varmışlardır.

Bir taraftan hava kirlenmesinin, ozon tabakasıyla çok yakın ilgisi söz konusudur ve kâinatın bir düzeni vardır. Bu düzen içerisinde, yerküremizin, hiç olmazsa bir insan ömründe hissedilmeyen birtakım sabitleri var, değişmeyenleri var. Mesela, dünyanın ısısı değişmiyor, her sene mevsimler oluyor; ama, bunlar hep oluyor ve burada da, sera etkisi dediğimiz, ozon tabakasının zaafa uğraması, güneşten gelen ışınların dünya üzerindeki canlılar için tehdit haline gelmesi, dünyanın ısınması gibi sorunlarla dünya karşı karşıyadır.

Yerkürenin vereceği: Sürdürülebilir Kalkınma

Söylediğimiz şeyler, birtakım tehlikeler icat etme olayı değildir. Bunlar, insanoğlunun karşı karşıya kaldığı olaylardır. 1992'de, Rio De Janeiro'da çevre konferansı aktedilmiş ve bu konferansta çok önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlar, dünyanın düzenini korumaya matuf kararlardır ve dünyanın düzenini korurken, insanoğlunun yerküreden alacağı tükenecektir. Tükendiği zaman, bu yerküre yaşanamaz hale gelecektir. Öyleyse ne yapmak lazımdır? Yerküreden, yerkürenin vereceğinden fazlasını almamak lazımdır. Yerkürenin vereceği nedir, onu çok iyi bilmek lazımdır. İşte bunun adına, sürdürülebilir çevre, sürdürülebilir kalkınma deniyor.

İnsanoğlu, yerküreden ne alıyor? Bitki alıyor, hayvanlar alıyor, ağaçları alıyor ve bunları işliyor. Bugünkü haliyle, araya teknoloji girmezse, yerkürenin vereceği şeyler, bu 12 milyar insana yetmeyecektir. Hatta, yarısına bile yetmeyecektir. Hatta, bugünküne de yetmemektedir zaten. Bugünkü 4,5 milyar nüfusun bir kısmı sefalet içinde yaşamaktadır, bir kısmı iyi şartlar içinde yaşamaktadır. İşte, bu da dünyanın önemli meselelerinden birisidir. Ama, netice itibariyle teknolojinin araya girmesi ve yeni birtakım tanzimler, doğanın tanzimlerine ilaveten yeni birtakım tanzimler meydana getirmesi söz konusudur. Bu tanzimler içerisinde, işte, tarım teknolojisi ve tarım dediğimiz zaman gayet geniş kapsamlı kullanıyorum; bunun içerisinde hem ormancılık, hem hayvancılık, hem su ürünleri, hem tarımın bütün şubeleri dahildir- önümüze geliyor ve her ülkede tarımın sorunları konuşuluyor. Yalnız, tarımın sorunlarını, ekonomilerin diğer sorunlarından ayırmak ve dünyanın tüm sorunlarından ayırmak da mümkün değildir. Hepsi iç içedir bunların.

Burada, bunların ayrıntılarına girmem mümkün değil veya birbirleriyle olan münasebetlerini tesis etmem mümkün değil. Ama, ben, kısaca, tarım denildiği zaman bunun yerini, dünya ölçüsünde, insanlık ölçüsünde bir tarif etmek istiyorum.

Şimdi biz, bir taraftan bu güzel ülkenin, ecdadımızın bize emanet bıraktığı bu güzel ülkenin imkânlarından azami şekilde yararlanmak, bir taraftan da, Türkiye'nin doğasını ihya etme gibi iki görevle karşı karşıyayız.

Türkiye'de tarım dediğimiz olay, bizim ülkemiz, Anadolu'muz, medeniyetlerin beşiğidir ve en eski zamandan beri işlenen topraklara biz sahibiz. En eski zamandan beri kullanılan doğaya da biz sahibiz ve insanoğlu'nun doğa üzerindeki tahribatını, belki birçok ülkede görmek mümkündür; ama, bizim ülkemizde görmek çok kolaydır. Şimdi biz, bir taraftan bu güzel ülkenin, ecdadımızın bize emanet bıraktığı bu güzel ülkenin imkânlarından azami şekilde yararlanmak, bir taraftan da, Türkiye'nin doğasını ihya etme gibi iki görevle karşı karşıyayız.

Aslında, bizi ilgilendiren bu meseleler, dünyayı da ilgilendirmiştir. Nitekim, 1996'da, FAO, Roma'da bir uluslararası toplantı yapmış, bu toplantıda, işte, beslenme meselelerini, gıda meselelerini ve tarımın pek çok meselelerini dünya ölçüsünde tartışmıştır.

1997 Ekiminde de, Antalya'da yapılan Ormancılık Kongresi, keza, dünyanın 170'e yakın ülkesinin iştirakiyle yapılmış; yine, doğanın en önemli unsurlarından biri olan yeşil tartışılmıştır. Yeşilin doğa üzerindeki nazım rolü tartışılmıştır.

Dün belki çok fazla dikkatli olmaya lüzum olmayabilirdi ve onun baskısı olmayabilirdi; ama, bugün dikkatli olmaya herkes mecbur. Nasıl ki dünya nüfusu artmışsa, onun içinde benim ülkemin nüfusu da artmıştır. 1920'li yıllarda -ki, 1927 nüfus sayımı var elimizde,13 milyon Türkiye- 1920'li yıllara gidildiğinde 13 milyondan da az, 9 milyon, 11 milyon civarında bir Türkiye'den, bugün 70 milyonluk bir Türkiye'ye gelmişiz. Yani, Anadolu, bu zamana kadar, tarihinde beslemediği kadar çok insanı beslemeye, daha iyi beslemeye, daha iyi barındırmaya mecbur edilmiştir, mecburdur.

Aslında, bunu nasıl yapacaktır? İşte, burada, Türkiye sorunu başlıyor. Aslına bakarsanız, 1920'li yılların başında, Büyük Atatürk'ün Kurtuluş Savaşını zaferle neticelendirmesinden sonra, milletimizin zafere erişmesinden sonra "köylü efendimizdir" diye başlattığı olay, yüzde 75 - 80'i tarımda yaşayan bir Türkiye'nin -tarımda yaşayan nazik bir kelime, bunun daha açığı- köyde yaşayan bir Türkiye'nin, yüzde 80'i köylü olan bir Türkiye'nin, uygar topluma, yani sanayi toplumuna nasıl uyacağı Türkiye'nin en önemli meselesiydi.

Türk devriminin, bir taraftan hukuk nizamı, bir taraftan devletin kuruluşu, bir taraftan ekonomik kalkınma hadiseleri hedefi iken, bir diğer hedefi de, bu yüzde 80 tarımda yaşayan nüfusu daha iyi yaşatmak ve tarım nüfusunu azaltma, yani tarımda yaşayan nüfusu azaltma bir diğer konusu idi.

Türk tarımının sorunları nüfusta yatar; Türk tarımının sorunları, bu nüfusun kalkınmışlığında yatar. Hangi seviyede kalkınmış; onda yatar.

Nüfusunun yüzde 80'i tarımda yaşayan bir ülkenin zengin olması mümkün değildir ve Büyük Atatürk, milletin zenginliğini istiyor. Zenginlik, maddi bakımdan, manevi bakımdan her ölçüde zenginlik. Ben, eğitim bölümünü, sağlık bölümünü, diğer moral ve manevi kalkınma bölümlerini işin içine almayacağım; ama, işin maddi bölümünü ele alırsanız, nasıl bu yüzde 80'i tarımda olan, köyde olan nüfusa medeni hizmetleri nasıl götüreceksiniz; bir. İkincisi, bunu nasıl ayağa kaldıracaksınız, nasıl zengin edeceksiniz?

O günlere baktığımız zaman, tarım kesimi dediğimiz tarım kesimi, köylü, efendimiz dediğimiz köylünün -çok önemli bir olaydır, Büyük Atatürk'ün meseleye olan vukufunu çok iyi gösterir- neydi bu üretim vasıtası, kara saban, kara öküz, kara kağnı ve kara çarık. Dört tane kara. Buradan ne çıkardı; buradan, 50 milyon dönüm arazi ekilmekteydi 1920'li yıllarda, 50 milyon dönüm araziden, 1 milyon tonu aşan bir miktarda buğday çıkarılmaktaydı. 50 milyon dönüm arazi, 1 milyon ton buğday; dö-

nüme 34 kilogram verim, buğday verimi. Işte, tohumundan biraz fazlasını alırdı. 1920'li yılların, 1930'lu yılların, hatta 1940'lı yılların önemli bir kısmındaki Türkiye'de mesele buydu.

Yalnız, artan nüfus, toprak üzerine varılmasını gerektirdi ve 1950'lere geldiğiniz zaman, 16 milyon hektar civarında, 50 milyondan 160 milyon dönüme çıkan bir ekim alanıyla Türkiye karşılaştı. Yani, meralar bozuldu, yamaç arazi işlendi işlenebildiği kadar. 1950'ye gelindiği zaman, bu hayat memat meselesiydi. Insanoğlu, ayakta durabilmek için ne lazımsa onu yapacaktı, yaptı. 5 milyon hektardan 16 milyon hektara...

Ve 1950'li yıllarda, Türkiye, geniş çapta mekanizasyonla tanıştı. 1950 yılına geldiğiniz zaman, Türkiye'deki traktör sayısı birkaç bindir. 1960'lı yıllara geldiğiniz zaman, traktör sayısı 55 bindir. Rakamları kabataslak veriyorum. Tabiî, 1997'ye geldiğiniz zaman, traktör sayısı 850 bindir. Işte devrim bu; yani, kara saban ve kara öküzden traktöre, mekanizasyona kayıyorsunuz, devre uyma olayı.

Tabiî ki, 1920'li yılların, 1930'lu yılların, 1940'lı yılların, hatta 1950'li yılların tarımının kendine mahsus sorunları vardı. Artarak giden bu yıllar içerisinde de, yine bir taraftan işlenen arazi çoğaldı ve bugün, 260 milyon dekara geldi; yani, 50 milyon, 160 milyon, 260 milyon.

Türkiye'nin bu miktarı artırması mümkün değildir; yani, ekilebilir, sürülebilir, kullanılabilir arazinin sınırına gelmiştir. Bundan sonraki kısmı, yani bunu artırmak isterse, geriye kalabilmiş yeşil örtüyü ve ormanı tahrip etmesi lazım. Ki, buna, Türkiye, Türk halkı tümüyle karşıdır.

Ekilen araziyi böylesine götürürken, bir taraftan da nüfusa baktığımız vakit, nüfus, 12 milyon, 13 milyondan 70 milyona gelmiştir; ama, dün yüzde 80'i kırsal alanda, tarımda, köyde yaşayan nüfusun, bugün 70 milyona geldiği halde, hâlâ maişetini tarımdan alır, yani yine köyde yaşar.

Şimdi, bunları şunun için söylüyorum: Tartışıyorsunuz, Türk tarımının sorunları. Türk tarımının sorunları nüfusta yatar; bir. Ikincisi, Türk tarımının sorunları, bu nüfusun kalkınmışlığında yatar. Hangi seviyede kalkınmış; onda yatar.

Hemen sözün başında söyleyeyim ki, Türk tarımının sorunlarının çözümünde birinci mesele birinci olması şart değil; ama, çok önemli bir mesele- bu yüzde 40 - 44 civarındaki nüfusu yüzde 10'ların altına indirmektir, 10'lara indirmektir. Bu kolay da değildir; çünkü, görüyorsunuz, aşağı yukarı altmış - yetmiş sene uğraşmışsınız, yüzde 80'den yüzde 40'lara indirmişsiniz. Yalnız, nüfus artmış, arttığı için ancak bu kadar indirebilmişsiniz.

Yüzde 40-44 civarındaki nüfusu yüzde 10'ların altına indirmektir. Bu kolay da değildir; aşağı yukarı altmış-yetmiş sene uğraşmışsınız, yüzde 80'den yüzde 40'lara indirmişsiniz. Yalnız, nüfus artmış, arttığı için ancak bu kadar indirebilmişsiniz.

Eğer rakam istersek, Avrupa Birliği dediğimiz ülkeler, aşağı yukarı 15 ülkenin tarımla uğraşan nüfusu yüzde 10'un altındadır, yüzde 8 civarındadır. Amerika Birleşik Devletlerine bakarsak -ki, dev bir tarım ülkesidir, dev bir sanayi ülkesidir ayrı mesele- bir dev tarım ülkesidir ve oraya bakarsak, nüfusun yüzde 3'ü tarımla uğraşır. Öyleyse, biz, hâlâ çok gerilerdeyiz.

Yalnız, üretim bahsine geldiğimiz vakit, işte can alıcı ikinci nokta da bu. Birinci nokta, tarımda yaşayan, toprak üzerinde yaşayan, maişetini topraktan çıkaran nüfus, hâlâ benim ülkemde fazladır.

Ben makro meselelere temas etmek istiyorum; çünkü, bu makro meseleler çözülmedikçe -bunların çözülmesi de kolay değil; bu transformasyon dediğimiz büyük olaydır, devrim dediğimiz büyük olaydır- güncel meselelerin altından kalkamayız, güncel meseleler, bizi hep rahatsız etmeye

devam edecektir.

Ve dönüp geliyorsunuz, eğer bu kadar çok nüfusu toprak üzerinde yaşıyorsa, toprak parçalanacak. Benim ülkemde toprağın yüzde 85'i 10 hektardan küçük. Mülkiyet bakımından. Toprağın parçalı oluşu da verimi çok düşürmektedir.

Herşeyde Verim

Şimdi, 34 kilo buğday veriminden başlamışım dönümüne ve 1 milyon ton buğday üretiminden başlamışım, 18,5 yahut 20 milyon ton buğday üretimine gelmişim 100 milyon dekar buğday ekerek. Buradaki verim dekar başına 200 kilo. Türk tarımının ikinci meselesi verimdir. Her alanda verim. Yalnız buğ-day ve arpada değil, hayvancılıkta, su ürünlerinde, ormancılıkta, her şeyde verim.

Zaten, bugün, dünyanın meselesi verimdir ve verim, teknolojiyle ve tarım yapılış şekliyle çok yakından ilgilidir. Verim yağmurla ilgilidir, verim suyla ilgilidir, verim gübreyle ilgilidir, verim haşere mücadelesiyle ilgilidir, verim mekanizasyonla ilgilidir. İşte, burada -buğdayı misal olarak veriyorum, başka şeyleri de veririm- dekar başına 500 kilo buğdaya gelmesi lazım. Ortalamayı söylüyorum. Yapabilir miyiz; 500 kilodan fazla verim aldığımız yerler var Türkiye'de. Yani, yapabilir miyiz, yapamaz mıyız yok; ortalamayı 500 kiloya getirmeye mecburuz.

Türkiye'nin bu verime ulaşabilmesi için, işte, pek çok unsurlar vardır. Bunların hepsini tartışmışsınızdır, tartışmaktasınız. Ben, bunlara teker teker girmiyorum; eğitimden, bilimden, teknolojiden Türkiye nasibini almalıdır; yani, çiftçisini daha iyi eğitmelidir, daha iyi tohum kullanabilmelidir, daha iyi damızlık hayvan kullanabilmelidir, daha iyi fide kullanılabilmelidir. Tohum, bugün, hemen hemen verimin candamarı haline gelmiştir. Bütün bunlar yeni olaylardır.

Benim içinde bulunduğum Türk köyünde, bizim yaptığımız iş vaktiyle, ekeriz tarlayı, buğdayı kaldırırız, dönüm başına 50 kilo buğday aldıysak, o çok iyi bir şeydir. Ondan sonra, onun içerisinden bir kısmını tohumluk ayırırız, ertesi sene aynı tarlaya ekmek için. Ondan sonra, bir kısmını bulgur, tarhana ayırırız. Geriye bir şey kalıyorsa, onu da satarız; ayakkabı almak için, üst baş almak için. İşte, Türk tarımı ve Türk köyü buydu.

Ama, yeni bir tohum, acaba bunu 50 kilodan, 150 kiloya, 200 kiloya çıkarabilir miyiz? arayışı bugünün işidir. Bugünün işidir dediğimiz zaman, dünün de işidir; ama, daha ileri zamanların işidir. Şimdi daha ilerisini arıyoruz, 500 kilo buğday arıyoruz dönüm başına. Yalnız buğday da değil, her alandaki verimi böyle yukarıya doğru çıkmış arıyorum.

Türk tarımının bir hedefi daha, kendine yeten bir Türk tarımı. Efendim, kendine yetmesi şart mı Türkiye'nin, yetmese olmaz mı? Olur. Yetmeyenini alırsınız. Neyle alırsınız; parayla. Paranız varsa alırsınız. Yani, dış para, döviz lazım, döviziniz varsa alırsınız. Onda hiçbir mahzur görmüyorum; yalnız, nüfusunun yüzde 44'ü tarımla uğraşan bir Türkiye, nüfusunun yüzde 10'u tarımla uğraşan sanayi Avrupa'sından tarım ürünü alırsa, bu benim izzeti nefsime dokunur. Dokunmaz mı? Et alacağız, süttozu alacağız, tereyağı alacağız, peynir alacağız, ondan sonra zaman zaman buğday alacağız, yünü dışarıdan alacağız, deri alacağız... Yağı söyledim, önemli bir olay. Tereyağı ve yağ, nebati yağ yani. Şeker alacağız ve 100 kişiden 44 kişi de bu ülkede çiftçi olacak. Bunu kimden alacağız; 100 kişiden 8 kişisinin çiftçi olduğu Hollanda'dan veya Almanya'dan veya 3 kişisinin çiftçi olduğu Amerika'dan alacağız. Hatta hindi alacağız,

Türk tarımının en önemli meselelerinden birisi, kendine yeterlik prestijine sahip olması, bilincine sahip olması ve bu prestiji korumasıdır.

tavuk alacağız, sıkışırsak yumurta alacağız.

Bence, Türk tarımının en önemli meselelerinden birisi, kendine yeterlik prestijine sahip olması, bilincine sahip olması ve bu prestiji korumasıdır.

Sevgili şûra delegeleri, bunları size şunun için söylüyorum: Yani, tarım işi bir devrimdir, bir uygarlık kavgasıdır. Hem bir taraftan toprak üzerinde yaşayan nüfusu azaltacağız, hem bir taraftan toprağın verdiğini çoğaltacağız, aynı toprağın verdiğini çoğaltacağız. İşte bunu yapabilmemiz lazım.

Bilgisiz tarım olmaz. Türk halkı, bilgiye susuzdur. Neyi kendisine verirseniz onu çok çabuk kavrar. Yani, çok kere çeltikçiler bana gelip söylemişlerdir, halkın içinde dolaşan siyasetçi gübreye geldigi zaman, gübreyi işte 3,16, bilmem DAB, bilmem treyler sırayla sıraladığı zaman köylü, onu dinleyen şaşırıp kalmaktadır. Çünkü, ateş düştüğü yeri yakar. Yaşama mecburiyeti içinde olan adam, daha iyi yaşama mecburiyeti içinde olan adam, o topraktan daha iyi almanın, o hayvandan daha iyi almanın, o dağdan daha iyi almanın yollarını arayacaktır ve bunda da devamlılık arayacaktır.

Bence, Türk tarımında, üzerinde durmak istediğim çok önemli noktalardan birisi de, bu verim olayıdır.

Bundan sonraki gelen önemli nesne, üçüncüsü maliyettir. Çünkü, tarım meselesi, sadece bir ekonomi meselesi değildir, sosyal bir meseledir. Yani, halkın, halkımın sefaletini kim göze alabilir. Onun için, halkını çalıştırmak için, halkını teşvik etmek için, dünya fiyatlarının üzerinde fiyat verir, aradaki farkı öder, devletin hizmetlerindendir bu; girdilerine verir, kredisine verir. Yani, bu subvansiyonları yapar. Bunu her ülke yapıyor; yani, ileri, kalkınmış ülkeler de yapıyor. Yalnız, bunun hepsinin de bir dozu var, nispeti var. Yani, bunlar ne kadar yüksek olursa, bu sübvansiyonlar ne kadar yüksek olma mecburiyetinde olursa, devlet bu kaynakları nereden alıyor, yine o insanlardan alıyor. Binaenaleyh, devletten alınan sübvansiyonu, köylü, giydiği elbiseyle, çarşıdan pazardan aldığı eşyayla öder, bir kısmını öder. Ekonominin şeyi bu, çark böyle döner. Vergi olarak öder, şu olarak öder, bu olarak öder, öder... Eğer bunlar ne kadar az olmak durumunda kalırsa, köylünün de, çiftçinin de netice itibariyle ödeyeceği fark o kadar azalır. Mazottan öder, benzinden öder, elektrikten öder, telefondan öder. Yani, hiç kimse, devletin verdiği sübvansiyonların, kendisinden çıkmadığı gibi bir kanaate gelmesin. Kendisinden çıkar o.

İlk nazarda çok güzel gelir o; ama, neticede, ne zaman bunlar dengeye gelebildi, o mutluluktur ve bu suretle, aynı zamanda, söylediğim gibi, destekleme yapmayan yok, subvansiyon yapmayan yok; ama, bunların suyunun nereden geldiğini anlatmak istedim.

Türk tarımının bir diğer meselesi pazarlamadır. Ürettiği malı pazarlayabilmelidir. Pazarlama olayı, ülkenin içinde ve dışında pek çok faktöre bağlıdır. Burada, bizim de çok güzel şekilde kurabildiğimiz agro endüstriden bahsetmek istiyorum. Tarım ürünlerini hammadde olarak alıp işleyen pek çok tesis kurduk Türkiye'de. Bunların bir kısmı çok iyi işliyor. Bir kısmı, hammadde bulmakta zorluk çekiyor. Salça fabrikalarının durumu ortada, meyvesuyu fabrikalarının durumu odur. Çok güzellerini kurduk ve bunların dış ülkelerde de müthiş güzel pazarları var. Salçada bir ara Türkiye çok ileri gitmişti, birkaç ülke arasına girmişti. Bu sene kötü bir yıl. Bu sene, bilhassa Marmara Bölgesi yağışlı olduğu için, o kadar iyi netice almadı fabrikalarımız. Gelecek sene düzelir o. Türkiye, bu agro ekonomiye devam etmesi lazım, agro endüstriye devam etmesi lazım. Yani, çıkardığı

Türk tarımının hedeflerinden birisi de, bir açık sanayi haline gelmesidir. Bugün, tarım, yarın açık sanayi, açık fabrika haline gelmelidir, bacasız fabrika, açık fabrika. Bu bir komplekstir, bir bütündür.

ürüne katma değer katıp, öylece pazarlara götürmesi lazım ve pazarlara götürürken de Türkiye'nin, bir taşıma zinciri... ki, bugün bir taşıma zinciri vardır; yarın, çok daha iyi olacaktır bu taşıma zinciri, bir muhafaza zinciri... ki, bunlar, yeni geliyor, tarımla teknolojinin, endüstrinin birleştiği yerlere.

Ve, Türk tarımının hedeflerinden birisi de, bir açık sanayi haline gelmesidir. Bugün, tarım, yarın açık sanayi, açık fabrika haline gelmelidir, bacasız fabrika, açık fabrika. Bu bir komplekstir, bir bütündür.

İşte, böylece, sadece topraktan almakla yetinmeyip, aldığınıza daha çok değer kazandırmanız imkân dahiline girer ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Türk halkı, daha uzunca seneler -yani nüfusumuzun yüzde 40'tan, yüzde 10'lara indirilmesi bir otuz sene meselesidir- bununla uğraşacaktır.

Bakın, Türkiye bugün Avrupa Birliğine girmeye çalışıyor. Avrupa Birliğine girmekteki en büyük engellerden birisi, gizli engel bu, tarım nüfusudur. Çünkü, Avrupa Birliği tarıma subvansiyon veriyor. Şimdi, Avrupa'nın 15 ülkesinin tarım nüfusu, Türkiye'deki tarım nüfusu kadar. Yani, 30 milyon tarım nüfusu var 300 milyon Avrupa Birliği ülkelerinin -bunun yüzde 10'u tarımla uğraşıyor- benim de 30 milyon tarım nüfusum var. Yani, eğer bu sübvansiyonlar söz konusu olsa, 15 Avrupa ülkesi sübvansiyon olarak ne alıyorsa, tek başına Türkiye onu alacak. Onun için kaçıyorlar. Yani, yoksa Türkiye'nin Avrupa'dan geri kalan bir tarafı yok. Hadisenin ekonomik tarafı var.

Bunları söylerken, aslında başta bir şey söylemeliydim; ama, sonda söylesem de değeri azalmaz: Ben size başta dedim ki, yüzde 75'i, hatta yüzde 80'i tarımda çalışan bir Türkiye. İyi ama, bu Türkiye, nasıl bir Türkiye, bir bakın içine. Tornburg'un 1949 raporuna değinmek istiyorum. Tornburg, bir Amerikalı iktisatçıdır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, günün hükümeti, kalkınma meselelerine eğilmek ve hızlı bir çare aramak durumunda; çünkü, çok partiye gidilmiş, halkın üstündeki örtü kalkmış, hak bir güç haline gelmiş ve kalkınma meseleleri de Hükümeti tazyik eder hale gelmiş, talepler tazyik eder hale gelmiş. 1940 yılı, bu Tornburg'un dediği şey şu: "Türkiye, küçük küçük Türkiyelerden müteşekkil bir ülke. Yüzlerce küçük Türkiye. Yani, her köy bir Türkiye, her kasaba bir Türkiye, her il bir Türkiye; ama, bunların birbiriyle alakası yok, herkes kendi dünyasında." Böyle bir Türkiye.

Şimdi, bakın, bu Türkiye'den nereye gelmişizdir. Bu Türkiye'de elektrik yok, şehirlerde diesel santralları falan var; ama, Türkiye'nin her tarafına birden elektrik veren sistem yok. Bu Türkiye'de yol yok, bir yerden bir yere gitmeniz mümkün değil. Bu Türkiye'de, hava transportasyonu yok. Bu Türkiye'de telefon yok. Bu Türkiye'de eğitim, bütün gayretlere rağmen yüzde 40'ı geçmez, çocukların yüzde 40'ı ancak okuyabiliyor. Bu Türkiye'de sağlık hizmeti yok. Bu Türkiye'de fabrika yok ve 1949 Türkiyesinde gübre yok, gübreyi bilmiyor Türkiye, ahır gübresi dışında bir şey bilmiyor. Tarım ilacı yok. Zaten, tarım üretimi de çok mahdut, ihracatı da çok mahdut. Nihayet, Türkiye'nin çok değerli birtakım mahsulleri var, fındık gibi, incir gibi, üzüm gibi, onlar bugün de zaten değerli mahsüller. Böyle bir Türkiye. Toynbee'nin tabiriyle "Barınma sınırı içinde bulunan halk." fakrü zaruret...

Şimdi bu Türkiye'den, 35 bin köyünün 13 köyünde elektrik var 1950 yılında. Bunu, tarih için vermiyorum, Tornburg'tan aldığım için veriyorum. Hiçbir kötü niyetim yok, kimseyi kötüleme maksadım da yok. Türkiye'nin şartlarını ben çok iyi biliyorum, içinde yaşadığım için biliyorum. 13

20 milyon dönüm sulamayla bir GAP Projesi geliyor ve GAP Projesi, Türkiye'nin verimini, bilhassa pamuk, yağlı tohum ve çok değerli birtakım mahsüllerde çok güzel şeyler ekleyecek.

köyünde elektrik var. Bugüne geldiğimiz zaman, Türkiye'nin 35 bin köyü, artı 75 bin mezrasında elektrik var ve Edirne nereden elektrik alıyorsa, Hakkari de oradan alıyor; Muğla nereden alıyorsa, Kars da oradan alıyor. 60 bin kilometre yüksek transiyon hava hattı var ve 20 milyon kilovat elektriği var, 100 milyar kilovat/saat elektrik üretiyor. 1950'de ürettiği elektrik, 1 milyar kilovattan az, 789 milyon kilovat/saat. Okulu olmayan beldesi yok. Yalnız ilkokul meselesi değil, ortaokulu, liseyi hepsini Anadolu'ya yaymış, üniversiteyi bugün Anadolu'ya yaymaya uğraşıyor; Kars'ta da üniversite kuruyor, Van'da da kuruyor, Diyarbakır'da üniversitesini kurmuş, Trabzon'da üniversitesini kurmuş, Muğla'da da kuruyor, Edirne'de de kuruyor. Bu küçük küçük Türkiyeler birleşmiş, olmuş büyük bir Türkiye. Medeni hizmetler bakımından büyük bir Türkiye olmuş ve evet, Türk halkı, cumhuriyete şükran etmektedir; yani, cumhuriyetin eseridir bu. Biz, Anadolu'ya şükran borçluyuz; halkımız da cumhuriyete şükran borçludur. Bu şükran duygularını, halkımız, cumhuriyete sahip çıkmak suretiyle, her zaman ödemektedir. Cumhuriyet Türkiye'yi bu noktaya getirmiştir, Büyük Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olan Cumhuriyet.Türkiye bakımından iki şeye daha temas etmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, Türkiye'nin gelişmesi lazım, tarımını geliştirmesi lazım, verimini geliştirmesi lazım. Tekrarlıyorum, 50 milyon ton buğday istiyoruz Anadolu'dan. Bu 50 milyon ton buğday toprakta vardır. Verimi, 200 kilodan 500 kiloya çıkaracaksınız. Ekme zamanınızı ona göre ayarlayın.

Bugün, Türkiye'nin, 85 milyon dekar sulanabilir toprağı var. Bunun 42 milyonu sulanmaktadır. Büyük projeler devrededir. Pek çok yerde netice almışızdır; ama, 20 milyon dönüm sulamayla bir GAP Projesi geliyor ve GAP Projesi, Türkiye'nin verimini, bilhassa pamuk, yağlı tohum ve çok değerli birtakım mahsüllerde çok güzel şeyler ekleyecek. Zaten bugünden başlamıştır eklemeye. Diyarbakır barajlarının kapaklarını kapattık. Gelecek seneden itibaren, Şanlıurfa Ovasına ilaveten, Diyarbakır Ovaları da pamuğa girecek. Sanayi, onun peşinden gidiyor. Bunların hepsi güzel, yalnız, bu toprakları muhafaza etmeye mecburuz. Dedim ya, 260 milyon, 270 milyon dekar ekilebilir toprağı var, bu toprakları ekilebilir tutmaya mecburuz. Ekilebilir tutmaya mecbur, onlardan sadece verim almakla kalmayacak, onları koruyacak. Neden koruyacak; akıp gitmekten koruyacak, erozyon dediğimiz olay. Neden koruyacak, üstünün taşlanmasından koruyacak, sellerin toprakları yok etmesinden koruyacak.

İkinci olay, yeşili koruyacak. Halen Türkiye'nin 800 milyon dönüm kadar genişliği var, 800 milyonun 200, 220 milyonu hâlâ orman. Bunun da, 110 milyonu iyi orman ve bir o kadarı da kırık orman, mera, vesaire.

Türkiye, eğer, topraklarını korur, ormanlarını korur, yeşilini korur, barışını korur, demokrasisini korur, Atatürk Cumhuriyetini korur ve bilimin, teknolojinin getirdiği imkânlardan daha çok yararlanır... Biyoteknoloji denilen bir büyük olay geliyor, genetik denilen bir olay geliyor; bunlardan yararlanmasını bilir ve giriştiği yolda, modernleşme, çağdaşlaşma ve sanayi revulusyonunun tarıma uygulanmasını, bunları sürdürebilir ve tarımını sanayi haline getirebilirse, Türkiye'nin insanları mutlu olur. Hangi insanları mutlu olur; Türkiye'nin dağında taşında, şurasında burasında bu ülkenin topraklarının bekçisi, hudutlarının bekçisi, velhasıl her gün sabahleyin kahvaltı masamıza ekmek çıkaran, şeker koyan, yumurta koyan, yağ koyan, çay koyan insanları mutlu olur. Bu insanların mutlu olması da, bizim boynumuzun borcudur.

Başarılar diliyorum, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Benim içinde bulunduğum Türk köyünde, bizim yaptığımız iş vaktiyle, ekeriz tarlayı, buğdayı kaldırırız, dönüm başına 50 kilo buğday aldıysak, o çok iyi bir şeydir. Ondan sonra, onun içerisinden bir kısmını tohumluk ayırırız, ertesi sene aynı tarlaya ekmek için. Ondan sonra, bir kısmını bulgur, tarhana ayırırız. Geriye bir şey kalıyorsa, onu da satarız; ayakkabı almak için, üst baş almak için. İşte, Türk tarımı ve Türk köyü buydu.

Başbakan
Sayın MESUT YILMAZ'ın
I. TARIM ŞÛRA'sı Açılış
Törenindeki Konuşmaları
25 Kasım 1997

"Tarımda ilk hedefimiz Yapısal Sorunları Çözmektir."

Değerli misafirler, 1. Tarım Şûrasının değerli üyeleri; günümüzde, gelişme düzeyleri ne olursa olsun, bütün ülkelerin ekonomilerinde tarımın özel bir önemi vardır. Ekonomik bakımdan çok güçlü ülkeler bile, tarımsal üretimlerinin, kendi ihtiyaçlarını karşılamasını ciddî bir hedef olarak belirlemişlerdir.

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş sürecini yaşayan bizim ülkemizde de, tarım sektörü, halen önemini korumaya devam etmektedir. Nüfusumuzun yüzde 46'sı, geçimini tarımdan sağlamaktadır. Tarımın, toplam istihdam içindeki payı ise, yüzde 43'tür. Toplam ihracatımızın yüzde 10 ilâ yüzde 12'si de, yine tarım ürünlerinden oluşmaktadır.

Tarım sektörü, dünyanın, insanlığın ve ülkelerin tümü için önemlidir; ama, bizim ülkemiz için daha fazla önemlidir. Bu önemi görmezlikten gelemeyiz. Dünyada, yüzmilyonlarca insan açlıkla mücadele ederken, yine yüzmilyonlarca insan açlık sınırında yaşarken, ülkemiz, tarım ürünleri bakımından, yakın zamana kadar, kendi kendisine yeterli 7 ülkeden birisi olmakla övünmekteydi.

Bugün, maalesef ülkemiz, hem bu konumunu kaybetme hem de tarım ihracatçısı ülke konumundan, tarım ithalatçısı ülke konumuna doğru kayma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Türkiye, bir taraftan millî gelirin paylaşımındaki sorunları ile bir taraftan kırsal ve kentsel gelir farklılıklarının kırsal kesim lehine düzeltilmesiyle tarım üretiminin tüketimi karşılama oranını artırmaya uğraşırken, diğer taraftan da, bu durumun doğurduğu sorunları süratle çözmek zorundadır.

Tarım Topraklarının Korunması

Bugün, kendi kendimize sormamız gereken soru şudur: Tarım kesiminde yapısal sorunların çözüm çalışmaları, stratejik ürün programlaması, coğrafî planlama gibi son derece hayatî çalışmalar acaba neden durmuştur? Bu soruyu sormak ve bunun gereğini bir an önce yapmak zorundayız.

Bugün, Türkiye'deki, tarıma elverişli arazinin tamamında tarım yapılmakta olup, tarım alanlarını artırma şansımızın aşağı yukarı sınırına gelmiş bulunmaktayız. Öyleyse, yapacağımız şey, ciddî bir planlama, teknoloji ve sulama imkânlarını artırma ve en önemlisi de, toprak üzerindeki baskıyı azaltmaktır. Sadece tarımın değil, insanoğlu ile beraber tüm canlı varlığın yaşaması için gerek duyduğu bu toprakların korunması, ilgili tedbirlerin alınması ve uygulanması hepimiz için birinci önceliği oluşturmalıdır.

Tarım işletmelerimizin, küçük ve çok parçalı olması verimliliği olumsuz yönde etkilemekte ve toplam tarım faaliyetini düşürmektedir. Aile işletmesi biçiminde faaliyet yapan 4 milyon tarım işletmesinin bu dağınıklığı, modern tarım tekniklerinin uygulanmasını engellemekte, tarımda teknoloji kullanımını sınırlandırmaktadır. Bu yapı, tarımla uğraşan ailelerin de, ekonomik güçlerini sürekli olarak zayıflatan bir durumdur. Nüfus artışıyla birlikte, tarım işletmeleri giderek küçülmekte, verimliliklerini tamamen yitirmektedir. Geleneksel yapıya sahip tarım işletmeleri, serbest piyasa mekanizması koşullarını da yakalayamamaktadır.

Burada, Türkiye Cumhuriyetine ve Hükümetimize düşen görev, tarım sektöründe makro düzeyde gelişme hedeflerini belirlemek, kalkınma arayışlarını doğru ve gerçekçi bir biçimde ortaya koyabilecek bir tarım politikasını oluşturmaktır.

Diğer taraftan, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikaları'na uyum için, ne gibi yapısal reformların yapılması gerektiği üzerindeki çalışmalarımızı da hızlandırmak durumundayız.

Değerli misafirler, sürekli olarak söylediğim gibi, bundan sonra da her fırsatta vurgulayacağım gibi, Türkiye'de, bugün, artık, siyasetçinin popülist olma lüksü kalmamıştır. Çözüm bekleyen sorunların içinde boğulan vatandaşı, sadece bir seçmen olarak görüp, ait olduğu sosyal tabakayı da boş vaatlerle oy deposu haline getirme davranışı, pek çok sorunun çözümünü zorlaştırmakta, geniş vatandaş kitlelerini de mağdur etmektedir. Bundan en fazla mağdur olan kesimlerden birisi de, maalesef, tarımla uğraşan kırsal kesimdir.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, tarım kesiminde yaşanan gelişmeleri inkâr edemeyiz. Ancak, bu gelişmelerin yeterli düzeyde olmadığı da, bugün açık biçimde ortadadır. Zira, artan nüfusun dengeli ve yeterli beslenmesini sağlamak, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlere ağırlık vererek üretimin ve ihracatın artırılması, üretici gelirlerindeki artış ve istikrarın sağlan-

Tarım sektöründeki mevcut çarpıklıkların düzeltilmesi, tarım alanındaki sorunların giderilmesi, ülkemizin kalkınma dinamiğinin itici gücü olacaktır.

ması temel amaçlarımız arasındadır. Çünkü, bizim ülkemizin özelliklerinden birisi de, pek çok meslek sahasının insanımız için bir sektör olmaktan ziyade, yaşam tarzını da belirleyen sosyal kimlik adresi olmasıdır. Bu sosyal yapı, bizim tarım kesimine çok daha ciddî yaklaşmamızı, çok daha süratli tedbirler almamızı gerekli kılmaktadır.

Bunun şuurunda olarak, biz, 55 inci Hükümetin kuruluşuyla birlikte, tarım alanında, biraz önce Tarım ve Köyişleri Bakanımızın da ifade ettiği gibi, bir dizi ciddî çalışmayı başlatmış bulunuyoruz. Öncelikle, çiftçi sorunlarından başlayarak, acil yapılması gereken işleri yapmış, gerekli tedbirleri de almış bulunuyoruz. Bundan sonra yapılacak iş ise, tarım alanındaki yapısal sorunları çözme noktasında atılacak olan adımdır. Bu şûranın da, bu amaca hizmet etmesi bakımından son derece önemli bir fonksiyonu icra edeceğine ve çok zamanlı olduğuna inanıyorum.

Tarımsal yapının düzeltilmesi, uluslararası rekabeti kaldırabilecek bir üretim dinamiğine kavuşturulması, ülkemiz ve geleceğimiz için hayatî derecede önemlidir. Çünkü, ülkemizde, tarımsal yapı, köyden kente göçten, sosyal adaletin sağlanmasına kadar bütün ana sorunlarla doğrudan ilişkilidir. İstikrarlı ve destekleyici tarım politikalarının oluşturulamaması, nüfusumuzun yüzde 46'sının yaşadığı bu kesimin yaşam şartlarını zorlaştırmaktadır. Öyleyse, tarım sektöründeki mevcut çarpıklıkların düzeltilmesi, tarım alanındaki sorunların giderilmesi, ülkemizin kalkınma dinamiğinin itici gücü olacaktır.

Fiyat-Gelir İstikrarı

Dünyanın her yerinde, hükümetler, geliştirdikleri bir biçimde tarım kesimini korumaktadırlar. 55 inci Hükümet olarak biz de, tutarlı bir tarımsal destekleme politikasını yürürlüğe koyduk. Tarımda serbest piyasa şartlarını işletmek, dış ticarete konu olan tarım ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırmak yönünde ciddî çalışmalar yürütüyoruz. Amacımız, günübirlik politikalardan ve popülist yaklaşımlardan uzak olarak, çiftçimiz için bir fiyat ve gelir istikrarı sağlamaktır. Tarım ve tarıma dayalı sanayinin entegrasyonunu sağlamaktır.

Bütün bunların ötesinde, eşiğinde bulunduğumuz 21'inci Yüzyılın galibi sadece sanayinin yüksek teknolojisinin sahipleri olmayacak, tarım ürünlerini iyi bir biçimde değerlendirenler, tarımsal üretimde önde olanlar da, en az yüksek teknolojiye sahip olanlar kadar güçlü olacaklardır.

Bugün, Türkiye'nin şansı, elindeki tarım imkânlarını bilen, bu imkânları geliştirmek ve daha iyi hale getirmek için çalışan bir yönetime sahip olmasıdır. Küreselleşen ve bilgi toplumuna ulaşmaya çalışan dünya içerisinde yaşanan sorunlara çözüm bulmanın ilk adımı, konunun uzmanlar tarafından ciddî bir biçimde tartışılmasıdır. Buradaki amacımız da, tarım sektöründe uygulanacak politikaların, sektörde yer alan tarafların ortak menfaatları ve görüşleri doğrultusunda oluşturulmasıdır.

Konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, tarım sektörünün sorunları, artık günübirlik politikalarla çözülebilecek nitelikte değildir. Çünkü, köklü sorunlar, köklü çözümleri gerektirmektedir. Bugüne kadar aldığımız mesafeyi küçümsemek mümkün değildir; ancak, yeterli bulmak da mümkün değildir. Gelişmişlik düzeyimizi daha yükseklere taşımak, rekabet gücümüzü artırmak, tarım politikamızı serbest piyasa ekonomisinin şartları ve uluslararası yükümlülükler doğrultusunda belirleyebilmek ve uygulayabilmek, sektörde yer alan tarafların hepsinin ortak çabasıyla mümkün olacaktır.

1. Tarım Şûrasının, ülkemiz tarımı ve üreticilerine yararlı olacağına gönülden inanıyorum. Bu Şûranın toplanmasında emeği geçen ve katılan herkese şükranlarımı sunuyor, Şûra üyelerine, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Gelişmişlik düzeyimizi daha yükseklere taşımak, rekabet gücümüzü artırmak, tarım politikamızı serbest piyasa ekonomisinin şartları ve uluslararası yükümlülükler doğrultusunda belirleyebilmek ve uygulayabilmek, sektörde yer alan tarafların hepsinin ortak çabasıyla mümkün olacaktır.

Başbakan Yardımcısı Sayın BÜLENT ECEVİT'in I. TARIM ŞÛRA'sı Açılış Törenindeki Konuşmaları

25 Kasım 1997

"Sanayileşme Uğruna Tarım İhmal Edilemez"

Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili, sayın bakanlar, sayın milletvekilleri, sayın konuklar, Şûranın değerli üyeleri, değerli gazeteci arkadaşlarım; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum ve 1. Tarım Şûrasının, Türk çiftçisine, Türk köylüsüne ve bütün ulusumuza hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Tarım ve Köyişleri Bakanımızı da, 1. Tarım Şûrasının toplanmasını sağladığı için, değerli çalışma arkadaşlarıyla birlikte bunu başardığı için yürekten kutluyorum ve bu Şûranın hayırlı olmasını tekrar diliyorum.

Türkiye'nin tarım sorunlarına kapsamlı, bilinçli ve bilimsel bir yaklaşımla eğilme zamanı gelmiş de geçmektedir. Yılların ihmaline karşın, tarımın eko-

nomik ve sosyal açıdan önemi devam etmektedir. Multivizyon gösterisinde izlediğimiz gibi, gerçi Türkiye'de, tarım alanında, hayvancılık alanında, büyük aşamalar yapılmıştır; ama, bu aşamalar, Türkiye'nin potansiyelinin bir hayli altında kalmaktadır. O potansiyeli tam değerlendirebilmek için, daha etkin, daha çağdaş bir ulusal tarım politikasının geliştirilmesi, oluşturulması şarttır. 1. Tarım Şûrasının, bu yolda önemli bir aşama olacağına inanıyorum.

Nüfusumuzun yüzde 41'i hâlâ köylerde yaşıyor, nüfusumuzun yüzde 44'üne de tarım kesimi iş sağlamaktadır. Dışsatımda, sanayi ürünlerinin payı gerçi çok artmıştır, bu sevindirici bir gelişmedir; ancak, dışsatımın değer olarak yaklaşık yarısını tarıma dayalı sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Fakat, bu arada, Türkiye, git gide artan ölçüde tarım ürünleri dışsatımından, tarım ürünleri dışalımına yönelmektedir. Özellikle de hayvancılıkta son yıllarda çok büyük gerileme olmuştur. 1980'de, Türkiye, hayvansal üretiminin yüzde 15'ini dışarıya satabilirken, son yıllarda, dışarıdan hayvansal ürün alır duruma gelmiştir. Süt verimimiz, dünya ortalamasının çok altındadır. Et, süt, yumurta tüketimimiz, Avrupa ortalamasının ancak üçte biri kadardır. Yani, Türkiye, ciddî bir beslenme sorunuyla karşı karşıyadır. Köylümüz de, hızla yoksullaşmaktadır. Ulusal gelirden aldığı pay, giderek azalmaktadır. Üretime hiç katkıda bulunmaksızın salt para işleterek büyük servetler kazanılırken, toprağı işleyerek, alın teri dökerek değer üreten, halka besin maddesi, sanayie hamadde sunan köylünün git gide yoksullaşması, ekonomik ve sosyal düzenimizdeki bozukluğun belirgin bir göstergesidir.

Tarım-Sanayi Dayanışması

Bazı çevreler, ileri bir sanayi ülkesi olabilmek için, Türkiye'nin tarımı ve köylüyü ihmal etmesi gerektiğini düşünürler. Oysa, sanayide en ileri ülkeler, aynı zamanda tarımda da en ileri ülkelerdir. Yani, sanayileşme uğruna tarımı ihmal etmek gerekmez. Tam tersine, ikisini birlikte ve dayanışma içinde geliştirmek gerekir.

55'inci Cumhuriyet Hükümetinin, bu bilinçle hareket ederek, köylümüzün gelir düzeyini, aynı zamanda verimliliğe de katkıda bulunacak şekilde, büyük ölçüde yükseltme yoluna girmiş olması büyük başarıdır. Bunun için, başta Tarım ve Köyişleri Bakanımız olmak üzere, bütün bakan arkadaşlarımı kutluyorum. Bu şekilde, köylünün yoksullaşmaktan uzaklaşması, köylünün ürünlerinden hakkı olan geliri alabilmesi sağlanırken, bir yandan da, üretimde önemli artış olanakları elde edilmiştir.

Kırsal alandaki nüfusu göçe zorlayarak azaltmak da sağlıklı bir çözüm değildir. Önemli olan, köylüyü göçe mecbur kalmaktan kurtarmaktır. Yani, köylüyü olabildiğince yerinde kalkındırmak, yerinde sanayileştirmek, yerinde kentlileştirmek gerekir.

Önemli olan, köylüyü göçe mecbur kalmaktan kurtarmaktır. Yani, köylüyü olabildiğince yerinde kalkındırmak, yerinde sanayileştirmek, yerinde kentlileştirmek gerekir.

Pazar ekonomisinde tarım desteklenmez diyenler de, büyük bir yanılgı içindedirler. Pazar ekonomisinde en ileri ülkeler, tarımı hâlâ cömertçe desteklemektedirler. Nitekim, Avrupa Birliği ülkeleri, en çok desteği tarıma vermektedirler. O yüzden de, Türk çiftçisi, Batı Avrupa pazarlarında haksız rekabetle karşı karşıya kalmaktadır. Gerekli olan, desteği, kaldırmak veya kısmak değil, verimliliği ve üretimi artıracak yönde uygulamaktır. Neleri ne kadar ve nasıl destekleyeceğimizi de doğru belirlemek zorundayız. Ziraat Bankası kredilerinde de, faizin düşüklüğünden veya yük-

sekliğinden çok, kredilerin verimi artırıcı ve köylünün refah düzeyini yükseltici biçimde kullanılması önemlidir.

Aynı zamanda, özendirici bir üretim planlamasına geçmemiz zorunludur. Yani, iç ve dış pazarlama olanaklarından köylüyü, çiftçiyi her yıl bilgilendirmek ve teşvikleri ona göre belirlemek gerekir. Hükümetimiz döneminde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bu yönde ilk adımları atma hazırlığı içindedir.

Toprağın Korunması

Toprak, vatanla eş anlamlıdır. Oysa, bizler, vatanı korumak için gereğinde canımızı veririz; ama, topraklarımızı sorumsuzca yok etmekteyiz. Topraklarımızın yüzde 75'inde yoğun, ağır erozyon vardır. Doğu ve Güneydoğuda terör yüzünden yanan ormanları, güvenliğin sağlandığı yerlerde, bir an önce canlandırmamız gereklidir. Ormanların korunması ve erozyonun önlenmesi konusunda, toplumsal bilinci artıran TEMA Vakfını, bu vesileyle kutlamak istiyorum ve onlara şükranlarımı bildiriyorum. Biz, maalesef, en verimli tarımsal alanları ve meraları sanayi ve yerleşim alanlarına dönüştürüyoruz. Bu çarpıklığı da süratle sona erdirmek, bu amaçla bir fiziksel planlama yapmak zorundayız. Kırsal alandaki yerleşim düzenimizle, ne doğru dürüst güvenlik sağlanabilir, ne de kalkınma atılımları yapılabilir. Adına ister köykent, ister merkezköy, ister cazibe merkezi, ister çekim merkezi diyelim, köyleri toplulaştırarak değil, fakat köylere yönelik altyapı yatırımlarını ve sosyal hizmetleri toplulaştırarak ve birbirine yakın köylerdeki yurttaşlarımızın gücünü birleştirip destekleyerek, köylünün kalkınmasını hızlandırma olanağı vardır. Tek tek her köye fabrika kurulamaz, tek tek her köyde bir lise açılamaz, yeterli sağlık tesisleri oluşturulamaz; ama, köy gruplarının ortak gücüne devlet desteğini de katarak, tarımdan tarımsal sanayie geçiş kolaylaştırılabilir. Böylelikle, köylülükten kentliliğe, köylüyü göçe zorlamaksızın, yumuşak bir geçiş elde etmiş oluruz. GAP Bölgesinde, köylüye, çiftçiye yeterli eğitim bir an önce sağlanmazsa, toprağın ve suyun kirlenmesi çok ileri ölçülere varacaktır. Hükümetimiz, bu gereksinmeyi de karşılamaya kararlıdır.

Yine bu bölgede, toprak adaletsizliğini de olabildiğince azaltmak gerekir. Aksi takdirde, toprağın verimi arttıkça gelir dağılımı adaletsizliği de artabilir ve o yüzden gereksiz yere ülkede yeni sosyal ve siyasal bunalımlara yol açılabilir.

Sayın bakanlar, değerli arkadaşlarım, sayın konuklar, değerli üyeler; 55 inci Cumhuriyet Hükümeti Sayın Tarım ve Köyişleri Bakanımız Mustafa Taşar'ın anlattığı gibi, gerçekten beşbuçuk ay gibi kısa bir süre içinde, Türk çiftçisi, Türk tarımı için çok önemli adımları, reform sayılabilecek adımları atmıştır. Böylelikle, Türkiye'nin tarım kesiminde yıllardır süren ihmalciliklerden artık kurtarılacağına, kurtulmuş olacağına inanıyorum. Köylümüzün hakkı olan, emeğinin hakkı olan değeri bu yıl büyük ölçüde verilmiştir. Bundan sonra da Hükümetimiz, bu yöndeki çalışmalarını elbette sürdürecektir. Fakat, önemli olan bu Hükümetin bunları sürdürmesi değildir. Önemli olan, Sayın Bakanın da belirttiği gibi, Türkiye'de, iktidardan iktidara değişmeyecek, bakandan bakana değişmeyecek bir ulusal tarım politikası oluşturulmasıdır. 1. Tarım Şûrasının da, bu yolda ilk adım olmasını diliyorum ve hepinizi saygılarla selamlıyorum.

İç ve dış pazarlama olanaklarından köylüyü, çiftçiyi her yıl bilgilendirmek ve teşvikleri ona göre belirlemek gerekir.

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın MUSTAFA TAŞAR'ın I. TARIM ŞÛRA'sı Açılış Konuşması

25 Kasım 1997

"Tarım: Kalkınmayı Sürükleyecek Lokomotif"

Sayın Başbakanım, Sayın Başbakan Yardımcım, sayın bakanlar, sayın milletvekilleri, saygıdeğer davetliler, 1. Tarım Şûrasının değerli üyeleri, basın yayın organlarının değerli temsilcileri; ülkemizde ilk defa düzenlenen 1. Tarım Şûrasına hoşgeldiniz, şeref verdiniz.

Konuşmama geçmeden önce, bugüne kadar tarım sektörüne hizmeti geçen bütün çiftçi dostlarına teşekkür ediyorum. Bugün hayatta olmayanlara da, Allah'tan rahmet diliyorum. Aynı zamanda, Tarım Bakanlığının kurulduğu günden bugüne kadar görev yapmış olan değerli tarım bakanı arkadaşlarımdan, hayatta olmayanlara Allah'tan rahmet diliyor, hayatta olanlara da, yapmış oldukları hizmetlerden dolayı şükranlarımı arz ediyorum.

Öncelikle Tarımda emeği geçenlere şükranlarımızı sunmakla işe başlıyoruz.

Tarım kesiminin problemlerinin tartışılacağı ve sahasında uzman kişilerin katılımıyla düzenlediğimiz 1. Tarım Şûrasına, tarım kesiminin belirlenen öncelikli problemlerini tartışmak ve çözüm yolları ortaya koymak üzere, 1. Tarım Şûrasına katılan 410 şûra üyesi, üç gün sürecek çalışmalarını, uzmanlık ve faaliyet alanlarına göre katılacakları 10 çalışma grubunda yürüteceklerdir.

Ülkemiz Tarımının bugünü ve yarınına ilişkin çözüm önerileri ve projelerinin ortaya konulacağı 1. Tarım Şûrasının, tarım kesimine, çiftçilerimize ve üreticilerimize hayırlı olacak sonuçlar doğurmasını diliyorum.

Bildiğiniz gibi, tarım kesiminin problemlerini tartışmak üzere, 1931 yılında 1. Ziraat Kongresi toplanmış, 1981 yılında da, Türkiye 2. Tarım Kongresi toplanmıştır. Her iki kongrenin de, Türk tarımının gelişmesi yönünde önemli katkıları olmuştur; fakat, hızla değişen ve büyüyen Türkiye'nin, tarım kesimindeki problemleri de, zaman içerisinde çeşitlilik kazanmış, geçmişte önerilen model ve projeler, 2000'li yıllara adım atmaya hazırlanan Türkiye'nin tarımsal potansiyeline cevap veremez duruma gelmiştir.

2000'li yıllara adım atmak üzere olduğumuz bugünlerde, yüksek teknoloji çağının gereklerinin yerine getirilmesi, bütün sektörlerde olduğu gibi, tarım sektöründe de aktif ve çağdaş politikaların uygulanmasıyla mümkün olabilecektir.

Ülkemiz tarımına yön vermek üzere oluşturulacak politikalarla, hızla artan nüfusumuzun beslenmesi, yeterli miktar ve kalitede tarımsal üretimin gerçekleşmesi, yüksek potansiyele sahip topraklarımızda tarımsal üretimin artırılması, artan bu üretimin, yetersiz ve dengesiz beslenme sorunlarıyla karşı karşıya olan insanlığın hizmetine sunulması, tarımsal üretim artışlarıyla, Türkiye ekonomisine katkıda bulunulması da, tarımsal kaynaklarımızın, hem bugün, hem de yarınlarda verimli olarak kullanılması, ancak bunların yapılabilmesi için de, bilimsel metodların kullanılmasıyla mümkün olabilecektir.

İşte, 2000'li yılların Türkiyesinin tarım politikalarının belirlenmesi ve tarımda bir millî politika oluşturabilmek amacıyla, 1. Tarım Şûrası düzenlenmiştir.

1. Tarım Şûrası Yönetmeliğinin 1992 yılında hazırlanmış olmasına rağmen, bugüne kadar, tarım kesiminin meselelerinin geniş kapsamlı olarak ele alınacağı tarım şûrasının toplanamayışı, Türk tarımı açısından önemli bir eksikliktir.

55. Hükümetin Tarım Konusundaki İcraatları

55 inci Hükümetin Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, bu eksikliği tespit ettim ve 1. Tarım Şûrasının toplanması kararını verdim. 1. Tarım Şûrası sonucunda, ortaya çıkacak öneri ve projelerin, tarım kesiminin sıkıntılarını ortadan kaldırma yolunda azami gayret sarf eden Hükümetimiz ve Bakanlığımıza ışık tutacağına inanıyorum.

Amacımız, tarım kesiminin 2000'li yıllara yakışacak donanımlara kavuşturulması, bilgi, üretim teknikleri ve tarımsal modernizasyon açısından, Türk çiftçisinin dünyadaki rakipleriyle rekabet edebilecek bir yapıya kavuşturulmasıdır.

55 inci Hükümetin Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, bugüne kadar ihmal edilen tarım kesimini rahatlatmak, unutulan sıkıntıları ortadan kaldırmak için birçok icraatımız oldu. Başta, Başbakanımız Sayın Mesut Yılmaz'ın talimatları ve 55 inci Hükümetin Değerli Başbakan Yardımcıları ve bakanlarının katkılarıyla, tarım kesimine yönelik icraatlarımızı ana hatlarıyla ifade etmek istiyorum.

Hükümetimizin, çiftçimizin alnının teri kurumadan emeğinin karşılığının ödenmesi ilkesi doğrultusundaki ilk icraatı, çifçinin ve üreticinin ikibuçuk yıldır ödenmeyen 24 trilyon liralık sübvansiyonların ödenmesi olmuştur. Bugüne kadar biriken 23 trilyon liradan da, 20 trilyon lira daha ödenmiş olup, 3 trilyon lira da önümüzdeki günlerde çiftçimize ulaştırılmış olacaktır. Malını ofise ge-

Tarım kesiminin problemlerini tartışmak üzere, 1931 yılında I. Ziraat Konresi toplanmış, 1981 yılında da, Türkiye 2. Tarım Kongresi toplanmıştır.

tiren çiftçimiz, parasını peşin almanın mutluluğunu yaşamıştır.

Bu yıl aldığımız hububat miktarı, 5,5 milyon tondur. Bu alımlar karşılığında çiftçimize peşin olarak ödediğimiz paranın tutarı ise, 181 trilyon Türk Lirasıdır.

Tabiî afetlerden zarar gören çiftçilerimizin 1997 yılından bu yana, 1997 yılı başından bu yana, Türkiye'de meydana gelen tabiî afetlerden dolayı zarar gören çiftçi ve üreticilerimizin, 1997 vadeli kredi borçları, faizsiz olarak ertelenmiştir. Bununla da yetinilmeyerek, afetzede çiftçimize, 9 Trilyon Türk Liralık, bir yıl vadeli, faizsiz tohum kredisi desteği sağladık.

55 inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti olarak, sadece ülkemizde, tabiî afetlerden zarar gören soydaş çiftçilerimizi değil, yavru vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki tabiî afetlerden zarar gören çiftçilerimize de, tohum ve yem yardımı yaptık. Ayrıca, 2 trilyon Türk Lirası da, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine nakit yardımda bulunduk.

Ayrıca, çiftçilerimizin, elektrik ve su borçlarını erteledik.

Diğer taraftan, çiftçilerimizin, daha fazla kredi kullanabilmesini teminen, Ziraat Bankası tarafından ürün ikraz primleri, yüzde 80 oranında artırılmıştır. Bu arada, Tarım Bakanı olarak, hiç de arzu etmememe rağmen, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası tarafından, ziraî kredi faizleri de, bildiğiniz gibi artırılmıştır. Eğer, geçmiş dönemlerde Ziraat Bankasının görev zararlarını telafi etmek için biraz olsun faiz ayarlaması yapılsaydı, faiz oranları küçük dilimler halinde yükseltilseydi, 55 inci Hükümet döneminde böyle bir karar alınmasına da gerek kalmayacaktı. Fakat, önümüzdeki yıllarda düşmesi hedeflenen enflasyona paralel olarak, Ziraat Bankasının ziraî kredi faizleri de elbette düşürülecektir.

Çiftçilerimizin ve üreticilerimizin tarımsal faaliyetlerinde en önemli girdisi olan kaliteli ve sertifikalı tohumluklarda da kurum kârını düşürerek, çiftçimizin, ucuz ve kaliteli tohum elde etmesi sağlanmıştır.

İcraatlarımıza, global açıdan bakıldığında, peşin ödemeler ve 55 inci Hükümet olarak ürünlere iyi fiyat verilmesi sonucu, çiftçimizin, dörtbuçuk ayda, bu dönemde alınan kararlarla fakirleşmediğini, aksine, bu dörtbuçuk ayda zenginleştiğini söylemek mümkündür.

Çiftçilerimizin yoğun şikâyetlerine sebep olan gübre sübvansiyonu sistemini değiştirerek, gübre sübvansiyonlarının, çifçi yerine doğrudan gübre üreticisine yapılmasını amaçlayan Bakanlar Kurulu kararı istihsal edilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edilmiştir. Bu kararnamenin, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından onaylanması halinde, çiftçimiz, gübreyi yüzde 50 ucuz alma imkânına kavuşacak, sübvansiyon alabilmek için geçtiği bürokratik engellerden kurtulacak, bunun için alması gerekli olan krediyi almaktan vazgeçecek, bu aldığı kredi için ödeyeceği faizden de kurtulmuş olacak. Aynı zamanda da, yıllar itibariyle düşme eğilimi gösteren gübre kullanımı, çiftçimiz tarafından yeterli gübre kullanımına dönüştürülecek diye ümit ediyoruz ve Sayın Cumhurbaşkanımızın, bu kararnameyi imzalamasını, Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak canı gönülden arzu ediyorum.

Tarım politikalarının yönlendirilmesinde önemli bir koordinasyon nihaî kararı, Bakanlar Kurulundan önce sunulmak üzere hazırlayacak bir kurul olarak görevini yapacak.

Son yıllarda darboğaza giren hayvancılık sektörünü kurtarmak amacıyla başlattığımız, Türkiye Hayvancılığını Geliştirme Projesinin çalışmaları devam etmektedir. 1. Tarım Şûrasından sonra, bu çalışmayı da, Bakanlar Kuruluna sunmayı düşünüyoruz. Bugüne kadar getirmeyişimizin sebebi, 1. Tarım Şûrasında, bu konuda, bizim yaptığımız hazırlıklarda belki değişiklikler yapılması

Amacımız, tarım kesiminin 2000'li yıllara yakışacak donanımlara kavuşturulması, bilgi, üretim teknikleri ve tarımsal modernizasyon açısından, Türk çiftçisinin dünyadaki rakipleriyle rekabet edebilecek bir yapıya kavuşturulmasıdır.

imkânı doğabilecektir. O değişiklikleri de yaptıktan sonra, Bakanlar Kurulumuza, bu konuda bir brifing vererek, Türkiye Hayvancılığını Geliştirme Projesi'nin gündeme alınmasını sağlayacağımızı ümit ediyorum.

Hayvan ve et ithalatı, bizden önceki Hükümet tarafından da kısıtlanmıştır. Sayın Bakanımız buradalar. Bu doğru bir karardı. Bu doğru kararı, aynen devam ettiriyoruz; bu söylediğimiz kararname çıkıncaya kadar.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan kaçak et girişini önlemek üzere de, sınır valilerimize Bakanlığımız tarafından yazı gönderilerek, bu girişlere engel olunması hususunda talimat verilmiştir.

Bu arada, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak, 2000'li yıllara uygun ilklerin adımını atacak uygulamalara ve projelere de ağırlık vermekteyiz. Bu çerçevede, altmış yıldır değiştirilemeyen Gıda Yönetmeliğini, günün şartlarına uygun hale getirerek, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğini yayınlamış bulunuyoruz. Bu konuda, Sağlık Bakanımız da buradadır, kendilerine, anlayışlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Dünya genelinde açlık ve yetersiz beslenme sorunuyla karşı karşıya olan insanlara dikkat çekmek ve yardım elini uzatmak üzere, Bakanlığımız koordinatörlüğünde, ülkemizde "herkese ekmek" kampanyasını başlattık; kampanya kapsamında toplanacak paralar, dünyada açlıkla mücadele edilmesi doğrultusundaki proje ve faaliyetlerde kullanılmak üzere FAO yetkililerine teslim edilecektir.

Bakanlık olarak, zeytinlerin çürüyerek dökülmesine, olgunlaşan zeytinlerin yağ miktarının azalmasına ve yağdaki asit miktarının artmasına sebep olan zeytin sineğine karşı da etkin bir mücadele sürdürülmektedir. Bunun yanı sıra, tarımsal ürünlere zarar veren diğer zararlılara karşı da etkin bir mücadele yapılmıştır.

İcraatlarımıza, global açıdan bakıldığında, peşin ödemeler ve 55'inci Hükümet olarak ürünlere iyi fiyat verilmesi sonucu, çiftçimizin, dörtbuçuk ayda, bu dönemde alınan kararlarla fakirleşmediğini, aksine, bu dörtbuçuk ayda zenginleştiğini söylemek mümkündür.

Tarım sektörüyle ilgili kişi ve kuruluşlar ile üniversitelerimizdeki saygıdeğer hocalarımızın birikim ve tecrübelerinden faydalanmak üzere, fahri danışmanlık müessesesini oluşturduk. Sivil Toplum Örgütleri ile İlişkiler Daire Başkanlığını kurduk.

Bu icraatların yanı sıra, Bakanlık olarak, yapısal değişim projelerine de ağırlık verdik. Bu çerçevede, tarım sektöründe üretici örgütlerin, üretici kesiminin temsil edilmesinde, üreticilere hizmet verilmesinde ve ürünlerin pazarlanmasında daha etkin rol oynamalarını sağlamak üzere, tarım kredi kooperatif birlikleri ve üretici birlikleriyle ilgili iki yasa tasarısı üzerinde çalışmalarımız devam etmektedir.

Ürün Borsalarının Geliştirilmesi Projesine, Dünya Bankası kaynaklarından finansman temini çalışmaları sürdürülmektedir. Yasal boşluğu doldurmak, mera, yayla ve kışlakların tespit, tahsis ve amacına uygun kullanımını düzenlemek üzere, bugünkü Sayın Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel zamanında hazırlanmış, bugünkü Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Sayın Tansu Çiller'in de Devlet Bakanı olarak imzasının bulunduğu bir Mer'a Kanunu sevk edilmiş; bilahara, Prof. Dr. Sayın Necmettin Erbakan tarafından, geçtiğimiz Hükümet döneminde tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine taşınmış, komisyonlardan geçmiş, hiçbir partinin ihtilafının olmadığı bu Mer'a Kanununun bir an önce Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkması gerekmektedir. Bu konuda, başta Sayın Başbakanımız olmak üzere, bütün siyasî parti temsilcilerinin yardım ve desteklerini beklediğimi ifade etmek istiyorum. Bu Kanun çıktığı andan itibaren, erozyonun önüne geçilmesi, hayvancılığın canlandırılması, mer'a arazilerinin korunması açısından faydalı girişimler başlamış olacaktır.

Doğal afetlerin tarımsal üretim üzerindeki olumsuz etkilerini ve çiftçilerimi-

zin uğradığı zararları ortadan kaldırmak amacıyla, Tarım Ürünleri Sigortası Kanununu da mutlaka hayata geçirmemiz gerekmektedir. Bu konuda da çalışmalarımız devam etmektedir. Şûrada da belirli değişiklikler yapılması ihtimali vardır. Onlar yapıldıktan sonra, bu konu da, Bakanlar Kurulumuzun huzuruna sunulacaktır.

Özellikle son yıllarda, aşırı avlanma, kirlenme ve ekolojik değişmeler sonucunda, su ürünleri üretiminde de gerileme yaşanmaya başlanmıştır. Su ürünlerinin tarım sektörü içerisindeki önemi nedeniyle, doğal kaynakların korunması ve kullanımına özen gösterilerek, bu alanda da üretimi artırıcı tedbirler alınmalıdır.

Sayın Başbakanım, muhterem davetliler; gittikçe küçülen dünyamızda, haricimizdeki ülkelerle ilişkilerimiz de artmaya başlamış, bilgi, teknoloji ve ikili anlaşmalar yoluyla ülkelerimizin diğer ülkelerle tarım alanındaki ilişkilerinin geliştirilmesi çabaları sürdürülmektedir.

Bakanlığımızın, yabancı ülkelerle tarımsal ilişkileri, halihazırda, 29 ülkeyle tarımsal işbirliği protokolleri, 4 ülke ile resmî ziyaretler sırasında imzalanan mutabakat zabıtları, 49 ülke ile hükümetlerarası karma ekonomik komisyon toplantılarında imzalanan mutabakat kapsamında yürütülmektedir.

Bakanlığımız ile Türk cumhuriyetlerinin tamamıyla imzalanmış bulunan tarım alanında teknik, bilimsel ve ekonomik işbirliği protokolleri yanında, uluslararası kuruluşlardan Tarımsal Kalkınma Fonu, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, bölgesel kuruluşlardan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı ve İslâm Kalkınma Örgütü çerçevesinde tarımsal ilişkilerimiz, verimli ve başarılı bir şekilde yürütülmektedir.

55 inci Hükümetin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak, tarım sektörünü, dünya standartlarına uygun hale getirmek üzere çalışmalarımızı aralıksız sürdürürken, Türkiye'nin, kalıcı ve 2000'li yıllara yaraşır bir tarım politikası oluşturmasının da altyapısını kuruyoruz.

55 inci Hükümet olarak, tarıma, büyük önem verilmektedir. Hükümet Programında da belirtildiği üzere, tarım sektörünün, kaynak yutan değil, kaynak yaratan bir sektör haline getirilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, Bakanlık olarak, çiftçimizin finansman ihtiyacının azaltılması, ürün fiyatlarının belirlenmesinde dünya fiyatlarının dikkate alınması, ürün bedellerinin peşin ödenmesi, üreticiye doğrudan ödeme yapılması, üreticilere kredi kolaylıkları sağlanması, kredi imkânlarının artırılması, devlet adına yapılan tarımsal destekleme alımları kapsamının daraltılması, arz fazlası olan ürünlerde ekim alanlarının sınırlandırılması ve Tarım Kredi Kooperatifleri Birliklerinin daha rasyonel çalışması doğrultusunda kalıcı politikalar oluşturmak amacındayız.

Tarım sektörünü, bölgesel gelişmişlik farklarını gideren, işsizlik ve kırsal alandan göçü önleyen, istihdam yaratan, vatandaşlarımızın sağlıklı beslenmesini sağlayan bir sektör olarak görüyoruz. Tarım sektörünün, teknolojik ve bilimsel gelişmelerle bütünleşmesi, kaliteli ve rekabet gücü yüksek ürün üretilmesi, diğer sektörlerle uyumlu bir büyüme hızı yakalaması, 55 inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin temel hedefleri arasındadır.

Tarımsal ürün işleme sanayiinin geliştirilmesi teşvik edilmeli, kırsal alanda tarımda istihdamı artırılacak olan ve Hükümetimizin Programında da yer alan sözleşmeli çiftçilik modeli geliştirilmelidir.

Bakanlığımızın, bütçe imkânlarının sınırlı oluşu, yıllardan beridir biriken sorunları birdenbire ortadan kaldırmayı imkânsız kılmaktadır. Fakat, Bakanlık olarak belirlediğimiz orta ve uzun vadeli plan ve programlarla 2000'li yıllarda kendi ayaklarının üzerinde durabilecek bir tarım sektörünün temellerini kurmaya gayret ediyoruz.

Tarım sektörünü, dünya standartlarına uygun hale getirmek üzere çalışmalarımızı aralıksız sürdürürken, Türkiye'nin, kalıcı ve 2000'li yıllara yaraşır bir tarım politikası oluşturmasının da altyapısını kuruyoruz.

Tarım Sektörünün Yatırımlar İçerisindeki Payının Artırılması

Nüfusumuzun yarıya yakınının çalıştığı ve istihdam edildiği tarım sektörünün yatırımlar içerisindeki payı maalesef çok düşüktür. Bu payın artırılması şarttır. Ayrıca, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının yetki ve sorumluluk sahasında alması gereken birçok husus, çok çeşitli kurum ve bakanlıklar arasında paylaştırılmıştır. Etkin bir hizmet için, bu yetki karmaşasının da, mutlaka ortadan kaldırılması gerektiğine inanıyoruz. Tarıma dayalı sanayinin kırsal alanlarda yaygınlaştırılması için, teşvik edici yeni tedbirlere ihtiyaç vardır. Plansız üretim yerine, ülkemizin ihtiyacı olan ürünlere yönelinmesi, bunlara özel prim ve destek verilerek teşvik edilmesi şarttır diye düşünüyoruz.

Tarımda teknoloji kullanımı maksimum düzeye çıkarılmalı, tarımsal nüfusun genel nüfusa oranı yüzde 10 seviyesine çekilmelidir.

Bunları sağlayabilmek için, öncelikle, tarım işletmeleri optimum büyüklüklere kavuşturulmalı ve sanayi ile entegrasyonu hızlandırılmalıdır. 2000'li yıllarda iddialı ve problemlerini büyük oranda aşmış bir Türkiye hedefi karşısında, istihdam ve nüfus yoğunluğu açısından büyük bir ağırlığa sahip olan tarım sektörünün ciddiyetle ele alınması, desteklenmesi ve 2000'li yıllara uygun donanımlara kavuşturulması şarttır. Bunun sağlanabilmesi için de, öncelikle, tarım sektörü için de bir devlet politikası oluşturmak ve bunu sürekli kılmak kaçınılmazdır. Bakanlık olarak en önemli hedeflerimizden birisi de, bunun öncülüğünü yapmaktır.

Büyük Önderimiz Mustafa Kemâl Atatürk'ün dediği gibi, "tarımı, kalkınmayı sürükleyecek bir lokomotif, ekonomiyi geliştirecek ciddî bir dinamik" olarak görmek gerekmektedir.

Günümüzdeki ekonomik denge, sektörlerin bütünlüğünü ve birlikte gelişmesini zorunlu kılmaktadır. Maalesef, günümüze kadar, amaç ve araçları belirgin, etkin bir tarım politikası belirlenememiş ve uygulanamamıştır. Tarım sektöründe uygulanan politikalar, bir devlet politikası niteliğine kavuşturulamamıştır.

İşte bu hedef doğrultusunda, Türkiye'de ilk defa bir Tarım Şûrasının toplanmasını arzuladık. Tarım kesiminin bütün temsilci ve uzmanlarının ortaya koyacağı değerli fikirlerin, projelerin, sadece bugüne ait politika problemlerine değil, Türk tarımının yarınına ilişkin politikaların oluşturulmasına da katkıları olacağı inancındayım.

Bu duygularla, 1. Tarım Şûrasının toplanmasına emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Davetimize icabet eden, başta Sayın Başbakanımız olmak üzere, Sayın Başbakan Yardımcımıza, değerli bakanlarımıza, değerli parti temsilcilerine, sayın milletvekillerimize ve değerli misafirlerimize teşekkür ediyorum ve Türk tarımının, üç gün boyunca bugününü ve yarınını tartışacak olan değerli şûra üyelerine çalışmalarında başarılar diliyorum.

Konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, bugün aramızda bulunmayan ve tarıma hizmeti geçmiş olan, başta geçmiş değerli bakanlarımız olmak üzere, tarım camiasında Hakk'ın rahmetine kavuşmuş olan bütün değerli zevata Allah'tan rahmet, hayatta olanlara da bundan sonraki hayatlarında başarılar diliyorum, şükranlarımı arz ediyorum.

Saygılar sunarım.

Tarım Kredi Kooperatifleri Birliklerinin daha rasyonel çalışması doğrultusunda kalıcı politikalar oluşturmak amacındayız.

I. Tarım Şûrası Açılış Töreninden bir görünüm

Şûra Salonundan bir görünüm

Cumhurbaşkanı Sn. Süleyman Demirel Şûra'dan ayrılırken

Şûra Gala Yemeği

I. Tarım Şûra'sında Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'e plaket verilirken

I. Tarım Şûra'sında Başbakan Sayın Mesut YILMAZ'a plaket verilirken

I. Tarım Şûra'sında Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent ECEVİT'e plaket verilirken

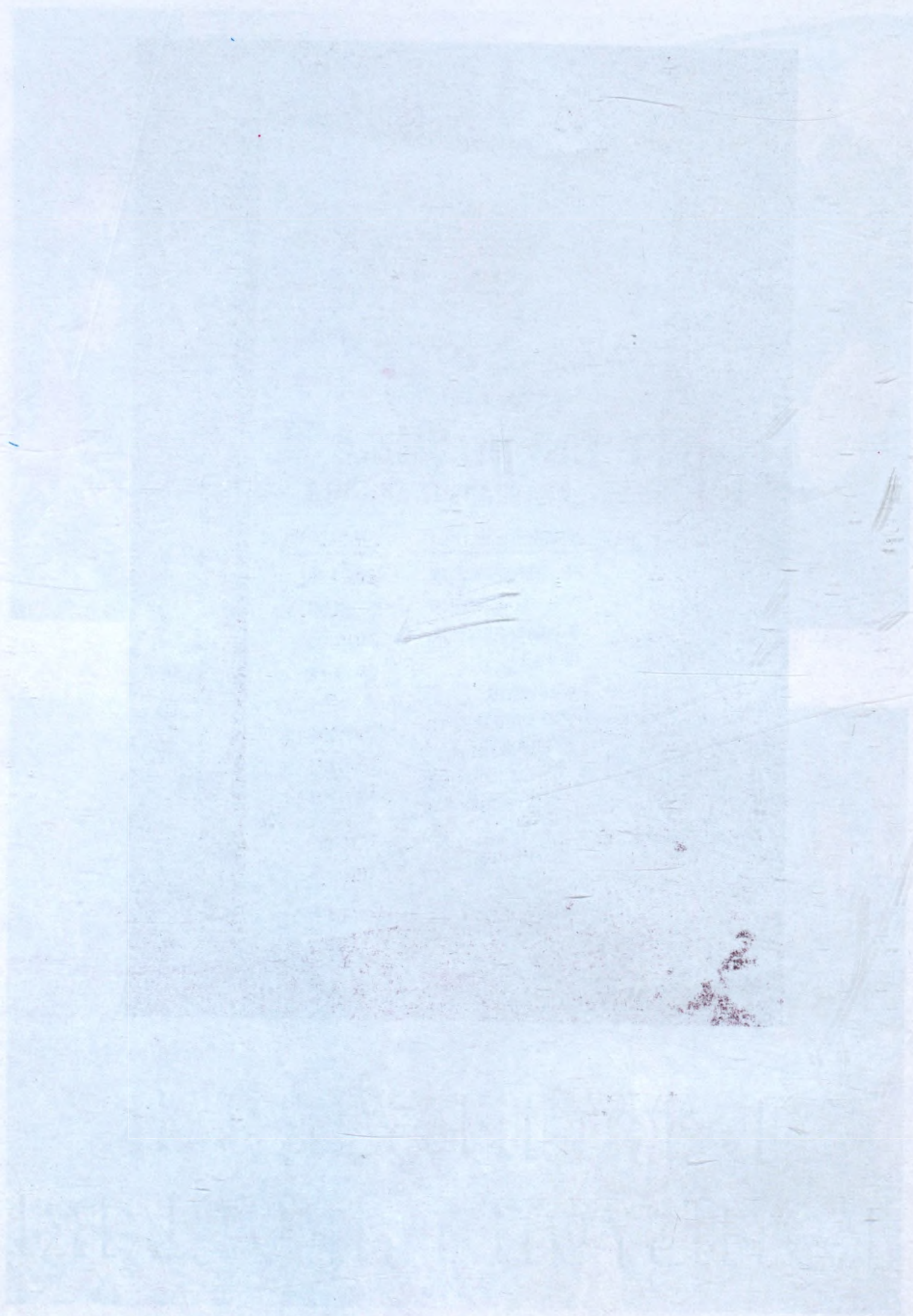
Plaket verilen Tarım Eski Bakanları

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mustafa TAŞAR'a plaket veren tarımla ilgili kuruluş temsilcileri.

I. TARIM ŞÛRA'SI KOMİSYON RAPORLARI

KOMİSYON ÇALIŞMALARINDAN GÖRÜNTÜLER

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mustafa TAŞAR komisyon çalışmalarına katılarak, çalışmaları izleyip sorunları dinledi.

I. TARIM ŞÛRASI

1. KOMİSYON

DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI

DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI

Tarım şurasına hazırlık olması amacıyla yazılmış olan çalışma belgesinde, komisyonumuzu ilgilendiren doğal kaynakların korunmasına ilişkin raporun mevcut durum hakkındaki ayrıntılı bilgilerine ek olarak, aşağıda belirtilen öneri paketinin eklenmesinde yarar görülmektedir. Çalışma belgelerine ilişkin düzeltilmesi gereken hususlar ayrı bir rapor olarak Şura Başkanlığına sunulacaktır.

Komisyonumuzun, çalışma belgesinde belirtilen konu ana çalışma başlıklarını özel gündem haline dönüştürerek çalışmalarını gerçekleştirmiştir.

1- TOPRAK KAYNAKLARIMIZ

1.1-TARIMSAL ALANLARIN SORUNLARINA İLİŞKİN ÖNERİLER

Öncelikle ülkede yoksulluğa ve kırsal alandan göçlere neden olan arazilerin yanlış ve amaç dışı kullanımı ve bunun sonucu olan erozyon kesinlikle önlenmeye çalışılmalıdır. Bunun için ivedilikle TOPRAK YASASI çıkarılmalı ve ulusal toprak koruma politikaları geliştirilmelidir. Bu amaçla sağlıklı biçimde toprak ve su kaynaklarımızın mevcut durumunu ve potansiyelini ortaya koyacak ayrıntılı etüt ve envanterler yapılmalıdır . Bu nedenle Tarım ve Köy Işleri Bakanlığı'nın yapısal değişim projesi çerçevesinde kendisinden beklenen görevleri etkin ve yeterli şekilde yapabilmesi amacıyla 441 sayılı K.H.K.'nin yeni bir kanun taslağı halinde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu düzenlemede, toprak ve su kaynaklarımızın envanter ve ayrıntılı etütlerinin yapılmasında, korunmasında, geliştirilmesinde ve devamında, Toprak Muhafaza, Sulama, Drenaj, Tesviye, Arazi Toplulaştırması, Gölet ve Havza ıslahı, Toprak ıslahı vb. hizmetleri veren Mülga TOPRAKSU'nun işlevlerini yapacak bir Genel Müdürlüğün Tarım Bakanlığı bünyesinde kurulması zorunludur.

■ Miras hukuku nedeniyle parçalanan işletmeleri birleştirici, sulama, drenaj, tesviye ve diğer developman hizmetlerinden yararlanmaya imkan veren Arazi Toplulaştırma Kanununun yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunun da ve 3202 sayılı Köy Hizmetleri Kanununda yer alan arazi toplulaştırma * çalışmaları farklı uygulamalara sebep olmaktadır. Bu nedenle, toplulaştırma, tarla içi geliştirme ve altyapı hizmetlerinin tek bir kuruluş (Mülgü, TOPRAKSU benzeri) tarafından yapılması sağlanmalıdır.

■ Tarımsal Işletmelerin miras nedeniyle ekonomik üretim yapamayacak derecede küçülmelerini önlemek amacıyla Medeni Kanunun miras ile ilgili hükümleri yeniden düzenlenmelidir. (Özellikle 597. ve 598. Maddelerin çelişkileri düzeltilmelidir)

■ Tarım alanlarının amacı dışında kullanımlarını önlemek amacıyla sulanan alanlarda I., II.,III.,ve IV. sınıf arazileri ve yağışa bağlı tarımda kullanılan I. ve II. sınıf arazilerin tarımsal sit alanı olarak kabul edilmesi gereklidir. Hiçbir şekilde arazilerin yetenek sınıfları dışında kullanılmasına müsaade edilmemeli sınıf değiştirilmemeli ve aksi davranışlara cezai müeyyideler getirilmelidir.

■ Ayrıca ekolojik bölgelere göre optimum işletme büyüklükleri belirlenmeli ve bu ölçekteki işletmeler kesinlikle parçalanmamalıdır.

■ Arazi kullanım planlamasında büyük ölçüde yararlı olacak "Tarım Arazisinin Korunması ve Kullanılması"na dair bir yasaya öncelikle ihtiyaç vardır.

■ Kamunun yapacağı çalışmalar dahil bütün çalışmalarda ÇED raporu kesinlikle istenmelidir. ÇED raporu, üniversite mensuplarını da kapsayan geniş bir uzmanlar kadrosu tarafından hazırlanmalıdır.

■ Illerde oluşan mahalli ve çevre kurulu üyelerinin kompozisyonu yeniden düzenlenmeli ve bu kurullara üniversiteler ve sivil toplum örgütleri dahil edilmelidir.

■ Büyük yatırımlarla gerçekleştirilen baraj ve göletlerin sedimentle dolmasının önlenmesi ve erozyon kontrolüne yardımcı olunması için göl aynasından başlamak üzere, arazi kullanım planlaması esasları dikkate alınarak yeşil kuşak çalışmaları yapılmalıdır.

■ Yukarı havzaları kontrol altına alabilecek havza amenajman çalışmalarına girilmelidir.

■ Toprak ve su kaynak envanterlerinin süratli ve sağlıklı yapılabilmesi için Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemi gibi yeni teknolojilerin kullanılması teşvik edilmeli ve gerekli alt yapı ivedilikle oluşturulmalıdır.

■ Açık maden ocakları, toprak ve turbalıklar ile ilgili yönetmelikler, günün koşullarına ve çevresel etki derecelerine göre yeniden düzenlenmelidir.

■ Gübre ve pestisit kullanımlarının mutlak surette toprak ve bitki analiz sonuçlarına dayandırılması için gerekli önlemler alınmalıdır.

■ Gübre Üretim ve Kullanım Yönetmeliği ivedilikle çıkarılmalıdır.

■ Toprak ve Su kaynaklarına ilişkin bir veri bankası kurulmalıdır.

1.2- ÇAYIR MERA VE YAYLAKLARIN SORUNLARINA İLİŞKİN ÖNERİLER

Cumhuriyet Döneminde meraların korunması, iyileştirilmesini ve yönetimini düzenleyen bir kanun henüz çıkarılmamıştır. Meralar 1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunnamesi'ndeki hükümlere göre yönetilmektedir. Bu kanunun, meraların disipline edilmesinde gerekli olan hukuki durumlara yeterince eğilmediği ve günümüz şartlarına cevap vermediği ortadadır.

Meralar ile ilgili sorunlar; Arazi Kanunnamesi, Köy Kanunu, Belediyeler Kanunu, Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, Iskan Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Orman Kanunu, Gayrımenkule Tecavüzün Defi Hakkında Kanun maddelerine göre çözümlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca Mer'a ların korunması iyileştirilmesi ve düzenlenmesi görevleri de Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Orman Bakanlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlıklarına verilmiştir. Ancak bugüne kadar önemli bir çalışmanın yapılmadığı, kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliği de ortadadır. Bu düzensizlik için hayvan yetiştiricileri mera bakım ve ıslahını devletten beklemektedir.

Mülkiyeti kamuya ve kullanımı köylüye ait orta malı olan hayvancılığın gelişmesinde önemli bir rol oynayan ancak, kontrol, bakım ve ıslahı yapılmadığı için çok önemli erozyon kaynağı olan mer'aların; tespiti, tahsisi ve korunması ile ilgili yasal düzenlemeye öncelikle ihtiyaç vardır. Bu konuda yasal boşluğun doldurulması mer'a, yayla ve kışlakların tespit, tahsis ve amacına uygun kullanımını düzenleyen ancak 1995 yılı sonunda da TBBM' de kadük olan MER'A KANUN tasarısının öncelikle yasallaşması gereklidir.

■ 1987 yılında 442 sayılı Köy Kanunu'nda 3367 sayılı yasa ile 26 Mart 1987'de yapılan değişiklikle Köylerin Mer'a, Yaylak, Seyrangah, Yol, Harman ve Panayır gibi alanlarının, kişilerin özel mülkiyetine geçirilmesine imkan veren maddeler kesinlikle yürürlükten kaldırılmalıdır.

■ Mer'aların ekolojik çevre ve bölge şartlarına uygun biçimde otlatma kapasiteleri ve dönemleri belirlenmelidir.

■ Mer'alarda degradasyonu azaltacak, verimi arttıracak, gübreleme, yapay tohumlama, aşılama, göze tesisleri, münavebeli otlatma, kontur karıklama, hendekleme ve teraslama gibi kültürel ve teknik tedbirler alınmalıdır.

■ Mer'alarda gerekli düzenlemeleri, ıslah ve iyileştirmeyi yapabilecek mer'a amenajman kurallarını yönlendirebilecek Tarım Bakanlığı bünyesinde MER'ALARDAN SORUMLU BİR BİRİM oluşturulmalıdır.

■ Doğal kaynakların korunmasına yönelik hizmet veren kamu dışı kuruluşların devletçe desteklenmesi düşünülmelidir.

1.3- ORMAN VARLIĞIMIZIN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Orman varlığımız ve çözümlerine ilişkin 1-5 Kasım 1993 tarihleri arasında I.Orman Şurası toplanmıştır. Bu toplantı sonucunda 1883 sayfalık üç ciltlik rapor yayınlanmıştır. Ülkemiz ormanlarının yasal, yönetsel ve teknik sorunları ayrıntılı biçimde irdelenmiştir. Bu önerilere ek olarak aşağıdaki hususlar önerilmiştir.

■ Orman köylüsünün ormana olan ekonomik bağımlılığının giderilip sosyo-ekonomik durumunun iyileştirilmesi için orman köylülerine milli bütçeden daha fazla pay verilmesi sağlanmalıdır.

■ Şu veya bu şekilde orman rejimi dışına çıkarılmış bulunan ve mevcut mevzuata göre de tamamen bedelsiz olarak kullanılan arazilerin yalnızca ormanların korunmasına yönelik faaliyetlere finanse edecek kaynaklar haline getirilmesi ivedilikle sağlanmalıdır. Söz konusu arazilerin değerlendirilmesinde orman emvali üretimi ile erozyonu önleme tedbirlerine öncelik verenlere kolaylıklar getirilmelidir.

■ Ülkemizin ana orman ağacı türleri içinde hızlı gelişen türler olarak kızıl çam, kızıl ağaç, kestane, fıstık çamı, ceviz, badem, v.b. türlerimizde çok geniş yetişme alanı potansiyeline sahiptir. Bu türlerimizin kültürlerine kamuoyu arazilerinde başlanılması teşvik edilmelidir.

2- SU KAYNAKLARIMIZ

2.1-SU KAYNAKLARIMIZIN GELİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ÖNERİLER

Su yönetimi ve geri ödeme (geniş anlamda çiftçi katılımı) sorunlarını mevcut politikalar çerçevesinde çözümlemek oldukça güç görünmektedir. Oysa asıl amaç, sulama şebekelerinin uzun yıllar hizmet verecek şekilde işletilmesi, korunması, onarılması, yönetilmesi olduğuna göre bu konuda en başarılı uygulamanın, sulama şebekesinden yararlanan çiftçilerin bu görevleri kendilerinin Sulama Birlikleri kurarak yapmalarıdır. İçinde devletin olmadığı bir işletme biçiminin de oluşturulması mümkündür. İlk yatırım masraflarına çiftçilerin katılımı sağlanarak tesislerin devamlılığı temin edilmelidir.

GAP, Türkiye'nin işlenebilir alanlarının %10'unu kapsamaktadır. Ayrıca 1.8 milyon hektara yakın bir alanda sulama ve üretime yönelik projelerin gerçekleşmesi üzerinde durulmaktadır. Bu bakımdan ürün deseni ve bölge ihtiyaç fazlası ürünlere ilişkin pazar organizasyonunun kurulması en önemli konudur. Tarımsal ürünler ham ve işlenmiş olarak hangi ülkelere, hangi organizasyonlara ve hangi ulaşım sistemi ile pazarlanacaktır. Bunların çalışmaları başlamadan, plan ve programları şimdiden hazırlanmalı ve gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

2.2- SU KAYNAKLARIMIZA İLİŞKİN ÖNERİLER

■ Devlet sulama işletmeciliğini, sulama kooperatiflerine veya Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulacak sulama birliklerine veya mahalli yönetimlere bırakmalı, yalnızca sulama şebekelerinin işleyişini kontrol etmelidir.

■ Mülkiyeti, devlette kalmak şartı ile sulama tesislerinin işletme hakkı, ilkelere uygun olarak hazırlanacak teknik ve yönetsel şartnameye göre özel sektöre ihale edilmeli veya kiralanmalıdır.

■ Havza içi su kaynaklarının sektörler bazında paylaşımını koruma ve kullanma ilkelerini içeren bir SU YASASI öncelikle çıkarılmalıdır.

■ Havzalar arası su transferinin yapılabilirliği üzerine etüt, proje ve araştırmalara önem verilmelidir.

■ Son yıllarda tarım sektöründe sulama suyu yönteminin öneminin anlaşılması sonucu üniversitelerde, araştırma kuruluşlarında ve yatırımcı teşkilatlarda daha iyi yönetim için etüt, planlama ve araştırma çalışmaları yoğunlaşmıştır. Bu nedenle yetişmiş ve yeterli beyin gücüne paralel olarak Araştırma- Geliştirme hizmetlerine, ileri ülkeler düzeyinde kaynak ayrılması devletçe sağlanmalıdır.

■ Sular kullanım amaçlarına göre fiyatlandırılmalı, bu fiyatlandırma ise birim hacime göre yapılmalıdır.

■ Tarımdan dönen drenaj suları arıtılmadan tekrar tarımda kullanılmamalıdır.

■ Yoğun tarım yapılan bölgelerde gübre ve pestisit kullanımı konusunda çiftçilere yönelik yayın ve eğitim hizmetleri ile bu konuda gerekli araştırmalar yapılmalıdır. Özellikle gübre satışları toprak tahliline dayanmalıdır.

■ Sulama tesislerinin yapımı hususunda katkı payı getirilmelidir.

■ Yönetim planlanması yapılmış olan sulak alanlarda, tampon bölge ve ekolojik etkilenme bölgesi içerisinde kullanılan tarımsal kimyasalların kontrollü kullanımının sağlanması, organik preparatların kullanılması teşvik edilmelidir.

■ Türkiye ılıman iklim kuşağında yer almaktadır. Bu nedenle serin iklim bitkisi olan tahılların (buğday, arpa, vb) yanında, ekolojik yönden sıcak iklim bitkileri(mısır, ayçiçeği, çeltik vb..) nin tarımına yönelinmesinde yarar vardır.

■ Arazilerin çoraklaşmasına ve yeraltı sularının kirlenmesine neden olan aşırı sulamanın önlenmesi, en uygun sulama metotlarının kullanılması ve sulama yatırımlarının etkinliğinin artırılması için çiftçilerin eğitilmesi, DSİ, Köy Hizmetleri ve Tarım Bakanlığınca sağlanmalıdır.

■ Su kaynaklarından yeterince yararlanabilmek, taşkın ve erozyonu önlemek amacı ile gölet, bent gibi küçük su depolama tesislerinin olabildiğince fazla yapımı için kaynak ayrılmalıdır. Gölet, baraj ve benzeri rezervuarların tesisi için yapılan ihalelere, havzaların amenajmanının yapılmasını da dahil etmek gerekmektedir. Çünkü erozyon nedeniyle rezervuarların ekonomik ömürleri beklenen süreden çok daha erken tükenmektedir. Öncelikle havza kontrol çalışmaları yapılmalı, daha sonra da rezervuar gövdesi inşa edilmeli veya iki çalışma birlikte yürütülmelidir.

3- GEN KAYNAKLARIMIZ

3.1- HAYVAN GEN KAYNAKLARINA İLİŞKİN ÖNERİLER

■ Hayvansal gen kaynaklarına ilişkin envanter çıkarılmalıdır.

■ Türkiye'de nesli tehlike altında olan bitkiler ve hayvanlar için redate listesi, (IUCN formatına göre) bir komisyonca oluşturulmalıdır.

■ Nesli tehlike sınırında olan evcil hayvan ırkları, melezleme kapsamı dışında tutulmalı ve belli miktarda koruma sürüleri saklanarak koleksiyon sürüleri oluşturulmalıdır.

■ Kaybolma tehlikesi içinde olan ırklardan tek yönlü seleksiyon çalışmaları yapılmamalıdır.

■ Her ırk ile ilgili olarak yetiştirme ve koruma derneklerinin kurulmasına öncülük edilmelidir.

■ Lokal çevrelerde yetiştirilen yerli ırklarımızın yetiştiricileri teşvik edilmelidir.

■ Her türden yerli ırkların dağılma ve yetiştirme bölgeleri, mevcutları, morfolojik ve fizyolojik özellikleri tespit edilmelidir.

■ Kaybolma tehlikesi içinde olan yerli bitki ve hayvan gen kaynaklarının, gerek ekolojik gerekse gelecekte sunabileceği muhtemel faydalar açısından önemi basılı, sesli ve görüntülü yayınlardan basın yayın organları tarafından kamuoyuna anlatılmalı, halkın bu konuda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

■ Yerli ırkların verim seviyelerinin tespiti ve verimlerinin arttırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

■ Ekosistem içerisinde bulunan her gen kaynağı ekosistem için bir denge unsurudur. Bu dengenin bozulmaması için çalışılmalıdır. Gen kaynaklarının korunması ile ilgili çalışmalarda yalnızca kamu kesimi değil, kamu dışı örgütlerinin de yer alması gerekir. Bu konuda çalışacak kamu dışı örgütler her türlü olanakla desteklenmeli; bu gen kaynaklarından yararlanacaklar ise bu çalışmalara belli bir maddi katkıda bulunarak o konuda bir fon oluşturulması sağlanmalıdır.

3.2- BİTKİ GEN KAYNAKLARINA İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

■ Çevresel Etki Değerlendirmeleri etkin ve gerçekçi bir şekilde yapılmalıdır.

■ İmzalanan uluslararası anlaşmaların yaşama geçirilebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

■ Gen koruma ve yönetim alanlarının araştırılarak belirlenmesi amaç, işlev ve kuruluş bakımından etkin hale getirilmesi sağlanmalıdır.

■ IN-SITU ve EX-SITU koruma çalışmalarında ve araştırmalarında ilgili kuruluşlar arasındaki koordinasyon sağlanmalıdır.

■ Her türlü materyalin yurt dışına çıkışı kontrol altına alınmalıdır.

■ Biyoloji gen kaynaklarına ilişkin yönetmeliğin ve uygulamanın güncelleştirilmesi ve etkin bir kontrol mekanizmasının oluşturulması sağlanmalıdır.

■ Çeşitli ekolojik şartlara göre gen toplama merkezleri kurulmalı, bu konuda gerekli alt yapının oluşturulması için tedbirler alınmalı ve ilgili yasa güncelleştirilmelidir.

■ Neslinin tükenme tehlikesi olan biyolojik kaynaklarımızın korunması ve geliştirilmesi için kamu dışı kurumların çalışmaları özendirilmelidir.

■ Gümrüklerde bu konuda çalışacak uzmanlaşmış tarım polisinin bulunması sağlanmalıdır.

4- DİĞER ÖNERİLER

■ Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, yörelere göre çoklu tarımsal üretim modelleri geliştirmek, bitkisel üretimde gerçekleşme, planlama ve yön verme çalışmalarını yapmak, bu amaçla veri toplamak ve değerlendirmek, tarımsal üretimi çevre değerleri ile uyum içerisinde sürdürerek araştırma, eğitim ve yayım hizmetlerini arzulanan düzeyde yürütmek üzere YENİDEN YAPILANDIRILMALIDIR.

■ Toprak ve su kaynakları ile ilgili tüm çalışmalar, ilgili kuruluş bünyesinde oluşturulacak bir veri bankasında toplanmalı ve ilgili kuruluşlar arasında bilgi iletişim ağı kurularak her an kullanıma hazır tutulmalıdır.

■ Tarım Bakanlığının Reorganizasyonunda kaldırılan Çayır, Mer'a ve Zootekni Araştırma Enstitüleri ülke hayvancılığının kalkınmasına ve yeni bitkilerin üretimlerinin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalarına da ağırlık verecek biçimde yeniden kurulmalıdır.

■ Sürdürülebilir gıda güvencesi için dünya gıda zirvesinde alınan kararların uygulanması; tarım,ormancılık ve çevre konularına önem ve öncelik verilmesi; gıda güvencesini arttıracak projelere yeterli kaynak ayrılması amacıyla, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının FAO ile ortaklaşa, geri kalmış yörelerde fakir halkın üretim sorunlarını çözecek program ve projelere harcanmak üzere başlattığı Herkese Ekmek kampanyası desteklenmelidir.

■ Yaylalarımızın sağlıklı veri eldesi gerçekleştirilmelidir. Bu konuda ilgili Bakanlığa görev verilmelidir.

■ Yayla alanlarımızın ekosistem ve gen merkezi olarak, sağladıkları toplumsal fayda nedeniyle; SİT ALANLARI olarak tescili sağlanmalıdır.

■ Toprak-Su ve diğer ekolojik doğal kaynak ve zenginliklerin korunması, ıslahı, geliştirilmesi ve verimli kullanılması, bu konuda bölgesel ve ülkesel ölçekte planlama, programlama, yönlendirme ve denetleme görevlerinin merkezi yönetimlerde kalması yararlı olacaktır.

KOMİSYON ADI : **DOĞAL KAYNAKLARIN KORUNMASI (1)**
BAŞKAN : **DOÇ.DR. ORHAN DOĞAN**
BAŞKAN YRD. : **PROF.DR. GÜROL ERGİN**
RAPORTÖR : **HAŞİM TOKSOY**
RAPORTÖR : **GÜLTEN ARSLAN**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKBAY	LEVENT	DÜNYA GAZETESİ
2	ALTINBİLEK	H.DOĞAN	GENEL MÜDÜR DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
3	ASLAN	GÜLTEN	BASIN MÜŞAVİRİ TARIM VE KÖYİŞLRİ BAKANLIĞI
4	ASMAZ	HASAN	GENEL BAŞKAN T.TABİ.KORUMA DERN., ANKARA
5	AŞKIN	YÜCEL	DEKAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNV. VAN
6	ATAMAN	M.ALİ	ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
7	AYBAR	EMİNE	APK KURUL BAŞKANI EN.VE TABİİ KAY.BAK.
8	BAĞLI	EMİNE	TK BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ
9	BENLİ	ERKAN	TARIM BAKANLIĞI ESKİ MÜSTEŞARI
10	BİLECİK	NEZİH	SU ÜRÜNLERİ ARAŞ.ENST.MÜDÜRÜ TKB MUĞLA
11	BOZKURT	RAFET	ÇORAKLI KÖYÜ MUHTARI KONYA
12	BROHİ	ABDÜLREŞİT	DEKAN GAZİOSMAN PAŞA ÜNV.ZİR.FAK. TOKAT
13	CANLI	H.BASRİ	GENEL MÜDÜR ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
14	ÇAKIR	HÜSEYİN	ÇİÇEKÇİLER ESNAF ODASI BAŞKANI
15	ÇETİN	KEMAL	AYDIN ZİRAAT ODASI BAŞKANI
16	DEMİRCAN	SUNAY	UZMAN DOĞAL HAYATI KORUMA DERNEĞİ
17	DOĞAN	ORHAN	KÖY HİZMETLERİ ARŞ.ENST.MÜDÜRÜ ANKARA
18	DURUTAN	NEDRET	DÜNYA BANKASI UZMANI
19	EPİKMAN	MUSTAFA	SÖZLEŞMELİ PER.DPT BÖLG.GELŞ.YAPS.UYUM
20	ERDOĞAN	TALAT	GENEL MÜDÜR TAPU VE KAD.GEN.MÜDÜRLÜĞÜ
21	ERGİN	GÜROL	ZİRAAT MÜH.ODASI BAŞKANI
22	ESEN	TUNCEL	DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
23	EYÖVGE	ORHAN	ANTALYA VALİ YRD.
24	GİRGİN	EŞREF	GENEL MÜDÜR AGM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
25	GÖKKUŞ	AHMET	DEKAN Ç.KALE 18 MART ÜN.ZİR.F.ÇANAKKALE
26	GÜÇLÜ	KAMURAN	DEKAN M.KEMAL ÜNV. ZİRAAT FAK. ANTAKYA
27	GÜLTEKIN	A.İHSAN	GENEL MÜDÜR TİGEM
28	GÜRÜN	ŞAHİN	MÜSTEŞAR BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
29	HAKTANIR	KORAY	
30	KARA	İRFAN	ANADOLU AJANSI
31	KARAMAN	İSMAİL	GENEL MÜDÜR DPT
32	KÖKSAL	OĞUZ KAAN	ADANA VALİSİ
33	KURTGÖZ	SERPİL	KÖY HİZM.GEN.MÜDÜRLÜĞÜ
34	KUŞMAN	NOYAN	ZİRAAT YÜK.MÜH. ANKARA
35	MUNSUZ	NURİ	BAŞKAN TOPRAK İLMİ DERNEĞİ A.Ü.ZİRAAT FAK.
36	ÖZER	NEVŞAT	MÜSTEŞAR ORMAN BAKANLIĞI
37	ÖZKAN	ŞÜKRÜ	AHMET ÇAYIRI KÖYÜ MUHTARI BALA
38	ÖZSOY	HAYRİ	APK DAİRE BAŞKANI ENERJİ BAKANLIĞI
39	SARIKAYA	İ.HAKKI	TKB YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ
40	SERT	MUSTAFA	KONYA MAKARN. A.Ş. TADIM MAKARNA KONYA
41	SOYLU	ŞAKİR	GENEL MÜDÜR METEOROLOJİ İŞL.GEN.MÜDÜRÜ
42	TANSOY	MEHMET	KÖY HİZMETLERİ ETÜT VE PR.DAİ.BAŞK. ANKARA
43	TOKSOY	HAŞİM	MÜHENDİS KORUMA KONT.GEN.MÜD.TK BAK.
44	TÜRKER	HÜSNÜ	APK DAİRE BAŞKANI TARIM REF.GEN.MÜD.
45	TÜRKMENOĞLU	MUSTAFA	YÖN.KURULU BAŞKANI TÜRKMENOĞLU A.Ş.İZMİR
46	URAL	İBRAHİM	UZMAN DİYANET İŞL.BAŞK.DİN İŞL.YÜKS.KURULU
47	UYAR	BETÜL	PEYZAJ MİMARLIĞI ODASI BAŞKANI ANKARA

I. TARIM ŞÛRASI

2. KOMİSYON

TARIMSAL YAPI VE DEĞİŞMELER

TARIMSAL YAPI VE DEĞİŞMELER

TARIMIN GENEL EKONOMİ İÇERİSİNDEKİ YERİ

Gerçekte Tarımın genel ekonomi içindeki önemini, derecesini belirlemek kolay değildir. Her ne kadar kimi istatistiksel veriler tarımın ülke ekonomisi içerisindeki yeri hakkında bir fikir verebilirse de bu konuda tek bir ölçü henüz ortaya konamamıştır . Bununla beraber, milli hasıla, nüfus ve faal nüfus, iç ve dış ticaretteki paylar dikkate alınarak tarımın ülke ekonomisi açısından durumunun belirlenmesi, genel kabul görmüş bir yaklaşım şeklidir.

Tarımın Gayri Safi Yurt İçi Hasılasındaki Payı :

Tarım sektörü milli hasılaya besin ve tarımsal hammadde kaynağı olarak katkıda bulunmaktadır.

1987 Üretici Fiyatlarıyla, Milyon TL.

	1970	1980	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Tarım Sektörü Hasılası	10854329	12509892	13832618	14049000	14849000	14463000	14358000	14640000	15284000
G.S.Y.I Hasıla.	34039127	5153809	81476535	84353000	89401000	96590000	91321000	97888000	104745000.
Tarımın G.S.Y.I. H. İçindeki Payı (%)	31.88	24.27	16.98	16.65	16.61	14.97	15.72	14.95	14.59

Kaynak: DİE

Tarımın Gayri Safi Yurt içi Hasılası (GSYİH)'na olan oranının nisbi olarak azalması ekonomik gelişme sürecinin doğal bir sonucu olup, esasen tarım sektörünün milli ekonomi içerisindeki önemi devam etmektedir.

Tarımsal Nüfus ve İstihdam :

Türkiye, nüfusu hızla artan bir ülke konumunu devam ettirmektedir. 1980'li yıllarda % 2.5 düzeyinde olan nüfus artış hızı, son yıllarda % 2 civarına düşmüş olmasına karşın, halen yüksek düzeylerdedir. 1927 yılındaki ilk sayımda nüfus 13.6 milyon olduğuna göre yaklaşık 60 yıllık bir sürede 4.2 kat artmıştır. 1990 Genel Nüfus Sayımına göre, toplam nüfusumuz 56.5 milyon olup, bunun % 59'u kentlerde, %41'i köylerde yaşamaktadır. Bu denli yüksek oranlı kırsal nüfus Türkiye'nin tarım ülkesi olma özelliğinin en önemli göstergelerinden birisidir.

1980 yılına kadar toplam nüfusun çoğunluğunu bünyesinde tutan kırsal nüfus bu yıldan sonra mutlak olarak azalma sürecine girmiştir. Bunun başlıca nedeni; kırsal nüfusun kentlere olan göçüdür. Kent nüfusunun köy nüfusundan daha fazla olarak belirlendiği ilk nüfus sayımı 1985 Genel Nüfus Sayımı olmuştur. 1920'li yıllardan 1950'li yıllara kadar yaklaşık %75 dolayında seyreden kırsal nüfus bu yıllardan itibaren hızlı kentleşme sonucu oransal olarak hızla azalmış ve %41'lere kadar gerilemiştir.

İşgücü arzını, büyük ölçüde 15 - 64 yaş grubuna giren ve aktif nüfus olarak tanımlanan kesim meydana getirmektedir. Tarım kesimi için toplam işgücünün büyük bir kısmı, ücretsiz aile işgücünden oluşmaktadır.

1960'lı yıllardan itibaren tarımda makineleşmenin başlaması ve giderek artan ölçüde insan gücünün yerine kullanılması ile hızlı nüfus artışı ve toprak parçalanması sonucunda kullanılabilir arazi marjinal sınırına gelmiş ve bu kesimde işsizlik giderek yaygınlaştığı gibi gizli işsizlik oranı da hızla yükselmiştir.

DİE'nin 1997 yılı nisan ayı verilerine göre ülkemizdeki işgücü 21.201 milyon kişi olarak belirlenmiştir. İstihdam edilen 21.201 milyon kişinin 9.607 milyonu (%45.31) tarımda, kalanı sanayi ve hizmet-

ler sektöründedir.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde sektörler itibariyle nüfus dağılımına bakıldığında, nüfuslarının %10'undan daha azının tarımla uğraştığı, geri kalan kesimin sanayi ve hizmetler sektöründe çalıştığı görülmektedir. Türkiye'de planlı dönemin başlarında istihdamdaki payı %76.8 olan tarım, yıldan yıla gerileyerek %45 düzeyine düşmüşse de bu gelişmiş ülkelere göre oldukça yüksek bir orandır. Tarımda istihdam edilen kişi başına düşen arazi büyüklüğü Avrupa Topluluğu'unda 6.9 hektar, A.B.D.'de 55 hektar, Türkiye'de ise 2.8 hektardır. Bu veriler, Türkiye'de kırsal nüfusun fazlalığı ve birim alan başına düşen nüfus yükünün çok fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Tarımın Beslenme Yönünden Önemi:

Türkiye'de tropikal bitkiler dışında pek çok ürünün üretimi yapılmaktadır. Ancak ülkemiz insanları hayvansal protein yönünden eksik beslenmektedir. Dolayısıyla hayvansal üretimin arttırılmasına ihtiyaç vardır.

Tarımın Sanayiye Hammadde Temini Yönünden Önemi:

Hammaddesini tarımdan sağlayan sanayi ülkemizde gelişme içindedir. Ancak tarımsal ürünlerin işlenme oranı henüz istenilen ölçüye ulaşamamıştır. Ürünler işlendiği takdirde bir yandan katma değeri artırmak suretiyle ekonomiye daha fazla katkı sağlarken öte yandan ihracat açısından gelir artışına neden olacaktır.

Tarımın Sanayi Mallarının Tüketicisi Olması Açısından Önemi:

Kırsal kesimde yaşayan nüfus diğer sektörler için önemli bir pazar durumundadır. Bu kesimde yaşayan insanların gelirleri, yaşam standartları arttırıldığında diğer sektör ürünlerine talep artacaktır. Dolayısıyla bu sektörlerde de canlanma olacaktır.

Tarımın Ülke Dış Ticareti İçindeki Yeri : (Milyon Dolar)

Tarımın ekonomi içindeki önemini ortaya koyan bir diğer gösterge, tarımsal ürünlerin dış satımdaki payıdır.

İhracat		1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	Toplam
Tarımsal İhracat	1995	504	431	350	788	2133
	1996	647	438	432	934	2451
	1997	607	530			
Toplam İhracat	1995	4757	5200	5288	6392	21637
	1996	5502	5279	5743	6644	23167
	1997	5853	5898			
Tarımın ihracat İçindeki Toplam Payı (%)	1995	11,85	8,29	6,62	12,33	9,86
	1996	11,76	8,3	7,52	14,06	10,57
	1997	10,37	8,99			

Tarım sektöründe yapılan ihracat yukarıdaki tabloda da görüleceği gibi, yıl içinde dalgalanmalar göstermektedir. Tablo incelendiğinde yılın son çeyreği ile ilk çeyreğinde ihracatın arttığı görülmektedir. Tarım ürünlerinin toplam ihracat içindeki payı 1995 yılında %9.86 iken, 1996 yılında %10.57'ye yükselmiştir. Diğer taraftan 1995 yılı ile 1996 yılı arasında ülke toplam ihracatında %7.1'lik bir artışa karşılık, tarım sektörü ihracatında %14.91'lik bir artış gerçekleşmiştir. Ancak 1990 - 1993 yılları arasında tarım ürünleri dış satım artış hızı, toplam dış satım artış hızının gerisinde kalmıştır.

TARIMSAL YAPI VE DEĞİŞMELER

Komisyonumuz tarımsal yapıyı mevcut durum ve olması gereken durum açısından değerlendirebilmek amacı ile aşağıda belirtilen ana başlıklar çerçevesinde ele almıştır. Bu başlıklar şunlardır ;

- Arazi ;
  1. Arazi Genişliği
  2. Arazi Parçalılığı
  3. Arazi Tasarruf Şekli
- Nüfus
- Sermaye
- Tarım Tekniği
- Üretim Deseni

Tarımsal yapıdaki bu başlıklar çerçevesinde mevcut durum ve sorunları sırası ile ele alırsak; öncelikle bu başlıkların birbiri ile bağlantılı olduğunu ve sebep sonuç ilişkisi içerisinde bulunduklarını görürüz.

• Türkiye'de tarımsal işletmelerin büyük bir bölümünü 50 dekardan küçük işletmelerin oluşturduğu bilinmektedir. Buna ilave olarak ülkemizdeki miras hukuku dolayısı ile tarımsal işletmelerin parçalanmakta olduğunu görmekteyiz. Oysa tarımsal işletmelerin ekonomik olarak faaliyet gösterebilmesi için toprak yapısı, üretim deseni ve ekolojiye bağlı olarak belli bir büyüklükte olması gerekmektedir. Türkiye'de işletme yapısından kaynaklanan en önemli problemlerden birisi tarım işletmelerinin küçüklüğünün yanında bu işletmelerin parçalı ve dağınık arazilerden oluşmasıdır. Parçalı arazilerin de rasyonel olarak işletmeye elverişli olmadığı bilinmektedir.

• Küçük işletmelerin çok büyük bir bölümü kendi tüketimini karşılamak için üretimde bulunmakta, pazar için üretim yapamamakta ve sermaye birikimini gerçekleştirememektedir. İşletmelerde arazi tasarruf şekli olarak öz mülkiyet yaygındır. Dışarıdan da yeterli kredi elde edemeyen veya borçlanmaktan kaçınan bu işletmeler modern teknolojilerin gerektirdiği girdileri kullanamamaktadırlar. Dolayısıyla bu işletmeler desteklem ve teşviklerden ya yararlanamamakta, yada çok az yararlanmaktadırlar. Anlaşılacağı üzere tarımsal sermaye dengesiz, yetersiz ve entansif tarım yapmaya müsait değildir.

• Birinci sınıf tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılması, ülkemiz tarımının sürdürülebilir tarımsal faaliyetlerini engelleyen en önemli yapısal sorununu oluşturmaktadır.

• Yeraltı ve yerüstü servetleri bakımından büyük potansiyel arz eden ülkemizde toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi, diğer bir ifade ile sulama ve arazi kullanımına önem verilmesi zorunluluğu vardır.

• Ülkemizde yetersiz olan yağlık bitki üretimi sonucunda, yıldan yıla artış gösteren bitkisel yağ açığı milyonlarca dolar döviz ödenerek ithalatla kapatılmaya çalışılmaktadır. Benzer şekilde hayvancılığımızın geliştirilmesi ve toprak erezyonunu önlemek için çayır- mer'a ve yem bitkileri üretimi ve özellikle mer'a amenajmanı hususunda yetersizlik söz konusudur.

• Arazi tapulaştırılmasının tarım reformu yapılan yerler dışında kanunu bulunmamakta, tüzükle yürütülmekte ve yıllar içerisinde farklı kuruluşlarca yapılagelmektedir.

• Tarımsal yapının temelini, sağlıklı bir veri toplama sisteminin mevcudiyeti oluşturmaktadır. Halen ülkemizde işletmeye dayalı kayıt tutulmamaktadır.

• Tarımla ilgili birçok kanun ve tüzüğün uygulama kabiliyeti olmadığı gibi aynı zamanda da güncelliğini yitirmiştir.

• Tarımsal alanlar marjinal sınırına ulaşmıştır. Artan nüfusun gıda gereksiniminin karşılanması için birim alandan alınan verimin artırılması gerekmektedir. Bunun için en önemli etkin faktör sulamadır. Bununla birlikte sulama öncesi tarla içi sulama faaliyetlerinin zamanında yapılmaması ve ekipman yetersizliği drenaj ve çoraklaşmaya neden olmaktadır.

• Tarım tekniği açısından araştırma, uygulama ve teknolojiyi kullanan kuruluşlar arasında yeterli bilgi akışı bulunmamaktadır. Kaldı ki spesifik olarak birçok bölgemiz için yapılan, tarımsal üretimi kısıtlayan faktörlere çözüm getirecek araştırma sonuçları yeterli değildir. Öte yandan bölgeler arasında bu konu ile bağlantılı olarak girdi kullanımında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

• Kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliği bulunmaktadır.

• Örgütlü bir yapı olmadığı için üreticinin piyasa fiyatlarını tek başına etkileme yetkisi yoktur. Olu-

şacak en düşük fiyatı kabul etmek zorundadır. Ayrıca taşıma, ihracat ve pazarlama konularında da bu nedenle çözüm bekleyen sorunlar mevcuttur.

• Tarım ve Sağlık sigortaları bulunmadığı için çiftçiler kendilerini güvence içinde görmemektedir.

• T.C. Ziraat Bankası kredi faizleri tarımsal işletmeler için yüksek olup, bu hususta gerek çiftçiler açısından kredi kullanımında sorun olduğu gibi gerekse bankanın fonksiyonlarını yerine getirmesi açısından da sıkıntı bulunmaktadır. Daha önce başlatılmış, ancak yarım kalmış Tarımsal Sanayi Envanteri ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'ndan yararlanan işletmelerin envanteri mevcut olup, bu hususta kaynak yetersizliği söz konusudur.

AMAÇ VE HEDEFLER

Komisyonumuz tarımsal yapı ve değişmeler komisyonu olarak günümüz Türkiye'sinde tarımsal yapıdaki mevcut durumu ve önümüzdeki yıllarda yapılması gereken değişmeler noktasından hareketle bir değerlendirme yapmak sureti ile aşağıda ifade edilecek olan politikaları saptamıştır.

ÖNERİLER

• Tarımda yapısal değişmelerin gerçekleştirilebilmesi için yasal düzenlemelerin yapılması ve mevcut yasaların günümüz diline göre değiştirilmesi gerekmektedir. Örneğin; Hayvanat-ı Islahat Kanunu ve Damızlık Tiftik Keçilerinin Harice Men-i İhraç ve Teksiri Hakkında Kanun, Mera ile ilgili kanunun TBMM'den bir an önce çıkarılması sağlanmalıdır.

• Arazi toplulaştırılmasının yapılması sağlanmalı, sulama şebekesi olan yerlerde toplulaştırmaya ağırlık verilmeli ve verasetle arazi parçalanmasının önüne geçilmelidir. Bu konu ile ilgili olarak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Özellikle medeni kanunun 597. Maddesine işlerlik kazandırılmalıdır.

• Tarımsal konularla ve işletmelerle ilgili olarak sağlıklı istatistiki bilgilere gereksinim vardır. Bu konuda tarımsal veri tabanının oluşturulması gerekmektedir. Bu veriler ışığında işletmeler ekonomik ve sosyal açıdan değerlendirilmelidir.

• Tarımsal alt yapı hizmetlerini yürüten kamu kurum ve kuruluşlarının aralarındaki iş birliği ve koordinasyonunun kısa vadede sağlanması ve uzun vadede bu hizmetlerin tek elden yürütülmesi, özelleştirmeye uygun olan hizmetlerin özerkleştirilmesi ve özelleştirilmesine ihtiyaç vardır.

• Etkin çiftçi organizasyonlarının (Üretici Birlikleri, Borsalar, Tarım Kooperatifleri vb) oluşturulması ile devletin yaptığı veya yapmaya çalıştığı birçok hizmet, tarımın gerçek sahipleri olan çiftçiler tarafından bizzat yerine getirilmeli, devlet küçülmeli ve sadece düzenleyici, koordine edici ve gözetleyici bir rol üstlenmelidir.

• Tarımsal bölgelere uygun yeni teknolojileri ortaya koyacak araştırmaların desteklenmesi, mevcut olan teknolojilerin bölgeler bazında tarım tekniği açısından kullanılması sağlanmalıdır.

• Tarım reformu bölgeleri dışında kalan; Hazineye ait kamu arazilerinin üretime kazandırılması amacıyla çiftçiye kiraya verilmesi, işgal ile sürdürülen fiili duruma yasal düzenleme ile çözüm getirilmesi uygun olacaktır.

• Nadas alanlarının daraltılması, ikinci ürün üretiminin yaygınlaştırılması, tarımsal üretimin arttırılmasını sağlayacak ve tarımsal yapıya katkıda bulunacaktır.

• Devletin uygulayacağı ekonomik politikalarla, çiftçinin geleceğe yönelik kaygılarının ortadan kaldırılarak, üretilen ürün açısından riskin asgariye indirilmesi sağlanmalıdır.

• Tarımsal nüfusun diğer sektörlere kaydırılması ve uzun vadede %10'un altına çekilmesi hedeflenmelidir. Öncelikle nüfus, tarım işletmesi içerisinde değerlendirilerek verimliliğin arttırılması, hayvancılığa önem verilmesi, mamül üretime yönelinmesi, kırsal sanayiye önem verilerek, kırsal kesimde tarımsal makine sanayii gibi tesislerin kurulması sağlanmalıdır.

• Çiftçilerin kendi sağlığını ve ürününü güvence altına alacak, sağlık ve tarım sigorta sistemine geçilmelive tarım kesimi sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.

• Çiftçiler için teşkilatlanmış bir kredi kuruluşu çok önemlidir. Ülkemizde tarımsal kredi desteği sağ-

layan tek kuruluş T.C.Ziraat Bankası' dır. Bu Kurumca çiftçilerin kredi ihtiyacının makul seviyelerdeki faiz oranlarında karşılanabilmesi doğru olacaktır. Özellikle hedefimize dönük olarak da Bankanın 1983 den beri kanunla değil Ana Statüsü ile faaliyetlerini sürdürdüğü göz önüne alınarak T.C.Ziraat Bankası Kanununun bir an önce çıkarılması gerekmektedir.

• Ülkemizde üretim eksikliği bulunan yağ ve yem bitkilerinin üretimlerini arttıracak teşviklerin yapılarak esasen üretim potansiyeli olan bu ürünlerin, ürün desenindeki yerini alması sağlanmalıdır. Yağ bitkilerinin üretimlerinin arttırılması ile önemli bir döviz kaybı önlenecek, yem bitkilerinin yaygınlaştırılması ile de hayvancılığımızın kaba yem ihtiyacı karşılanacak, dolayısı ile hayvan ve hayvansal ürünlerin ithalatı önlenecektir. Aynı zamanda toprak erozyonu azalacaktır.

• Sulamaya açılacak sahalarda, modern sulama tekniklerinin kullanılması yönünde tedbirler alınmalıdır.

Tarım ile ilgili hizmetlerin yürütüldüğü kurumlarda istihdam edilen personel ile ilgili politikaların, bu hizmetlerin aksatılmaması yönünde planlanması gereklidir.

• Ülkemizin ekolojik avantajlarından yararlanılarak organik tarım ürünlerinin üretimi artırılmalıdır.

• Tarımsal faaliyet, çevreye saygılı biçimde sürdürülebilir tarzda devam ettirilmelidir.

• Araştırma, geliştirme faaliyetlerine daha fazla kaynak ayrılmalıdır.

• Sözleşmeli çiftçilik, gerekli yasal önlemler alınarak yaygınlaştırılmalıdır.

HUKUKSAL VE KURUMSAL DÜZENLEMELER		AÇIKLAMA
Mer'a Kanunu	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	Mer'a vasfını yitirmiş arazilerin tarıma kazandırılması, mer'a olarak değerlendirilmesinin sağlanması ve kullanımının çiftçilere devredilmesi.
Medeni Kanunda miras ile ilgili hükümlerde değişiklik	İlgili Bakanlıklar T.C. Ziraat Bankası	Yeter gelirli işletmelerin parçalanmasını sınırlandıran hükümler. İşletmeyi en ekonomik şekilde işletecek mirasçının, diğer mirascıların hisselerini satın alabilmesi için yeterli işletme kredisinin verilmesi.
Kadastro Kanununda Değişiklik	Devlet Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)	Tarım Bölgelerine göre (işletmelerin daha küçük parçalara bölünmemesi için) sınırlandırma getirilmesidir.
Çeşitli sebeplerle kullanılmayan toprağın ekonomiye kazandırılması ile ilgili yasa düzenlemesi	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı İlgili Bakanlıklar T.C. Ziraat Bankası	Üretimde kullanılmayan tarım arazilerinin ekonomiye kazandırılması için gerekli yasa düzenlemeleri yapılmalıdır.
Arazi Toplulaştırma Kanunu	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve ilgili Kuruluşlar	İsteğe bağlı ve kamu yararına karar alınmak şartıyla Türkiye'de toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi, ekonomik ve tekniğine uygun olarak kullanılması, modern sulama tesis ve tekniklerine uygun projelerin yapılması
Üretici ve Kullanıcı Çiftçi Birlikleri ve Kooperatifler ile ilgili yasaların düzenlenmesi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı İlgili Diğer Bakanlıklar ve Kuruluşlar	Tarımın her alanında ihtiyaç duyulan birlikler (devletin küçültülmesi kapsamında) süratle kurulmalıdır.
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası yasasının çıkartılması	T.C. Ziraat Bankası	1983'ten bu yana kanunla değil ana statü ile yönetilmiştir.

3083 sayılı Tarım Reformu kanununda gerekli düzenlemelerin yapılması	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	Uygulamada görülen problemlerin giderilmesi maksadıyla yasada gerekli değişiklikler yapılmalıdır.
Ziraat Odaları Birliğinin kanununun çıkarılması	TZOB	Tarım sektörü ile ilgili verilerin bilgilerin ve sonuçlarının toplanması, Ziraat Odaları Birliğinin yetki ve imkanlara kavuşması maksadı ile TBMM'ne sunulan yasanın biran önce çıkarılması gereklidir.
Damızlık süt ineği, damızlık koyun ve tarım üretimi ile ilgili teşvik mevzuatının düzenlenmesi	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Tarım Kredi Kooperatifleri Gn.Md. Hazine Müsteşarlığı Maliye Bakanlığı	Sözleşmeli çiftçi modeliyle belli köylerde ekonomik sayıda çiftçilere damızlık hayvanları ürettirip, ortaklara kredili olarak bu çiftçilerden temini sağlanmalıdır. KDV, Vergi, stopaj ve subvansiyon ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır. Bunlara ait bilgilerin veri tabanının oluşturulması ve araştırmalara yönelik yönetim mevzuatının geliştirilmesi.

KOMİSYON ADI : TARIMSAL YAPI VE DEĞİŞMELER (2)
BAŞKAN : PROF.DR. TURHAN AKÜZÜM
BAŞKAN YRD. : SALİH NOGAY
RAPORTÖR : DR.VEDAT UZUNLU
RAPORTÖR : ABDURRAHMAN KOPARAL

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKÜZÜM	PROF.DR.TURHAN	KÜLTÜR TEK.DER.2.BAŞK.AÜ.ZİR.FAK.KÜL.TEK.B. ANK.
2	ALADAĞ	SAMİ	EDİRNE İLİ DAMIZLIK SÜT SIĞIRĞ YETİŞ.BİR. EDİRNE
3	AŞIK	DANYAL	DAİRE BAŞKANI DPT BÖLG. GEL.YAP.UY.GEN.MD. ANK.
4	AYDEMİR	EKREM	GENEL MÜDÜR YRD.T.C.Z.B. ANKARA
5	BAŞAĞAÇ	ALİ	BAŞAĞAÇ GIDA SAN. VE TİC. GİMAT ANKARA
6	ÇETİN	MEHMET	İL MÜDÜRÜ TK.BAK. TARİM İL MÜD. GİRESUN
7	DEĞİRMENCİOĞLU	H.ATİLLA	GENEL MÜDÜR BAŞBAKANLIK MEV.GEL.GN.MÜD.ANK.
8	GÖKALP	ÜNAL	ÖZEL TARIMSAL KREDİLER MÜDÜRÜ TC.Z.B. ANKARA
9	GUVENEN	ORHAN	MÜSTEŞAR DPT NECATİBEY CADDESİ ANKARA
10	IMAMOĞLU	NAFİZ	GENEL MÜDÜR TARIM REFORMU GEN.MÜD. ANKARA
11	KOPARAL	ABDURAHMAN	ŞUBE MÜDÜRÜ TARIM REFORMU BÖL.MÜD. ANKARA
12	KÖSE	YUSUF	İL MÜDÜRÜ TAR.VE KÖYİŞ.BAK.TARIM İL MÜD. Ş.URFA
13	KÜÇÜK	ARİF	BAŞKAN TAR. AMAÇLI KÖY KAL.KOP.BŞK.GAZİANTEP
14	METİN	HASAN	BAŞKAN TÜRKİYE VET.HEK.MERK.KONS.BAŞK.ANKARA
15	NERGİZ	ZAFER	İL MÜDÜRÜ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. GAZİANTEP
16	NOGAY	M.SALİH	DAİRE BAŞKANI TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. ANKARA
17	ÖZÇELİK	PROF.DR.AHMET	KOOPERATİFÇİLİK DERGİSİ TÜRK KOOP.KUR. ANKARA
18	ÖZDİLEK	METİN	BÖLGE MÜDÜRÜ KÖY HİZM. GN.MD.LÜĞÜ KONYA
19	PELTEK	İ.HALİL	ZİRAAT ODASI BAŞKANI Ş.URFA
20	SEVEN	MEHMET	MÜSTEŞAR YARDIMCISI TK. BAKANLIĞI ANKARA
21	SÖNMEZ	PROF.DR.NECMİ	TÜRKİYE KALKINMA VEKFI BAŞK. ANKARA
22	ŞAVATA	NABİ	GENEL MÜDÜR YRD. DSİ GEN.MD. ANKARA
23	TANRIKULU	MUSTAFA	ÇARDAK KÖYÜ MUHTARI NEVŞEHİR
24	TURAN	MEHMET	A.Ü.ZİRAAT FAKÜLTESİ
25	UZUNLU	VEDAT	MÜDÜR TARLA BİT.ARŞ.ENST. ANKARA

I. TARIM ŞÛRASI

3. KOMİSYON

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

1. GİRİŞ

Tarım; ülke ihtiyaçlarını karşılama ve ihracattaki önemi, halihazırda istihdamdaki büyük payı ve hızla artan nüfusun gelecekte beslenme ihtiyacının karşılanmasında tek alternatif olması nedenleriyle, ülkenin gündeminde ilk sıralarda yer almaktadır. Bu sektörde ülke hedefleri;

• Tarımda ülke ihtiyaçlarını karşılamak, kendi kendine yeterli olmak ve artan nüfusun iyi ve dengeli beslenmesi için hayvansal ve bitkisel üretimi artırmak,

• Tarımda çalışan nüfusun hayat standardını yükseltmek,

• Tarım ürünleri ve tarıma dayalı sanayi ürünleri ihracatını artırmak,

• Tarımda verimliliği sağlamak, kullanılan birim girdi başına üretimi artırmak dolayısıyla tarımsal ürünlerde maliyeti düşürmek,

• Bitki, hayvan, toprak ve su kaynakları ile ve doğayı tahrip etmeden en verimli şekilde kullanmak; doğal dengeyi bozmayacak tarımsal üretim metotlarını uygulamak,

• Çevreyi kirletmeden ve tarımsal ürünlerde zararlı kalıntılara meydan vermeden (fazla ilaç, hormon ve gübre kullanımını engelleyerek) tarımsal üretim yapmak olarak belirginleşmiştir.

Tarım sektöründe yukarıda verilen hedeflere ulaşma, Ülkeye en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel faydaları sağlayacak teknolojilerin belirlenip, üretici ve sanayicilerin kullanımına sunulmasına bağlıdır. Her konuda olduğu gibi, tarımda da bu teknolojiler, ya ülke içinde geliştirilir ya da başka ülkelerden temin edilerek ülke şartlarına adapte edilir.

Ülkemizde;

Ekolojik özellikler ile sosyal ve ekonomik yapının gelişmiş ülkelerinkinden farklılığı, bu ülkelerden yapılacak teknoloji transferini sınırlamakta ve şartlarımıza uyan teknolojilerin büyük bir kısmının tarafımızdan üretilmesini zorunlu kılmakta,

İklim ve toprak şartlarımızın çeşitliliği, fazla sayıda bitkisel ve hayvansal ürünün yetiştirilmesine imkan vermekte, her ekolojide her ürün için uygun teknoloji geliştirme ihtiyacı doğmakta, bu ise araştırmaya olan talebi çoğaltmakta,

Tarımda üretici kitlesinin büyük bir kesiminin, teknoloji geliştirme faaliyetine para ayıramayacak seviyede dar gelirli kesim olması, kamunun teknoloji geliştirmede ağırlıklı olarak yer almasını gerektirmekte,

Sürdürülebilir tarımın öneminin anlaşılması sonucu, doğal kaynakların (toprak, su, bitki ve hayvan kaynakları) muhafazası ile ilgili araştırmaların öne çıkması ve bu alanda kamunun desteğini zorunlu kılmaktadır.

Yukarıdaki nedenlerle, Türkiye'de tarımsal araştırmanın önemi artarak devam edecek ve zamanımızda olduğu gibi yakın gelecekte de kamunun araştırmaya desteği sürecektir.

Türkiye'de araştırma faaliyetlerinden beklenen faydaların sağlanması için;

• Araştırma-yayım- çiftçi (üretici) bağının güçlendirilerek, üreticilerin eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, araştırma bulguları ile sahadaki problemlerin hızlı ve etkili bir şekilde kullanıcılar ile araştırıcılar arasında sirkülasyonu (Eğitim ve Yayım Komisyonu' yla ilgili),

• Tarım işletmelerinin, tavsiye edilecek teknolojiler için gerekli girdileri kullanacak optimum büyüklük ve gelir düzeyine yükseltilmesi ile bu girdilerin kullanımlarının teşvik edilmesi (Tarımsal Yapı ve Değişmeler ile Tarımsal Girdiler Komisyonlarıyla ilgili),

• Teknoloji kullanımının, elde edilen ürünlerin değerlendirilmesini sağlayacak tedbirlerin alınarak, karlılığına yardımcı olunması (Pazarlama Komisyonu' yla ilgili) gibi ilave tedbirlere ihtiyaç vardır.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan beri, tarımsal araştırmaya önem verilmiş, bu sayede, değişik konular ve disiplinlerde ülke şartlarına uygun pek çok teknoloji geliştirilmiştir. Bunların uygulanmaya konmasıyla ülkemiz, değişik ürünlerde tarımsal üretimini kat kat artırmıştır. Bu göstergeler, yürütülen tarımsal araştırma çalışmalarının başarısını belgelemektedir. Bununla birlikte, daha mükemmele ulaşmada ülkeye en faz-

la ekonomik, sosyal ve çevresel faydalar sağlayacak kaliteli araştırmaların yapılması ve bunların sonuçlarından yararlanılması hedefine ulaşmak için;

• Tarımsal araştırmada, ülkesel öncelikli alanlar ve programlar ile bunlara ait hedef ve stratejilerin belirlenmesi,

• Araştırma organizasyonumuzun bu hedefleri gerçekleştirecek ve stratejileri uygulayacak tarzda düzenlenmesi ve geliştirilmesi; bu amaçla kamu, üniversiteler ve özel sektöre ait araştırma kurumlarının eleman, altyapı, alet-ekipman, enformasyon malzemesi ile araştırmaya ayrılan kaynaklar bakımından birbirlerini tamamlayacak ve duplikasyonları önleyecek tarzda teşkilatlandırılması ve güçlendirilmesi,

• Tüm araştırma hizmeti veren kuruluşlar arasındaki ilişkilerin, işbirliğini sağlayacak tarzda geliştirilmesi için gerekli yapı ve mevzuatın oluşturulması,

• Araştırmaya ayrılan kaynağın ülke önceliklerine göre ve temel problemleri çözecek projelere tahsisi,

• Araştırma organizasyonu ile, geliştirilen teknolojilerin üretime ve üretimde karşılaşılan problemlerin araştırmaya süratle aktarılmasında görev alan, kurum ve kuruluşlar arasında etkili iletişim ve işbirliğinin sağlanması hususlarında iyileştirmelere ihtiyaç vardır. Bu çerçevede; I. Tarım Şurası Araştırma ve Geliştirme Komisyonu; daha önce ilgili çalışma grubunca hazırlanan raporu güncelleştirmiş, bu rapordan da yararlanarak, tarımsal araştırma ve geliştirme alanında ülkemizin halihazırdaki sorunlarını, olması gerekeni ve ideale ulaşmaya yardımcı olacak eylemler için kararları tespite çalışmıştır. Komisyonun hazırladığı rapor Şura Genel Kuruluna takdim edilmiş, alınan kararlarla aşağıdaki şekilde onaylanmıştır.

2. TARIMSAL ARAŞTIRMADA SORUNLAR

2.1. Araştırma Teşkilatı

Ülkemizde tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşların değişik kurumlara dağılışı ve aralarındaki işbölümü, ülkesel bazda araştırma hizmetinin koordinasyonu ve bu alandaki işbirliği, araştırmanın ülkesel bazda planlanmasında gerekli enstrumanlar gibi konulardaki sorunlar ana hatlarıyla aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1) Türkiye'de tarımsal araştırma geliştirme faaliyetleri; ağırlıklı olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü araştırma enstitüleri olmak üzere, Üniversiteler, TÜBİTAK, Atom Araştırma Enstitüsü Kurumu, Şeker Şirketi ve Tekel İşletmeleri ile çok sınırlı düzeyde de özel sektör, TKV ve TEMA gibi farklı bakanlık ve organizasyonlar altında görev yapan kuruluşlarca yürütülmektedirler. Bu kuruluşlar, birbirinden bağımsız ve kendilerine ait araştırma organizasyonlarıyla faaliyet göstermekte, aralarında koordinasyon ve işbirliğini sağlayacak, ortaklaşa oluşturulan kurumlar ve birlikte düzenlenen planlama çalışmaları bulunmamaktadır.

2) TÜBİTAK ve Üniversitelerce desteklenen ve yürütülen araştırmalar, tüm tarımsal konu ve disiplinlerde, temel ve uygulamalı araştırmaları kapsamaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitüleri, tarımın tüm dallarında uygulamalı araştırmalar yapmaktadır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ağırlıklı olarak sulama, gübreleme ile toprak ve su muhafazası araştırmalarını; Atom Araştırma Enstitüsü Kurumu ise bitki ve hayvancılık konularında temel araştırmaları yürütmektedir. Tüm bu kuruluşların çalışma alanları birbiri içine girmiş olup, dublikasyonlar mevcuttur.

3) Madde 1 ve 2'deki olumsuzluklardan dolayı; proje yürütme, araştırma alt yapısı oluşturma ile alet-ekipman edinmede dublikasyonlar olmakta ve mevcut kapasiteden gereği gibi yararlanılamamaktadır.

4) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı araştırma merkez teşkilatı (Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü TAGEM) ile araştırma enstitüleri arsındaki ilişkileri düzenleyen mevzuat, etkili bir araştırma yönetimi için gerekli olan yetkiler açısından yetersiz kalmaktadır.

5) Kıt kamu kaynakları, değişik kurumlara bağlı fazla sayıda araştırma kuruluşuna dağıtılmakta olup bunların, eleman, ekipman ve alt yapı bakımlarından yetersiz olanlarından gerekli araştırma çıktıları alınamamaktadır.

6) Kamu araştırma kuruluşları, kendilerini geliştirmede ve araştırma hizmeti verdikleri hedef kitlelerle entegre olma gibi konularda yeterli inisiyatife sahip değildirler.

7) Araştırma bulgularını kullananlar, araştırma organizasyonunda yeterli seviyede temsil edilmemektedirler.

2.2. AR-GE Kapasitesi

AR-GE kapasitesi başlığı altında; Ülkemizde tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşların araştırıcı personel, teknik ve yardımcı personel, araştırma ekipmanı ve araştırmaya ayırdıkları kaynaklar bakımından problemler ele alınmış ve aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

1) Ülkemizde tarımsal araştırmada istihdam edilen araştırıcı sayısı ve niteliği ile teknik ve yardımcı elemen varlığı, gelişmiş ülkelere göre oldukça geri durumdadır. Yürürlükteki mevzuata göre, emekli olan ve başka nedenlerle ayrılan elemanların yerine yenilerinin alımı sınırlandırılmaktadır.

2) Mevcut sistem, araştırma enstitülerine kalifiye ve uzmanlaşmış elemanların açıktan atanmasını engellemekte; araştırıcı kadro yaşlanmakta ve kuruluşların genç elemanlarla desteklenememesi, usta-çırak eğitimi modelini aksatmaktadır.

3) Zaman zaman yapılan tayinlerle, araştırıcılar ihtisaslarına uygun olmayan yerlerde istihdam edilmekte ve bu tür atamalar eleman israfına neden olmaktadır.

4) Mevcut araştırıcı kitlesi, sosyal konumu daha iyi olan bölgeler lehine bir dağılım göstermektedir.

5) Araştırma sisteminde, personelin etkin kullanımını sağlayan, başarıyı teşvik edici ve verimsizliği caydırıcı rasyonel personel politikaları yoktur. Bu durum, kalifiye elemanların enstitüleri bırakarak daha cazip imkanlar sunan kuruluşlara gitmesine ve başarısız kişilerin araştırma dışına alınamamasına neden olmaktadır.

6) Bazı araştırma ekipmanları bakımından yetersizlik olmasına karşılık, bazı ekipmanlarda ise, israf seviyesinde dublikasyonlar olup, mevcutlar kapasitelerinin altında kullanılmaktadır.

7) Tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşların, kapasitelerini etkin kullanamamasında, finansman yetersizliği en önemli faktördür. Araştırmaya ayrılan kamu ve özel sektör bütçesi, uluslararası standartlara göre son derece düşüktür. Kamunun ayırdığı bütçe değişik kurumlar tarafından dağıtılmakta ve yeterince etkili kullanılamamaktadır. Araştırma bütçesinin önemli kısmı, cari ve personel ücretlerinden oluşmakta olup, projeler için ayrılan miktar AR-GE kapasitesini geliştirme bir tarafa, mevcut kapasiteyi etkili kullanmaya bile yetmemektedir.

8) Araştırma kuruluşlarının kendi ürettikleri kaynaklar (döner sermaye gelirleri), yürürlükteki mevzuat yüzünden, araştırmaları ve araştırıcıları destekleyici şekilde kullanılamamaktadır.

9) Özel sektörün, araştırmaya finans desteği çok cüzi seviyelerdedir. Çok büyük bir kesimi dar gelirli olan çiftçi kitlesi, teknoloji geliştirme faaliyetine para ayıramamaktadır.

10) Araştırma sonuçlarının kullanıldığı ve büyük ekonomik faydalar sağlandığı alanlarda (tarımsal sanayii, iç ticaret, ihracat, v.b.) elde edilen gelirlerden, araştırmaya pay ayrılmamaktadır.

2.3. Araştırma Alanları

Araştırma alanları çerçevesinde; araştırma önceliklerinin belirlenmesindeki isabetsizlikler ile yürütülen araştırma hizmetlerinin ihtiyaçları karşılamadaki yetersizlikleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

1) Bazı kurumlar, kendi organizasyonları için araştırma önceliklerini belirlemişlerdir. Ancak, Ülke genelinde tüm kuruluşların üzerinde mutabakata vardığı öncelik tespiti yapılmamıştır.

2) İç ve dış pazar ihtiyaçlarının yeterli seviyede takip edilemeyişi, üreticilerden problem akışındaki aksaklıklar ve topluma yeni ufuklar açacak Öncü Araştırmalar yönünden güncel olunamayışı gibi nedenlerle, bazı alanlarda (organik tarım ve biyoteknoloji gibi), araştırma faaliyetleri ihtiyacın gerisinde kalmaktadır.

3) Araştırma-yayım-çiftçi bağının zayıflığı, üreticilerin yeterli seviyede teşkilatlanamaması ve eğitim seviyelerinin düşüklüğü ile yeni teknolojilere ait girdilerin kullanımlarının teşvik edilemeyişi gibi nedenlerle, AR-GE sonuçlarını kullananlardan, yeterli araştırma talebi gelmemektedir.

4) Tarım ekonomisi araştırmalarında ve araştırmaların getirisi konusundaki çalışmalarda yetersizlikler vardır.

5) Tarımda enerji kullanımı konusu, yeterince araştırılmamaktadır.

6) Hayvancılık araştırmaları istenen seviyede bulunmamaktadır.

7) Bitki ve hayvan gen kaynaklarının muhafaza ve değerlendirilmesi konularına yeterli ağırlık verilmemektedir.

8) Tıbbi, aromatik ve boya bitkilerine gereği kadar ilgi gösterilmemektedir.

9) Uzaktan algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemlerinin tarımsal amaçlı kullanımlarına yönelik araştırma çalışmaları çok yetersizdir.

2.4. Proje Yönetimi

Araştırma yürütmeyle direk ilgili olan bu alt başlık çerçevesinde, Ülkemizde tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşların sahip oldukları AR-GE kapasitelerini; ülkeye en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel faydaları sağlayacak teknolojilerin üretileceği projelere tahsisi, proje çalışmalarının başarılı olarak neticelendirilmeleri ile araştırma bulgularının süratle uygulamaya aktarılmasını engelleyen problemler ele alınmış ve aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

1) Mevcut proje konularında dublikasyonlar bulunmaktadır.

2) Sonuçlanan projelerin uygulanmaya aktarılmasında aksamalar vardır.

3) Proje seçimi, izlenmesi ve denetlenmesi işlemlerinin iyileştirilmesine yönelik düzenlemelere ihtiyaç vardır.

4) Yürütülmekte olan araştırma projelerinin önemli kısmı, tek disipline dayalı bireysel ve küçük hedefli çalışmalar olup, çok disiplinli ve birbirini tamamlayan imkan ve yeteneklere sahip değişik kesimlere ait kuruluşlar arasında işbirliğiyle yürütülen projeler düşük düzeydedir.

2.5. Araştırma-Yayım Bağı

Bu alt başlık altında, tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşlar ile tarımsal yayımda görevli birimler arasında, araştırma bulgularının üretime aktarılmasına ve üretici problemlerinin araştırma programlarına alınmasına yardımcı olacak etkili bir bağın kurulmasını engelleyen hususlar, ana hatlarıyla aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1) Araştırma-yayım bağını sağlayacak değişik modeller ile projeler uygulanmış ve halihazırda uygulanmaktadır. Bunlardan bazıları, uygulayıcılarına ve uygulama bölgelerine göre başarılı olmuştur. Ancak, kazanılan tecrübelerden yararlanılarak, tüm ülke genelinde başarıyla uygulanabilecek bir model geliştirilip uygulamaya konamamıştır.

2) Belli büyük il merkezleri dışında, araştırma-yayım bağını sağlayacak, yeterli sayıda uzman yayımcı yoktur. Uzman olarak yetiştirilenlerin büyük bir kısmı ise, çalıştırılmak istendikleri yerlerde tutulamamışlardır. Bunda, politik müdahalelerle yapılan tayin ve nakillerin menfi etkileri rol oynamıştır.

3) YAY-ÇEP ve TYUAP gibi projelerle çok önemli yayım malzemeleri üretilmiştir. Ancak, bu malzemelerden yeterli ölçüde yararlanılmamakta, güncelleştirilmelerine ve yenilerinin üretilmelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Yayım ekipmanları ve hedef kitleye ulaşım imkanları uygun seviyede bulunmamaktadır.

4) Televizyon ve bilgisayar gibi etkili yayım araçlarından yeterli ölçüde yararlanılamamaktadır.

5) Araştırma bulgularının yayımcılara ve üretici problemlerinin araştırmaya aktarılmalarında yetersizlikler vardır. Bu çerçevede, yayımcılar ve araştırıcılar için ihtiyaç duyulan enformasyon ve problemlerin toplu halde bulunduğu veri bankası bulunmamaktadır.

6) Türkiye'de tarımsal yayım neredeyse tamamen kamu hizmeti olarak yürütülmekte olup, üretici örgütlerinden ve özel sektörden yeterli ilgi görmemektedir.

3. TARIMSAL ARAŞTIRMADAN BEKLENTİLER

3.1. Araştırma Teşkilatı

Bu alt başlık altında, Ülkemizde tarımsal araştırma hizmeti veren değişik kurum ve kuruluşların; ülke-

ye en faydalı araştırma teknolojilerini geliştirmek için, uygun işbölümü ve işbirliğini sağlayacak, kaynakları etkili kullanacak ve dublikasyonları önleyecek şekilde organize olmaları için gerekli prensipler ana hatlarıyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

1) Tarımsal araştırmada görev alan tüm kuruluşların, Ülkenin ihtiyacı olan araştırmaları etkili olarak yapabilmesini sağlayan, kaynakların kullanımında etkinliği artırıcı önlemleri alan, öncelikli projeleri belirleyen ve kaynak sağlayan, bunları sonuçlanma aşamasına kadar izleyen ve bulgularının kullanıcılara aktarılmasını takip eden bir üst yönetim oluşturulmalı veya mevcut kurumlardan biri bu amaçla geliştirilmelidir.

2) Tarımsal araştırmada görev alan tüm kuruluşların sahip olduğu personel, araç-gereç, alt yapı ve diğer imkanların etkili kullanımı ve işbirliği sağlanmalıdır.

3) Araştırma merkez ve taşra teşkilatları arasındaki idari, mali ve teknik bağlar güçlendirilmelidir.

4) Araştırma kurumları, organizasyon ve mevzuat bakımlarından, görevlerini yerine getirecek tarzda yetkilendirilmeli ve bu konularda gerekli iyileştirmeler yapılmalı.

5) Araştırma enstitülerinin sayı ve nitelikleri, ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmeli.

6) Araştırma sonuçlarını kullananların, kararların alınmasına ve araştırmaya kaynak teminine katılımı sağlanmalıdır.

3.2. AR-GE Kapasitesi

Bu kısımda; Ülkemiz tarımsal araştırma kuruluşlarının, gerekli araştırma hizmetini verebilmeleri için, mevcut bilimsel kapasite, teknik ve yardımcı personel, araştırma ekipmanı ve araştırmaya ayırdıkları kaynakları etkili kullanmaları ile ihtiyaç duyulan AR-GE kapasitesini geliştirmeleri için yapılması gerekenlerle ilgili ana prensipler aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

Araştırma kuruluşlarının, görev ve sorumluluklarını yerine getirecek tarzda yeterli araştırıcı ve teknik-yardımcı personel ihtiyacı karşılanmalıdır.

Araştırıcıların bölgelere göre dengeli bir şekilde dağılımını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

Araştırıcıların, ihtisaslarına uygun yerlerde değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Araştırmacı istihdamı ile ilgili sistem, enstitülere kalifiye ve uzmanlaşmış elemanların açıktan atanmasını sağlayacak ve boşalan kadroların genç elemanlarla doldurulmasına imkan verecek tarzda düzenlenmelidir.

Araştırma sisteminde, personelin etkin kullanımını sağlayan, başarıyı ödüllendiren ve verimsizliği caydıran bir terfi ve ücret sistemi oluşturulmalıdır.

Sahip olunan araştırma ekipmanlarının etkili kullanımını sağlayacak bir sistem geliştirilmelidir.

Ülkenin tarımsal araştırmaya ayırdığı kaynaklar, mevcut AR-GE kapasitesini etkili kullanacak ve ihtiyaç duyulan yatırımları gerçekleştirecek seviyeye yükseltilmelidir.

Özel sektörün, tarımsal araştırmaya kaynak ayırması teşvik edilmelidir.

Araştırma kuruluşlarının kendi ürettikleri kaynaklardan, araştırmalarını destekleyecek imkanlar yaratılmalıdır.

Araştırma sonuçlarının kullanıldığı ve büyük ekonomik faydalar sağlandığı alanlarda elde edilen gelirlerin bir kısmının, bu sonuçları elde eden kuruluş ve personele dönüşünü sağlayacak sistemler geliştirilmelidir.

3.3. Araştırma Alanları

Ülkenin araştırma ihtiyaçları ve önceliklerinin isabetle belirlenmesi, bu önceliklerin tüm araştırma hizmeti veren kurumlarca benimsenmesi ve kaynakların kullanımında önceliklerin dikkate alınması ile ilgili temel prensipler aşağıda özetlenmiştir:

Ulusal bazda tarımsal araştırma alanları ile programlarının ve bunların önceliklerinin isabetle seçimi, kaynakların bu alanlara öncelikler doğrultusunda dağıtılmasını sağlayacak bir sistem geliştirilip uygu-

lanmalıdır.

Etkili bir araştırma-yayım-çiftçi bağıyla üretici problemlerini, iç ve dış pazar ihtiyaçlarını ve ülke ile dünyada ortaya çıkan yeni imkanları takip ederek, araştırma öncelikleri süratle güncelleştirilmelidir.

AR-GE sonuçlarını kullananların, bu konudaki taleplerini artırabilmek amacıyla, araştırma kuruluşlarıyla iletişimleri sağlanmalıdır.

Geliştirilen teknolojilerin, araştırma ihtiyaçlarını karşılama durumları değerlendirilerek, yeterli araştırma yürütülmeyen alanlar belirlenmeli, bu alanlarda ihtiyaç duyulan araştırmaların yapılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

3.4. Proje Yönetimi

Proje Yönetimi çerçevesinde;

Ülkemizde tarımsal araştırma hizmeti veren kurumların AR-GE kapasitelerini Ülkeye en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel faydaları sağlayacak teknolojileri üretecek tarzda tahsisini,

Madde 1'deki amaca uygun proje tekliflerinin seçimini, yürütülmekte olanların takibi ve değerlendirilmeleri ile başarılı olarak neticelendirilmelerini ve elde edilen bulguların süratle uygulamaya aktarmalarını sağlayacak proje yönetim sistemleri geliştirilip uygulamaya konmalıdır.

3.5. Araştırma-Yayım Bağı

Bu alt başlık altında, tarımsal araştırma hizmeti veren kuruluşlar ile tarımsal yayımda görevli birimler arasında, araştırma bulgularının üretime aktarılmasına ve üretici problemlerinin araştırma programlarına alınmasına yardımcı olacak etkili bir bağın kurulmasıyla ilgili prensipler, ana hatlarıyla aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Araştırma sonuçlarının üretici ile sanayicilere ulaşımını ve problemlerin araştırıcılara intikalini süratle sağlayan, bu sayede araştırma bulgularının en kısa sürede üretime kazandırılmasına yardımcı olan etkili bir araştırma-yayım organizasyonu oluşturulmalıdır.

Üreticilerin, yayımcıların ve araştırıcıların, sorunlara ve bilgiye ulaşımları süratli bir şekilde sağlanmalıdır.

Yayım organizasyonu personel, bütçe ve diğer imkanlar bakımlarından yeterli seviyeye getirilmelidir.

Yayım teknikleri ve vasıtaları, modern çağın imkanları değerlendirilerek çeşitlendirilmelidir.

Özel sektörün, yayım hizmeti vermesi özendirilmelidir.

4. KARARLAR

I. Tarım Şurası Genel Kurulu, tarımsal araştırma ve geliştirme alanında ortaya konan sorunlar ve bunların giderilmesiyle ile ilgili tavsiyeler ışığında, ülkemizin araştırma sisteminin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için alınması gereken tedbirleri, alt başlıklar halinde aşağıdaki gibi belirlemiştir:

4.1. Araştırma Teşkilatı

1) Kısa vadede, tarımsal araştırmaya destek veren Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, TUBİTAK, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Atom Araştırma Enstitüsü Kurumu temsilcilerinden oluşan üst seviyede **Tarımsal Araştırma Yürütme Kurulu** oluşturulmalıdır. Bu kurul;

- Ülkeye en fazla ekonomik, sosyal ve çevresel faydaları sağlayacak kaliteli araştırmaların yaptırılması görevini üstlenecek,
- tarımsal araştırmaya kamudan kaynak temin edecek,
- araştırma önceliklerini belirleyecek,

• kaynakları bu öncelikleri karşılayacak projelere ve AR-GE kapasitesi geliştirme yatırımlarına yönlendirecek,

• araştırma bulgularının kullanıcılara süratle aktarılmasını temin edecek ve

• kısmi özerkliğe sahip (bilim dışı müdahalelerden korunmuş) Ülkesel Tarımsal Araştırma Organizasyonunun tesisi çalışmalarını başlatacaktır.

2) Kısa vadede, Tarımsal Araştırma Yürütme Kurulu'nun önderliğinde;Türkiye'de tarımsal araştırma ve geliştirmede görevli tüm kurum ve kuruluşların bilimsel kapasiteleri, alt yapıları, alet-ekipman varlıkları, tamamladıkları projeler ve devam eden projeler gibi bilgileri toplayan ve sınıflandıran bir alt birim ve veri tabanı oluşturulmalıdır. Böyle bir organizasyonun ve veri tabanının nüvesi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı - Tarımsal Araştırma Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından kurulmakta olan Araştırma Yönetimi Daire Başkanlığı ile TAGEM'ce oluşturulan Araştırma Yönetimi ve Enformasyon Sistemleri veri tabanları olabilir. Oluşturulan veri tabanları, proje yürütmede dublikasyonların önlenmesi, araştırma işbirliğinin artırılması, kaynakların etkili kullanımı ve araştırma sonucunu kullananların bilgilendirilmesi gibi konularda kullanımına sunulmalıdır.

3) Ülkesel Tarımsal Araştırma Organizasyonu' nun kuruluşu tamamlandıktan sonra, bu organizasyon, tarımsal araştırmaya ayrılan tüm kamu kaynaklarının tahsisinde ve Madde 1'deki fonksiyonlarını yerine getirecek tarzda yetkilendirilmelidir.

4) Kısa vadede tarımsal araştırma görevi yapan tüm kamu enstitüleri arasında, dublikasyon olmayacak ve tüm önemli konular kapsanacak şekilde, işbölümü yapılmalı; araştırma enstitüleri gerekiyorsa, sayı ve nitelik bakımlarından yeniden düzenlenmeli; güçsüz ve çok sayıda enstitü yerine, mümkün olduğunca az sayıda ve güçlü enstitüler oluşturulmalıdır.

5) Değişik kurumlara bağlı araştırma kuruluşlarının sahip oldukları AR-GE kapasitelerinin etkili bir şekilde kullanılmasına yardımcı olmak için; kamu araştırma enstitüleri, Üniversiteler, özel sektör ve üretici örgütlerinin, proje bazında işbirliği yapmasını teşvik edici ve yönlendirici, yasal bir yönetim sistemi geliştirilmelidir.

6) Tarım ve Köyişleri Bakanlığında TAGEM ile araştırma enstitüleri arasındaki bağ güçlendirilmeli, bu çerçevede;

• Araştırma enstitülerine eleman istihdamı,

• Araştırma bütçesinin (yatırım, cari ve döner sermaye dahil) tahsisi ve kullandırılması,

• Araştırma enstitüsü açma, kapama ve AR-GE yatırımları ile

• Sicil amirliği

gibi konularda TAGEM'e insiyatif verilmelidir.

7) Araştırma enstitülerinde; yönetici ve araştırıcılar ile hizmet verdikleri kitlenin (yayımcı, çiftçi, sanayici, v.b.) temsilcilerinden oluşan Enstitü Yönetim Kurulu oluşturulmalı, bu kurullar enstitülere kaynak sağlanmasında, araştırma programlarının hazırlanmasında ve faaliyetlerin değerlendirilmesinde görev almalıdır.

8) TAGEM ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı araştırma enstitüleri, çalışma alanlarının çakıştığı konularda, planlama ve araştırma yürütme ile ilgili faaliyetlerde sıkı işbirliği sağlayacak tarzda ilişkilendirilmelidir.

9) Araştırma sonuçlarını kullananların; en üst düzeyden itibaren, araştırma ihtiyaçlarının belirlenmesi, planlanma ve sonuçların yayımı safhaları ile araştırmaya kaynak sağlama çalışmalarına iştiraki sağlanmalıdır.

4.2. AR-GE Kapasitesi

1) Görevlerin yerine getirilmesi için gerekli kritik araştırıcı, teknik ve yardımcı personele ait kadrolar, standart (ideal) kadro şeklinde ilgili enstitülere çakılı olarak tahsis edilmeli, bu kadroların özellikleri net bir şekilde ortaya konmalı ve boşalan kadrolara, mahallinde yapılan değerlendirmeler de dikkate alınarak, uygun personel seçilip (sınav dahil) atanmalıdır.

2) Verimliliği, bilgiyi, başarıyı, liyakatı ve çalışkanlığı öne çıkaran bir araştırıcı personel politikası geliştirilmeli; bunun için, başarı ve kariyer geliştirmenin ödüllendirilip teşvik edildiği, araştırmacı olmanın gerektirdiği özel nitelikleri taşıyanların sistemde tutulduğu, buna karşılık verimsiz ve başarısız olanların dışarıda bırakıldığı bir Araştırma Hizmetleri Sınıfı ihdas edilmelidir.

3) Ülke için önem arz eden ileri teknolojileri geliştirecek ve/veya transfer edip adapte edecek araştırıcılar ile özel ihtisası getiren kritik görevlerde bulunanların, kuruluşlara kazandırılmalarını ve yerlerinde tutulmalarını sağlayacak ayrıcalıklı statüde kadrolar ihdas edilmelidir.

4) Üniversitelerde başarıları belgelenmiş (dereceye girmiş) ve/veya akademik kariyer yapmış elemanların, araştırma enstitülerine kazandırılmasını sağlamak için yıllık kontenjanlar konarak bu tür kalifiye elemanların, açıktan veya naklen atanmaları gerçekleştirilmelidir.

5) Araştırma ekipmanları ve alt yapısıyla ilgili oluşturulacak veri tabanlarından da yararlanılarak, ihtiyaç duyulan alet ve ekipmanın alımı ile alt yapı geliştirme, dublikasyonlara sebebiyet vermeden gerçekleştirilmelidir.

6) Gerektiğinde, değişik kurumlarda çalışan, tüm proje yürüten araştırıcıların hizmetine sunulan merkez laboratuvarlar kurulmalıdır.

7) Araştırma hizmeti verilen hedef kitlenin çok büyük bir kesiminin dar gelirli çiftçiler olduğu ve kamunun tarımsal araştırmaya ayırdığı bütçenin, mevcut AR-GE kapasitesini etkili kullanacak seviyelerin çok altında olduğunu da dikkate alarak, devletin araştırma bütçesini artırması şarttır.

8) Enstitü Döner Sermayeleri, araştırmaları ve araştırıcıları daha iyi destekleyecek tarzda yeniden düzenlenmelidir. Özellikle 969 sayılı Döner Sermaye Kanununda; sermayenin limitsiz olmasını, yıl sonu karların bünyede kalmasını, başarılı araştırıcıların pirimlendirilmesini, KDV hariç herhangi bir vergi ile yükümlü olunmamasını ve araştırmalara daha faza kaynak sağlanmasını gerçekleştirecek değişiklikler yapılmalıdır.

9) Araştırma kuruluşlarında geliştirilen teknoloji ve ürünlere patent verilmeli ve bu patentlerin satışından elde edilen gelirle hem araştırıcı hem de kuruluşu desteklenmelidir.

10) Araştırma bulgularını kullananların (üretici, tüccar, sanayici, kamu kuruluşu, v.b.), sağladığı gelirden bir araştırma payı alınmalı, bu pay ilgili kuruluş ve araştırıcıların desteklenmesi ve teşvikinde kullanılmalı; bu çerçevede, Tarımsal Garanti ve Yön Verme Fonu yasa tasarısı, bir an önce kanunlaştırılmalıdır.

4.3. Araştırma Alanları

1) Tüm tarımsal araştırma yapan, sonuçlarını kullanan ve araştırmaya kaynak sağlayan tarafların katılacağı geniş katılımlı toplantılarla tarımsal araştırmada ülkesel öncelikli alanlar ile bunların altında yer alan programları ve proje konularını belirleyecek sistem kurulmalıdır.

2) Ülke ve Dünya gündemi takip edilmeli, bu çerçevede, ülkeye ve topluma gelir getirici araştırma alanları, zaman kaybetmeden araştırma programlarına alınmalıdır.

3) Tarım ekonomisi konusunda makro seviyede araştırmalara önem verilmelidir.

4) Tarımda enerji kullanımı, hayvancılık; tıbbi, aromatik ve boya bitkileri; uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri araştırmaları ile bitki ve hayvan gen kaynaklarının muhafaza ve değerlendirilmesi konularına önem verilmelidir.

5) Pestisit ve gübre kullanımdaki katkı ve kalıntı ile çevre kirliliği sorunlarının çözümü amacıyla, Düşük Girdili Sürdürülebilir Tarım Araştırmalarının desteklenmesine özel önem verilmelidir.

6) Kendiliğinden araştırma teklifi gelmeyen bazı kritik konularda, AR-GE kapasitesi yeterli kuruluşlara sipariş projeler verilmelidir.

4.4. Proje Yönetimi

1) Ülke genelinde tüm tamamlanmış ve devam eden projelere ait bilgilerin bulunduğu veri tabanı oluşturulmalı; bu veri tabanı proje teklif edenler ve proje seçenlerin hizmetine sunularak, yeni proje tekliflerinin seçiminde olabilecek dublikasyonların engellenmesi için kullanılmalıdır.

2) Tarımsal araştırmaya kaynak sağlayan kuruluşların bünyesinde çalışan, ülke problemleri ve önceliklerine vakıf ve tecrübeli araştırmacılardan, belirli alanlarda proje tekliflerini değerlendirecek Danışma Kurulları oluşturulmalı.

3) Proje tekliflerini değerlendirmede kullanılacak, ülke önceliklerini ve bilimselliği baz alan şeffaf ve net kriterler belirlenmeli.

4) Danışma Kurullarınca, belirlenen kriterlere göre seçilen projelerin takibi ve değerlendirilmesinin uzman kişilerce yapılmasını sağlayacak etkili bir izleme-değerlendirme sistemi geliştirilmeli.

5) Tek disipline dayalı bireysel ve küçük hedefli projeler yerine, çoklu disiplinli ve ele alınan problemleri toptan çözecek, kapsamlı ve işbirliğiyle yürütülecek projelerin desteklenmesine önem verilmeli.

6) Sonuçlanan projelerin uygulanmaya aktarılması için etkili bir sistem geliştirilmeli.

4.5. Araştırma-Yayım Bağı

Tarımsal araştırma-yayım-çiftçi(üretici) üçgeninde yer alan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin yer alacağı etkili bir organizasyon, sahada problemlerin belirlenmesi, ihtiyaç duyulan teknolojinin geliştirilmesi ve uygun tekniklerin seri bir şekilde uygulamaya aktarılması işlevlerini etkin olarak yerine getirecek tarzda oluşturulmalıdır. Bu amaca uygun Tarımsal Araştırma-Yayım Organizasyonu ve araştırma-yayım bağını güçlendirici diğer tedbirler aşağıda verilmiştir:

1) TYUAP ve YAY-ÇEP gibi uygulanan yayım projelerinden kazanılan tecrübeler ışığında, ülke şartlarına uyan bir yayım modeli belirlenmelidir. Bu çerçevede, yayımı yapılacak teknolojilerin ve üretici problemlerinin benzerlik arz ettiği çevre şartlarına sahip alanlar esas alınarak; araştırıcıların, yayımcıların, çiftçi ve sanayicilerin müştereken görev aldığı Bölgesel Araştırma-Yayım Organizasyonları oluşturulmadır. Bu organizasyonlarda aynı bölgeye hizmet veren;

- Araştırma ve yayımdan sorumlu kamu yönetiminin,
- Araştırma enstitülerinin,
- Ziraat ve Veteriner Fakültelerinin,
- Bakanlık Il Müdürlüklerinin,
- Çiftçi örgütlerinin
- Özel sektörün ve
- Tarla bitkileri, bahçe bitkileri, hayvancılık ve su ürünleri gibi temel konularda bölgesel yayım programlarını hazırlayan Çalışma Gruplarının üst düzeyde temsil edildiği Bölgesel Tarımsal Araştırma-Yayım Kurulları oluşturulmalı; bu kurullar, hazırlanan yayım programlarının onayı, uygulamaların takibi ve gerekli iyileştirmelere karar verme konularında yetkilendirilmelidir.

2) Ortaya konacak model çerçevesinde, yayım programları, farklı ekolojik bölgeler için araştırmacı, yayımcı, çiftçi ve diğer ilgili üreticilerin müşterek çalışmasıyla hazırlanmalıdır. Bu prensipler ışığında; Bölgesel Tarımsal Araştırma-Yayım Kurulları altında yer alan; tarla bitkileri, bahçe bitkileri, hayvancılık ve su ürünleri gibi temel konularda, yıllık araştırma-yayım programlarını hazırlayan, onaylanan programları uygulayan ve/veya uygulanmasına yardımcı olan Çalışma Grupları;

- Bölgede faaliyet gösteren kuruluşlarda görevli uzman araştırmacılar,
- Bölgedeki Üniversitelerden uzman temsilciler,
- İlgili araştırma program liderleri,
- Bölgede görevli konu uzmanı yayımcılar ve
- Çiftçi (üretici) temsilcilerinden oluşturulmalı ve
- Uygulanmış olan yayım ve eğitim ile demonstrasyon programlarını değerlendirmek,
- Uygulamaya aktarılacak araştırma sonuçlarını yayımcılara, çiftçi temsilcilerine ve ilgililere duyurmak,
- Yayımcılardan gelecek problemleri görüşerek araştırma programına alınacakları belirlemek,

• Bir sonraki yıl için hazırlanan yayım ve eğitim ile demonstrasyon programlarını hazırlamak,

• Başta "Tarım Rehberleri" olmak üzere, yayımcılar ve çiftçiler için gerekli yazılı, sesli ve görüntülü yayınları belirlemek, hazırlamak, hazırlattırmak ve daha önce hazırlanmış olanların güncelleştirilmelerini sağlamak konularındaki görevleri yürütmelidir.

3) İhtiyaca cevap verecek sayı ve kalitede yayımcı personelin istihdamı sağlanmalı; bunlar, hizmet verecekleri bölgelerin ürün deseni ve ekolojik şartlarına uygun olarak o bölgeden sorumlu araştırma kuruluşlarında temel eğitim almalı, periyodik eğitimle bilgileri güncelleştirilmeli ve yetişmiş yayımcıların görev yerlerinde tutulmalarını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır.

4) Yayım uzmanları ve araştırıcıların müşterek çalışmalarıyla, ekolojik bölgelere göre, uzun vadede ve güncel bilgileri ihtiva eden, yeterli miktarda, yazılı ve görüntülü yayım malzemesi üretilmeli ve güncelleştirilmeli; bu çerçevede, YAY-ÇEP programları çerçevesinde üretilen yayım malzemesi güncelleştirilerek periyodik olarak bütün TV'lerde yayınlanması sağlanmalıdır.

5) Üreticilerin, yayımcıların ve araştırıcıların sorunlara ve bilgiye süratli bir şekilde ulaşımlarını sağlayacak elektronik veri tabanları oluşturulmalı; bu kapsamda, TAGEM bünyesinde kurulmakta olan Araştırma ve Kütüphane Yönetimi Sistemlerinde, çiftçi ve yayımcılara hitap eden araştırma bulguları ile üretici problemlerini ihtiva eden veri bankası oluşturulmalıdır.

6) Araştırma sonuçlarının yayınlanmasını özendirici teşvikler getirilerek, Tarımsal Yayım'a bilgi kaynağı akışı hızlandırılmalıdır.

7) Üretici örgütleri, mutlaka teknik ve sağlık sınıfı uzmanları istihdam edecek seviyeye getirilmeli ve Tarımsal Yayım, bu elemanlar tarafından gerçekleştirilmeli; bu çerçevede üretici örgütleri ve sanayinin tarımsal danışman istihdamı teşvik edilmelidir.

8) Araştırma kuruluşları, yayım teşkilatı ve üretici örgütleriyle birlikte Çiftçi Şartlarında Deneme ve Demonstrasyonlar a yeniden ağırlık verilmelidir.

9) Bakanlık tarımsal yayım hizmeti veren bir TV kurmalı; ayrıca, Özel Radyo ve Televizyonların Tarımsal Yayım hizmeti vermesini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

10) Tarımsal Yayım'a (Bilgiye) talep geliştirici bilinçlendirme faaliyetlerine yoğunluk verilmelidir.

11) Şartları uygun olan yörelerde, yayımın özelleştirilmesi teşvik edilmelidir.

KOMİSYON ADI : ARAŞTIRMA GELİŞTİRME (3)
BAŞKAN : DR. GÜRBÜZ MIZRAK
BAŞKAN YRD. : PROF.DR. NEŞET KILINÇER
RAPORTÖR : DOÇ.DR. ŞAHİN ANIL
RAPORTÖR : DURSUN GÜNEY

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AK	BEKİR EROL	DEKAN YRD. HARRAN ÜNV.ZİRAAT FAK. Ş.URFA
2	ALTAY	FAHRİ	MÜDÜR TK BAK. ANAD.TAR.ARŞ.ENST.ESKİŞEHİR
3	ALTINEL	AHMET	DEKAN İSTANBUL ÜN.VETERİNER FAK.İSTANBUL
4	ANIL	ŞAHİN	ŞUBE MÜDÜRÜ TAGEM TK BAKANLIĞI
5	ATLAY	DURMUŞ ALİ	DEKAN DİCLE ÜNV.ZİRAAT FAK. DİYARBAKIR
6	BAŞ	SÜREYYA	DEKAN ADNAN MEND.ÜNV.ZİR.FAK. AYDIN
7	BAŞPINAR	HASAN	DEKAN YRD. ULUDAĞ ÜNV.VET.FAK. BURSA
8	BAYTORUN	NAFİ	DEKAN SÜTÇÜ İMAM ÜNV.ZİRAAT FAK.K.MARAŞ
9	BİLEKÇİ	ALİ	KÖKLÜCE KÖYÜ MUHT. GAZİANTEP
10	BOYNUEĞRİ	MEHMET	BOYNUEĞRİ A.Ş. ANKARA
11	CENGİZ	MEHMET	BÖLGE MÜD.T.TAR.KRD.KOP.MRK.BR.SAMSUN
12	COŞKUN	BEHİÇ	TÜRK VET.HEK.DER.SELÇ. ÜN.VET.FAK.KONYA
13	ÇETİN	SEMRA	SABAH GAZETESİ
14	DİKMEN	ORHAN	TARIM ESKİ BAKANI
15	EKİNCİ	BAYRAM	BAŞKAN ESENKÖY TAR.KAL.KOP.BŞK.K.MARAŞ
16	EKİZ	H.İBRAHİM	BÖLÜM BAŞK. MERSİN ÜNV. MÜH.FAK.MERSİN
17	ESER	DİDAR	YÖK YÖN.KUR.ÜYESİ
18	FIRAT	ERTUĞ	MÜDÜR TK BAK. EGE TAR. ARAŞ.ENST. İZMİR
19	GENÇ	İBRAHİM	ÇUKUROVA ÜNV. ZİRAAT FAK. ADANA
20	GONCAGÜL	TAHİR	ŞUBE MÜDÜRÜ TAGEM TK BAKANLIĞI
21	GÖZLÜKÇÜ	NECMETTİN	NEVŞEHİR GIDA SA.T.C.LTD.ŞTİ. ANKARA
22	GÜNEY	DURSUN	APK DA.BAŞKANI KÖY HİZM.GEN.MÜD.
23	KADIOĞLU	RUHİ	ŞUBE MÜDÜRÜ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
24	KALDIRIM	YUNUS	ÇAYKUR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ RİZE
25	KAMBUROĞLU	SAMİ	MÜDÜR KÖY HİZM.ARAŞTIRMA ENST. ESKİŞEHİR
26	KARAMAN	İSMAİL	DPT
27	KILINÇER	NEŞET	TÜBİTAK TARIM VE ORMAN GRUBU
28	KUTLU	MUAMMER	İÇEL VALİ YRD.
29	MERMER	SELAHATTİN	MÜDÜR TK BAK. KARACABEY MRK.ÜRET.BURSA
30	METE	ÖMER	DEKAN DİCLE ÜNV.VETERİNER FAK. DİYARBAKIR
31	MIZRAK	GÜRBÜZ	GENEL MÜDÜR TAGEM TK BAKANLIĞI
32	OKUROĞLU	MUSTAFA	DEKAN YRD.ATATÜRK ÜNV.ZİR. FAK. ERZURUM
33	ÖRNEK	ÜNAL	TZOB ANKARA
34	ÖZDEK	TURGUT	MÜDÜR TK BAK. HAYV. ARAŞ.ENS. ANKARA
35	ÖZTEK	LATİF	SAMSUN MİLLETVEKİLİ
36	ÖZTÜRK	ALİ	MÜDÜR TK BAK. NAREN.SER. AR.EN. ANTALYA
37	PİRİMOĞLU	HAYRİ	APK DAİRE BAŞKANI ÇAY İŞL.GEN.MÜD.RİZE
38	SAĞLAM	YAVUZ SELİM	MÜDÜR TK BAK.VET.KONT.- ARŞ.ENS. ERZURUM
39	SUNGUR	HÜSEYİN	GENEL MÜDÜR YRD.TAGEM TK BAKANLIĞI
40	ŞANLIDAĞ	MEHMET	KKTC TARIM VE ORMAN BAKANI
41	TANGÖR	TEOMAN	SOS.SEKTÖR VE KOORD.GEN.MD. DPT
42	TORAMAN	ŞEVKET	KAPLIKAYA KÖYÜ MUHT. ELAZIĞ
43	TÜRKER	SEVİNÇ	TÜBİTAK VETERİNER VE HAY.ARŞ. GRUBU
44	YILMAZ	KEMALETTİN	MÜDÜR TKB ATATÜRK BAH.KLT.AR.EN.YALOVA
45	YÜKSEL	AHMET NEDİM	ZİRAAT FAK.DEKANI TEKİRDAĞ

I. TARIM ŞÛRASI

4. KOMİSYON

EĞİTİM VE YAYIM

EĞİTİM VE YAYIM

A) TARIMSAL YAYIM

I. Mevcut Durum :

1. 2000'li yıllara yaklaşırken bilgi yaşamın her alanında olduğu gibi tarımda da değeri ve önemi giderek artan bir üretim faktörü ve girdi haline gelmektedir. Buna paralel olarak çiftçilerin bilgi ve beceri ihtiyacı giderek artmaktadır. Tarım kesimindeki insanların kendilerine uygun ve yararlı bilgilere zamanında ve sürekli ulaşabilmeleri Türkiye tarımının gelişmesinin temel koşuludur.

Kırsal alanda insan kaynağının geliştirilmesi; bilgiyi arayan ve kullanan, kendisine ve çevresine yardım eden çiftçi yaratılması; çiftçilerin örgütlenme istek ve kapasitelerinin yükseltilmesi için tarımsal yayım başlıca araçtır. Bu nedenle tarımsal yayımın önemi ve değeri de giderek artmaktadır.

2. Türkiye'de tarımsal yayım hizmetine olan talep henüz istenilen düzeyde değildir. Tarım kesiminde yayım talebini kısıtlayan başlıca faktörler şunlardır:

a- Ortalama işletme büyüklüğü 5 hektar civarında olan 4 milyon tarım işletmesinin varlığı,

b- Kırsal alanda eğitim düzeyinin yetersizliği ve özellikle tarımsal üretim faaliyetlerinde önemli yer alan kadınların eğitim düzeylerinin daha da düşük olması,

c- Tarım kesiminde gerçek çiftçi örgütlerinin çok sınırlı sayıda oluşu,

d- Uygulanan tarım politikalarının, çiftçilerin geleceğe güvenle bakmasını sağlayacak ve onları bilgi aramaya yöneltecek nitelikte olmaması,

3. Ülkemizde tarımın gelişmesine önemli katkılar yapmış olan kamu yayımının giderek hantallaştığı, günün değişen koşullarına uyum gösteremediği ve yetersiz kaldığı görülmektedir.

Bunun başlıca nedenleri arasında :

a- Yayıma ayrılan mali kaynaklar azalmakta ve bu kaynaklar yerinde kullanılamamaktadır.

b- Kamu yayımının örgütsel yapısında eksiklikler ve belirsizlikler vardır.

c- Tarım Bakanlığına uzun zamandır yeni eleman alınamamış ve yetişmiş elemanlarda yerinde tutulamamıştır.

d- Elemanların ülke düzeyinde dağılımında denge sağlanamamıştır.

e- Kamudaki personel sistemi yayım elemanlarını çalışmaya teşvik edici ödüllendirme yapısına sahip değildir.

f- Yayım elemanlarının meslek öncesi ve hizmet içi eğitimi yetersizdir.

g- Üretim teknikleri dışındaki; pazarlama, pazar araştırması, işletmecilik ve doğal kaynakların korunması gibi konular yayımda ihmal edilmiştir.

h- Kadınlar ve gençler yayım çalışmalarında ihmal edilmiştir.

i-Çiftçilerin, yayımın planlanmasına, yönetimine ve değerlendirilmesine ilişkin karar süreçlerine aktif olarak katılımı sağlanamamıştır.

j- Kamu, yayım hizmetlerinden yararlanan tüm kesimlerin (çiftçiler, sanayiciler, ticaret yapanlar, tüketici vb.) masraflara katılımı gerçekleştirilememiştir.

4- Türkiye'de kamu yayımının yanında, istenen hız ve ölçekte olmasa da, özel yayım ortaya çıkmaktadır. Özel yayımda yer alan başlıca kesimler :

a) Çiftçi örgütleri,

b) Tarımsal danışmanlar,

c) Gönüllü kuruluşlar,

d) Tarıma girdi sağlayan ve tarımsal ürün satın alan firmalardır.

Kamu, özel yayım alanındaki gelişmeleri yeterli ölçüde takip edememektedir. Kamu kendisine düşen; olumlu ortam yaratma, destekleme, kuralları belirleme ve kalite kontrolü gibi görevleri yerine getirememektedir.

II. Amaç ve Hedefler :

1- Özel ve kamu yayımını içeren çoğulcu bir yayım yapısını gerçekleştirmek,

2- Ülkenin farklı yöreleri ve çiftçi katmanlarına uygun farklı yayım yaklaşımlarını hayata geçirmek,

3- Yayıma kaynak yaratmada kamu dışındaki olanakları harekete geçirmek,

4- Yayım kaynaklarının kullanımında verimlilik ve etkinlik sağlamak,

5- Her düzeyde yayım çalışmasında aktif çiftçi katılımını gerçekleştirmek,

6- Yayım hizmetlerinin sunumunda örgütlü çiftçi kesimlerine öncelik vermek,

7- Araştırmacı, yayımcı ve çiftçi üçgeninin tarımsal yayımda verimli bir faaliyet zinciri oluşturmasını sağlamak,

8- Çiftçiye yönelik programlar yanında tüketicilere ve toplumun her kesimine yönelen mesajları da içeren bir anlayışı hayata geçirmek,

9- Tarımsal yayımda uygulanacak yeni modeller; AT, Ortak Tarım Politikasına uyum tedbirleri çerçevesinde geliştirilmelidir.

III. Çözümler :

Kamu yayımına yönelik öneriler:

a- Ulusal düzeyde yazılı, onaylanmış bir yayım politikası ve stratejisi oluşturulmalıdır. Bu yayım politikası katılımcı bir anlayışa dayanmalı ve genel tarım politikasının entegre bir parçası olmalıdır.

b- Kamu yayımının karar verme süreçlerine çiftçilerin örgütlü ve aktif olarak katılımı sağlanmalıdır.

c- Kamu yayımının öncelikli hedef kitleleri; orta ve küçük işletmeler, kadınlar ve gençler olmalıdır.

d- Kamu yayımı, üretim dışında pazarlama ve işletmecilik konularını da içermekle birlikte doğal kaynakların korunmasına öncelik vermelidir.

e- Kıt kaynaklı çiftçilere tarım-dışı gelir getirici faaliyetler konusunda bilgi ve beceriler kazandırarak, onların tarım dışına çıkışına yardımcı olacak programlar hazırlanmalıdır.

f- Yerel yönetimler, kamu yayım hizmetlerinin yürütülmesinde aktif bir rol almalıdırlar. Kamu yayım çalışmalarının; çiftçi örgütleri, yerel yönetimler, üniversitelerin işbirliği içinde yerel projeler halinde yürütülmesine ağırlık verilmelidir.

g- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, merkez düzeyinde yayım hizmetleri açısından mevcut dağınıklık ve belirsizliklerin giderilmesi amacıyla; VII. Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yeniden yapılandırılması tedbiri çerçevesinde, Bakanlık Merkez Teşkilatında yayımdan sorumlu bir genel müdürlük kurulmasında yarar görülmektedir. Bu genel müdürlüğün çalışmalarına yön verecek Tarımsal Yayım Üst Kurulu oluşturulmalı ve bu Kurul'da üniversite, çiftçi örgütleri ve özel sektör temsilcileri yer almalıdır. Bu konsey ve genel müdürlük yayımla ilgili politika geliştirme, değerlendirme, kamu yayım uygulamalarını yönetme, kamu dışı yayımı destekleme ile yayımcı ve çiftçi eğitimi görevlerini üstlenmelidir.

h- Yayım hizmetlerinin en uç noktasına nitelikli elemanı atamak, olanları yerinde tutabilmek ve başarılı olanları ödüllendirmek için mevcut personel yasasından farklı özel statüde yayım elemanları çalıştırabilme imkanı yaratılmalıdır.

i- Çiftçi eğitim merkezlerinin canlandırılması ve çiftçi şartlarında demonstrasyonların daha geniş ölçekte kullanılmaları sağlanmalıdır.

j- İller de gezici yayım ekiplerinin oluşturulup eğitim, izleme ve değerlendirme görevini yerine getirmesi sağlanmalıdır.

k- Kamu yayımının kitle iletişim araçlarından ve iletişim teknolojisindeki gelişmelerden yararlanarak ortaya koyduğu (YAYÇEP) benzeri başarılı çalışmalar daha da geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

l- Her düzeyde yayım elemanlarının eğitimi Tarım Bakanlığı, üniversiteler, yerel yönetimler ve çiftçi kuruluşları tarafından işbirliği ile gerçekleştirilmelidir.

m- Tarım Bakanlığının her kademesinin ulusal ve uluslararası bilgi ağlarına bağlanması konusundaki gelişmeler hızlandırılmalı ve bu olanak, başta üreticiler olmak üzere tüm ilgili kesimlerle paylaşılmalıdır.

n- GAP bölgesinde tarımsal yayım çalışmalarının geliştirilmesine özel önem verilmelidir. Bu çerçevede, eğitim merkezleri ve demonsratif işletmeler kurulup yaygınlaştırılmalıdır. Bu işletmelerde sulama, mekanizasyon ve hayvancılık eğitimi ve yayımına öncelik verilmelidir. Çiftçilerin işletmecilik ve pazarlama konularındaki bilgi ihtiyaçlarının karşılanması ihmal edilmemelidir.

Özel Yayıma Yönelik Öneriler:

a- Yayımda başarının güvencesi, çiftçilerin kendi bilgi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kendi yönetimlerinde yayım servislerine sahip olmalarıdır. Kamu, çiftçi örgütlerinin kendi yayım servislerini kurmalarına ya da danışmanlık firmalarıyla bu amaçla sözleşme yapmalarına yardımcı olunmalıdır.

b- Önder Çiftçi Projesi örneğinde olduğu gibi, yayım hizmeti satın almak için kurulan çiftçi gruplarının masraflarının belirli bir bölümü kamu kaynaklarından karşılanmalıdır. Bu uygulama ülke koşullarına göre uygun bölgelerde yaygınlaştırılmalıdır.

c- Yayım elemanlarının bireysel olarak ya da örgütlenerek danışmanlık hizmeti yapmalarına devlet destek vermelidir. Bu alanda öncü uygulamalara biran önce geçilmelidir.

d- Nitelikli tarımsal bilgilerin yayılması amacıyla kurulacak özel tarımsal yayınevleri ile elektronik medya üreticileri desteklenmelidir. Tarımsal işletmelere yönelik bilgisayar yazılım programları hazırlanması teşvik edilmelidir.

e- Gönüllü kuruluşların çoğulcu yayım yapılanması içerisinde önemli bir yer almaları sağlanmalıdır.

f- GAP'ta kurulması planlanan örgütlü çiftçi gruplarına yönelik danışmanlık modeline dayalı yayım sisteminin hayata geçirilmesi hızlandırılmalıdır.

g- Nitelikli yayım elemanı gereksiniminin karşılanması için üniversiteler, çiftçi örgütleri ve kamunun işbirliği ile danışmanlık eğitim birimleri oluşturulmalıdır. Danışmanlık yapacak elemanların bu birimlerden sertifika almaları ve sürekli eğitim görmeleri sağlanmalıdır.

h- Çiftçilere de danışmanlık eğitimi verilmeli, başarısı değerlendirilerek Danışman Çiftçi Sertifikası ile belgelenmeli ve bu işi gönüllü veya profesyonel olarak yapabilmelidir.

B) ÖRGÜN EĞİTİM

I- Mevcut Durum :

1- Tarım meslek liseleri, tarım sektörünün isteğine uygun eleman yetiştirememektedirler.

2- Tarım meslek liselerinde uzmanlaşmaya gidilememiştir.

3- Tarım meslek liselerinin göreli olarak gelişmiş fiziki altyapısına rağmen öğretmen açığı devam etmektedir.

4- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bazı meslek liseleri bünyesinde tarımla ilgili programlar açılması bu alanda ikili bir yapıyı doğurmaktadır.

5- İstihdamdaki sorunların aşılması için tarım meslek liselerinde müfredatların güncelleştirilmesine ihtiyaç vardır.

6- Ülkemizde çok sayıda tarıma dayalı meslek yüksekokulları belirli bir plana ve ihtiyaç belirlenmesine dayanmadan açılmıştır.

7- Çeşitli üniversitelere bağlı meslek yüksekokulları arasında işbirliği ve eşgüdüm sağlayacak herhangi bir mekanizma yoktur.

8- Tarıma hizmet veren mesleklere ilişkin fakültelerin sayısı son derece artmıştır. Özellikle Ziraat Fakülteleri ve bu fakültelerdeki açılan program ve öğrenci sayısı oldukça fazladır. Bu durum bir yandan okullardaki eğitim kalitesini düşürürken diğer yandan istihdam sorununu da derinleştirmektedir.

9- Fakültelerin çiftçi örgütleri, özel sektör kuruluşları, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve diğer kamu kuruluşlarıyla ilişkileri çok sınırlı ve bireyseldir.

10- Tarımla ilgili fakülteler, kurulu bulundukları çevrede tarım ve çiftçi sorunlarına yeterince duyarlı değildir. Eğitim ve araştırma programlarına yörenin temel sorun ve ihtiyaçları yansıtılamamıştır.

11- Tarımla ilgili fakülteler, mezunlarının ve meslektaşlarının sorunlarına yeterince duyarlı değildirler.

II- Amaçlar ve Hedefler

1- İlköğretimden başlayarak doğaya saygılı ve bilgiye değer veren birey yetiştirmek.

2- Sürdürülebilir tarımsal kalkınmayı sağlamak.

3- Tarımın ihtiyacı olan mesleki profesyonelleri yetiştirmek.

4- İnsana ve doğaya saygılı, insan ilişkilerinde başarı, iletişim becerileri gelişmiş meslek insanları yetiştirmek.

5- Ulusal ve uluslararası düzeyde kendi mesleğindeki gelişmeleri izleyen, bunları değerlendiren ve kullanan meslek insanı yetiştirmek.

III. Çözüm Önerileri

Meslek Liselerine Yönelik Öneriler:

a. Tarım meslek liselerinin misyonu ve müfredatı gözden geçirilmelidir. Bu liselerin kamu dışında da istihdam olanağı olan ya da kendi tarım işletmesini yönetecek nitelikte insan yetiştirilmesine önem verilmelidir.

b. Tarım meslek liselerinin tarımımızın ihtiyacı olan uzmanlık alanlarında branşlaşmaya gitmeleri sağlanmalıdır.

c. Tarım meslek liselerinde kız öğrenciler de eğitim görebilmelidir.

d. Tarım meslek liselerinde eğitim kalitesini yükseltmek amacıyla öğretmen eksikliğini giderecek önlemler alınmalıdır.

e. Milli Eğitim Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı arasında mesleki eğitim alanında koordinasyon ve işbirliği geliştirilmelidir.

Meslek Yüksekokullarına Yönelik Öneriler:

a. Tarıma dayalı meslek yüksekokulları; üniversiteler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, sektör kuruluşları ve çiftçi örgütlerinin işbirliği ile oluşturulacak bir master plan doğrultusunda açılmalıdır. Müfredatlar da bu plan doğrultusunda hazırlanmalıdır.

b. Tarıma ilişkin meslek yüksekokullarının kendi aralarında işbirliği ve deneyimlerini paylaşmayı sağlayacak bir komisyon oluşturulmalıdır.

Fakültelere Yönelik Öneriler:

a. Ülkemizde gerçek bir ihtiyaç belirinceye kadar yeni Ziraat Fakülteleri açılmamalıdır.

b. Ziraat fakültelerindeki lisans programlarının sayıları azaltılmalı ve bazı fakültelerde yürütülen ikinci eğitim mutlaka kaldırılmalıdır.

c. Fakültelerin eğitim ve araştırmalarında kaliteden hiçbir nedenle taviz verilmemeli ve kapasitesi ve kalitesini belirli bir düzeye yükseltmeyen fakülteler lisans programı açmamalıdır.

d. Mezunların istihdam olanaklarını genişletmek, kaynak yaratmak ve eğitim araştırma programlarını yaşanan koşullara uygun hale getirmek için fakülteler; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, diğer kamu kuruluşları, çiftçi örgütleri ve özel sektör kuruluşları ile sürekli, işlevsel ve kurumsal işbirliği yapmalıdır.

e. Fakülteler eğitim ve araştırma programlarında yöresel sorunlara ağırlık vermelidirler.

f. Fakültelerde uygulama ve stajlara önem verilmeli ve bunlar mümkün oldukça yörenin koşullarında yapılmalıdır. Ayrıca, yabancı dil ve bilgisayar eğitimine önem verilmelidir.

g. Her ziraat fakültesinde yöre çiftçileri ile ilişkileri düzenleyecek bir yayım birimi oluşturulmalıdır.

h. Fakülteler mezunlarının ve meslektaşlarının sürekli eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak kurslar, konferanslar ve bilimsel toplantılar düzenlemelidir.

KOMİSYON ADI : **EĞİTİM VE YAYIM (4)**
BAŞKAN : **PROF.DR. ŞAHABETTİN ELÇİ**
BAŞKAN YRD. : **PROF.DR.CEMAL TALU**
RAPORTÖR : **DOÇ.DR. REFİYE AYDIN**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	ACAR	NİHAT	İL MÜDÜRÜ TARIMVE KÖYİŞLERİ BAK.ADANA
2	ATABAŞ	ÜNER	BÖLGE MD. KÖY HİZ.MALATYA
3	AYDIN	REFİYE	DAİRE BŞK.TEŞK. DEST.GENEL.MÜD.
4	AYIK	FETHİ	MÜDÜR SÖKE ZİRAAT OKULU AYDIN
5	BAYBURT	AHMET	GENEL SEKRETER ESAM
6	BİLGİN	İLHAN	MÜSTEŞAR YRD. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
7	BOSTAN	TURGAY	PRODÜKTÖR TRT TOPRAĞIN SESİ PROG. ANKARA
8	CENGİZ	SELAHATTİN	MÜDÜR HALKALI ZİRAAİ ÜRETİM İŞLETMESİ İSTANBUL
9	CORDAN	BENER	MÜSTEŞAR MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
10	COŞKUN	RIZA	ZİRAATÇILAR BİRLİĞİ BAŞKANI ANKARA
11	ÇELEBİ	NAİL	GENEL BAŞKAN TÜRK ZİRAT YÜK.MÜH.BİRL. ANKARA
12	ÇELİK	HAYRETTİN	İL MÜDÜRÜ TARIMVE KÖYİŞLERİ BAK.ANKARA
13	ÇUBUKTAR	MEHMET	VALİ YRD. ÇANAKKALE
14	ECEVİT	F.MUSTAFA	DEKAN S.DEMİREL ÜNV. ZİR.FAK. İSPARTA
15	ELÇİ	ŞAHABETTİN	REKTÖR YRD. SÜTÇÜ İMAM ÜNV. K.MARAŞ
16	FATOĞLU	ASLAN	
17	GÖKALP	H.YUSUF	PAMUKKALE ÜNV. MÜH.FAK. DENİZLİ
18	GÖKTAYOĞLU	MUHARREM	VALİ AYDIN
19	GÜÇLÜTÜRK	HASAN	İL MÜDÜRÜ TARIMVE KÖYİŞLERİ BAK.MANİSA
20	GÜLER	MUAMMER	VALİ GAZİANTEP
21	GÜNGÖR	YETKİN	DEKAN A.Ü. ZİRAAT FAK.
22	HAMİDİ	ŞERAFETTİN	GAP BÖLGE İDARESİ BAŞKANLIĞI
23	HARTOKA	ASUMAN	BAŞKAN İŞSİZ ZİR.MÜH.DER. ANKARA
24	HASIPEK	SENİHA	A.Ü.EV EKON.YÜK.OKULU MÜDÜRÜ
25	İNCE	MUHARREM	DAİRE BŞK. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK.
26	İSMAİLÇELEBİOĞLU	NURETTİN	DEKAN KRADENİZ TEK.ÜNV.ZİR.FAK. ORDU
27	KABAKÇI	ALİCAN	GENEL SEK. KIBRIS TÜRK ÇİFT.BİRLİĞİ KKTC
28	KAYA	KEMAL	İL MÜDÜRÜ TARIMVE KÖYİŞLERİ BAK.DENİZLİ
29	KIVANÇ	TANER	UZMAN DPT-İKTİSADİ SEKTÖR VE KOOR.GEN.MD.
30	OCAKLI	CENGİZ	BAŞKAN TARIMSAL KALK.KOOP. GÜMÜŞHANE
31	ÖZBERK	İRFAN	MÜDÜR G.DOĞU TAR. ARRŞ.ENS.TK BAK.DİYARBAKIR
32	ÖZGÜN	KEMAL	VALİ YRD.SAMSUN
33	ÖZKAYA	TAYFUN	BAŞKAN TARIM EKONOMİSİ DERNEĞİ İZMİR
34	SELÇUK	ERDOĞAN	DEKAN ONDOKUZ MAY.ÜNV.ZİR.FAK. SAMSUN
35	SODAN	RAMAZAN	VALİ YRD.ANKARA
36	SUNGUR	NUMAN	DEKAN EGE ÜNV.ZİRAAT FK. İZMİR
37	ŞAHSUVAROĞLU	LÜTFÜ	DAİRE BŞK. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK.
38	TALHA	AYDIN	İLİAÇIK KÖYÜ MUHTARI AĞRI
39	TALUĞ	CEMAL	REKTÖR YRD. ANKARA ÜNİVERSİTESİ
40	TURAL	OSMAN	VALİ YRD.SIVAS
41	TÜZÜN	MEKİN	GAP BÖLGE İDARESİ BAŞKANLIĞI
42	ULUENGİN	HALDUN	ÇİFTÇİ TEMSİLCİSİ ÖNDER ÇİFT.DAY.DER. ÇORLU
43	YEMAN	CELAL	İL MÜDÜRÜ TARIMVE KÖYİŞLERİ BAK. HATAY
44	ZEREN	ÜNAL	YAYIN YÖNETMENİ TAVUKÇUNUN SESİ DERGİSİ İST.

I. TARIM ŞÛRASI

5. KOMİSYON

TARIMSAL GİRDİLER

TARIMSAL GİRDİLER

Bitkisel ve hayvansal üretime etkili büyüme ve gelişme faktörlerinin doğal çevredeki miktarları, bu canlılardan yüksek verim ve nitelikli ürün sağlanması için gerekli olan düzeylerin genellikle altındadır. Bu nedenle, tarımda uygulanan tüm yetiştirme teknikleri ve bakım işlemlerinde temel amaç; yetiştirilen bitki yada hayvan başına daha yüksek ve nitelikli ürün almaya en uygun olan çevre koşullarını sağlamaktır. Bir başka deyişle, tarımda ana ve yan ürün olarak belli üretim çıktılarının elde edilebilmesi; üretimin iyi tohumluk, fide, fidan ve damızlık, su, gübre, yem, koruma ve kontrol yöntem ve araçları, enerji ve mekanizasyon ve kredi gibi girdilerle desteklenmesine bağlıdır.

Öte yandan, elde edilen tarımsal ürünlerin büyük çoğunluğu, başlangıçta hammadde niteliğinde olup, bu ürünler, kullanılır duruma getirilmeleri için özel işlemlerden geçirilir ki, tarıma dayalı endüstri olarak nitelenen bu aşamanın da belli girdilerle desteklenmesi gerekmektedir.

Büyüme ve gelişmeye etkili faktörler sayıca hayli yüksek olmakla birlikte; herhangi bir dönemde bitki yada hayvanının büyüme ve gelişmesini sınırlayan; bu faktörlerden genellikle yalnız bir yada birkaçıdır. Uygun büyüme, gelişme ve üretim için, ortamda eksik olan gelişme faktörü ek girdi desteğiyle tamamlandıkça, bu kez bir başka çevre faktörü sınırlayıcı konuma gelebilir ve onun tamamlanması gereği ortaya çıkabilir. İşte tarımsal üretimde beceri; bitkisel ve hayvansal üretimde vazgeçilmez yeri olan bu desteklerin zamanlama ve uygulanmasındaki isabete bağlıdır.

Üretimde kullanılan tohumluk, damızlık, su, gübre, ilaç, donanım, kredi faizleri gibi girdilerin, ürün maliyet ve fiatlarını etkilemesi doğaldır. Öte yandan, tarımsal üretimle sağlanabilecek katma değer artışı, yada tarımsal üretimin ekonomik tutarlılığı; en düşük maliyetle, en yüksek üretimin gerçekleştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle bir girdiyi en etkili olacağı düzeye kadar kullanıp, fazlasından kaçınmak ekonomik tutarlılığın gereğidir. Öte yandan, gereğinden fazla ve hatalı biçimde kullanılan girdilerin, ürün nicelik ve niteliği yanında toprak ve su kirlenmesine yol açabilen olumsuz etkileri de göz ardı edilemez.

Son yıllarda doğal çevre değerlerine olan duyarlılığın artışı, dikkatlerin tarımsal uygulamalara ve özellikle tarımda hatalı girdi kullanımı üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bu bağlamda, az girdili tarım yönetimlerinin geliştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapılmakta, görüşler açıklanmaktadır.

Dünyanın çeşitli yörelerinde, uzun süreli aşırı ve hatalı girdi kullanımının yol açtığı çevre sorunlarına ilişkin birçok örnek vardır. Benzer olumsuzluklara ilişkin kimi yerel örnekler ülkemizde de görülebilir. Ancak, bu olumsuz örneklerin boyutları yerel olup, ülkemiz tarımının tümünü kapsayacak düzeyde bulunmadığı gibi; tersine, ülkemiz tarımında birim başına kullanılan çeşitli girdi miktarları birçok ülkedeki miktarların altında kalmaktadır. Tarımsal üretimin artırılması için, girdiler zamanında ve yeterince sağlanmalı, bunların yurt içindeki üretimleri artırılmalı ve tarımda uygun biçimde kullanılmaları sağlanmalıdır.

Tarımsal üretimde yüksek verim ve nitelik, bir girdinin değil gerekli tüm girdilerin dengeli ve uygun biçimde kullanılmasına bağlıdır. Bir başka deyişle gelişmiş bir tarımsal üretim; Tüm girdilerin göz önünde bulundurulacağı üretim teknikleri hareketinin eksiksiz uygulanması demektir.

Girdilerin bugünkü durumu, amaç ve hedefleri ile sorunların çözümü için yapılan öneriler sırayla değerlendirilmektedir.

I- TOHUMCULUK

Bitkisel üretimin artırılmasında genetik potansiyeli yüksek, kaliteli tohumlukların yurtiçi üretimlerle karşılanması, çiftçiler tarafından yaygın bir biçimde kullanımının sağlanması Devletin temel politikasıdır.

Ülkenin tohumluk ihtiyacı, kamu kuruluşlarının yanında 198l'li yıllardan buyana özel sektör tohumculuğunun devreye girmesiyle bazı tohumluk türleri itibariyle özel sektörün de katkılarıyla karşılanmaktadır. Son 15 yıl içinde alınan önlemler ve yapılan köklü değişiklikler tohumculuk sektöründe çok önemli değişme ve gelişmenin olduğunu ortaya koymaktadır. 1982 yılında tohumluk fiyatlarının serbest bırakılması ile başlayan ilk değişim, 1984 yılındaki Tohumluk ithalatının serbest bırakılması ve 1985 yılında çıkartılan Tohumculuğun Teşviki Kararnamesi gibi özendirici kararlarla özel sektörün dinamizmi de tohumculuğumuza büyük oranda kazandırılmıştır.

Tohumculuğa uygun ortamların hazırlanması ile birlikte, yabancı tohumculuk kuruluşları, ya % 100

ya da Türk ortakları ile yada % 100 yerli sermaye ile kurulmuş tohum firmaları ülkemizde yatırım yapmışlardır. Bugün 71'i bulan çeşitli boyuttaki tohumculuk firması ile bu sektör sebze, patates, endüstri bitkileri, yem bitkileri ve tahıl tohumluklarını gerek yurtiçinde üreterek gerekse yutdışından sağlayarak ülke tarımının bu önemli girdisini sağlamaktadırlar. Örneğin hibrit ayçiçeğinin % 100' ü, hibrit mısırın % 99.7' si, patates ve sebze tohumlukların % 99.6 sı özel sektör tarafından karşılanmaktadır.

Türkiye'de tohmculuğun geçirdiği yapısal değişiklik tarımsal üretimde hemen etkisini göstermiş; kaliteli tohumluk kullanılmasıyla birim alandan alınan verimler yükselmiştir. Ayrıca bitkisel üretimde kalite ve verimin arttırılması amacıyla yapılan tohumluk ithalatının yanı sıra, tohumluk ihracatımız da her yıl gelişmektedir. Örneğin 1995 yılında 24 milyon dolarlık ithalata karşılık 18 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır.

Bu gelişmelerde özel sektörün tohum üretiminde ve pazarlamasında yüklendiği önemli görevin yanısıra Devletin yönlendirici, düzenleyici ve denetleyici işlevleri kuşkusuz etkili olmuştur.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Tarımsal üretim politikalarına uygun, uluslararası kalite ve fiyatlarla uyumlu tohumluk üretiminin sağlanması,

2- Tohumculuk faaliyetlerinin zaman içerisinde özel sektör tarafından daha yaygın biçimde uygulanması sağlanmalıdır. Devlet, özel sektör ile rekabet yerine etkin bir kontrol görevini yerine getirmelidir.

3- Çeşit koruma kanununun biranevvel çıkartılarak yürürlüğe girmesi ile beraber diğer ülkelerde olduğu gibi, üniversiteler ve kamu araştırma kuruluşları yeni çeşit geliştirme faaliyetlerine hız vermeli ve geliştirilen bu çeşitler piyasa ekonomisi kuralları içinde pazarlanmalıdır.

4- 1963 yıl ve 308 Sayılı Kanun ve buna bağlı tohumluk tescil yönetmeligi ile 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve buna bağlı Zirai Karantina Yönetmeliği özel sektör tohumculuk faaliyetlerine cevap verememektedir. Bütün bu mevzuat ve yönetmelikler, ilgili tüm tarafların görüşü alınarak ülkece taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, günün şartlarına uygun hale getirilmelidir. Bu bağlamda tohumluk tescil yönetmeliğinde **çeşit kayıt sistemi getirilmelidir.**

5- Devlet, yalnızca çeşit tafsiye listesi hazırlanmasını sağlamalıdır. Zirai Karantina Yönetmeliği uygulanmasında; 1951 Roma Uluslararası Bitki Koruma Anlaşması ile Devlet garantisi taşıyan Bitki Sağlık Sertifikalarıyla yetinmeli, kontroller çabuklaştırılmalıdır.

6- Türkiye'de Çeşit Koruma Yasasının bulunmaması büyük bir eksikliktir. Bu nedenle Çeşit Koruma Yasası çalışmalarına hız verilmeli, UPOV'a üyelik sağlanmalı, Çeşit Koruma Yasası hazırlanırken özel sektörün görüşleri alınmalıdır. Yasa hazırlanırken dünyanın tohumculukta en gelişmiş ülkelerindeki sistemler örnek alınmalıdır.

7- Tohum tescil ve sertifikasyonu işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için yetersiz olan bugünkü mevzuat ve yönetmelikler, taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar da dikkate alınarak günün şartlarına uygun hale getirilmelidir.

8- 5254 sayılı Kanunun yapısında ve uygulanmasında yaşanan sıkıntıların Tarım Sigortaları Kanunu bağlamında giderilmesi sağlanmalıdır.

9- Tohum üreten sektör ile çiftci arasındaki ilişkileri düzenlemek ve ülkemizdeki tohum ticaretini güvence altına almak üzere Türk Ticaret Kanununa yeni hükümler konulmalıdır.

10- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı içinde tohumculukla ilgili birimlerin tek çatı altında toplanması sağlanmalıdır.

ÖNERİLER

1- Üniversitelerimiz ile kamu ve özel sektör kuruluşlarında önemli eksikliği duyulan çeşitleri geliştiren, tescil ettiren ve üreten personelin özel bir teşvik sistemi ile ödüllendirilmesi sağlanmalıdır.

2- Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezinin özerk ve uluslararası düzeyde hizmet veren kuruluş olarak yapılanması sağlanmalıdır.

3- Çeşit koruma ile ilgili mevzuat ileride UPOV'a üyeliğimiz de dikkate alınarak düzenlenmeli ve ıslah edilen çeşitlerin ıslahçı hakkı bu düzenleme içinde dikkate alınmalıdır.

4- 318 Sayılı Kanun ve buna bağlı Tohumluk Tescil Yönetmeliği, Tohumlukların Kontrol ve Sertifikasyonu Yönetmeliği, Zirai Karantina Yönetmeliği günün koşullarına göre yeniden düzenlenmelidir.

5- 5254 Sayılı Kanunun amaçlarına uygun işleyişi sağlanmalı, aksayan yerleri düzeltilmelidir.

6- Ülkemizde açıkta ambalajsız, elenmemiş, karışık, ilaçlanmamış, belgesiz tohumlukların satışlarını engelleyici yasal önlemlerin alınması ve denetimlerin etkinleştirilmesi sağlanmalıdır.

7- 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunundaki tohumluklarla ilgili hususlar günün şartlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

8- Sertifikalı tahıl tohumluklarının gıda sektöründe kullanılmaması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

9- Tohumlukla ilgili işlemleri yürüten birimin, TÜGEM'de bir daire başkanlığı altında düzenlenmesi gereklidir.

10- Mevcut tohumluk destekleme kararnamesi, sertifikalı tüm tohumlukları kapsamalıdır.

11- Tohumluklarda değişik oranlarda uygulanan KDV. miktarları %1'e indirilmelidir.

12- Çiftçilerimize daha etkin eğitim ve yayım faaliyetleri verilmelidir.

13- Tohumluğun teşviki hakkındaki kararnameyle T.C. Ziraat Bankası tarafından kullandırılan kredilerle tohumluluklara uygulanan destekleme ödemelerinin zamanında yapılması amacıyla, T.C.Ziraat Bankasına zamanında kaynak aktarılmalıdır, zamanında ödeme yapılamıyorsa gecikme zammı ödenmelidir.

14- Tohumculuk Danışma Kurulu kurulmalı ve etkin bir şekilde çalışması sağlanmalıdır.

II- FİDAN

Meyvecilikte en önemli girdilerden birisi fidandır. Ülkemizde kamu ve özel sektörce, standart, sertifikalı ve virüssüz meyve ve asma fidanı üretimi yapılmaktadır.

5 Ocak 1997'de yayımlanan yeni Fidan Sertifikasyonu Tebliği ile, önümüzdeki 5 yıl içinde kamu kuruluşlarının fidan üretimini özel sektöre devrederek, sadece damızlık anaç ve çeşit üretimi yapmaları uygun görülmüştür.

Bakanlık özel sektör fidancılığını geliştirmek için bazı destek ve tedbirler getirmiştir. Geçmişte Kaynak Kullanımı Desteleme Fonu uygulanmış, ancak 1995 yılında durdurulmuştur. Ayrıca 1992 yılından buyana her yıl fidan başına destek ödemesi yapılmaktadır.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Kamu kuruluşlarında yetersiz, özel sektörde ise birkaçı dışında hiç bulunmayan ismine doğru çeşit ve anaç damızlıklarının temini çalışmaları yapılmalıdır.

2- Küçük işletmeler, sertifikalı fidan üretimi primi alabilmek için mali işlemler nedeniyle, sertifikalı fidan üretimine ilgi göstermemektedir. Bu konunun işler hale getirilmesi için mali düzenlemeler yapılmalıdır.

3- Fidancılık için ayrılan ancak sanayi ve konut yapımları nedeniyle azalan araziler için gerekli koruyucu önlemler alınmalıdır.

4- Fidancılık için ayrılmış arazilerin, sanayi artıklarının yol açtığı çevre kirliliğinden arındırılması konusunda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılmalıdır.

ÖNERİLER

1- Ülkemizde meyve ve asma fidanı üretiminde kamu yanında özel sektör fidancılığı desteklenmelidir.

2- Tarımsal özellikleri ve adaptasyon yetenekleri saptanan çeşitlerin sertifikalı fidan üretimi düzenlenip, virüssüz sertifikalı fidan üretimi yaygınlaştırılmalıdır.

3- Fidancılıkta damızlık üretim kolleksiyonlarının kurulması için gerekli girişim yapılmalıdır.

4- TSE tarafından hazırlanan meyve ve asma fidanı standartlarında AT, OECD ve ISO normları temel alınmalıdır.

5- Meyve ve asma fidanlarına uygulanan destekleme miktarları artırılmalıdır.

III- TARIMDA SERMAYE VE KREDİ

Bir tarım işletmesinin sermaye gereksinimi, işletmenin büyüklüğü ve teknoloji kullanım düzeyi ile genel ekonomiye bağlı olarak değişmektedir. Girdi kullanımı ve gelirlerin elde edilmesi farklı dönemlerde gerçekleşmektedir. Girdilerin kullanılmasından gelirin elde edilmesine kadar geçen süre içinde üreticiler yoğun olarak finansman ihtiyacı ile karşılaşmaktadırlar.

Kâr marjının düşük olduğu ve sermaye birikiminin yetersiz kaldığı bu sektörde tarımsal krediler büyük önem arzetmektedir.

Türk tarımının teşkilatlanmış en büyük kredi kaynağı T.C. Ziraat Bankası'dır ve tarım sektörüne kullandırılan kredilerin %99.9'unu karşılamaktadır. T.C. Ziraat Bankasının dışında Egebank, Tarişbank, Şekerbank, Tütünbank ve Toprakbank'ta kredi kullandırmaktadır.

T.C. Ziraat Bankası, tarımsal kredi işlemlerini 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yayımlanan T.C.Ziraat Bankası Ana Statüsü ve bu statü gereğince hazırlanan Tarımsal Krediler Yönetmeliği hükümlerine göre yürütmektedir.

T.C.Ziraat Bankası kredilerini; doğrudan üreticilere, Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile bu kooperatiflerin ortaklarına,Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerine,Tarım ve Köyişleri Bakanlığı adına Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerine, tarımsal ürünlerin işlenmesi, pazarlanması ve ihracı ile uğraşan kamu kurum ve kuruluşlarına kullandırmaktadır.

T.C. Ziraat Bankası'nca açılan krediler, mevcut işletmelerin faaliyetlerine devam edebilmelerini sağlamak üzere, işletmelerin her türlü işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla açılan -işletme kredileri- ve yeni tesislerin kurulması, mevcut işletmelerin modernizasyonu ve kapasite artırımının sağlanması amacıyla açılan -yatırım kredileri- olmak üzere iki çeşide ayrılmaktadır.

Kredinin konusu ve kapasitesine göre değişen oranlarda olmak üzere, maliyetin %6l'na kadar üreticilerin özkaynak katkısı aranmaktadır.

Kredi konularına göre; %59 ile %76 arasında değişen faiz oranları uygulanmaktadır.

T.C. Ziraat Bankası, kullanılabilir kaynaklarının büyük çoğunluğunu tarıma ayırmaktadır. Örneğin 1993-1997 yılları arasında, kullanılabilir kaynaklarının ortalama %85'i tarımsal kredilere tahsis edilmiştir.

Bu krediler;

Açık alanlarda ve örtü altında yetiştirilen her türlü bitkisel üretime gerekli olan girdiler,

Büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarla, kümes hayvanları, su ürünleri ve diğer çiftlik hayvanlarının tamamını içine alan her türlü hayvansal üretim için gerekli olan girdiler,

Üreticinin ihtiyaç duyduğu her türlü tarımsal mekanizasyonla ilgili girdiler için kullanılmakta, ayrıca,

Tarımsal sulama ve genetik esaslara dayalı ıslah, koruma ve depolama konularındaki çalışmalar,

Üreticileri bir tarımsal işletmeye sahip kılmak veya mevcut işletmesini genişletmek için, arazi edindirme dahil olmak üzere, tarımsal üretimin bütün konularını kapsamaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri Kredi Uygulamaları:

Tarım Kredi Kooperatifleri, 2,5 milyon çiftçiye tohumluk, gübre, her türlü tarımsal alet makina, karma hayvan yemi, her türlü tarımsal ilaç, akaryakıt, damızlık konularında ayni ve nakdi kredi vermektedir.

Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarına verdiği krediyi öz kaynakları ile T.C. Ziraat Bankasından karşılamaktadır.

AMAÇ VE HEDEFLER:

1- Üretim planlamasına destek sağlamak amacıyla; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve çiftçi /üretici organizasyonlarının eşgüdümlü olarak verecekleri kararla sadece bölgesel olarak üretimi özendirilecek ürünlerle ilgili yatırımlar ve üretimler kredilendirilmelidir.

2- Tarımsal işletme kredilerinin amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetlemek amacıyla kredilendirme, son hedef olan üretim temel alınarak yapılmalıdır.

3- Ziraat Bankası, mali yükünü arttıran Devletçe verilmiş görevlerden arındırılmalı ve sadece tarımsal kredilendirmeye ağırlık vermelidir.

4- Yatırım kredilerinde öz kaynak kullanımı özendirilerek T.C. Ziraat Bankası plasmanlarında yatırım kredisi oranı yükseltilmelidir.

5- Genel olarak tarımsal kredilerin tamamında mesleki formasyona sahip (Ziraat Mühendisi, Veteriner Hekim vb.) kişilere öncelik tanınarak, daha uygun koşullarda kredi açılmalıdır.

6- Tarımsal kredilerde ideal olan, Devletin kullandırıacağı kredileri bütçede göstermesidir. Bu kaynak, Tarım Kredi Kooperatifleri, Tarım Satış Kooperatifleri ve öteki üretici/çiftçi birlikleri aracılığıyla üreticilere kredi olarak kullandırılmalıdır.

7- Tarımsal krediler konusunda, T.C. Ziraat Bankası dışında özel bankaların da aracı olması için gerekli mevzuat ve yapı değişiklikleri desteklenmelidir.

8- Teminat yetersizliği nedeniyle kredi kullanamayan küçük üreticiler ile entegre projelerin daha çok desteklenebilmesi için Tarımsal Garanti ve Yön Verme Fonu kurulmalıdır.

ÖNERİLER

1- Bugünkü kredi sistemine göre çok yüksek olan kaynak maliyetinin düzenlenmesi için, kredi faiz oranlarının saptanmasında, kârlılığın göz önüne alınması gerekmektedir. Ayrıca, kaynak maliyetini azaltacak önlemler alınmalı veya kaynak maliyeti ile faiz oranı arasındaki fark Hazine tarafından karşılanmalıdır.

2- Kredi kullanımında kârlılığı sağlamak için, kayıt dışı ekonominin kayda alınmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

3- Banka Yönetim Kurulu oluşturulmasında, çifçi/üretici birliklerini temsilen en az bir üye yer almalıdır.

4- T.C. Ziraat Bankasının statüsünü belirleyen bir kanun çıkarılmalı ve bankanın özerkliği sağlanarak, temel görevinin tarımı desteklemek olduğu vurgulanmalıdır.

5- Tarımsal kredilerin yerinde kullanılıp kullanılmadığını denetlemek için, yerinde kontrol sistemi geliştirilmeli ve gerekli yapı oluşturulmalıdır.

6- Tarımsal kredilerde hesaplanan ikraz kredileri ve kredi limitleri, enflasyon, girdi maliyetlerindeki artışlar gözönüne alınarak hesaplanmalı ve zamanında açıklanmalıdır.

7- Tarımsal işletme kredilerinin kullanıldırılmasında, daha önce uygulanmakta olan cari hesap sistemi, mevcut kaynaklar da dikkate alınarak yeniden geliştirilip yürürlüğe konulmalıdır.

8- Tarım Kredi Kooperatiflerince yapılan kredilendirmede bileşik faiz yerine basit faiz uygulanmasına geçilmelidir.

IV-TARIMSAL MEKANİZASYON

Ülkemizde tarımın makinalaşması,1951'li yıllarda başlamış olup, 1974 yılından sonra makina parkına büyük miktarlarda traktör girmesiyle artan tarım alet ve makinaları ihtiyacını karşılamak üzere tarım alet ve makinaları imalat sanayii hızla gelişmiştir, Günümüzde tarım makinası imalatçısı 851 firma dolayındadır.

Tarımın makinalaşmasında temel kuvvet. kaynağını traktör oluşturmaktadır.

Tarımsal işlemlerde kullanılacak tarım alet ve makinalarının traktörlerle birlikte düşünülmesi, planlanması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde tarımın makinalaşmasında sadece traktör düşünülmüştür. 1950'li yıllardan sonra ülkemize çeşitli traktörler girmiş ve 1960'lı yıllarda ülkemizde traktör montajına başlanmıştır. Buna karşın traktörün tarımsal üretimde kullanımı için gerekli olan tarım alet ve makinaları geliştirilmesi yeterince sağlanamamıştır. Bunun sonucu olarak traktör tarımda daha çok taşıma işlerinde yer almıştır. Günümüzde, traktör başına düşen tarım alet ve makina sayısı çok azdır. Makina parkında yaklaşık olarak 800.000 adet traktör vardır. Traktör başına 0,90 pulluk ve tarım arabası düşerken; 0,15 ekim makinası, 0,12 ara çapa makinası ve 0,17 harman makinası düşmektedir.

Son yıllarda yapılan araştırmalara göre uluslararası düzeyde bir traktöre 10 farklı iş makinası düştüğü dikkate alındığında, ülkemizde bu rakam 0,46-2,45 arasında değişmektedir. Bu da Türkiye'de tarım makinaları kullanımının yeterli seviyede olmadığını göstermektedir. Ayrıca 1991 yılı itibariyle 1000 hektara düşen traktör sayısı ülkemizde 25,3 iken, Fransa'da da 75, 9; İtalya'da 121,8; Almanya'da 127,6; İspanya'da 37,6; ve İngiltere'de 75,8 dir.

AMAÇLAR VE HEDEFLER

1- Traktörlerin tarımsal üretim içinde kullanılma süreleri artırılmalıdır.

2- Tarımsal üretime ve traktöre uygun tarım alet ve makinaları seçilmeli ve çiftçilerin bunlara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

3- Traktör başına düşen alet ve makina çeşitliliği artırılmalıdır.

4- Tarımsal işletmelerde parsellerin makinalı tarıma uygunluğu sağlanmalıdır.

5- Makinalı tarıma uygun bitki çeşitleri seçilmelidir.

6- Teknolojik üstünlüğü olan makinaların imalatçıları desteklenmelidir.

7- Seçilen alet ve makinaların, traktörde olduğu gibi, çiftçiler tarafından kolayca satın alınabileceği uygun düzenlemeler oluşturulmalıdır.

8- Alet ve makinaların uygun ve rasyonel çalıştırılmalarının sağlanabilmesi için çiftçilerin gerekli tarımsal mekanizasyon eğitimleri gerçekleştirilmelidir.

9- Bakanlık bünyesindeki tarımsal mekanizasyonla ilgili birimler bir çatı altında toplanmalıdır.

ÖNERİLER

1- Traktör üretim teknolojisinin Esnek Üretim yönünde geliştirilmesi amacıyla, traktör üreticilerinin modernizasyon ve AR-GE çalışmaları hızlandırılmalıdır.

2- Tarım alet ve makinalarında, silaj, balya makinası, kaba yem mekanizasyonu, hayvansal üretim mekanizasyonu, kurutma ve depolama sistemleri ile şeker pancarı hasat makinaları, sebze ve meyve mekanizasyonuna yönelik ek ve yeni üretim kapasiteleri yaratılmalıdır.

3- Traktör ve tarım makinaları imalat sanayimizin gelişmesi ve dış rekabet gücünün artırılması için, Türk Cumhuriyetleri başta olmak üzere, gelişmekte olan ülkelere yapılacak proje ve üretim teknolojisi transferi, tesis yatırımları teşvik edilmelidir.

4- Sektör üretiminin kalite güvencesinin sağlanması, iç pazarda tüketicinin korunması ve dış pazarda gerekli rekabet gücünün kazanılması açısından bütün üretici kuruluşların üretimlerinde ISO 9000'e uygun kalite güvencesi sağlamalarını özendirici tedbirler alınmalıdır. Bu arada Türk standardlarının AB ile uyumu sağlanmalıdır.

5- Tarım makinaları için CE belgesinin yurtiçinden alınmasına yönelik alt yapı oluşturulmalıdır.

6- Devletin tarım politikalarındaki belirsizlik ve kısa dönemlerde beklenmedik değişiklikler nedeniyle traktör ve tarım alet ve makinaları iç pazar talebi son derece kararsızdır. Bu bağlamda Bakanlıkca özel sektörle işbirliği yapılarak, ülkemiz tarımında ekonomik ağırlığı olan ürünler için yol gösterici, uzun vadeli üretim planları ve uygun fiyat politikaları belirlenmeli, serbest piyasa düzenlemeleri yapılmalıdır.

7- Tarımsal işletmelerde yapısal iyileştirme sağlayacak politikaların izlenmesi, miras hukukunda ya-

pılacak düzenlemelerle arazilerin parçalanmasının önlenmesi ve parsel sayısını azaltmaya yönelik önlemler alınmalıdır.

8- Yurt içinde üretilmeyen 36 kW'dan az ve 75 kW'dan fazla güçlü traktörlerin yerli üretimlerinin yapılmasına çaba sarfedilmeli, ithal edilmeleri halinde ise kalite standardı ve yeterli yedek parça ve servis desteği aranmalıdır.

9- Ülkemiz traktör ve tarım alet ve makinaları parkı, gelecek plan dönemi içinde DIE tarafından gerçekleştirilecek bir çalışma ile güvenilir bir biçimde belirlenmelidir.

10- Türkiye tarımında mekanizasyon uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla Makina Birlikleri organizasyonunun oluşturulması özendirilmeli ve gerekli yönetmelik v.b. düzenlemeler yapılmalıdır.

11- Ülkemiz biçerdöver parkı yaşlanmış olup, park bir program dahilinde yenilenmelidir.

12- Tarım alet ve makinaları ile traktöre uygulanan KDV oranları %1'e indirilmelidir.

13- Tarım Kredi Kooperatiflerine satılan tarım makinalarından alınan %10 komisyon %5'e düşürülmelidir.

14- Satılan tarım makinaları bedelleri ilgili kuruluşlarca zamanında ödenmelidir.

15- İmalatçıların AR-GE çalışmaları yönlendirilmeli ve özendirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

16- Bakanlığa bağlı TÜGEM bünyesinde bir Tarımsal Mekanizasyon Dairesi oluşturulmalıdır.

17- Bakanlıkça yayınlanan tarımsal mekanizasyon araçlarının kredili satışlarını düzenleyen tebliğ, günün şartlarına cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

18- Tarım makinaları üretimine teknoloji transfer olanakları sağlanmalıdır.

19- Tohumluk ve gübre gibi tarımsal mekanizasyon araçlarının da subvanse edilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

2l- Çiftçi kuruluşlarının gereksinimi olan ve ülkemizde üretilmeyen tarımsal mekanizasyon araçlarının yutdışından getirilmesi halinde gümrükten muaf tutulması için ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılmalıdır.

21- Zirai kredili satışlar dışında satılan tarımsal mekanizasyon araçlarınında deneme raporları ile satılmaları konusunda ilgili Bakanlıklarla işbirliğine gidilmelidir.

22- Traktörlerin trafiğe tescili konusunda Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılmalıdır.

V-YEM

Ülke hayvancılığı ulusumuzun dengeli beslenmesinde, ulusal sanayiye hammadde temininde, istihdam yaratarak kırsal kesimden kentlere göçün önlenmesinde, bölgesel gelişmede farklılığın ortadan kaldırılmasında önemli bir potansiyeldir.

Hayvansal üretimin en önemli girdilerinin başında yem gelmektedir. Nitekim bir işletmede tüm girdiler içinde yem %65-75'lik bir paya sahiptir.

Türkiye'de çayır ve mera alanlarından ve yem bitkileri ekiminden büyük bölümü orta ve düşük kaliteli olmak üzere yaklaşık 18 milyon ton kuru ot üretilmektedir.

Hayvan beslenmesinin en önemli kaynağını oluşturan çayır ve meraların ülkemizdeki durumu iyi değildir.

Silaj yemlerinin üretimi ve kullanımı yeterince yaygınlaştırılamamıştır.

1997 yılı itibariyle ülkemizde 4ll'ün üzerinde yem fabrikası var iken bunlardan 362 tanesi faal olarak çalışmaktadır. Tek vardiyada kurulu kapasite yıllık 9.2 milyon tondur. Ancak son yıllar ortalaması olarak yıllık 4.4 milyon ton karma yem üretilmektedir. Resmi kayıtlara geçmeyen üretimler ile kendi yemini yapan özel işletmelerin karma yem üretimleri ise yaklaşık 1 milyon tondur. Yani toplam 5.5 milyon ton karma yem üretilmektedir. Böylece sektörde kapasite kullanımının %50 düzeyinde olduğu ve düşük bulunduğu görülmektedir.

Ülkemizde kaba yem olarak büyük ölçüde tahıl samanları kullanılmaktadır. Öte yandan bitkisel üretim ile hayvansal üretim entegre edilmediğinden işletmelerde verimsizlik ve maliyet artışları söz konusudur.

Yem hammaddelerinin Katma Değer Vergisi (KDV) oranı ile karma yemin KDV oranı arasındaki % 7 ye varan fark kayıt dışı üretimlere, vergi kaçaklarına ve haksız rekabete yol açmaktadır.

Yem sektörünün kullandığı pahada ağır hammadelerin çoğunluğu (soya küspesi, balık unu, mısır v.d) ve yem katkı maddelerinin (vitaminler, amino asitler, antibiyotikler, enzimler, mineraller v.d.) hemen tamamı ithal edilmektedir.

Yem sektöründe satışlar, genellikle vadeli satış şeklinde olmaktadır,bu da yem sektörünün hayvancılık sektörünü finanse etmesi anlamına gelmektedir. Bunun sonucu olarakta yem fabrikaları işletme sermayesi sıkıntısı yaşamaktadır.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Hayvan yetiştiriciliğinde hayvanlardan en yüksek verimi sağlayacak biçimde bir besleme yapılmalıdır.

2- Özellikle geviş getiren hayvanların beslenmesinde yılboyu yeşil yem verilebilmelidir.

3- Tahıl samanlarının hayvan beslemede kullanımı kademeli olarak azaltılmalıdır. Hatta ülkemizde yeterli kaliteli kaba yem üretimine ulaşıldığında tahıl samanlarının kullanımına tamamen son verilmelidir.

4- Silaj yemleri üretimi ve kullanımının geliştirilmesi için gerekli egitim, yatırım ve demonstrasyon çalışmaları yapılmalıdır.

5- Başta tarla tarımından olmak üzere yeşil yem üretiminin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

6- Büyük-küçükbaş hayvanlarımızın ancak % 30'una karma yem yedirilmektedir. Hayvanlarımızın ihtiyaç duyduğu azami karma yem kullanımı için çiftçilerin bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

7- Hayvan beslemede ihtiyaç duyulan kabayem üretimi stratejik düşünülmeli, mer'a alanlarının korunmasının üretilecek yem bitkileri üretimine bağlı olduğu bilinmelidir.

8- Kaba yemlerin saklanmasına yönelik yeni tekniklerin (briketleme, paketleme v.d.) ülkemizde uygun teknolojisiyle birlikte kullanımı sağlanmalıdır.

9- Geviş getiren hayvanların beslenmesinde sanayi yemleri içerisinde tahılların oranı düşürülerek, şeker sanayi yan ürünleri, narenciye/meyve posaları gibi yemlerin kullanımına çalışılmalıdır.

10- Karma yem sanayinin hayvancılık sektörünün finansörü olmaktan kurtarılması hedeflenerek, işletme sermayesi darboğazından kurtarılması için düzenlemeler getirilmelidir.

ÖNERİLER

1- Yem Fabrikalarının kendi yörelerindeki çiftliklerle hammadde sağlama ve yem değerlendirme konusunda sözleşmeler yapmaları için yasal ve kredi düzenlemeleri getirilmelidir.

2- Yıllardır sürüncemede kalan Mer'a Kanunu biran evvel çıkarılmalıdır.

3- Yem bitkileri üretiminin birim alandan alınacak verim de dikkate alınarak artırılması için özendirici tedbirler getirilmeli, nadasa bırakılan alanlardan ve ekim nöbeti uygulamasından etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

4- Karma yem sanayiinde; fındık kabuğu, fıstık kabuğu, çeltik kavuzu gibi maddelerin kullanımının önüne geçilmeli, bu amaçla mikroskopik analiz yönteminden faydalanılmalıdır.

5- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde Yem Kanununda da olduğu üzere yem ile ilgili müstakil bir Başkanlığın oluşturulması ve çayır, mer'a ve yem bitkileri konularında da bu Başkanlığın her yönüyle sorumlu ve yetkili kılınması sağlanmalıdır.

6- Yem sanayiinde düşük olan kapasite kullanımını artırmak üzere hayvancılığın düzenli teşviki paralelinde ihracat imkanlarının temin edilmesi için ihraç kaydıyla yemlere vergi ve fiyat kolaylıkları getirilmelidir.

7- Karma yemlere uygulanan KDV oranı, en çok % 4 düzeyinde tutulmalıdır.

8- Yem hammaddelerine uygulanan Gümrük Vergileri iç piyasa şartları (fiyat/miktar) gözönünde tutularak tesbit edilmelidir.

9- İthal etme zorunda kaldığımız soya küspesi, mısır, yüksek yağlı mısır, sorgum ve kolza küspesinin ülkemizde üretiminin artırılması ve ayrıca yeni bir ürün olan tritikalenin üretiminin özendirilmesi için önlemler alınmalı ve teşvikler sağlanmalıdır.

10- Silajlık yem yetirştirilmesine özel önem verilmeli, mısır, sorgum ve sudan- otu tarımının yaygınlaştırılmasıyla ilgili tedbirler alınmalıdır.

11- Damızlık hayvan (süt sığırı) yetiştiriciliğinde organize olan kuruluşlara/şirketlere vergi muafiyeti getirilmelidir ki, damızlık hayvancılığın gelişmesi parelelinde besi hayvanı materyali de yetiştirilebilsin ve yeme olan talep artsın.

12- Karma yeme, önceden yaşanan olumsuzluklar giderilerek, fabrika ölçeğinde prim iadesi uygulaması yeniden başlatılmalıdır.

13- Yem sanayinde haksız rekabeti önlemek için yem hammaddeleri etkin bir biçimde kontrol edilmeli, Yem Kanunundaki hapis cezası kaldırılarak, caydırıcı ve etkin maddi (örneğin, suç unsuru yemin belirli ambalaj adedi kadar)ceza uygulaması getirilmelidir.

VI- SULAMA

Ülkemiz coğrafi konumu nedeniyle bir kıta görünümünde olup, farklı iklim ve ekolojilere sahiptir. İklimin bölgesel düzeyde çok değişken özelliklere sahip olması, tarımsal üretim için gerekli olan suyun düzenli ve yeterli düzeyde sağlanamamasına yol açmaktadır. Bu nedenle ülkemizde sürdürülebilir tarımsal üretim yapılabilmesi, düzenli ve / veya destekleyici nitelikte sulama yapmakla mümkündür.

Bugüne kadar yapılan kaynak araştırmaları sonunda; su kaynaklarına bağlı olarak 8.5 milyon hektar arazimiz ekonomik sulama imkanına sahiptir. 1997 yılı başı itibariyle bu arazinin henüz 4.6 milyon hektarı sulanabilmektedir.

Diğer taraftan ülkemizde tüketilebilecek yerüstü ve yeraltı suyu potansiyeli yıllık ortalama 110 milyar metreküptür. Bunun halen 24,3 milyar metreküpü sulamada kullanılmaktadır. Ancak 26 adet akarsu havzası dikkate alındığında bu havzaların bazısında su ve / veya toprak kaynaklarının azlığı ve/veya çokluğu sözkonusudur.

Ülkemizde sulamaya yönelik çalışmalar, başlıca Devlet Su İşleri, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Tarım Bakanlığı ile ilgili üniteler, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve Sulama Kooperatifleri, Sulama Birlikleri tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, halkın kendi gayreti ile yapıp işlettiği, sulama alanları da bulunmaktadır. Bu kurulaşların bir kısmı; etüt, proje, inşaat, işletme, izleme ve değerlendirme ile örgütlenme konularında çalışmalarını sürdürmektedir.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Toprak, su, bitki ve insan arasında uyumlu bir dengenin sağlanmasına yönelik örgütsel ve yasal düzenleme yapılması öncelikle amacımızdır. Böylece sulamanın etkinliğinin artırılması, tasarruflu su kullanılması ve çiftçi gelir düzeyinin yükseltilmesi ile tarımsal üretimin güvence altına alınması, mevcut kaynaklarımızla daha fazla sahanın sulanması ve sürdürülebilir bir konuma getirilmesi ile sağlanabilecektir.

2- Halen işletmeye açılmış sahalarda sulama randımanının arttırılması hedeflenmektedir.

3- Havzalar arası su nakli ile sulanması mümkün olan alanların suya kavuşturulması gerekmektedir.

4- Su ve toprağın kıt bir kaynak olduğu gözönüne alındığında bugünkü uygulamadaki dağınıklık kaldırılıp tarımsal altyapı hizmetlerinin tek çatı altında toplanması gerekli görülmektedir.

5- Toprak ve su kaynaklarının mevcut olan envanter bilgilerinin güncelleştirilmesi ve buna bağlı olarak ülke çapında fiziki planlamanın yapılması, tarım alanlarında ise ürün planlanmasına yönelik altlıkların hazırlanması sağlanmalıdır.

ÖNERİLER

1- Tarım arazileri, muhtelif yollarla aşırı parçalanmış ve ekonomik işletme büyüklüğünü kaybetmiştir. Bu, sulama yatırımlarının birim maliyetini çok yükseltmekte ve sulanamayan arazi parçaları ortaya çıktığından, sulama randımanını düşürmektedir. Bunu önlemek için sulama yatırımı, arazi toplulaştırması yapılmalıdır.

2- Sulama hizmetleri ile tarla içi geliştirme hizmetlerine yatırım programlarından ayrılan kaynak dengeli olmadığından zaman içinde sulama yatırımları, tarla içi geliştirme hizmetlerinin aleyhine çok artmıştır. Açığın kapatılması ve hizmetin, paralel olarak yürütülmesi için, tarla içi geliştirme hizmetlerine yeterli finans kaynağı bulunmalıdır.

3- Devlet bütçesinden, tarımsal alt yapı hizmetlerine ayrılan pay, kuruluşların ancak cari hizmetlerini karşılamakta ve devam eden işlerine bile yeterli ödenek ayrılamamaktadır. Bu durum, yeni projelerin uygulamaya konulamamasına neden olduğu gibi uygulamada bulunan projelerin de zamanında bitirilmeyerek, yatırımın ekonomik olma özelliğinin kalmamasına sebep olmaktadır. Yatırımlara yeni kaynak tahsis edilmesi yönünde yapılacak çalışmalarda, çiftçi katılımının da gözönüne alınması gereklidir.

4- Sulama sistemlerinin planlama ve projelendirilmesinde kontrollu ve tasarruflu sulamayı temin eden yeni teknolojilerin kullanılması, sağlanmalıdır.

5- Parsel bazında, etkin bir sulama uygulaması sağlanabilmesi için, tarla içi geliştirme ve drenaj hizmetlerinin arttırılması ile birlikte çiftçi eğitiminin de yaygınlaştırılması gereklidir.

6- Mevcut mevzuat bağlayıcı olmadığından ve tek elden yürütülmemesi nedeniyle her geçen yıl tarım arazileri ve yeraltısuyu kaynakları amaç dışı kullanılmaktadır. Bunu önlemek için mevcut yasaların etkin bir şekilde uygulanması ve kontrol edilmesi şarttır.

7- Elektrik enerjisine bağlı sulamalarda elektrik ücretinin sulamalarda yüksek olması çiftçilerin rekabet şansını zorlamakta olup, bunu önlemek için sulamada kullanılan enerji bedeli için indirim uygulanmalıdır.

8- Kırsal kesim örgütlenmesindeki çok başlılık ortadan kaldırılarak aktif ve dikey örgütlenmesini tamamlamış, oto-kontrolü olan çiftçi örgütleri kurulup bunlar vasıtasıyla sulama yatırımlarında çiftçinin fikri, fiziki ve nakdi katılımı sağlanmalıdır. Sonuç olarak da tesislerin işletme bakım ve onarımlarının bu örgütler tarafından yürütülmesi sağlanmalıdır.

9- Özellikle hayvancılığın gelişmesine destek olmak üzere mera alanlarının sulanması ve sulu tarım yapılan sahalarda hayvan yeminin münavebeye sokulması için, özendirici önlemler alınmalıdır.

10- Ulusal su politikalarının gözden geçirilmesi ve güncelleştirilmesi için su ile ilgili kuruluşların katılımı ile bir SU KONSEYI oluşturulmalıdır.

11- Ülke genelinde su hasadına yönelik planlama ve proje çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

12- Beş Yıllık Kalkınma Planında öngörülen;

a) Su yasası

b) Toprak yasası

c) Tarım arazileri koruma yasası

d) Arazi Toplulaştırma yasası

e) Cayır-mera yasası bir an önce çıkartılarak;

g) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenerek TOPRAKSU Genel Müdürlüğü nün yeniden kurulmasına ilişkin çalışmalarına hız verilmelidir.

VII- TARIM SİGORTALARI

Tarım diğer sektörler içerisinde doğal, ekonomik, sosyal ve kişisel risklerden ençok etkilenen sektördür. Çiftçinin ve tarımsal üretimimizin bu riskler karşısında güvencesi bulunmamaktadır.

Tarımdaki risk ve belirsizlikler nedeniyle meydana gelecek zararı karşılayan güvence sistemi, tarım

sigortalarıdır. Tarım sigortalarının kapsamı daha geniş olmakla beraber Türkiye'de bitkisel ürünlerin ve çiftlik hayvanlarının sigortası olarak uygulanmaktadır. Bu uygulama gelişmiş sigorta sistemine sahip ülkelerde sigorta şirketleri, çiftçi birlikleri ve devletin katkı ve katılımları ile yürütülmektedir.

Bitkisel üretimi önemli ölçüde etkileyen doğal riskler; dolu, yangın, don, fırtına, kuraklık ve seldir. Ancak bugün Türkiye'de bitkisel ürünler sadece dolu ve yangına karşı sigorta edilmektedir.

Tarım sigortaları uygulamaları 1957 yılında başlamış, aradan 4l yıl geçmesine rağmen bugün halen 58 sigorta şirketinden sadece 11'i tarım sigortası branşında faaliyet göstermektedir. Bu durum sigorta sektörünün tarım sigortalarına gereken önemi vermediğini açıkca göstermektedir.

Ülkemizdeki tarım alanlarının hemen her tarafının dolu yağışından etkilendiği ve çok büyük hasarlar meydana geldiği bilinmesine rağmen mevcut dolu sigortası yapan sigorta şirketleri bu potansiyeli değerlendirecek alt yapıyı kuramamışlar, istenilen ölçüde etkin ve yaygın çalışma gösterememişlerdir. Bu gün ekili alanların ancak % 1 inin sigortalı olması bunun bir göstergesidir.

Uygulanmakta olan Hayvan Hayat Sigortalarında ise özellikle ithal edilen gebe düvelerin sigortalanması konusunda da sağlıklı bir risk analizi, fiyatlandırma çalışması ve hasar tespiti organizasyonu kurulamadığı için hem üretici, hem Devlet, hemde sigorta şirketleri büyük zararlar görmektedir. Bu da hayvan sigortalarının gelişmesini engellemektedir.

Tarım sigortalarının sağlıklı bir yapıya sahip olması ve sistemli bir şekilde geliştirilmesi için tarım branşında faaliyet gösteren resmi ve özel şirketlerin tamamının katılımı ile Tarım Sigortaları Vakfı kurulmuştur.

Ülkemizde doğal afetlerle ilgili 5254 Sayılı Muhtaç Çifçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkındaki Yasa ile 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Görecek Çiftçilere Yapılacak Yardım Hakkındaki Yasa, bugüne kadar uygulamalarda yetersiz kalmıştır. Doğal afetlerden meydana gelen hasarların Devlet tarafından ödeneceğini düşünen çiftçi, sigortayı bilse bile yaptırmaya yanaşmamaktadır. Bu haliyle özellikle 2090 Sayılı Yasa tarım sigortalarının gelişmesinde en büyük engeli oluşturmaktadır.

Don, sel, kuraklık ve fırtına gibi doğal riskler aynı anda ve çok geniş alanlarda çok büyük zararlara neden olduğu için sigorta ve reasürans şirketleri bu risklere ancak Devletin katılımı ve sağlıklı bir alt yapının olması halinde teminat vermektedir. Bu durum Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye için de geçerlidir. Devletin tarım sigortalarına katkısı çiftçilerin sigorta primlerine veya hasarlarına destek vererek olmaktadır. Devletin katkısının yanısıra çiftçi birliklerinin katkısı da söz konusudur. Ancak, bugün için ülkemizde çiftçi birliklerinin ve Devletin tarım sigortalarında herhangi bir katkısı bulunmamaktadır.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Tarımsal üretim politika ve planlarına uygun olarak bitkisel üretimin karşıkarşıya kalmış olduğu doğal riskler karşısında çiftçinin ürünleri sigortalanarak güvenceye alınmalı ve bunun sürekliliği sağlanmalıdır.

2- Ülke genelinde hayvancılığımızın geliştirilmesi çercevesinde bu gelişmeyi tehdit eden unsurlar içerisinde yer alan ve büyük kayıplara neden olan tüm salgın hastalıkların sigorta kapsamına alınması sağlanmalıdır.

3- Bitkisel ürünler ve hayvan sigortalarının geliştirilmesini takiben hayvan barınaklarının, tesislerinin, alet ve makinalarının sigortası da geliştirilmelidir.

4- Tarım ürünleri sigortasının yanısıra üretimin sürekliliğinde birinci faktör olan çiftçi, her türlü sosyal ve ekonomik güvenceye kavuşturulmalıdır.

ÖNERİLER

1- Amaçlanan sağlıklı bir tarım sigortaları sisteminin kurulması için öncelikle tarım ve sigorta konusunda faaliyet gösteren tüm kuruluşların işbirliğinin sağlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

- Tarımsal üretim tekniklerini çiftçiye ulaştıran Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarımsal üretimdeki riskler ve sigortalanması hakkında çifçiyi aydınlatarak tarımsal üretimin güvence altına alınmasında etkili çalışmaları yürütmelidir.

-Tarım sigortaları konusuna, Ziraat Fakülteleri, Tarım Meslek Liseleri, Veteriner Fakülteleri ve Hayvan Sağlık Meslek Liseleri ders olarak programlarında yer vermelidirler. Ayrıca çiftçi kuruluşlarının yıllık eğitim programlarında yer almalıdır .

2- Çiftçi kuruluşları öncelikle sigorta konusunu sahiplenerek, kendi tarım sigortaları organizasyonunu kurmalıdırlar.

3- Sigorta şirketleri, tarım sigortaları konusundaki faliyetlerini daha etkin ve yaygın bir biçimde yürütecek çalışmaları yapmalı, gerekli alt yapıyı oluşturmalıdırlar.

4- Tarım sigortalarının çok yönlü, etkin ve sürekli bir biçimde uygulanabilmesi için öncelikle bir Tarım Sigortası Yasası çıkarılmalıdır.

Bu çerçevede ;

-Dolu dışındaki risklerin sigortalanabilmesi için sigorta şirketleri ihtiyaçları olan reasürans desteğini karşılamak üzere mali ve teknik güçlerini birleştirecek bir havuz sistemini kurmalıdırlar. Bu havuzun yönetimi Milli Reasürans tarafından yürütülerek Devletin kontrollü katılımı sağlanmalıdır.

-Don, sel, kuraklık, fırtına gibi büyük felaketlere yol açan risklerin sigortalanabilmesi için zorunlu olan Devlet katılımı sağlanmalıdır.

-Devletin çiftçinin ödeyeceği sigorta pirimlerinin %50'sini ödemesi halinde tüm ülke genelinde bitkisel ürünlerin sigortası sağlanabilecektir. Bu nedenle bir Tarım Sigortaları Fonunun kurulması gerekmektedir.

-Doğal afetlere karşı sigortanın ülke genelinde başlatılmasından önce dolu sigortalarının yaygınlaştırılması ve bu arada diğer risklerin sigortaları aşamalı olarak bölge ve ürün bazında pilot projeler halinde uygulamaya konulmalıdır.

5- Sigortayla ilgili her türlü yasanın hazırlanması görevi Hazine Müsteşarlığına verilmiş olması nedeniyle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bu konudaki engin deneyimleri ve bilgileri ile yasaya önemli katkılarda bulunmalıdır.

6- Tarım Sigortası Yasasının çıkarılması ile kaynaklar daha etkin biçimde kullanılacaktır. Dolayısıyle 2191 sayılı Yasanın kaldırılması ve 5254 sayılı Yasanın'da revize edilmesi gerekmektedir.

7- Tarım sigortalarının gelişmesi ile çiftçinin sigorta bilinci gelişecek, giderek çiftçinin ihtiyacı olan sağlık ve sosyal içerikli sigortalara kavuşturulması sağlanmalıdır.

VIII-GÜBRE

Kimyevi gübrelerin kullanımı, çağımızın teknolojik gelişimi ile birlikte, tarımda ve özellikle bitkisel üretim alanında çok önemli bir yer tutmaktadır. Yapılan araştırmalar kimyevi gübrelerin bitkisel üretimde %51'lere varan bazan da aşan oranlarda artış sağladığını ortaya koymuştur. Tarımın ülkemiz ekonomisindeki ağırlığı ve gübrelerin verim artışındaki etkinliği dikkate alınarak, 1970'li yılların başından bu yana desteklenmiş ve özendirilmiştir.

Ülkemizde gübre sanayii, Planlı dönemle birlikte öncelik alan ve desteklenen, hızlı gelişen bir sanayi olmuş ve bugün belirli potansiyeli ve teknolojik düzeyi ile iç ve dış pazarlarda yarışabilecek güçte bir sanayi dalımız olarak kendini göstermiştir.

Bu sektörde yer alan kuruluşlardan bir kısmı, gübre hammaddesi ve ara maddesi üreterek, sektördeki diğer kuruluşlara pazarlamakta, bazıları ise gübre üretimleri için gerekli ara maddeleri ya ithal etmekte veya kendi bünyesinde kurulu ünitelerde üretmektedir;

Ülkemizdeki kimyevi gübre fabrikasının kurulu kapasitesi fiziki 5,7 milyon ton/yıl olup, ilk bakışta ülke ihtiyacını karşılayacak düzeyde görülmektedir. Ancak, fabrikaların ekonomik ömürlerinin sonuna yaklaşmış olması, kapasite oranlarının düşüklüğü ve bazı tür gübrelere olan talebin fazla olması nedeniyle, her yıl tüketilen gübrelerin %30-35'i ithal edilmektedir. İthalat içinde ilk sıraları amonyum nitrat, üre ve DAP gübreleri almaktadır.

Ülkemizde gerçek anlamda, kimyevi gübre tüketimi planlı dönemde başlamış, 1963 yılında fiziki 425.000 ton olan tüketim 1993'te 5,5 milyon tona ulaşmıştır. 5 Nisan ekonomik istikrar tedbirleri sebebiyle 1994 yılında gübre fiyatları 4 kat artmış, gübre tüketimi 4 milyon tonda kalmıştır. 1997 yılı tüketimi-

nin 5 milyon tona yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

Ülkemiz topraklarının bilimsel dozlarda gübrelenmesi halinde tüketimin katlanarak artacağı tahmin edilmektedir.

Bugünkü gübre tüketimi diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, ülkemizin gübre tüketimi yetersiz olup, dünya ortalamasının bile altındadır.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Tarımsal verimliliği artırmak ve iklim koşullarından kaynaklanan belirsizliği en aza indirmek, yönünden gübre girdisi önümüzdeki yıllarda önemli bir rol oynayacaktır. Bu açıdan gübrelerin çiftçilerce daha yaygın kullanımının sağlanması, önümüzdeki yılların en önemli politika ve stratejilerinden biri olmalıdır. Öngörülen bu politika ve hedeflerin temel taşları ise, tarımsal ürün-gübre fiyatları ilişkisine dayalı bir fiyatlandırma politikası ile, etkin bir pazarlama-satış organizasyonunun kurulması biçiminde özetlenebilir.

2- Optimum ve dengeli gübre kullanımının sağlanması, ürün maliyetindeki gereksiz artışları önleyeceği gibi kaliteli ve yeterli ve kararlı tarımsal üretim sağlayacak, çevre ile de barışık olacaktır. Bu durum toprağın verimliliğini sürekli kılmak için de şarttır.

3- Tarımsal üretimin artırılması yanında ürün kalitesinin iyileştirilmesi ancak gübrelerin tekniğine uygun bir şekilde kullanılması ile mümkündür. Gübre kullanımı yeterince bilimsel ve etkili bir biçimde yapılmamaktadır. Kullanılacak gübrelerin cins ve miktarlarını belirleyen en etkili yöntem olan toprak analizi ise yaygın ve etkin bir şekilde yapılmalıdır.

4- Bakanlar Kurulunun 95/6488 sayılı Kararıyla gübre dağıtım izni almak için gereken sermaye limiti ve diğer koşullar kaldırılmış, bu nedenle dağıtıcıların sayısında hızlı artış olmuştur. Gerek ithalatta gerekse iç piyasada yeterli kontrol olmayışı, ülkeye kalitesiz gübre girişine ve tüketimine neden olabildiği gibi desteklemelerde de istismar edildiğinden bu durum önlenmelidir.

5- Baklagil bitkilerinin ekim nöbetine sokulması yoluyla biyolojik azotlu gübreleme yaygınlaştırılmalı; bunun için de nodül bakterilerinin toprak aşılamasında kullanılmak üzere üretilmesi gerekmektedir.

6- Klor içeren kompoze ve diğer gübrelerin ambalajlarında gübrenin klor kapsamı belirtilmemektedir. Çiftçi, kullandığı gübrenin yüksek oranda klor maddesi içerdiğinin farkında olmadığından ve aynı zamanda fazla klorun hangi bitkilerde zarar yapacağını bilmediğinden, olabilecek ölçüde ekonomik zararlar meydana gelmektedir. Bunu önleyici önlemler alınmalıdır.

ÖNERİLER

1- Gübre tüketiminin bilinçli ve dengeli bir şekilde arttırılması için; yönlendirici anlayışla, çiftçi gelirini yükseltmeyi amaçlayan, tarımsal yapının düzeltilmesine yönelik, çiftçinin eğitimini ve örgütlenmesini sağlayan tarımsal politikalar uygulanmalıdır.

2- Mevcut gübre tesislerinin çoğunun ekonomik ömürlerinin önemli bir kısmını tamamlamaları ve gelecekte artması beklenen gübre talebi dikkate alınır ise, gübre sanayiimiz üretim kapasitesinin yükseltilmesi için; Devletçe gerekli tedbirlerin alınması ve sektörde ileriye yönelik yatırımların yapılması önemle desteklenmelidir.

3- Hatalı gübre kullanımının çevreye vereceği olumsuz etkileri dikkate alınarak, kullanımının bilinçli yapılması sağlanmalıdır.

4- 1970'li yıllardan beri uygulanan destekleme, gübre tüketiminin hızla artmasını sağlamıştır. Destekleme bu anlamda amacına ulaşmıştır. Mevcut destekleme sistemi değerlendirilmesinde ise bazı olumsuzluklar ortaya çıkmaktadır;

- İşletme büyüklük ölçülerine bakılmaksızın düşük ve yüksek gelir elde eden çiftçilere verilen gübre desteği, büyük işletmelere daha çok yarar sağlamaktadır.
- Girdi sübvansiyonları ile çiftçi gelirini artırma politikasının amaç ve hedefleri iyi saptanmalı, 2000'li yıllarda dünya ve ülkemizdeki olası gelişmelere yanıt verecek amaç ve öncelikler belirlenmeli ve gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılmalıdır.

• Gübre sektörünün Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlayabilmesi bakımından gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılmalıdır.

• Gübre sektöründe serbest piyasa ekonomisi kurallarının işleyişini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

5- Bitki besleme ile ilgili faaliyetlerin etkin biçimde yürütülmesinin sağlanması açısından TÜGEM'de mevcut Şube Müdürlüğünün, Daire Başkanlığına dönüştürülmesi önemli görülmektedir.

6- Gübre üreticileri, gübrelerini, bölgesel mikro element ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde üretmeye yönlendirilmelidir.

7- Toprağa uygulanan sıvı gübrelerin de desteklenmesi imkanları araştırılmalıdır.

8- Piyasa denetimlerinin sağlıklı yapılabilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

9- Gübrelerin amaç dışı kullanımı önlenmelidir.

10- Dengeli bir gübrelemenin yapılabilmesi için toprak analizleri teşvik edilmeli ve yaygın olarak uygulanması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Yine aynı amaçla araştırma, eğitim ve yayım işlemleri yeterli ve eşgüdümlü bir biçimde yapılmalı, özellikle yayın teşkilatının çiftçi ile sıkı işbirliği sağlanmalıdır.

11- Çiftçinin kaliteli ve yüksek seviyede ürün miktarı elde etmesi için, dağıtıcılık izni verilmesi aşamasından başlayarak gübrelerin kalite kontrolünü de içeren Kimyevi Gübreler Denetimi ile ilgili mevzuat bir an önce yürürlüğe konulmalıdır.

12- Azotlu gübreler ile yapılacak gübreleme yerine geçen mikrobiyal gübrelerin kullanılması ve üretilmesi ile ilgili özendirici koşulların getirilmesi gerekir.

13- Yüksek oranda klor maddesi içeren gübrelerin ambalajlarında klor kapsamları belirtilmeli ve klora hassas bitkilere kullanılmaması için çiftçilerimiz bilgilendirilmeli veya diğer etkili önlemler alınmalıdır.

IX - DAMIZLIK HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Doğadaki ekolojik dengenin korunması ve tarımsal üretimdeki verimliliğin arttırılmasında etkili olan hayvansal üretimdeki girdilerin önemli bir bölümünü oluşturan, damızlık gereksinmelerinin son yıllarda büyük ölçüde dış alımlarla karşılanması yoluna gidilmiştir. Damızlıkların yurt içi kaynaklarımızdan sağlanması amacı ile oluşturulacak yeni düzenlemelerin sağlıklı yapılabilmesi için hayvancılığımızın genel durumu doğru olarak ortaya konmalıdır.

Damızlık değeri yetersiz ve hastalık taşıyıcı hayvanların dış alımları hayvancılığımızı olumsuz olarak etkilemiştir.

AMAÇ VE HEDEFLER

1- Damızlık gereksinmelerinin dış alımlarla karşılanması yerine, yurtiçi kaynaklardan sağlanması ve bu amaçla damızlık işletmelerinin oluşturulması özendirilmeli ve hayvan ithal eden konumdan ihraç eden konuma geçirilmesi sağlanmalıdır.

2- İşletme büyüklükleri aşamalı olarak ekonomik olacak düzeye çıkarılmalı ve desteklemeler bu tip işletmelere yapılmalıdır.

3- Toplam tarımsal gelir içerisindeki hayvancılığın payının %32-38'lerden ilk aşamada %50-60'lara çıkarılması için gerekli önlemler alınmalıdır.

4- Hayvan dış alımları sınırlı sayıda ve ıslah amacı ile uzman kuruluşların izin ve görüşleri doğrultusunda yapılmalıdır.

5- Yerli gen kaynaklarımız korunmalıdır.

ÖNERİLER

1- Büyükbaş hayvancılıkta damızlıkçı işletmelerin ıslah ve suni tohumlama örgütlerinin oluşturulmaları desteklenerek damızlık gereksinimlerinin yurtiçi kaynaklardan sağlanması yoluna gidilmelidir.

2- Damızlık Yetiştirici Birliklerin oluşturulmasında bünyesine uzman kişiler katılmalıdır.

3- Damızlıkçı işletmelerde genotipik potansiyelden etkin yararlanmayı sağlayacak, teknik çevre düzenlemeleri gerekmektedir. (Beslenme, barındırma ve sağlık konusunda)

4- Yeni kaynaklar yaratılarak TİGEM İşletmelerinin damızlık yetiştiriciliğinde etkin hale getirilmeleri sağlanmalıdır.

5- Bakanlık koordinatörlüğünde yetiştirici birlikleri ilgi fakülteler, araştırma kurumları ve TZOB'nin katılımı ile ulusal hayvancılık politikaları oluşturulmalıdır.

6- Tavukçulukta; kuluçkacı işletmelere ek olarak damızlıkçı işletmelerin oluşturulması özendirilmelidir.

7- Arıcılıkta; Ana Arı gereksinimlerini karşılamak amacı ile ana arı üretim işletmelerinin oluşturulması özendirilmelidir.

8- Büyükbaş Hayvancılık kredilendirilmelerinde; krediyi talep eden şahıs veya kuruluşun belli oranda hayvan başına 3-4 dekar gibi arazisi bulunması şartı getirilmelidir.

9- Damızlık üretiminin teşviki ve üretimin çoğaltılması için, sütte desteklemeye devam edilmeli, ancak desteklemenin prim sistemi ile yapılması imkanları aranmalıdır. Damızlık işletmelerde elektiriğe, tavukçuluk işletmelerin de olduğu gibi indirim uygulanmalıdır.

KOMİSYON ADI : **TARIMSAL GİRDİLER (5)**
BAŞKAN : **DR. TUĞRUL BALIKÇIOĞLU**
BAŞKAN YRD. : **PROF.DR. AZİZ ÖZMERZİ**
RAPORTÖR : **YAVUZ KOCA**
RAPORTÖR : **CEVAT TOSUNOĞLU**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	BALIKÇIOĞLU	TUĞRUL	GENEL MÜDÜR YARD. TÜGEM TK.BAKANLIĞI
2	BAYRAKÇI	ADNAN	KÖY HİZM.GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
3	BOLAT	DURAN	DEKAN 100.YIL ÜNV.VET.FAK VAN
4	ÇELİK	NECATİ	SAPEKSA GENEL MÜDÜRÜ ADANA
5	DİNLER	TANFER	GENEL MÜDÜR TARIM SİG. VAKFI İSTANBUL
6	DOĞAN	MUSTAFA	GENEL MÜDÜR TZDK GENEL MÜDÜRLĞÜ
7	DOYUM	SEDAT RIFAT	TC. ZİRAAT BANKASI ZİRAİ KR.MÜDÜRÜ ANKARA
8	ERGÜR	KENAN	LOMBARDİNİ
9	ERKİN	ENİS	BAŞKAN TARIM İLAÇLARI SAN.VE İTH. İSTANBUL
10	KOCA	YAVUZ	YEM SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ ANKARA
11	KOÇAK	MEHMET	TARMAKBİR GENEL SEKRETERİ ANKARA
12	KORUKÇU	ABDURRAHİM	DEKAN ULUDAĞ ÜNV.ZİR.FAK. BURSA
13	KURUCU	NACİ	KHGM TOPR.VE GÜB.ARŞ.ENST.MÜD.ANKARA
14	KÜN	EKREM	A.ÜNV.ZİR.FAK.TARLA BİTK.BÖLÜM BAŞKANI
15	MUTAF	SALİM	A.ÜNV.ZİR.FAK.
16	ÖMÜRBEK	ATİLLA	BÖLGE MÜDÜRÜ T.TAR.KRD.KOP.MR.BR.KONYA
17	ÖZBAYRAM	ÇETİN	BAŞKAN TÜRK TEDAR TAR.TOHUMCULUK İZMİR
18	ÖZDEK	HAKKI	TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. BAKANLIK MÜŞAVİRİ
19	ÖZKAN	HÜSEYİN	ÖRENCİK KÖYÜ MUHTARI SAKARYA
20	ÖZKAPLAN	İBRAHİM	APK DAİRE BAŞKNI TİGEM
21	ÖZMERZİ	AZİZ	AKDENİZ ÜNV.ZİRAAT FAK.ANTALYA
22	TAMZOK	JALE	ZİRAAT Y.MÜH.SUL.DA.BŞK.KHGM ANKARA
23	TATLIDİL	DÖNDÜ	APK DAİRE BAŞKANI DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
24	TOSUNOĞLU	CEVAT	DAİRE BAŞK.VEKİLİ TÜGEM TK.BAKANLIĞI
25	TÜRKOĞLU	MUZAFFER	ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ
26	ULUKAL	YÜKSEL	APK DAİRE BAŞKANI TZDK GENEL MÜDÜRLĞÜ

I. TARIM ŞÛRASI

6. KOMİSYON

TARIMSAL ÜRETİM POLİTİKALARI

TARIMSAL ÜRETİM POLİTİKALARI

1- MEVCUT DURUM

• Tarım Sektörünün diğer sektörlerden daha düşük ortalama büyüme hızı gösterdiği ve bu nedenle GSMH içindeki payının düşmeye devam ettiği, GSMH içinde tarımın payının gerilemesinde sektörün potansiyellerinin yeterince etkin kullanılamamasının önemli rolü olduğu,

• Tarımsal üretim içinde stratejik kabul edilen tahıl ve hayvan ürünlerinde de üretim artış hızının nüfus artış hızından düşük gerçekleşmesi nedeniyle bu stratejik ürünlerde beklenen üretimin gerçekleşmediği,

• Tarımsal işletmelerin optimum ölçekle olmaktan uzak, parçalı ve küçük bir yapıda olduğu,

• Tarımsal üretimde doğa koşullarına bağımlılığın çağımız ölçülerinde yeterince azaltılamadığı, tarımsal üretimde ve üretim artış hızında istikrar sağlanamadığı;

• Tarımsal ürünlerde dışa bağımlılığın arttığı, tarım ürünü ithalatının patladığı;

• Üretimde istikrarın sağlanamamasının uluslararası piyasalarda ülkemiz ihracatçılarının rekabet gücünü zayıflattığı,

• Üreticilerin ürün tercihlerinde geçmiş yılların fiyatlarının etkili olması nedeniyle ekonomik gerçekleri dikkate almayan popülist fiyat politikalarının, tarım ürünleri nispi fiyatlarını yanlış ürünler lehine bozduğu,

• Doğru politikaların belirlenmesine zemin oluşturacak güncel ve güvenilir verilerin yetersizliği,

• Tarımsal kredi faizlerinin yüksekliği mevcut durumu ortaya koymaktadır.

• Öteyandan, Ülkemiz tarımında hayvancılık alt sektörü gıda ihtiyacını karşılanmasının yanı sıra %45 oranında bir nüfusa sahip olan kırsal kesime istihdam sağlaması ve tarıma dayalı sanayiyi desteklemesi yönünden son derece büyük önem arz etmektedir.

• Ülkemizdeki hayvan sayısı, tarımı ileri pek çok ülkeninkinden fazla olmasına rağmen birim hayvan başına elde edilen verim düşüktür. Hayvancılığı ileri ülkelerde ortalama sığır karkas ağırlığı 250 kg. dolayında iken, ülkemizde 160-170 kg.dır. Sığır başına süt verimi bu ülkelerde ortalama 5000-6000 kg/laktasyon iken, ülkemizde 1500-1700kg/laktasyondur.

• Türkiye hayvancılığını bugünkü duruma düşüren temel nedenlerin başında hayvan ve hayvansal ürünler dış ticareti ve kredilendirme konularının bugüne kadar yanlış yönlendirilmesidir. Bu yönlendirmeler şimdiye kadar Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ilaveten çok sayıda kurum tarafından farklı şekillerde organize edilmiştir.

Türkiye' de tarımın sorunları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

a. İşletme ölçeklerinin küçük ve çok parçalı olması,

b. Üreticilerin bölgesel ve ülke seviyesinde ürünler bazında demokratik örgütlerinin olmayışı,

c. Etkili ve sistematik tarım politikalarının uygulanmayışı,

d. Şimdiye kadar uygulanan destekleme politikalarında süreklilik arzeden etkili piyasa mekanizmalarının bütün halinde uygulanmayışı,

e. Ürün kalite ve standartlarında dünya standartlarının altında olunması nedeniyle rekabet gücümüzün giderek azalması,

f. Bitki-hayvan sağlığı tedbirlerinin yetersizliği sebebiyle birçok tarım ürününde yurt içi ve yurt dışı pazarlarda kayıplara uğranılması,

g. AB ile ortaklık anlaşmamız olmasına rağmen tarım ürünlerinin tanımları ve bu ürünlerle ilgili yetkinin diğer kamu kurumları arasında paylaşılmış olması,

h. Türk Tarım Politikasının amaçlarının net olarak belirlenerek, bu amaçlara yönelik politikaların Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından belirlenip uygulanmaması,

2- HEDEF VE ÖNERİLER

Tarımsal ürünlerin üretimini belirleyecek politikalar, ürünlerin desteklenmesine ve teşvik edilmesine yönelik olarak, aşağıdaki kriterleri göz önünde bulundurmalıdır.

a) Kendine yeterlik,

b) Stratejik ürün olup olmadığı,

c) İhracata yönelik olması,

d) Kıyaslamalı üstünlüğe sahip olması.

Belirlenecek hedefler doğrultusunda aşağıda belirtilen hususların yerine getirilmesi tarım sektörünün gelişmesini sağlayacaktır.

1) Toprak, ürün ve sulama haritaları, uzaktan algılama sistemi gibi teknik unsurlardan yararlanılarak tarım istatistiklerinin sağlıklı bir baza oturtulması,

2) Doğrudan gelir desteği ödemelerine baz oluşturacak çiftçi kayıt sisteminin kurulması, amacına uygun girdi kullanımının sağlanması, üretici kesimin tarım politikalarının tesbitinde rol oynamasının sağlanması, üreticilerin eğitilmesi için üretici birliklerinin ve tarımsal kooperatiflerin kurulması,

3) TRT ve özel TV'lerin üreticilerin izleyebileceği saatlerde hafta da en az bir saat belirli saatte olmak üzere zorunlu tarımsal eğitim programı yayınlanması sağlanmalı, bu programların içinde örgütlenme eğitimi de yer almalıdır.

4) Medeni Kanun'da gerekli değişiklik yapılarak veraset yoluyla arazi parçalanması önlenmeli, parçalı arazilerin toplulaştırılması yoluna gidilmelidir.

5) Optimum büyüklükte tarım işletmelerinin kurulması, geliştirilmesi ile ilgili tedbirler alınmalı ve bu işletmelerin sürekli olarak faal durumda bulunması sağlanmalıdır.

6) Tohumluk üretiminin geliştirilmesi amacıyla Çeşit Koruma Kanunu nun çıkarılması, ayrıca kaliteli ve yeterli tohum üretilmesi için başta TİGEM olmak üzere uygun hazine arazilerinin uzun vadeli kiralama yoluyla tohum üretimine tahsisi sağlanmalıdır.

7) Üstün vasıflı tohumlukların üretilmesi için araştırma ve geliştirme faaliyetlerine önem verilmelidir.

8) Destekleme politikalarında doğrudan gelir desteği ödemelerine geçilinceye kadar girdi desteklerine etkin şekilde devam edilmeli, kredi faizleri çiftçinin kaldırabileceği bir düzeyde tutulmalıdır.

9) Doğal dengenin korunması için, Türkiye'nin avantajlı durumu da dikkate alınarak ekolojik (organik) tarıma özel destek sağlanılmalıdır.

10) 5254 ve 2090 sayılı Tabii Afet ve Ödünç Tohumluk la ilgili yasaları yürürlükten kaldıracak Tarım Ürünleri Sigortası Kanunu mutlaka çıkartılmalıdır.

11) Hazineye ait VI.sınıf arazilerde isteklilere intifa hakkı sağlanarak bu yerlerde zeytin, antep fıstığı, badem, ceviz ve armut gibi uygun ağaçlar dikilmelidir.

12) Tarım işletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı işletmeler ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı çeşitli konularda tarımsal üretim yapan üretme istasyonları özel sektöre veya üretici birliklerine kira veya satış yoluyla devredilmelidir. Sadece kontrol ve damızlık materyal üretecek sayıda asgari tarım işletmesi ve üretme istasyonu bırakılması uygun olacaktır.

13) Ülkemizde tarıma uygulanan destekler gözden geçirilerek staratejik önemi olan ürünlere devlet desteği günümüz koşullarına uygun olarak sürdürülmelidir.

14) Yıllarca çıkarılamayan mera kanunu bir an önce çıkartılmalıdır.

15) Ürün bazında üretici birlikleri ile ürün bordları mutlaka kurulmalıdır. Ayrıca, kırsal kesim örgütlenmesine ağırlık verilmelidir.

16) Yem bitkileri üretimini artırmak için gereken, başta tohum olmak üzere, diğer girdiler desteklenmeli, araç ve gerecin üreticiye sağlanmasında kolaylıklar getirilmelidir. Bu konularda eğitim ve yayım işlerine özel bir hız verilmeli ve sektörel örgütlerle birlikte çalışılmalıdır.

17) Belirli bir ekoloji içerisinde yetiştirilen ürünler kendi ekolojisi içinde desteklenmeli, diğer bölgelerde o ürünün gelişmesini önleyecek yasal müeyyideler konulmalıdır.

18) Ülkemize uygun sözleşmeli üretim modeli tespit edilmeli ve

yaygınlaştırılması için entegrasyonu sağlayabilecek kuruluşların

eksikliklerinin giderilmesi açısından özel bir şekilde kredilendirilmeleri sağlanmalı ve sözleşmeli üretim teşvik edilmelidir.

19) Köylü, çiftçi, üretici tanımı net olarak yapılmalı ve ekonomik işletme büyüklüğü tespit edilmeli ve buna göre her üreticiye bir kimlik kartı verilmelidir.

20) Bitkisel üretimin geliştirilmesinde en önemli faktörlerden biri de sulanabilir arazilerin sulamaya açılmasıdır. Bu konuda üreticiye alt yapı hazırlayarak destek olunmalı ve bu amaçla kurulan sulama birlikleriyle kooperatiflerin desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca sulama amaçlı planlanan baraj ve gölet inşaatlarının zamanında bitirilmesi sağlanılmalıdır. Fırat Nehri kaynağı ile Konya Ovası projesi gerçekleştirilmelidir.

21) Üretim ve ticaret başta olmak üzere üretimdeki politikalarda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkili kılınmalı, hayvancılıkla ilgili konularda çok başlılıktan kurtarılmalıdır.

22) Hayvancılık işletmeleri; bölgelerin özellikleri de göz önüne alınarak ekonomik büyüklükteki işletmeler haline getirilmelidir.

Hayvansal üretim yıllık artış hedefleri; ette % 5, sütte % 8 olup beş yıl süreli olarak programlanmıştır.

23) Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarda Türk Üreticisini koruyacak tedbirler alınmalıdır. Örneğin; Dış ülkelerin çiftçilerinin tümü koruma altındadır, liberal değildir. O ülkelerdeki yetiştiricilerin korunduğu kadar üreticilerimizin de korunması gerekir. Koruma tedbirleri alındıktan sonra rekabet şartları gerçekleşmelidir.

24) Hayvancılıkla faaliyet dalları itibariyle konuyla ilgili kamu ve özel sektör yetkili temsilcilerinin katılımıyla Danışma Kurulları oluşturulmalıdır.

25) Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanunu çıkarılarak bu Kuruluş daha etkili bir yapıya kavuşturulmalıdır.

26) Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri özerkleştirilmelidir.

27) Ürün borsaları geliştirilmelidir.

28)Yem hammaddelerinin fabrikalara ucuza verilmesi sağlanmalıdır.

29) Yem bitkileri ekim alanı, tarım yapılan alanın en az %3l'unu oluşturacak şekilde tedbirler alınmalıdır.

3l) Sun-i tohumlama rakamları sağılan inek sayısının en az %70-80 olarak hedeflenmelidir.

31) Hayvan hastalıkları ve zararlıları ile mücadeleye yoğun olarak devam edilmelidir. Bu konudaki ödenekler arttırılmalıdır.

32) Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile diğer bölgelerimizde uygulamaya konulan besicilik projeleri ile de hayvancılığın geliştirilmesi hedef alınmalıdır.

33) Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. evvelce başarıyla yurt genelinde yürütülmüş olan pazar garantili, kredili, veteriner hekim ve zooteknist kontrollü, sigortalı, sözleşmeli sığır besi projesi yeniden canlandırılmalı ve benzeri modeller yaygınlaştırılmalıdır.

34) Üretimi ve tüketimi teşvik amacıyla KDV oranları mümkün olan en düşük düzeyde tutulmalı, nihai ürünle girdi KDV'leri arasındaki fark asgariye indirilmelidir.

35) Damızlık üretiminin ülkede geliştirilmesi için verim kontrolleri, soykütüğü işlemlerinin uygulandığı belirli kapasitedeki nüve damızlık işletmelerin kurulması teşvik edilmeli, yurt içinde damızlık temininde uygulanan teşvikin en az yarısının damızlık üreten kişi veya kuruluşlara yansıtılarak bu işletmelerin teşviki sağlanmalıdır.

36) Yüksek genotipli erkek materyalin belirlenmesi amacıyla progeny testing istasyonları kurulması, döl kontrolü yanında bu işletmelerde embriyo transferi, biyoteknoloji ve gen mühendisliği ile ilgili uygulamalar yapılması yararlı olacaktır. Böylece elde edilecek kaliteli tohumla yılda en az 12 milyon doz suni tohumlamanın uygulanması hızla yapılmalı ve bu işte özelleştirme hızlandırılmalıdır.

37) Entansif şartlarda ekonomik olabilen koyun tiplerinin oluşturulup yaygınlaştırılmasında yarar vardır.

38) Kanatlı ıslahı konusunda devlet-üniversite-sanayi işbirliğine dayalı çalışmalar ya da uluslararası ortaklıklar sonucu damızlık üretim çalışmaları geliştirilmelidir.

39) Ülkemiz insanının hayvansal protein tüketim açığını kapatmada güvenilir tek kaynak durumunda olan tavukçuluk sektörü güvenli bir üretim ve pazar ortamına şiddetle ihtiyaç duymaktadır. Zaman zaman tüketim fazlası piliç eti ve yumurta ürünü pazarda büyük fiyat düşüşlerine sebep olmakta, sektörü ay-

lar süren ekonomik krize sokmaktadır. Ayrıca bu krizler sonucu üretimde dalgalanmalar izlenmekte, fiyatların istikrara kavuşması uzun zaman almaktadır. Bu gibi krizleri önlemek için, tüketim fazlası ürünü ihraç edecek imkanları sağlayacak bir sübvansiyon politikasına ihtiyaç vardır. Üretim fazlasının ihracı halinde sektör üretime güvenle devam edebilecektir.

40) Hayvancılığı ıslah edebilmek için suni tohumlamayı teşvik edici destekler verilmeli ve suni tohumlamadan doğacak her buzağıya prim veya teşvik verilmelidir.

41) Yemde KDV kaldırılmalıdır.

42) Hayvansal üretimde tavukçulukta olduğu gibi elektriklerin ucuz kullanımının sağlanması gerekmektedir.

43) T.C. Ziraat Bankası kredi faiz oranları uygun bir seviyeye düşürülmelidir. Kredi kullanan çiftçiden mevduat hesabı şartı aranmamalıdır.

44) Ülkemizde istihdam edilemeyen Ziraat Mühendisi ve Veteriner Hekimlerin sayısı 45.000'leri bulmuştur. Bunlardan hayvancılıkla iştigal etmek isteyenlerde diplomanın güvence olarak kabul edilmesi sağlanmalıdır.

45) Bağ-Kur'lu çiftçilerin sağlık güvencesine kavuşturulması gerekmektedir.

46) Hayvan ve hayvansal ürünlerin ithalat ve ihracatında ihtisas gümrüklerinin oluşturularak konu uzmanının onayı olmadan ticaretin yapılmasına mani olunmalıdır.

47) Vejetasyon süresi kısa olan bölgelerimizde hububat tarımı yerine yem bitkileri tarımı özendirilmelidir. Buralarda su dengesini sağlamak için sulama amaçlı göletler yapılmalıdır.

48) Erken kuzu, dana ve düve kesimi önlenmelidir.

49) Çoban eğitiminden uzman eğitimine kadar yer alan süreçte gerçekleşmesi gereken eğitimi sağlayacak donanıma sahip bir Tarımsal Eğitim Merkezi nin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulması ve bu merkezin en kısa sürede ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösterir hale getirilmesi gereklidir.

50) Verim kontrolü ve kayıt sistemi devletin öncülüğünde kurulmalı, daha sonra kurulacak yetiştirici birliklerine devredilmelidir. Pedigrisi tutulan hayvanların verim kontrolleri yapılmalıdır. Tutulan bu kayıtlar merkezi soy kütüğüne işlenmelidir. Sistemin başarısı için damızlık üretimi teşvik edilmeli ve işletmelerin yetiştirdikleri damızlıkların satışı için cazip bir pazar oluşturulmalıdır.

51) Bugüne kadar ihmal edilen yerli koyun ve keçi ırklarımızı korumak ve geliştirmek amacıyla, yerli ırkların, hakim oldukları bölgelerde, yeterli sayı ve büyüklükte sürüler halinde yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

52) Suni tohumlamanın ulaşamadığı ve gidilmesi zor olan yerlere boğa verilmek suretiyle, tabii tohumlama yoluyla gebe kalan inek sayısı arttırılmalıdır.

53) Manda ve Ankara keçisi sayısı giderek azalmakla beraber bazı bölgeler için taşıdığı ekonomik önem nedeniyle mevcut manda ve tiftik keçisi üretimi teşvik edilmelidir.

54) Arıcılık sektöründe ana arı üretiminden kovan üretimine gezginci arıcılıktan arı hastalıkları ve ürün pazarlamasına kadar sektörün problemlerine özel önem gösterilmelidir.

55) Arıcılık konusunda Türkiye Flora Haritası çıkarılmalıdır.

56) İpek böceği ve koza üretimi, iç ve dış pazar koşullarına göre teşvik edilmelidir.

57) Organik tarımın geliştirilmesi için her türlü hayvan gübresinden yapılan organik gübreler kimyasal gübrelerde olduğu gibi teşvik kapsamına alınmalıdır.

58) Türk Tarım Politikalarının amaçları şunlar olmalıdır;

Tarımsal üretimi ve gıda güvenliğini garanti altına almak,

- Tarımsal girdi fiyatlarını ve ürün fiyatlarını dengelemek ve piyasaları istikrara kavuşturmak,
- Üreticilerin gelir seviyelerini en az diğer sektör çalışanları kadar yükseltmek,
- Tarımsal üretimde verimi ve verimliliği artırmak,
- Tarımsal yapıyı iyileştirmek, tarıma dayalı kırsal kalkınmayı sağlayıcı önlemler almak,
- Tarım ürünlerinin dış satımını artırıcı önlemler almak,

- Çevreyi ve tüketiciyi koruyucu tedbirler almak,

59- Üreticilerin ürün bazında, devletin yönetimlerine müdahale etmediği, kendi kendilerini yönettikleri, bölgesel ve ülke seviyesinde kuracakları üretici birlikleri oluşturmak için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından İretici Birlikleri Kanununun acilen çıkarılması ve Kanun kapsamında aşağıdaki faaliyet alanlarının yer alması gerekmektedir;

- Üye olan Üreticilerin eğitimi,
- Çiftlik yönetimi, tarım sigortası,
- Hayvancılıkla ilgili üretici birliklerinde veterinerlik hizmetleri, suni tohumlama, pedigri gibi hizmetler,
- Ürün kayıtları tutma,
- Kırsal kesimde ürünleri işleyip pazarlayacak şekilde tarımsal sanayii geliştirmek,
- Çevre tedbirlerini ve yatırımlarını kendi faaliyetlerinde uygulamak,

60- Tarımsal politikaları uygulamak için gerekli mali kaynakların karşılanacağı güçlü ve kalıcı bir finans kaynağı (fon, bütçe, vb.) oluşturmalo ve bu kaynağın devamlılığının sağlanması için gerekli yasal düzenleme yapılmalıdır.

61- Tarımda desteklemenin devam etmesi, ancak bu desteklemenin, kesinlikle tarım politika amaçlarına uygun piyasa mekanizmaları çerçevesinde, dünyadaki gelişmeler ve özellikle ortaklık anlaşması yaptığımız AB'nin uygulamaları dikkate alınarak belirlenmelidir.

Şimdiye kadar uygulanan politikalarla yapılan destekler hedeflenen amaca ulaşılmasında yetersiz kalmıştır. Bu nedenle desteklemenin, piyasa mekanizmaları çerçevesinde bölgesel ve milli seviyede uygulanması gerekmektedir.

62- Tarımsal üretim politikalarında uygulamaya, öncelikle gıda sanayiine hammadde veren tarım alt sektörleri olan et, süt, hububat ve şeker sektörlerinden başlanmalıdır. Bu politikalar, kaynaklar elverdiği ölçüde, dünyadaki gelişmeler ve uygulamalar da dikkate alınarak diğer ürün ve ürün gruplarına yaygınlaştırılmalıdır.

Bu politikaların azami 3-5 yıl gibi bir sürede uygulanması hedeflenmelidir. Et ve süt sektörlerinde piyasa mekanizmaları; yem bitkileri, bitkisel yağlar, yağlı tohumlar, kurutulmuş yemler alt sektörlerini kapsamalıdır.

63- Tarım politikalarının yönlendirilmesi ve ulusal düzeyde kalıcı olarak uygulanabilmesi için Tarım Çerçeve Kanunu en kısa zamanda çıkarılmalıdır.

64- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı başkanlığında ilgili Bakanlık temsilcileri DPT, Hazine, Dış Ticaret Müsteşarlıkları, Üretici Örgütleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, İhracatçı Birlikleri ve Gıda Sanayi Derneklerinin oluşturacağı, ulusal tarım politikalarının belirlenmesinde nihai karar mercii olarak çalışacak bir Tarımda Yeniden Yapılanma Kurulu (Ulusal Tarım Konseyi) oluşturulmalıdır.

65- Destekleme kapsamındaki ürünler için ekimden önce kurulacak ürün borsalarındaki vadeli işlem fiyatları dikkate alınarak müdahale (garanti) fiyatı ilan edilmelidir.

KOMİSYON ADI : **TARIMSAL ÜRETİM POLİTİKALARI (6)**
BAŞKAN : **AYHAN ELÇİ**
BAŞKAN YRD. : **DR.SABRİ KESKİN**
RAPORTÖR : **NEVZAT USLUCAN**
RAPORTÖR : **ADEM ŞAHİN**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKBAY	RÜVEYDE	BAŞKAN BİLİMSEL TAV. DER. A.Ü.ZİRAAT FA. ANKARA
2	AKCAN	ABDULKADİR	DEKAN KOCATEPE ÜNİVERS. VETERİNER FAK. AFYON
3	AKSOY(ERSOY)	ERCAN	
4	AKTAŞ	D.MURAT	TARIM KREDİ KOOP.MERK.BİR.GEN.MÜD. ANKARA
5	ALBAYRAK	TALAT	GAP KREDİLERİ MÜD.TCZB.BANK.CAD. NO:1 ANKARA
6	ARA	HASAN	İL MÜDÜRÜ TK. BAK.TARIM İL.MÜD. BURSA
7	ARSAN	AHMET	BAŞKAN PINAR(YAŞAR) HOLD.AŞ.GIDA GRUBU İZMİR
8	ATALAY	MEHMET	ARŞ.ENS.MD.YRD.ANK. ARAŞ.EN.MD.KHGM ANKARA
9	AYTÜRE	SELMA	TBK-DİATK
10	BAŞKAN	AHMET	KARADENİZ FIND.VE MAMU.İHR.BİR.GİRESUN
11	BAYHAN	İSMET	VALİ YRD. AFYON VALİLİĞİ AFYON
12	CEVİZ	ŞEVKİ	BAŞKAN S.S.BAŞMAKÇI 1.NOLU(GÜL) TAR.KOP.AFYON
13	ÇAKAR	ABDURRAHMAN	İL MÜDÜRÜ TK. BAK. TARIM İL MÜD.SAKARYA
14	ÇİZMECİ	DR.NECDET CEMAL	UZMAN DPT-İKTİSADİ-SEK. VE KOR.GEN.MD. ANKARA
15	DEMİR	TAHİR	VALİ YRD. RİZE VALİLİĞİ RİZE
16	DEMİRCİ	VEYSEL	ÇAYCILAR MERKEZ KOOP.Y.K.BŞK. RİZE
17	ELÇİ	AYHAN	GENEL SEKRETER TÜRKİYE.TOH.END. DR.BŞ.ANKARA
18	ENSARİ	MEHMET SIDDIK	APK DAİRE BAŞK. TEKEL GEN.MD. İSTANBUL
19	EREN	EROL	MİS SÜT.AŞ.GENEL MÜD.TOROS BİNASI İSTANBUL
20	ERİKÇİ	M.ALİ	İL MÜDÜRÜ TAR. VE KÖYİŞLERİ BAK.TAR.İL.MÜD. MUŞ.
21	ERTÜRK	AHMET	BAŞKAN ÖR-KOOP TARIMSAL KALK. KOOP.BŞK. AYDIN
22	ERZURUMLU	ERGİN	GENEL SEKRETER TÜRKİYE MAKN.SAN. DER. ANKARA
23	GÖKÇEK	CENGİZ	ÖZEL ORMAN FİDANLIĞI
24	GÖKHAN	SABAHATTİN	ÇOBANHASAN KÖYÜ MUHTARI MANİSA
25	GÜLABACI	SAİT	İL MÜDÜRÜ TK BAKNLIĞI TARIM İL.MÜD. KASTAMONU
26	GÜNER	M.SABRİ	İL MÜDÜRÜ TK BAKANLIĞI TARIM İL.MÜD. VAN
27	HINISOĞLU	İ.HAKKI	YÖN. KR.BAŞKANI.TÜRKİYE OD.VE BRS.BİR.ERZURUM
28	İLBEYİ	AYTAÇ	MÜDÜR YARDIMCISI A.O.Ç MÜDÜRLÜĞÜ ANKARA
29	IŞIK	FARUK	VALİ YRD.ŞANLIURFA VALİLİĞİ ŞANLIURFA
30	KARACABY	HALİL	İL MÜDÜRÜ TK.BKANLIĞI TARIM İL MÜD.ANKARA
31	KAYHAN	AHMET	VALİ ERZURUM VALİLİĞİ ERZURUM
32	KESKİN	DR.SABRİ	KOORDİNATÖR SET-BİR YENİ ÇATI SİTESİ ANKARA
33	KIRLIOĞLU	AHMET	BİRLİK BAŞKANI MANİSA İLİ HOLST. FRİESİAN MANİSA
34	KOÇ	ERGÜN	GENEL MÜD.TEŞVİK VE UYG.GN.MD.HAZ. MST.ANKARA
35	KURBAN	SALİH	MECLİS BAŞKANI TÜRKİYE OD.VE BORS.BİR. EDİRNE
36	MİRMAHMUTOĞULLARI	VEDAT	DAİRE BAŞKANI TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. ANKARA
37	ÖZCAN	NURULLAH	GENEL MÜD.YRD.ÇEVRE BAK.ÇEV. KİR.ÖN.VE. ANK.
38	ÖZDEMİR	Ö.ABDULLAH	YÖN. KR.BAŞKANI.TÜRKİYE OD.VE BORS.BİR.MERSİN
39	ÖZSOY	ENVER	EGE İHRACATÇI BİRLİKLERİ YÖN.KUR.ÜYESİ
40	PEKER	YÜKSEL	VALİ YRD. MANİSA VALİLİĞİ MANİSA
41	SİPAHİ	RECEP	SU ÜRÜNLERİ DAY. EĞ.ARŞ.VE GEL. VAK.ANKARA
42	SİPAHİ	RECEP	YÖN.KR.BAŞKANI TÜRKİYE OD.VE BOR.BİR. SAMSUN
43	SÖZAT	SAMİ	GİK ÜYESİ D.T.P ANKRA
44	SUSAM	NECATİ	

45	ŞAHİN	M.YURDAL	UZMAN TEŞVİK VE UYG.GEN.MD.HAZİNE MST. ANKARA
46	ŞAHİN	ADEM	ŞUBE MÜDÜRÜ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. ANKARA
47	TAŞANLAR	ORHAN	BURSA VALİSİ
48	TAŞÇI	MUSTAFA	KONYA KARAPINAR MERK. SULAMA KOP.BAŞK.KONYA
50	TEMİZ	MEHMET	İL MÜDÜRÜ TK BAK.TARIM İL.MÜD. K.MARAŞ
51	TOKER	ÇİĞDEM	HÜRRİYET GAZETESİ CİNNAH CAD. NO 8 ANKARA
52	TURAN	MUSTAFA	GENEL MÜD.V.ŞEKER FAB.GEN.MD. ANKARA
53	USLUCAN	NEVZAT	DAİRE BAŞKANI TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK. ANKARA
54	ÜLGÜRAY	DİLEK	UZMAN DPT-İKTİSADİ-SEKTÖR VE KOR.GN.MD.ANKARA
55	ÜSTÜNER	KAZIM	DSP BURDUR MİLLETVEKİLİ ANKARA
56	VARDALI	DOĞAN	TİKVEŞLİ ŞİRKETLER GRUBU,YÖN.KUR.BŞK.İSTANBUL
57	VAROL	SİNAN	DAİRE BAŞKANI DIŞ İLİŞ.VE AVRUPA TOP.KOR.DA. ANK.
58	VURAL	ATİLLA	VALİ MALATYA VALİLİĞİ MALATYA
59	YALÇIN	RAİF	MÜDÜR TK. BAK.ÜRETME İSTAS.MD. ÇANAKKALE
60	YAZICI	HADİ	İL MÜDÜRÜ TK.BAK.TARIM İL.MÜD. ERZURUM
61	YEMİŞÇİ	TUĞRUL	İZMİR T.C.BORSASI MECLİS BAŞK. İZMİR
62	YILMAZ	EMİN	ZİRAAT ODASI BAŞKANI KAYSERİ
63	YILMAZ	EMİN	KAYSERİ ZİRAAT ODASI BAŞK.
64	YÜCE	MEHMET	VALİ YRD. DİYARBAKIR VALİLİĞİ DİYARBAKIR
65	ZİNCİRCİ	ÖNCEL	BAYINDIRLIK VE İSKAN BAK. APK.KURULU BAŞKANI
66	ZOR	FUAT	KKTC DEVLET ÜRETME ÇİFTLİKLERİ DAİ. MÜDÜRÜ

I. TARIM ŞÛRASI

7. KOMİSYON

DESTEKLEME POLİTİKALARI

DESTEKLEME POLİTİKALARI

I-MEVCUT DURUM

Tarım Sektörü, gelişmişlik düzeyleri ne olursa olsun, tüm ülkelerin ekonomik hayatında büyük bir öneme sahiptir. İnsan beslenmesi için gerekli olan gıda maddelerini ve sanayi için gerekli hammaddeleri üreten bu sektör, gerek kendi bünyesinde ve gerekse diğer sektörlerde istihdam yaratmaktadır.

Bu ve benzer faydalar sağlayan tarım sektörünün tam kapasite ile çalışması yani gelişmesi amacıyla tüm ülkeler ekonomik ve sosyal politikaları bütünlüğünde kapsamlı tarım politikaları uygulamaktadır. Tarım politikaları içerisinde destekleme politikaları önemli bir yer işgal etmektedir.

Tüm ekonomik faaliyetlerde olduğu gibi tarımda da fiyat, karar verici bir rol oynamaktadır. Fiyat düşmesi, üreticilerin üretim kararlarında etkilidir. Ancak bu üretim şekli belli bir zamana yayıldığından, üreticilerin ancak bir yıl sonra üretim ayarlamasını yapması mümkün olabilir. Bu halde bile çok sayıdaki üreticilerin bir araya gelip, fiyatın düşmesine karşı ortak tedbir almaları güçtür. Bu arada tabiat şartları gereği, aynı zamanda üretilip pazara sunulan ürünler, üretim fazlalığı karşısında, fiyatların mevsimsel nitelikli düşmesine de yol açmaktadır.

Bu durumlarda fiyat düşmesini önleyerek üreticilerin üretime devamını sağlamak ve üretim yetersizliğinde de fiyatların tüketici aleyhine büyük artışlar göstermesini önlemek üzere, devlet müdahaleleri ve desteklemeleri uygulamaya konulur.

Devletin fiyata müdahaleleri bu amaç yanında, üretim artırıcı girdilerin ve teknolojilerin kullanımını teşvik etmek, tabii afetlere maruz kalan üreticilere gelir desteği sağlamak gibi amaçlara uygun olarak da yürütülmektedir.

Ülkemizde de devlet, tarımsal desteklemeler yoluyla ürün fiyatlarının oluşumunda, ürünlerin pazarlamasında, girdilerin teşvik edilmesinde de etkili olmaktadır. Destekleme politikalarımız genel olarak aşağıdaki araçlarla uygulanmaktadır.

1- Fiyatlar ve alımlar yoluyla destekleme

Fiyatlar ve alımlar yoluyla destekleme, aşağıda belirtilen uygulamaları kapsamaktadır.

- Destekleme fiyatları açıklamak.
- Ürün almak, depolamak, işlemek ve bunları iç ve dış pazarda satmak,
- İthalat koruma mekanizmalarıyla iç fiyatların düşmesini önlemek,
- İhracat sübvansiyonları vererek, fazla ürünün dış satımını kolaylaştırmak,

2- Girdi Sübvansiyonları

Girdilerle ilgili desteklemeler aşağıda belirtilen girdileri kapsamaktadır.

- Kimyevi gübre
- Tohumluk (fidan dahil)
- Tarımsal ilaç.
- Zirai kredi
- Damızlık hayvan (Kanatlılar ve küçükbaş hayvanlar hariç)

3- Doğrudan yardımlar

Destekleme politikaları çerçevesinde, üreticilerimize doğrudan sağlanan gelir desteği, aşağıda belirtilen kalemleri kapsamaktadır.

- Süt ve et teşvik primleri (halen sadece sütte uygulanmaktadır)
- 5254 sayılı kanun çerçevesinde yapılan yardımlar
- Prim sistemi çerçevesinde üreticilere verilen fiyat farkı primleri (1993 yılında pamukta uygulanmıştır)

- Tütün'de kota ve Çay'da budama tazminatı uygulaması çerçevesinde yapılan ödemeler

Destekleme politikalarımız açısından 1994 yılı önemli bir dönüm noktasını temsil etmektedir. 1994 yılında alınan bir kararla, fiyat yoluyla yapılan desteklemelerin ürün kapsamı daraltılmış, devlet desteğine tabi ürünler; hububat, şeker pancarı ve tütün ile sınırlandırılmıştır. Bu ürünler dışında, devlet tarafından ürün fiyatı belirlenmemesi, devlet alımı yapılmaması ve finansman sağlanmaması benimsenmiştir. Gübre sübvansiyonları gübre cinslerine göre maktu seviyelerde belirlenip gübre üretici ve dağıtıcılarının bu destekleme miktarları ışığında düşürdüğü gübre satış fiyatları ile çiftçilere yansıtılırken, 1994 Eylül ayından itibaren, KDV' li fatura fiyatının %30'u düzeyinde doğrudan çiftçilere ödenmeye başlanmıştır. Bu oran daha sonra KDV' li fatura fiyatının %50'si düzeyine yükseltilmiştir.

Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri (TSKB) kendi nam ve hesaplarına alımlarını sürdürmüştür. Devlet, bu alımların finansmanı için TSKB' ne Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan (DFİF), T.C. Ziraat Bankası aracılığı ile yıllık %50 basit-faizli kredi kullanım imkanı sağlamıştır.

Destekleme Programı çerçevesinde 1996 yılında buğday, arpa, mısır, tütün, şekerpancarı, haşhaş kapsülü gibi ürünler Devlet Destekleme Alımları kapsamında; pamuk, ayçiçeği, fındık, kuru incir, çekirdeksiz kuru üzüm, zeytin, zeytinyağı, soya fasulyesi, yerfıstığı, antepfıstığı, kırmızı biber, kuru fasulye, nohut, yaş ipek kozası, tiftik, kuru kayısı ve çay TSKB' nin kendi nam ve hesabına yaptıkları alımlar ve diğer tedbirlerle desteklenmiştir.

Bu ürünlerin alımı karşılığında üreticilere yapılan ödemeler, 1996 yılında 178 trilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu güne kadar uygulanan destekleme politikalarımızın olumlu ve olumsuz sonuçları bulunmaktadır. Olumlu sonuçlardan birkaçı şöyle belirlenebilir:

1) Destekleme kapsamındaki ürünlerde pazar fiyatları genellikle daha yüksek seviyelerde (Dünya fiyatlarının üzerinde) oluşmuş, ürün fiyatları, Devlet Alımlarının etkisiyle istikrarda tutulabilmiştir.

2) Desteklemeye tabi ürünlerde verim artışı sağlanmıştır.

3) Girdi sübvansiyonları; gübre, tohumluk, zirai ilaç gibi verim artırıcı girdilerin kullanımını teşvik etmiş, bu şekilde tarımsal üretim artışında olumlu katkılar sağlamıştır.

Bu olumlu sonuçlara rağmen, bazı olumsuzluklar da görülmüştür;

1) Uygulanan destekleme politikaları, üretici gelirlerinde istikrar sağlayamamış, girdi fiyatlarının ürün fiyatlarına göre daha hızlı artması sonucunda, çiftçilerin satın alma gücü zayıflamıştır.

2) Eritilemeyen ürün stokları oluşmuş, stok maliyeti artmıştır.

3) Üreticilere intikal eden reel destekleme yetersiz kalmıştır.

4) Fayda, üreticiler ve bölgeler arasında dengesiz dağılmıştır.

5) Pazarda belirsizliklerin doğmasına neden olmuştur.

6) Fiyatların dalgalanması önlendiğinden ve aşırı Devlet Alımları yüzünden borsacılığın gelişmesi gecikmiştir.

II-AMAÇ VE HEDEFLER

Tarımsal ürünlerin fiyatları ve üretici gelirlerinde istikrar sağlamak, iç ve dış talebe göre üretimi yönlendirmek, kaynakların uygun kullanımını temin etmek, modern girdilerin ve yeni teknolojilerin kullanımını yaygınlaştırarak verimliliği, dolayısıyla üretimi artırmak, üretici gelirlerini ve refah seviyesini yükseltmek, Tarım Politikalarımızın temel amaçlarını teşkil etmektedir. Tarım politikalarının uygulanmasında, tarımsal desteklemeler önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Tarım politikalarımızın başarıya ulaşmasında önemli bir rol oynayan Destekleme Politikalarının, daha etkili ve yararlı olabilmesi bakımından, program, finansman ve teşkilat bazında reform nitelikli düzenlemelere gerek duyulmaktadır. Bu düzenlemeleri de biçimlendirmek üzere, tarımsal destekleme politikalarımızın amaçları, genel ve spesifik anlamda şöyle belirlenmelidir:

Genel Amaçlar

1) Değişen yurtiçi ve yurtdışı koşulları, yeni destekleme politikalarının seçici ve dinamik destekleme programları ile donatılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve AB Gümrük Birliği ile Türkiye'nin üstlendiği yükümlülükler de dikkate alınarak ve bugünkü finansman olanakları ile daha verimli ve etkili bir destekleme programı yürütülmesi amaç edinilmelidir.

2) Tarımsal gelişmeye yeni bir ivme kazandırması beklenen yeni tarım ve destekleme politikalarının başarılmasındaki ilk koşul, şimdiye kadar yapılanların aksine, tarım kesimine yönelik kararlarda politik değil, ekonomik ve sosyal düşünceye öncelik vermektir. Bu sebeple, uygulanacak tüm tarım politika tedbirlerinin, siyasi kararlardan uzak tutulmasını sağlamak amaçlanmalı, bu amaca ulaşmak üzere, uzun vadeli Tarım Çerçeve Kanunu çıkarılmalıdır.

3) Türk tarımı için desteklemelerin kaldırılması düşünülmemelidir. Ancak, günün şartlarına ve ihtiyaçlarına cevap verecek etkili bir tarımsal destekleme modelinin geliştirilmesi ve uygulanması akılcı bir seçenek olarak dikkate alınmalıdır.

4) Dinamik destekleme modelleri ışığında, devlet desteği nitelik değiştirmeli, desteklemeler, serbest pazar mekanizmasının etkili bir şekilde işlemesini sağlayacak şekilde, özellikle karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlerde, verimliliğin ve teknik alt yapının geliştirilmesine yöneltilmelidir.

5) Küçük üreticilerin ve özellikle Türkiye açısından tarihi ve kültürel öneme sahip, ancak, dış piyasa ile rekabet gücü kalmamış tiftik, yaş ipek kozası gibi ürünler ile bu ürünleri üreten az sayıdaki güçsüz üreticilerin de desteklemelerden yararlanması sağlanmalıdır.

Spesifik Amaçlar

Genel amaçlar çerçevesinde dikkate alınması gereken spesifik amaçlar,aşağıda belirtilmiştir;

1) Yapılan desteklemelerin tam olarak üreticiye ulaşmasını sağlamak,

2) Ürün fiyatlarının serbest piyasa koşullarında oluşmasını sağlamak,

3) Tarımsal gelirlerin dağılımında bölgesel farklılıkları ortadan kaldırmak için verilen desteklerin bölgelere göre farklılık göstermesini sağlamak,

4) Yeni ve verim artırıcı teknolojilerle, uygun işletmecilik yöntemlerinin yaygınlaştırılmasına destek sağlamak,

5) Ürünlerin, özel sektör ve üretici kuruluşları tarafından işlenmesi, depolanması ve pazarlanmasını desteklemek,

6) Tarım alt sektörleri arasında, özellikle hayvancılığın aleyhine oluşan dengesizliği ortadan kaldırmak,

7) Desteklemelerin örgütlü üreticilerce yapılmasına öncelik vermek,

8) Optimal işletme büyüklüğünü özendirmek, bunu sağlamak üzere, desteklemeleri bu işletmelerin lehine biçimlendirip, kanalize etmek,

9) Ürün borsacılığının ve borsaların geliştirilmesine katkıda bulunmak,bu şekilde aynı zamanda, kayıt dışı işlemlerin kayıt içine alınmasına yardımcı olmak,

10) Uluslararası taahhütlerimizi dikkate almak,

Bu amaçlar yanında, belirlenecek programın gerek duyduğu finansmanın Bütçe Kanunları ile tahsis edilmesini sağlamak ve uygulamada verimliliği ve etkinliği artıracak, kuruluşlar arası eşgüdümü gerçekleştirmek de önemli bir amaç olarak benimsenmelidir.

III-PRİM SİSTEMİ UYGULAMASI

Halen uygulanmakta olan ve destekleme fiyatlarının açıklanarak, bu fiyatlar üzerinden belirli kuruluşların ürünleri satın alması ve bu suretle fiyat istikrarının sağlanmasına dayanan fiyat destekleme tedbirleri; gerek üreticiler ve gerekse de ürün işleyici ve pazarlayıcı kuruluşlar açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Mevcut sistemin devamı halinde, bu olumsuz sonuçların sürekli bir biçimde önlenmesi, gerçekçi bir yaklaşımla, mümkün görülmemektedir. Bu sebeple, diğer ülkelerinde deneyimleri ışığında, bugünkü destekleme modelinden vazgeçilerek, Prim Sistemi uygulamasına aşamalı olarak geçilmesi uygun görülmektedir.

Prim sistemde, esas itibariyle, pazar fiyatlarının Dünya fiyatları seviyesinde, kendi şartları içinde oluşması sağlanmakta; üreticilere bu fiyatların üzerinde belirli bir ödeme yapılması (Prim ödemesi) öngörülmektedir.

Prim sisteminden beklenen faydanın temin edilebilmesi için belirli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar özetle şöyle belirlenmiştir:

Üreticilerle ilgili ayrıntılı bilgilerin toplanarak üretici kayıtlarının tutulması,

Borsa sisteminin geliştirilmesi ve ürünlerin borsalarda pazarlanmasının yaygınlaştırılması; bu çerçevede, prim sisteminde serbest piyasa düzenini bozucu herhangi bir müdahalede bulunulmaması,

Dış ticaretteki koruma ve vergilendirmenin destekleme tedbirleriyle uyumlu olarak belirlenmesi ve uygulanması,

4) Prim sistemi uygulanacak ürünlerle ilgili depolama alt yapısının geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Prim sisteminin öncelikle kapsaması gereken ürünler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Borsada işlem gören ürünler,

Üretimi ruhsata bağlı ürünler

Depolanmaya müsait ürünler,

İhracata yönelik ürünler,

5) Üretimi ve üreticilerine ilişkin sağlıklı bilgilerin mevcut olduğu ürünler.

Prim miktarının belirlenmesinde, üreticinin eline geçmesi gereken hedef fiyat (maliyet + kâr payı) ile Dünya fiyatları arasında oluşacak fark kadar prim ödenmesi esası dikkate alınmalıdır. Bu prim miktarı şartlara göre sabit veya değişken olabilir.

Prim sisteminin finansmanı için gereken kaynak Bütçe Kanunları çerçevesinde bütçeye konulmalıdır. Buna alternatif olarak, prim sisteminin finansmanı, sağlanacak vergi gelirlerinden karşılanabilir. Çünkü, Prim Sistemi ile kayıt dışı ticari işlemler ortadan kalkacağından, vergi gelirleri artacaktır.

Uzun vadede ise, Prim sistemi yanında tüm desteklemelerin finansmanı amacıyla, Avrupa Birliği'nde FEOGA ve ABD' de CCC adıyla kurulmuş bulunan fonlara benzer, gelirleriyle kendi kendini finanse eden bir Tarımsal Destekleme Fonu'nun oluşturulması gerekli görülmektedir.

Tarımsal Destekleme Kurulu'nun, destekleme tedbirlerinin planlanması, programlandırılması, finansmanı ve uygulanmasında görev alan kuruluşların, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde biraraya getirilmesi ve gerekli eşgüdüm ve politika bütünlüğünün sağlanması bakımından sağlam bir araç olduğu kabul edilmektedir. Kurul' un yasal bazda, görevlerini sürdürmesi uygun görülmektedir.

IV-GİRDİ SÜBVANSİYONLARI VE DOĞRUDAN YARDIMLAR

Gübre, tarımın önemli bir girdisidir. Verimin artırılarak tarımsal üretim hedeflerimize ulaşmak için, gübre kullanımının yeterli miktarda ve zamanında yapılmasını teşvik etmek gereklidir. Bu sebeple gübre'de devlet desteğinin sürdürülmesi yararlı olacaktır.

Kimyevi Gübre destekleme sisteminde, destekleme ödemelerinin gübre cinslerine göre maktu seviyelerde belirlenmesi ve bu ödemelerin gübre üreticisi ve dağıtıcısı kuruluşlara yapılması, dolayısıyla gübre satış fiyatlarının destekleme ödemesi dikkate alınarak düşürülmesine imkan tanınmasını sağlayacak Kararname'nin çıkarılması memnuniyetle karşılanmıştır. Bu yeni sisteme göre, gübre destekleme ödemeleri için gerekli kaynağın, 1998 mali yılı Bütçe' sinde yeterli olarak ayrılması uygun olacaktır.

Bu arada verim artırıcı girdilerden olan tohumluk, damızlık hayvan, zirai ilaç ve zirai krediler için halen uygulanmakta olan destekleme tedbirlerinin sürdürülmesinde fayda görülmektedir. Ancak, kimyevi gübre için yapılan destekleme miktarına nazaran daha düşük seviyede desteklenen tohumluk, damızlık

hayvan ve zirai ilaçlar için destekleme miktarı artırılmalı, kaba yem üretimi destekleme kapsamına alınmalıdır. Bunu gerçekleştirmede finansman sağlamak bakımından, gübre için belirlenen destekleme miktarının zamanla azaltılması ve sağlanacak kaynağın bu girdilere kaydırılması uygun olacaktır.

Bu arada, üreticiler ve üretici temsilcileri, zirai kredi faiz oranlarının yükseltilmesine karşı çıkarak, oranların bir önceki seviyelerine çekilmesinin gereğini vurgulamışlardır.

Zirai mücadele ilaçlarının desteklenmesi ile ilgili olarak, pestisitlerin risk gruplarına göre tasnife tabi tutulması ve biyolojik preparatlar ile çevre dostu olan ilaçlara daha yüksek miktarda destekleme yapılması, riskli ilaçların destekleme kapsamından çıkarılması uygun bulunmuştur.

Doğrudan yardımlar grubunda üreticilere verilen süt teşvik primi zamanla miktar olarak azalarak teşvik özelliğini kaybetmiştir. Bu teşvik primi halen 1995 yılında belirlenen 3000 TL./lt seviyesindedir. Çok yararlı bir destek türü olan Et teşvik primi uygulaması ise durdurulmuş bulunmaktadır. Hayvancılık için yararlı olan bu desteklemelerin, prim miktarının, bu günün şartlarına göre belirlenmesi suretiyle, sürdürülmesi uygun olacaktır.

Ayrıca, kültür ırkı hayvan varlığının artırılması için, damızlıkçı nüve işletmeler ve suni tohumlama teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.

Kooperatifçiliğin teşviki ile tarımsal amaçlı üretici kuruluşlarının girdi temininden üretime, pazarlamadan fiyat teşekkülüne kadar etkili olması sağlanmalıdır. Bu çerçevede, tarımsal kooperatifler ve üst kuruluşlarının, tarımsal üretimi artırıcı ve değerlendirici özellikteki üretim üniteleri ortaklarının mülkiyetinde; girdi temini, işleme, depolama ve pazarlama tesisleri ise kooperatif mülkiyetinde olacak şekilde hazırlayacakları entegre projelerin, düşük faizli uzun vadeli kredilerle desteklenmesi önerilmiştir.

Yukarıda belirlenen destekleme tedbirlerinin başarılı bir şekilde uygulanması bakımından güçlü üretici kuruluşlarına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle, desteklemeler kapsamında üreticilerin örgütlenmesi mutlaka teşvik edilmelidir.

KOMİSYON ADI : DESTEKLEME POLİTİKALARI (7)
BAŞKAN : HAŞİM ÖĞÜT
BAŞKAN YRD. : DR. CEMİL ERTUĞRUL
RAPORTÖR : ENGİN DİKİCİ
RAPORTÖR : HASAN ERLER

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKBAY	MEHMET	GENEL MÜDÜR TEKEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2	AKDOĞAN	MEHMET	BAŞKAN TONYA KOOP TAR. KALK.KOOP. TRABZON
3	AKGÜL	MUHAMMED	GENEL MÜDÜR VAK-BİR
4	AKMAN	M.KEMAL	BESD-BİR BAŞKANI
5	ALTINAY	N.GÜNAY	BÖL.MÜD. T.TARIM KREDİ KOOP.MERK.BİRLİĞİ İZMİR
6	ARAL	SADİ	ANKARA ÜNV.VETERİNER FAK.
7	AYDIN	İHSAN	GENEL MÜDÜR ORKÖY GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
8	AYDIN	MÜJDAT	APK BAŞKANI TÜGSAŞ
9	BAŞ	ABDULKADİR	ANAP MİLLETVEKİLİ
10	BAŞAYDIN	İLKER	ÇEVRE BAKANLIĞI
11	BAŞLAMIŞLI	BAHA	ZİRAAT ODASI BAŞKANI OSMANİYE
12	BAYRAKTAR	Ş.ŞEMSİ	BAŞKAN VEKİLİ ZİRAAT ODASI İZMİR
13	BERKİ	ÖMER	GENEL MÜDÜR HAZİNE DIŞ TİC.MÜST.İTH. GEN.MD.
14	CENGİZ	HASAN ŞAHİN	MÜSTEŞAR YARD. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
15	COŞKUNOĞLU	FATMA ORHAN	ANADOLU AJANSI
16	ÇAĞLAYAN	TAYFUR	DAİRE BAŞKANI TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
17	DAĞ	SAİM	GENEL SEKRETER YRD.T.ZİRAAT ODALARI BIR. İZMİR
18	DAŞTAN	H.MAHMUT	TARIMSAL KALKINMA KOOP BAŞKANI YOZGAT
19	DEMİR	İ.HALİL	BALKATAN KÖYÜ MUHTARI ŞANLI URFA
20	DENİZ	KADİR	ÇİFTÇİ GAZİANTEP
21	DERNEK	ZEYNEP	KÖY HİZM.GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ANKARA ARŞ.ENST.
22	DİKİCİ	ENGİN	DAİRE BAŞK. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
23	DİLEK	ÖZCAN	ZİRAİ KREDİLER MD.YRD. TC.ZİRAAT BANKASI
24	DİLMEN	ÖZCAN	ŞUBE MÜDÜRÜ TEŞK.DES.GEN.MD.TK BAKANLIĞI
25	DOĞRU	CUMALİ	ÇİFTÇİLER BİRLİĞİ BAŞKANI ADANA
26	DOYUK	MUSTAFA	APK KURUL BAŞKANI TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
27	DÖNMEZER	AYŞE	GENEL MÜDÜR DIŞ TİC.MÜST.İTH.GN.MD.
28	DURMAZ	SADİR	GENEL MÜDÜR YRD.T.TARIM KRD. KOOP.MRK.BİRLİĞİ
29	EKİNCİ	SADIK	ZİRAAT MÜH. SADEK ZİR.MÜH.SAN. TİC.AŞ. ANKARA
30	ELKIRMIŞ	FEVZİ	AZATLI KÖYÜ MUHTARI KARS
31	ERGEK	AHMET	ANKARA ÜNV. VETERİNER FAK.
32	ERTUĞRUL	CEMİL	DPT AVRUPA BİRL. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
33	ERYILMAZ	ALİ	GENEL MÜDÜR TÜGEM TK BAKANLIĞI
34	GÖNEN	FEHMİ	GÜBRE ÜRETİCİLERİ DER. GENEL SEK. ANKARA
35	GÜNEL	NAMIK	KONYA VALİSİ
36	GÜRBÜZ	MAHİR	BAŞBAKANLIK MÜŞAVİRİ
37	GÜRKAN	HAMDİ	GAZIOĞLU KÖYÜ MUHTARI TEKİRDAĞ
38	GÜRLER	HASAN	KONYA TARIM İL MÜDÜRÜ TK.BAKANLIĞI
39	ILICALI	NAZMİ	ILICA ZİRAAT ODASI BAŞKANI
40	KARAKAYALI	AYÇA	HAZİNE DIŞ TİC.MÜSTEŞARLIĞI
41	KARAYİĞİT	MUSTAFA	BAŞKAN TARIMSAL KALK.KOOP. MUĞLA
42	KASAPOĞLU	TAHSİN	GEN.MÜD. TİFTİK BİRLİĞİ
43	KAYA	HASAN ŞAHİN	GENEL MÜDÜR T.TARIM KREDİ KOOP.MERK.BİRLİĞİ
44	KENT	ORHAN	GAZİANTEP TİC.ODASI MECLİS ÜYESİ
45	KEPKEP	ZİHNİ	GAZİANTEP ŞEHİT KAMİL ZİR. ODASI MECLİS BAŞKANI

46	KİPER	ORAL	GENEL MÜDÜR TEŞK.DEST.GEN.MD. TK BAKANLIĞI
47	KIZILTAN	MUZAFFER	DAİRE BAŞKANI TAGEM TARIM VE KÖYİŞLERİ BAK.
48	KOÇTÜRK	O.MURAT	TARİŞ ARGE MÜDÜRÜ İZMİR
49	KULUÖZTÜRK	İBRAHİM	MÜSTEŞAR YARD. ÇALIŞMA VE SOS. GÜV. BAKANLIĞI
50	MİRAS	FUAT	BAŞKAN TOBB
51	ODABAŞI	DAVUT	ORKÖY DAİRE BAŞKANLIĞI
52	ÖĞÜT	HAŞİM	MÜSTEŞAR YRD. EMEKLİ
53	ÖZDEMİR	ERTUĞRUL	BÖL.MÜD. T.TARIM KREDİ KOOP.MERK.BİR. BALIKESİR
54	ÖZESEN	BÜLENT	GEN.MÜD.VEK. TARİŞ İZMİR
55	ÖZTÜRK	BEKİR	DAİRE BAŞKANI TEŞK.DEST.GEN.MÜD.TK BAKANLIĞI
56	SARIASLAN	HALİL	BAŞBAKANLIK DANIŞMANI TOBB
57	SARIFAKIOĞLU	CEMİL	İZMİR TARIM İL MÜDÜRÜ TK.BAKANLIĞI
58	SEYREKBASAN	İSMAİL	APK DAİRE BAŞKANI ŞEKER FAB.GENEL MÜD.
59	SİRMEN	MİTHAT	SHOW TV
60	SOYKAN	YILDIZ	GENEL MÜDÜR YRD. HAZİNE DIŞ TİC.MÜST.KİT.GN.MD.
61	SÖZMEN	NURİ	YUMURTA ÜRETİCİLERİ DERN.BAŞKANI İSTANBUL
62	SÜLÜN	ENİS	ANAP TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ TBMM ANKARA
63	ŞAHİN	FİKRİ	MÜSTEŞAR TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
64	ŞAHİN	M.YURDAL	HAZİNE MÜST.TEŞVİK VE UYG. GEN.MÜDÜRLÜĞÜ
65	ŞAKRAK	DAVUT	TÜRKÖZÜ KÖYÜ MUHTARI BALIKESİR
66	ŞENOCAK	İSMET	YÖN.KUR.BŞK. TOBB ORDU TİC.BORSASI
67	TANIK	İLKER	UN SANAYİCİLERİ GENEL SEKRT. ANKARA
68	TANMAN	HULUSİ	EGE ÇİFTÇİLER DER.BAŞK. AYDIN
69	TORTOPOĞLU	A.İSMET	YAZI İŞL.MÜD. TARIM VE MÜH.DERGİSİ ZİR.MÜH.ODASI
70	TUNAKANLI	HAYATİ	APK BİLGİ İŞLEM DA.BŞK. TMO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
71	TÜMERDİRİM	MUSTAFA	ŞUBE MÜDÜRÜ ORKÖY GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
72	URAL	NEJAT	GENEL MÜDÜR ÇAY İŞLETMELERİ GENEL MÜD. RİZE
73	USUMİ	SADULLAH	GAZETECİ
74	ÜZER	MEHMET	GÜBRE ÜRETİCİLERİ DERN. GENEL BAŞKANI ANKARA
75	YAVUZ	NECİP	DAİRE BAŞKANI DIŞ TİC.MÜST.İTH.GEN.MD.
76	YILDA	DOĞAN	GÜLBAHÇE KÖYÜ İZMİR
77	YILDIRIM	TULAY	TARIMSAL EKON.ARŞ.ENST.MÜDÜRÜ
78	YURTSEVER	NERMİN	DAİRE BAŞKANI DIŞ TİC.MÜST.KİT.GEN.MD.

I. TARIM ŞÛRASI

8. KOMİSYON

BİTKİ KORUMA
HAYVAN SAĞLIĞI
GIDA KONTROLÜ
SU ÜRÜNLERİ

8.1- BİTKİ KORUMA ALT KOMİSYONU

GİRİŞ

Farklı agro-ekolojik bölgelere ve buna bağlı olarak çok zengin bir bitki çeşidine sahip olan ülkemizde, ekonomik öneme haiz 60 ın üzerinde kültür bitkisi yetiştirilmektedir. Bu kültür bitkilerinde ekonomik düzeyde zarar yapan 400 ün üzerinde hastalık, zararlı ve yabancı ot türü bulunmaktadır. Bunların 245' i zararlı (böcekler, akarlar, nematodlar, kemirgenler, kuşlar, yumuşakçalar vb.), 85 i hastalık etmeni (fungus, bakteri, virüs, mikro plazma) ve 70 den fazlası da yabancı ot türüdür.

Zirai mücadele uygulamaları; kimyasal mücadele, kültürel önlemler, biyolojik ve biyoteknik mücadele, fiziksel ve mekanik mücadele, entegre mücadele, tahmin ve erken uyarı, karantina ve sertifikasyon önlemlerini kapsamaktadır. Bunlardan kimyasal mücadele, halihazırda en yaygın ve fazla kullanılan bir metottur.

Kimyasal mücadelede kullanılan pestisitlerin insan sağlığı, çevre sağlığı ve doğal dengeye yan etkileri dikkate alındığında bunların denetim altında, uygun zamanda ve metoduna göre kullanılma zorunluluğu bulunmaktadır.

Bu hususlarla ilgili uygulamada karşılaşılan sorunların çözümü için aşağıda belirtilen kararlar alınmıştır.

BİTKİ SAĞLIĞI UYGULAMALARI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER:

Ülkemizde mücadelesi yapılan 400 ün üzerinde zararlı etmenden 4 ünde (Süne, Kımıl, Zeytin sineği ve çekirge) devlet tarafından yapılan mücadele en kısa zamanda özel sektöre, çiftçi birliklerine ve çiftçilere devredilmelidir.

İlaç, destekleme ödemelerindeki usul ve esasların yeniden gözden geçirilerek doğal dengeyi bozmayan ve çevre dostu ilaçlara yapılacak destekleme ödemelerindeki oranlar arttırılmalıdır.

Diğer ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de kimyasal pestisit tüketiminin azaltılmasıyla ilgili hedef ve stratejiler belirlenmeli ve derhal uygulamaya konulmalıdır.

Havadan yapılan ilaçlamaların çevre, doğal düşmanlar, ipekböceği ve balarıları üzerine etkilerinin daha fazla olduğu dikkate alınarak ilaçlamalarda tavsiyelere aykırı olarak çiftçiler tarafından havadan ilaçlama yapılmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

Halihazırda yönetimli çiftçi mücadeleleri amacına uygun ve sağlıklı bir şekilde yapılmamaktadır. Bu mücadele şeklinin yeniden gözden geçirilerek; araştırıcı-yayımcı-üretici bağı güçlendirilmeli; yapılacak eğitimlerle üreticiler kendi tarlasındaki mücadele hizmetlerini bilinçli bir şekilde yapacak hale getirilmelidir.

Bayilik yapacak olanların özelliklerinin bitki sağlığı eğitimi alma temeline oturtulması şarttır. Zamanla bu geçiş sağlanmalıdır.

1996 yılında yeniden düzenlenerek yayınlanan "Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik" hükümlerine, Tarım Kredi Kooperatifleri ile Ziraat Odaları ve diğer birliklerin uymaları sağlanmalıdır.

Ürünlerdeki pestisit kalıntı analizlerinin üretiminden tüketimine kadar sistematik olarak yapılmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

Tarımsal mücadele uygulamalarında kullanılan geniş spektrumlu ilaçlara alternatif olabilecek biyoteknik yöntemlerin kullanılması yaygınlaştırılmalı ve bunun için gereken materyalin ülkemizde üretimi sağlanmalıdır.

Yeraltı ve yerüstü su havzalarına yakın alanlarda pestisit kullanımının usul ve esasları belirlenmelidir.

Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte pestisitlerin taşınması ile ilgili kurallara da yer verilmelidir.

Pestisit ruhsatlandırma mevzuatında, ileri ülkelerdeki ruhsatlandırma sistemi dikkate alınarak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

Zirai mücadele aletleri ruhsatlandırma ve kontrol mevzuatı günün koşullarına cevap verecek şekilde acilen düzenlenmelidir.

Tohum temizleme ve tohum ilaçlamalarının yapıldığı selektörlerin mülkiyeti muhtarlıklara veya mahalli yönetimlere devredilmelidir.

Biyolojik mücadele uygulamalarının hızla yaygınlaştırılması için gereken önem verilmeli, mevcut kitle üretim tesisleri tam kapasite ile çalıştırılmalı, özel sektör de bu konuda teşvik edilmelidir.

Biyolojik preparatların, kimyasal preparatlarla rekabet edebilmesi ve piyasada bulundurulması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Tüm tarım ürünlerinde sertifikalı tohum, tohumluk, fide ve fidan üretimi ve kullanımı zorunlu hale getirilmelidir. Tüm üretim materyallerinin tescil ve sertifikasyon çalışmalarında bitki sağlığı uzmanları söz sahibi olmalıdır.

Entegre mücadelenin ana hedefi çiftçilerdir. Bu nedenle çiftçilerin kendi tarlası, bahçesi ve bağındaki mücadele faaliyetlerini idare edebilecek birer uzman haline getirilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, üniversiteler ve ilgili kuruluşların katkıları için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Yurdumuzda bulunmayan hastalık, zararlı ve yabancı otların ülkemize girmesinin önlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Zirai Karantina Müdürlüklerindeki teknik elemanların bitkisel materyallerdeki hastalık, zararlı ve yabancı otların teşhisini yapabilecek düzeye getirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Ülkemiz insanları zirai karantina ile ilgili konularda yeterince bilgilendirilmeli, gümrük kapılarında bitki materyallerinin yanlarında getirilip getirilmediği belgelendirilmelidir.

Zirai Karantina mevzuatı, gelişmiş ülkelerin mevzuatı dikkate alınarak günün şartlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

BİTKİ SAĞLIĞI ARAŞTIRMALARI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

Ülkemizde kültür bitkilerine zarar veren hastalık, zararlı ve yabancı otlar ile mücadelede modern metot ve teknikler kullanılarak bol, kaliteli ve sağlığa zararsız ürün elde edilmesi temel amaçtır. Bu amaca ulaşmak için zirai mücadele konuları bir bütün olarak ele alınıp, çok yönlü araştırmalarla desteklenen ve uygun çözüm önerilerini ortaya koyan entegre mücadele modelleri ve programları oluşturulmalıdır. Bu programlarda öncelikli olarak kimyasal mücadele dışında kalan biyolojik mücadele, biyoteknik yöntemler, sağlıklı bitki üretim materyali elde edilmesi, dayanıklı çeşitler ve kültürel önlemler gibi mücadele yöntemlerinin ağırlığını artıracak araştırmalara devam edilmeli ve bu araştırmalarda süreklilik sağlanmalıdır.

Bunun için;

Ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasında işbirliği sağlanmalı ve desteklenmelidir.

Ülkemiz çok zengin yararlı fauna ve floraya sahiptir. Gen kaynağı ve doğal zenginliğimiz olan bu yararlıların korunması ve desteklenmesine yönelik araştırmalar öncelikli olarak desteklenmelidir.

Bitki korumada biyoteknik ve biyolojik yöntemlerin geliştirilmesi ve kullanılması ile ilgili araştırmalara önem verilmelidir.

Her türlü üretim materyalinin (tohum, fide, fidan) hastalık ve zararlı etmenlerden arındırılmış olduğunun modern ve hızlı yöntemlerle belirlenmesine yönelik araştırmaların sürdürülmesine önem verilmelidir. Elde edilen sonuçların üreticiye intikali sağlanmalıdır.

Zirai Mücadele Araştırma Enstitülerinin çoğunun deneme arazisi bulunmamaktadır. Bu nedenle bu enstitüler bir an önce yeterli deneme arazisine kavuşturulmalı, kısa ve uzun vadeli olarak çiftçi arazilerinin kiralanması imkanı sağlanmalı, kontrollü koşullarda çalışma imkanı sağlayan yeterli sera tesis edilmeli, alet ve ekipman eksiği bulunan enstitülere gerekli cihazlar sağlanmalıdır.

Toksikolojik ve eko-toksikolojik araştırmalara ağırlık verilmeli ve alt yapısı iyileştirilmelidir.

Pestisitlerin bitkisel ürünler, toprak ve sulardaki kalıntıları ile ilgili araştırmalara önem verilmeli, bu amaçla enstitülerin bünyesinde pestisit kalıntı analiz laboratuarları kurulmalı, mevcutları da geliştirilmelidir.

Hastalık, zararlı ve yabancı otların populasyonları, uzaktan algılama ve yer istasyonları vasıtası ile hassas bir şekilde takip edilerek, salgın durumları ve mücadele zamanının önceden tahmin edilmesi ve çiftçilerin uyarılmasına yönelik alt yapı oluşturulmalı, iyileştirilmeli ve bu konudaki araştırmalara gereken önem verilmelidir. Bunlarla ilgili uzun yılları kapsayacak şekilde bilgisayar veri tabanları oluşturulmalıdır.

Hastalık ve zararlılara dayanıklılık ıslahı ve dayanıklılığın teşvik edilmesi araştırmalarına önem verilmelidir.

Havadan ilaçlamalara alternatif oluşturacak teknik ve yöntemlerin geliştirilmesine yönelik araştırmalara önem verilmelidir.

PERSONEL VE İSTİHDAMI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

Bilindiği gibi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı 1989 yılından beri açıktan teknik eleman almadığı gibi değişik nedenlerle mevcut personel sayısı hızla azalmaktadır. Bu da gerek araştırma ve gerekse uygulama çalışmalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu duruma acilen çözüm getirilmesi için, Bakanlığın ihtiyaç duyduğu personel temin edilmelidir.

Araştırma enstitülerinde çalışan araştırmacılar özel sektörde ve üniversitede çalışanlardan daha az bir ücretle çalıştırılmaktadır. Bu nedenle konusunda nitelikli elemanlar diğer kuruluşlara geçmektedir. Bunun önlenebilmesi için özlük haklarının iyileştirilmesi gerekir.

Araştırmacıların yeni teknolojileri takip edebilmesi için yurtiçi ve yurtdışı bilimsel toplantılara ve kurslara katılmaları sağlanmalıdır.

Araştırıcı personelin en azından bir yabancı dili çok iyi bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle yabancı dil eğitimine ağırlık verilmelidir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı araştırma enstitüleri ile üniversitelerde araştırmalarda görev alan teknisyen, laborant vb. ara kademe elemanları nicelik ve nitelik olarak yetersizdir. Bu durum, araştırma yapacak elemanların zaman kaybına ve araştırmaya kendisini etkili bir biçimde verememesine neden olmaktadır. Laboratuarlardaki pahalı cihazların uzman olmayan teknisyenler tarafından çalıştırılması, bu cihazların bozulmasına ve atıl vaziyette kalmasına neden olmakta ve bunların tamiratlarını yapacak ehliyetli kişi ve kuruluşların bulunmaması, araştırma projelerinin aksamasına neden olmaktadır. Bu eksiğin acilen giderilmesi için mevcut elemanların eğitim ve özlük haklarının iyileştirilmesi yanında eleman eksikliğinin de giderilmesi gerekmektedir.

Bitki Korumu Bölümü mezunları ile bu konuda yüksek lisans ve doktora yapan kişilerin istihdamında ihtisas alanları mutlaka dikkate alınmalıdır. Bitki Koruma Bölümlerini derece ile bitirenler Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na tercihen alınmalıdır.

Zirai mücadele aletlerini imal ve ithal eden özel sektör, Tarım Kredi Kooperatifleri, TZOB vb. kuruluşlarda Bitki Koruma Bölümü mezunu teknik eleman istihdamı zorunlu hale getirilmelidir.

Mesleği ile ilgili kendi işyerini açmak isteyen ziraat mühendisleri düşük faizli kredi imkanlarından yararlandırılmalıdır.

Değirmen, un fabrikaları, depo, silo, ambar gibi yerlerin fümigasyonunun özel fümigasyon operatörlüğü belgesi almış ve klinik kurmuş ziraat mühendisleri tarafından yapılması teşvik edilmelidir.

Zirai mücadele konularında kurum ve kuruluşlarda çalışacak idari ve teknik elemanların görev, unvan ve yetkileri belirlenmeli ve atamalar buna göre yapılmalıdır.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

Yıllardan beri tartışılan "Nasıl bir ziraat mühendisliği eğitimi olmalı?" konusunda genel bir fikir birliğine varılması yönündeki çabalar hızlandırılmalıdır. Oluşturulacak kavram birliği doğrultusunda Bitki Sağlığı Eğitimi yönlendirilmelidir. Özellikle lisans eğitimlerinde uygulamalara daha çok ağırlık verilmelidir.

Yüksek lisans ve doktora öğrenimi için üniversite ve Bakanlık kuruluşları arasında bir koordinasyon sağlanmalıdır. Çok gerekli olmadıkça ve bazı teknolojik yenilikler gerektiren konular haricinde yurt dışı

eğitimi sınırlandırılmalıdır. Aynı destekle ülke koşullarında lisan öğrenen çok sayıdaki genç araştırıcı, kısa süreli olarak yurt dışında görevlendirilmelidir.

Araştırıcıların ve uygulayıcıların hizmet içi eğitimi çerçevesinde, yurt içi ve yurt dışında düzenlenen bilimsel toplantılara katılımları sağlanmalıdır.

Eğitim, pestisit sektöründen başlayarak, üreticilerimize kadar uzanan tüm kesimleri kapsamalıdır.

BİTKİ SAĞLIĞI ORGANİZASYONU İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın mevcut teşkilat yapısı çok karışıktır ve fonksiyonel değildir. Bu husus, gerek yerli ve gerekse yabancı uzmanlar tarafından sık sık dile getirilmekte ve rapor edilmektedir. Mevcut teşkilat yapısında, bitki sağlığı hizmetleri; merkezde değişik genel müdürlükler veya aynı genel müdürlük içinde farklı birimlere dağılmış bulunmaktadır. Hizmetlerde aksamalara ve karışıklıklara sebep olan bu durumun düzeltilmesi için , Bakanlıkda yeni bir düzenleme yapılarak bitki sağlığı ile ilgili bütün hizmetlerin, yeniden oluşturulacak Bitki Sağlığı Genel Müdürlüğü bünyesinde toplanmasında zaruret bulunmaktadır.

Bu Genel Müdürlük bünyesinde bitki sağlığı ile ilgili organizasyon, araştırma, uygulama, eğitim ve istihdam politika ve stratejilerini belirleyecek ve yönlendirecek bir Bitki Sağlığı Üst Kurulu oluşturulmalıdır. Bu kurul, Bakanlığın araştırma ve uygulama kuruluşları, üniversite, özel sektör ve çiftçi kuruluşlarının temsilcilerinden teşkil edilmelidir.

Zirai mücadele çalışmalarının öngörülen amacına ulaşabilmesi için eksiklikleri duyulan bölgeler olan Karadeniz, Marmara ve Doğu Anadolu Bölgelerinde birer Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü kurulmalıdır. Ayrıca konularında referans kuruluşu olmak üzere bir Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü ile bir Zirai Mücadele İlaç ve Aletleri Araştırma Enstitüsü kurulmalıdır.

Bitki Sağlığı Üst Kurulu nun görüşü alınarak, gerekirse yeni Zirai Mücadele Araştırma Enstitüleri, Araştırma Istasyonları, Laboratuarlar ve Kalıntı Analiz Laboratuarları kurulmalıdır.

Zirai Karantina Müdürlükleri bölgesel hizmet yapacak şekilde yetkilendirilmeli öncelikle Doğu Karadeniz Bölgesinde olmak üzere ihtiyaç duyulan bölge veya illerde yenileri kurulmalıdır.

Ülkemizde çiftçiler çok fazla örgütlenmemiştir. Mevcut çiftçi birlikleri de araştırma ve yayım hizmetlerine kaynak ayıracak ekonomik yapıda değildir. Diğer ülkelerde olduğu gibi çiftçilerin örgütlenmesi teşvik edilmeli ve ekonomik yapıları güçlendirilerek araştırma sonuçlarını kullanan, bitki sağlığıyla ilgili yayım ve eğitim hizmetlerinden yararlanan, gerekli hallerde mücadele hizmetlerini yaptıran ve araştırmaya destek verebilecek bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığın dan pestisit ve benzeri maddelerin denenmesi için yetki almış kişiler ve sadece bu gayeye yönelik deneme hizmeti veren kuruluşlara bitki sağlığı ile ilgili eğitim ve yayım hizmetleri yapabilme ve ilaç tavsiyesine yönelik reçete yazabilme yetkisi verilmeli, ancak bunların denetimleri için gerekli mekanizma oluşturulmalıdır.

İhracatımızın gerçekleştiği merkezlerde son teknoloji ile donatılmış kalıntı analiz laboratuarları özel ve tüzel kuruluşlar tarafından tesis edilmeli ve desteklenmelidir.

Bakanlık , üniversite, özel sektör, çiftçi birlikleri ve diğer resmi kuruluşlar arasındaki ortak çalışma ve işbirliğinin arttırılmasına yönelik organizasyon ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Gen transferi yoluyla hastalık ve zararlılara dayanıklı transgenik bitkilerin elde edilmesi çalışmalarına biran önce başlanılmalı ve bunun için Bakanlık ve üniversite imkanları birleştirilerek Biyoteknoloji Araştırma Laboratuarları kurulmalıdır.

DESTEKLER VE KAYNAK KULLANIMI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

Araştırmaya ayrılan parasal kaynağın yeterli düzeye çıkarılmasını sağlayacak tedbirler alınarak, kaynakların verimli ve dengeli kullanımı sağlanmalıdır.

Kamu araştırma kuruluşlarında araştırma fonu oluşturulmalıdır.

Döner sermayesi olmayan araştırma ve uygulama kuruluşlarının da Döner Sermaye kurmaları sağlanmalı ve 969 sayılı Kanun'a tabi olanlar 867 sayılı Kanun kapsamına alınmalıdır.

YASAL DÜZENLEMELER İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÖNERİLER

6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun Değiştirilmesi Hakkında Kanun Taslağı TBMM den geri çekilerek, günün koşullarına göre yeniden hazırlanmalıdır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda araştırıcı sınıfına yer verilmeli ve bu sınıf için özendirici tedbirler alınmalıdır.

CODEX kapsamında düzenlenen Türkiye Pestisit Tolerans Listesine göre, toleransların üzerinde mikotoksin ve pestisit kalıntısı bulunan ürünlerin imhası ve üretimden men cezasına kadar varabilen tedbirleri içeren yasal mevzuat acilen çıkarılmalıdır. Üreticiler için numaralama veya kodlama sistemi getirilmelidir. Pazarlama ve işleme öncesi kalıntıların Zirai Mücadele Araştırma Enstitüleri bünyesindeki Kalıntı Analiz Laboratuarları, pazar ve haller ile işlenmiş ürünlerdeki kalıntılardan ise Gıda Teknolojisi Araştırma Enstitüsü ve İl Kontrol Laboratuar Müdürlüklerinin sorumlu olması uygun olacaktır. Bu konudaki sorumluluklar yasal zeminde açıkça belirlenmelidir.

Ziraat Mühendisleri Yetki Tüzüğünde Bitki Koruma Mezunlarının Özel İhtisas alanları belirtilmemiştir. Bitki Koruma ile ilgili faaliyetlerde Bitki Koruma Bölümü mezunları yetkili olmalıdır.

SONUÇ

Görüldüğü üzere, ülkemizdeki bitki sağlığı kuruluşları köklü bir geçmişe, belli bir bilgi birikimine ve deneyimine sahip bulunmaktadır. Ancak, organizasyon, araştırma, yayım, eğitim ve öğretim bakımından pek çok sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların çözülebilmesi için;

Konu ile ilgili bütün hizmetler, kurulması teklif edilen Bitki Sağlığı Genel Müdürlüğü bünyesinde toplanmalıdır.

Organizasyon, araştırma, uygulama, eğitim, istihdam konularında politika ve stratejilerini belirleyecek ve yönlendirecek bir Bitki Sağlığı Üst Kurulu oluşturulmalıdır.

Çiftçilerin örgütlenmesi teşvik edilmeli, bunlar, araştırma sonuçlarını kullanan, mücadele hizmetlerini yapan ve yaptıran, araştırma hizmetlerine destek veren bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Bakanlık, üniversite, özel sektör, çiftçi birlikleri, diğer resmi kuruluşlar arasındaki ortak çalışma ve işbirliğini artırmaya yönelik organizasyon ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

969 Sayılı Kanuna tabi döner sermayeler 867 Sayılı Kanun kapsamına alınmalıdır. Ayrıca Araştırma Enstitülerinde araştırmaları desteklemek üzere Araştırma Fonları kurulmalıdır.

Ülkemizde mücadele metotları arasında en fazla kullanılmakta olan kimyasal mücadelenin, insan sağlığı, çevre ve doğal denge üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu bilinmektedir. Ayrıca yurdumuz fauna ve flora bakımından oldukça fazla doğal zenginliğe sahiptir. Bütün bunların ilaçların yan etkilerinden korunması için kimyasal mücadeleye alternatif olan başta biyolojik mücadele olmak üzere, kültürel önlemler, biyoteknik mücadele ve entegre mücadeleye öncelik verilmelidir.

Ülkemiz faunası ve florasının yabancılar tarafından talan edilmesini önlemek amacıyla 28 Nisan 1988 gün ve 19799 Sayılı Resmi Gazete'de yer alan Bakanlar Kurulu Kararına açıklık getirilmelidir. Yabancıların ülkemiz doğasında yapacakları faunistik ve floristik araştırmalar için yapacakları başvurularda Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili genel müdürlüğü yetkili kılınmalıdır.

Halen Ankara Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü bünyesinde yer alan Bitki Koruma Müzesi'nin yeni düzenlemelerle geliştirilerek, Türkiye Bitki Koruma Müzesi haline getirilmesi sağlanmalıdır.

KOMİSYON ADI : BİTKİ KORUMA (8.1)
KOOR.BAŞKAN : CELAL ÖZCAN
BAŞKAN : PROF.DR. NEDİM UYGUN
BAŞKAN YRD. : DOÇ.DR. ZİYA ŞİMŞEK
RAPORTÖR : MEHMET SENA TURABİ
RAPORTÖR : DR.METE AYDEMİR

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKIN	YUSUF	TARIM İL MÜDÜRÜ TK. BAKANLIĞI TOKAT
2	ATASOY	SALİH	KAVALA KÖYÜ MUHTARI TRABZON
3	AYDEMİR	METE	ŞUBE MÜDÜRÜ TAGEM TK.BAKANLIĞI
4	BAL	MİTHAT	TEKNİK HİZ.KUR.BŞK.YRD. ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ
5	BULUT	HÜSEYİN	DAİRE BAŞKANI TAGEM TK.BAKANLIĞI
6	DÜZBASTILAR	MELTEM	GENEL MÜDÜR RED-STAR TARIMSAL HAYV. İZMİR
7	GÜNCAN	AHMET	BÖLÜM BAŞKANI SELÇ.ÜNV.ZİRAAT FAK KONYA
8	ÖNDER	FEVZİ	EGE ÜNV.ZİRAAT FAK. İZMİR
9	ÖZ	HÜSEYİN	DERBENT KÖYÜ MUHTARI DENİZLİ
10	RENÇBEROĞLU	RIZA	DAİRE BAŞKANI KOR.KONT.GEN.MD. TK.BAK.
11	SAYGILI	HİKMET	BAŞKAN BİTKİ KORUMA DERNEĞİ İZMİR
12	ŞİMŞEK	ZİYA	MÜDÜR ANKARA ZİRAİ ARŞ.ENST.MÜD. TK BAK.
13	TURABİ	M.SENA	ŞUBE MÜDÜRÜ KOR.KONT.GN.MD. TK.BAKANLIĞI
14	UYGUN	NEDİM	DEKAN Ç.Ü.ZİR.FAK. ADANA
15	VURAL	ABDULLAH	KİSECİK KÖYÜ MUHTARI ANTAKYA

8.2- HAYVAN SAĞLIĞI ALT KOMİSYONU

A- MEVCUT DURUM VE SORUNLAR

1- Giriş

Ülkemizde hayvansal gıda üretiminin arttırılması toplumun yeterli, dengeli ve sağlıklı bir şekilde beslenebilmesi, ulusal ekonomiye daha fazla katkı sağlanabilmesi için hayvancılık sektörünün hızlı nüfus artışına paralel olarak gelişmesi yaşamsal önem taşımaktadır. Bu sektördeki gelişmeler ülkenin kalkınmışlık derecesi ve toplumun refah düzeyi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle yoğun ve yığınsal hayvan üretim modelinde kaynaklar en ekonomik şekilde kullanılarak hayvan başına en yüksek verimin elde edilme ilkeleri esas alınmalıdır.

Son 10-15 yıla kadar gıda kaynağı yönünde kendi nüfusunu besleyebilen hatta dışsatım yapan ülkemiz, özellikle son yıllarda hayvan ve hayvansal ürünler yönünden bu özelliğini yitirmektedir. 1980 li yıllarda kırmızı et üretimimizin yaklaşık %15 ini ihraç ederken, 1993 yılında kırmızı et üretimimizin net %2 si oranında ithalat yapılmıştır. Bu olumsuzluk dramatik bir şekilde artmaktadır. Bugün ciddi tedbirler alınmadığı takdirde yaklaşık 65 milyon nüfus ve %2-3 lük nüfus artışının yanı sıra üretim kayıplarının azaltılmasına bağlı olarak birim hayvandan alınan verim ile hayvansal ürün kalitesinin arttırılamaması ülkemiz insanının yeterince ve sağlıklı beslenmesinde önemli sorunlara yol açacaktır.

Veteriner hekimliği hizmetlerinin önemli bir bölümünü kapsayan hayvan sağlığı sadece hayvanların sağlıklarının korunması değil, sperma ve yumurtadan başlayan ve tüketime kadar olan sağlıklı yetiştirme ve sağlıklı tüketim zincirini ifade etmektedir. Dolayısıyla bu husus insan ve hayvan sağlığının korunmasının yanı sıra ekonomi ile de ilişkilidir.

İnsan sağlığını direkt ilgilendiren hayvansal orijinli gıdaların kontrolünde veteriner hekimlerin yetki ve sorumluğu tartışılmaz bir gerçektir. Sağlıklı hayvan yetiştiriciliğinden başlayarak üretimin her aşamasında sağlıklı ve hijyenik koşullarda üretimin denetimi veteriner hekimlerin kanun ile verilmiş görevidir. Fakat görülen o ki, veteriner hekimliği hizmetlerinde yürürlükteki mevzuatın bilimsel ve teknik gelişmelere paralel olarak güncelleştirilmemesi hem yurt içinde hem de uluslararası platformda olumsuzluklarla karşılaşılmasına neden olmaktadır.

Son 10-15 yılda tarım ve hayvancılık sektöründe belirgin bir duraklama, hatta gerileme olmuş, hayvansal ürünler ithal edilir duruma gelmiştir. Bu süreç içinde nüfusumuz %25 artarken hayvan mevcudumuz aynı oranda azalmış, ıslah çalışmaları yetersiz kalmış, 1995 yılında çok büyük boyutlarda kasaplık canlı hayvan ve kesilmiş et ithal etmek zorunda kalınmıştır. Yine bu dönemde hayvan hastalıkları ile mücadelede ilerleme kaydedilmesi gerekirken, sığır vebası gibi eradike edilen bir hastalık yeniden ortaya çıkmış ve ülkemize önemli kayıplar verdirmiştir. Trakya Bölgesinde ilan edilen hastalıktan arındırılmış bölge statüsü korunamamıştır. İthalat nedeni ile ülkemizde görülmeyen IBR, BVD gibi hastalıklar ülke hayvancılığını tehdit eder olmuştur. Bunda 1985 yılında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde yapılan reorganizasyonun olumsuz etkisinin olduğu bir gerçektir. Zira bu reorganizasyon ile bitkisel ve hayvansal üretim ve kontrolü ile gıda güvenliği birlikte mütalaa edilerek Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatları birleştirilmiştir. Mevcut duruma göre her ilde bir İl Müdürlüğü, her ilçede bir İlçe Müdürlüğü bulunmaktadır. Çok farklı meslek gruplarının bulunduğu Bakanlıkta Müdürlük görevini alan bir kişinin diğer mesleklerle ilgili sorumluluk yüklenmesi oldukça zor ve haksızlıktır. Bu durum hizmette ciddi aksamalara neden olmaktadır. 1985 reorganizasyonu sonrası ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle birkaç kez merkez teşkilatı görev ve yetki dağılımında değişiklikler yapılmıştır. Her iktidar değişikliğinde yeni bir yapılanma ve kadro değişikliği geleneksel hale gelmiş, bu dönemlerde hizmetin devamlığı çalışanlarca yeni bir yapılanma beklentisi içerisinde sürdürülmüştür. Çoğu İl ve İlçe Teşkilatlarında Veteriner Hekim ve Ziraat Mühendislerinin kırsal kesime birlikte hizmet götürmesi istenmektedir. Hayvansal ve bitkisel üretim için gerekli teknik hizmetler günün değişik saatlerinde yapılmaktadır. Mesai saatlerine bağlılık ve tasarruf amacıyla birlikte hareket edilmesi düşüncesi nedeniyle ortaya çıkan gecikmeler, hayvancılığa götürülen hizmetlerin etkinliğini azalttığı gibi aksine ilgili Bakanlık bütçesine yük getirmektedir.

Farklı üretim alanlarının bir çatı altında teşkilatlanmasının olumsuzlukları yanında, iller kanunu çerçevesinde il ve ilçe kurullarında eskiden hükümet veteriner hekimi doğal üye iken 1985 reorganizasyonu sonucu İl ve İlçe Müdürleri doğal üye konumunda olmuştur. Dolayısıyla hayvan sağlığı ve halk sağlığı konularında yetkili veteriner hekimlerin bu kurulda doğal üyelik yapmaları engellenmektedir. Mevcut yapılanma ile yatay ve dikey iletişimde kopukluklar yaşanmakta, hizmetlerin gecikmesine ve talimatların yanlış yorumlanmasına yol açarak, veteriner hekimliği hizmetlerinde olumsuzluklara neden olmaktadır. Yasada ve uluslararası tanımlamada yer alan gerçeklere rağmen su ürünlerinin hayvan ve hayvansal ürünler olarak değerlendirilmemesini isteyen Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü talimatı bu hususun yetki gaspına yol açan çarpıcı bir örneğidir. Türkiye dışında herhangi bir ülkede böyle bir uygulama örneğine rastlamak mümkün değildir.

2- Hayvan Hastalıkları Kontrol ve Eradikasyon Programları

2.1- Hayvan Sağlığı Projeleri ve Kontrol Programları

Hayvancılığımızın durumunun sorgulandığı son yıllarda tüm dikkatlerin yetiştiricilik (ithalat yoluyla ırk ıslahı), hayvan besleme, bakım, idare, pazarlama gibi üretimle ilgili konular üzerinde yoğunlaştığı, buna karşılık hayvancılığın gelişmesinde olumsuz sonuçlar veren hastalıkların kontrol altına alınması veya eradikasyonu yönündeki çalışmalar üzerinde yeterince durulmadığı dikkati çekmektedir.

Hali hazırda ülkemizde 24 ihbarı mecbur hastalık ile mücadele Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Projesi ve bu proje kapsamındaki alt projelerle, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünce yürütülmektedir. Gerekli izleme ve değerlendirme yapılmadığı için bu projeler gerek öncelik gerekse sonuçlandırma yönünden yetersiz kalmaktadır. Kanatlı, arı ve su ürünlerine yönelik hastalıklarla mücadele ve eradikasyon amacıyla geliştirilmiş projeler de bulunmamaktadır.

2-2 Bütçe

Veteriner hekimliği hizmetlerinin planlanan hedeflere ulaşması ve uygulanan programların beklenen katma değeri verebilmesi için bu hizmetlerin reel anlamda genel bütçeden pay alması ve alınan bu payın da planlama doğrultusunda harcanması gerekmektedir.

Bakanlık yapılaşmasından kaynaklanan nedenle, hayvan hastalık ve zararlıları projesi kapsamında illere tahsis edilen ödenekler diğer sektör projeleri için kullanılabilmektedir.

Veteriner hekimliği hizmetlerinin yetersizliği nedeniyle hayvancılık sektörünün gelişmesi ve halk sağlığının korunması çalışmaları gereği gibi yapılamamaktadır. Bu durum Türkiye nin komşuları ile ve özellikle Avrupa Birliği ile olan ticaretinde bir dezavantajdır. Veteriner hekimliği hizmetlerinin sağlıklı bir biçimde sürdürülmesine engel olan diğer önemli bir faktör ise epizootik hayvan hastalıkları tazminatının ödenmesi için gerekli kaynakların yetersizliğidir.

3. Hayvan Hareketleri , İthalat - İhracat

İnsan sağlığını ve yarattığı ekonomik kayıpla ülke gelişimini etkileyen hayvan hastalıklarının yayılışında, yurt içi ve yurt dışı hayvan hareketlerinin önemi ve rolü tartışılmaz. Bu husus 3285 Sayılı Kanunda hüküm altına alınmışsa da uygulamada görülen yetersizlikler nedeniyle hayvan hareketlerinin etkili bir şekilde kontrol edilemediği bir gerçektir.

3-1-Yurt içi Hayvan Hareketleri

Yurt içinde, hayvanların ve hayvansal ürünlerinin nakli, şahadetnamesi ile Veteriner Sağlık Raporu kontrolü ve belgeleri olmayanların alıkonularak en yakın mülki idare amirlerine bildirilmesi hususunda polis, jandarma, belediye zabıta memurları ile iskele ve liman memurları, köy muhtarları, koruma bekçileri, köy ve mahalle bekçileri yükümlü kılınmıştır.

Ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanlığı nca hayvan hareketlerinin yoğun olduğu yol güzergahlarında kontrol ve vize istasyonları kurulmuştur. Ülkemizde önemli ölçüde kaçak ve raporsuz hayvan nakilleri yapıl-

maktadır ve Veteriner Sağlık Raporu alanların büyük bir kısmı da vize ve kontrol istasyonlarına uğramamaktadır. Sağlıklı oldukları şüpheli kaçak ve raporsuz sevk edilen hayvanlar bulundukları bölgedeki hastalıkları başka bölgelere naklederek hayvan sağlığında olumsuzluklara yol açmakta ve büyük ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Hayvan hareketlerinin kontrolünde uygulamada ortaya çıkan bu yetersizliklerin nedenleri olarak;

• Menşe şahadetnamesi ve Veteriner Sağlık Raporu aramakla yetkili kılınan polis, jandarma, bekçi vb.nin ağır iş yükleri, bunu tali bir görev olarak kabullenmeleri ve gereken önemi vermemeleri, kuruluşlararası güçlü bir koordinasyon olmaması,

• Hayvan nakleden üretici, tüccar, araç sahipleri ve kontrolde yetkili zabıta kuvvetlerinin konunun önem ve mahiyetini bilmemesi, cezaların yetersiz kalması, kontrol merkezlerinde eleman ve fiziki yetersizlikler.

3-2 Hayvan Park ve Pazar Kurumları

Ülkemizde hayvan alım satımlarının çok az bir kısmı Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca işletilen 22 hayvan park ve pazar kurumları ile çeşitli büyüklükte 59 mahalli pazarda yapılmaktadır.

Eldeki verilere göre %84 gibi bir oranda hayvan pazarlarına Veteriner Sağlık Raporu olmadan kontrolsüz getirilen hayvanların, hayvan sağlığına olumsuz etkileri yanı sıra mevcut pazarların hemen hemen tamamında dezenfeksiyon sistemi olmaması, olanların ise yetersiz kalması, pazarların büyük çoğunluğunun gerekli şartları ihtiva etmemesi, bir kısmının Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, büyük bir kısmının belediyelerce, bazılarının da özel teşebbüs gibi pekçok kurum, kuruluş ve kişiler tarafından işletilmesi, yine işletimde standart bir yönetimin olmaması ile açılışına izin veren, işleten ve kontrol eden kurumların farklı kurumlar olması gibi nedenlerle kontrollerde ve ilgili kuruluşlar arası koordinasyonda yetersiz kalınmakta ve veteriner hekimliği hizmetlerinin istenilen ölçüde yürütülmesi engellenmektedir.

3-3 İthalat - İhracat

Ülkemizde canlı hayvan ve hayvan maddeleri ithalat ve ihracatı, 12 adet gümrük kapısından Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlüklerince ve ithalat, ihracat ya da her iki konuda da yetki verilen değişik illerdeki il müdürlüklerince yapılması gerekirken, bu görev yeterince yerine getirilememektedir. Buralarda canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin gerekli ilk muayeneleri görevlendirilen Veteriner Hekimlerce yapılmakta ve laboratuar muayeneleri için damızlık materyal hariç gerekli örnekler alınmaktadır. Laboratuar muayenesi sonucu uygun görülenlere ithalat izni verilmektedir. Gümrüklerde gerek eleman yetersizliği gerekse alt yapıdan kaynaklanan sorunlar nedeniyle yapılması gereken kontrollerde yetersiz kalınmaktadır.

Ülke hayvancılığını geliştirmeyi amaçlayan damızlık canlı hayvan ve iç piyasa dengelerini düzenleme ve et ihtiyacını gidermeyi amaçlayan kasaplık canlı hayvan ithalatı uzun bir süre devam etmesine rağmen amacına ulaşamamıştır. Bakanlıkça başlatılan sonraları özel şirketler tarafından yürütülen canlı hayvan ithalatı uygulaması yeterli kontrol ve denetim yapılamaması, kredilendirme, dağıtım usul ve esaslarının yetersizliği, dağıtılan hayvanların işletmelerde yeterince takip edilememesi gibi sebeplerle ülke hayvancılığına beklenen faydayı temin etmemiş adeta hayvan sağlığımızı tehdit eder olmuştur. Hayvanların ülkemizde görülmeyen ve bulunmayan değişik enfeksiyon etkenlerini taşıyor olmaları nedeniyle ve ülke şartlarına adaptasyonda yetersizliklerinden dolayı önceden tahmin edilemeyen boyutlarda kayıplara neden olarak yetiştiricilerin mağduriyetine ve ülke ekonomisinde önemli derecede zarara neden olmuştur.

4- Veteriner Halk Sağlığı ve Zoonozlar

Halk sağlığını tehdit eden zoonozlar çok önem verilmesi gereken bir konudur. Zoonoz hastalıkların başında kuduz, brusellozis, tuberkulozis, leptosipirozis, ekinokok, şarbon, salmonellozis, toxoplazmozis ve ruam gelmektedir. Bu hastalıklarla mücadele 3285 Sayılı Kanun ve Yönetmeliği çerçevesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yürütülmektedir. Bu konuda Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Belediyelere büyük görevler düşmektedir.

Hayvansal orijinli ürünlerin sağlıklı bir şekilde tüketime arz edilmesi hususunda diğer ülkelerde olduğu gibi yurdumuzda da bir takım önlemler üzerinde durulmaktadır. Özellikle, zoonotik hastalıklardan korunmak, insan sağlığını ve bu maddelerin çevreye verdiği zararları önlemek için gelişmiş ülkelerde hammaddenin üretiminden tüketimine kadar geçen aşamada risk oluşturabilecek tüm etkenleri önlemek için çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkemiz hayvan varlığı bakımından dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Ülkemizde kanatlı hayvan kesimi yapan 94 adet kesimhane, büyükbaş ve küçükbaş hayvan kesimi yapan ve parçalama ve mamul madde üretimi yaparak entegre çalışan 112 adet kombina, sadece büyükbaş ve küçükbaş veya her ikisini birden kesen 820 adet Belediye mezbahası ve 68 adet et depolama tesisi ve 67 adet de mamul madde üretim tesisi bulunmaktadır. Kesim yerlerinde veteriner hekim kontrolü yapılması gerekiyorsa da özellikle belediyelerin bu konuya gereken titizliği göstermemesi nedeniyle et kontrolü gerçekleştirilememektedir.

Kırmızı et ve Kanatlı eti ile et ürünleri üretiminde aranan asgari teknik ve hijyenik şartlara ilişkin yönetmeliklerde (kırmızı etle ilgili yönetmeliğin 24.maddesi, kanatlı etle ilgili yönetmeliğin 26.maddesi) denetimin veteriner hekim dışındaki meslekler tarafından da yapılacağı hükmüne yer verilmektedir. Bu hüküm Avrupa Birliği ve OSI direktifleri ile bağdaşmamaktadır.

Bunlar belirlenmekle birlikte Bakanlıkta bu işlevin, Hayvan Sağlığı içerisinde yer alan Hayvan Hastalıkları Enformasyon Şubesi bünyesinde diğer aktivitelerle birlikte yapılması nedeniyle bu çalışmalar yeterli olmamaktadır.

5 - Aşı, İlaç Ve Biyolojik Madde Üretim, Kontrol ve Hastalık Teşhisi

5.1. Aşı ve Biyolojik Madde Üretimi ve Kontrolü

Salgın hastalıklardan korunmada aşı, serum ve biyolojik maddeler önemli rol oynamaktadır. Son zamanlarda özel aşı-serum üretim laboratuarları açılmaktadır. Bu maddeleri üreten özel sektör ve kamu kurumları kalite kontrol ve standardizasyon yönünden denetlenmemekte, denetimler ithal aşı ve biyolojik maddeler için de hassasiyetle uygulanmamaktadır. Bu konuda yetkili olan Bornova Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü teknolojik olarak geliştirilmiş ve uluslararası standarda yükseltilmiş durumda değildir.

5.2. İlaç Üretimi ve Kontrolü

Hastalıklarla mücadelede kullanılan ilaçların reçetesiz satılması, gelişigüzel uygulanmaları nedeniyle ekonomik kayıp oluşmasının yanında insan ve hayvanlarda sağlık problemleri ile çevre kirlenmesine neden olmaktadır. Ülkemizde veteriner hekim, sahada 200'ü aşkın kimyasal madde esasına dayanan ilaç kullanmaktadır. Bu ilaçların üretimi, ruhsatlandırılması, kalite ve piyasa kontrolü tam anlamıyla yapılamadığı gibi Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı arasında bir yetki karmaşası da söz konusudur. Ayrıca sahte ilaç üretimi ve kaçak ilaç girişleri hayvan sağlığını olumsuz etkilemektedir.

5.3. Teşhis Hizmetleri

Teşhis hizmetleri, veteriner hekimliği hizmetlerinin temelini oluşturmaktadır. Ülke genelinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı 10 Enstitü ile 38 İl Kontrol Laboratuarından 8 inde ve 6 Özel Teşhis Laboratuarında hayvan hastalıkları teşhisi yapılmaktadır. Bu laboratuarlarda hastalıkların teşhisi yetersiz alet ve ekipmanla kısıtlı sayıda uzman veteriner hekim tarafından yürütülmektedir.

Özellikle, Veteriner Hekimliği hizmetleri alanında uzman eleman açığı had safhadadır. Mevcut uzman veteriner hekimlerin büyük bir kısmı da emeklilik hakkı kazanmış olmaları nedeniyle görevlerinden ayrılmaktadır.

6 Eğitim, Araştırma, Yayım

6.1. Eğitim

Veteriner Hekimliği eğitimi veren fakülte ve öğrenci sayısını arttırmaya öncelik tanıyan, kaliteyi önem-

semeyen bugünkü eğitim ve öğretim uluslararası norma uymamakta ve çağın ihtiyaçlarına cevap verecek durumda bulunmamaktadır. Ayrıca kamu ve özel sektör ile serbest çalışan elemanların hizmet içi eğitimleri yeterli düzeyde değildir.

6-2 Araştırma

Hayvan sağlığı konusunda araştırmalar üniversiteler, TÜBİTAK gibi kuruluşlarla Bakanlığa bağlı Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitülerinde yapılmaktadır. Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüleri 96 sı Uzman 157 Veteriner Hekimle araştırma hizmetlerinin yanı sıra aşı, serum, biyolojik madde üretimi, hastalık teşhisi, eğitim ve yayım hizmetlerini de yürütmektedir. Enstitü faaliyetlerinin az sayıda personelle yürütülmesi, özellikle araştırma çalışmalarının beklenen ölçüde gerçekleştirilmesini imkansız kılmaktadır. Mevcut durumda sadece üretim hizmeti, varolan iş gücünün %90 ını almaktadır. Özel sektör tarafından araştırmalara yeterli özen gösterilmemektedir.

7- Sağlık Personeli İstihdamı ve Yurt Sathında Dengeli Dağılımı

7-1 Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Personel İstihdamı ve Dengeli Dağılımı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında 850 si Araştırma-Enstitüsü, Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlükleri ile Merkez Birimi ve bağlı kuruluşlarda olmak üzere toplam 2500 dolayında veteriner hekim görev yapmaktadır. Ayrıca suni tohumlama ve mücadele hizmetlerinde yardımcı personel olarak 2800 dolayında Veteriner Sağlık Teknisyeni hizmet vermektedir. Fakat mevcut veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyeni devletin hayvan sağlığında üstlendiği görevleri yerine getirmek için yeterli değildir. Zira ülke genelinde her veteriner hekime 12.750 hayvan ünitesi -HÜ-(1HÜ=1 Büyükbaş Hayvan=10 Küçükbaş Hayvan) düşmektedir. Bu değer Avrupa ülkelerinde 2.500 HÜ dir. Ülkemizdeki bir veteriner hekime düşen HÜ çok yüksektir. Ülkemizin coğrafyası, ulaşım imkanları ve işletim sistemleri de dikkate alındığında hizmetin yetiştiriciye ulaştırılmasında kamuda mevcut veteriner hekim istihdamında yetersizlik olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Ayrıca istihdam edilen veteriner hekimler ülke sathına hayvan populasyonuyla ilişkili olarak dengeli dağıtılmamıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu da bir veteriner hekime 30.000 in üzerinde HÜ si düşerken Marmara Bölgesinde bir veteriner hekime 6.500 HÜ si düşmektedir ve mevcut ilçelerimizin %18 inde hiç veteriner hekim bulunmamaktadır. Buna karşılık belirli bölgelerde yığılma söz konusudur.

7-2 Belediyelerde Personel İstihdamı ve Dengeli Dağılımı

Belediyelerde görevli veteriner hekimler, gıda ve gıda ile ilgili işletmelerin kontrolü ile salgın hayvan hastalıklarının mücadelesi ve veteriner halk sağlığı konularında ağırlıklı olarak çalışmaktadırlar. Görev alanları doğrudan halk sağlığı ile ilişkilidir. 1995 yılında yapılan bir çalışma sonuçlarına göre ilçe belediyelerin yaklaşık %50 sinde veteriner hekim istihdam edilmemektedir. İlçe belediyelerine, Belde Belediyelerini de dahil ettiğimizde kadrolu veteriner hekim istihdam eden belediyelerin oranı %10-15 leri geçmemektedir.

7-3 Özel Sektörde Veteriner Hekim İstihdamı ve Dengeli Dağılımı

Özel sektör et ve süt ürünleri üretim tesis ve işletmelerinde çiftlik ve yem fabrikalarında kanun ve yönetmelikler gereğince veteriner hekim istihdamı zorunlu olmasına rağmen uygulamada bu durum dikkate alınmamaktadır. Ayrıca hayvancılığın geliştiği yörelerde çiftlik hayvanlarına yönelik büyük şehirlerde et hayvanlarına yönelik klinik hizmetleri şeklinde serbest veteriner hekimlik hizmetleri gelişme göstermiş olmasına rağmen 1600 civarında ruhsatlı çalışan serbest veteriner hekim muayenehane ve kliniklerin %20 sini Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, belediye ve diğer kurumlarda çalışan veteriner hekimlerin açtığı muayenehaneler teşkil etmektedir. Klinik açma, ruhsatlandırma ve denetleme ile ilgili kanun ve yönetmelik hükümlerine taraflarca gerekli özen ve itina gösterilmemektedir.

B - KOMİSYON KARARLARI VE ÖNERİLERİ

1- Ülkemizde hayvancılık ve hayvan sağlığı hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, Merkez ve Taşra kuruluşlarını bünyesinde toplayan, eleman, bütçe, vasıta, program ve proje bakımından tek aktivite altında birleşen tüm ulusların uyguladıkları örneklerdeki gibi özerk Veteriner Servisi kimliği bulunan ve uluslararası anlaşma hükümlerine paralel olarak Bakana bağlı tüm hayvancılık hizmetlerini bir arada yürütecek bir organizasyona en azından "Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü"ne ihtiyaç vardır. Bu düzenlemenin bir an önce yapılması gerekmektedir.

2- Hastalıkların ülke çapındaki gerçek boyutlarını ortaya koymak için;

• Epidemiyolojik Araştırma projeleri yapılmalıdır.

• Bu projelerin sonuçlarına göre, hastalıkların nedenleri ve hastalıklara karşı mücadele esasları belirlenmelidir.

• Bu çalışmalar için Bakanlık Taşra Teşkilatları yeterli değildir. 1991 yılında çıkan sığır vebası salgını buna örnektir. Bu nedenle Taşra Teşkilatlarında mevcut birimlerin iyileştirilmesi ve Veteriner Fakülteleri ile işbirliği yapılarak bu eksiklik giderilmeye çalışılmalıdır.

3- Hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili bütçe arttırılmalı ve yerinde kullanılmalıdır.

4- Hayvan Hastalıkları Tazminat Fonu kurulması gerekmektedir.

5- Yetiştirici desteği ve mücadele programlarına katılımı sağlanmalıdır.

6- Hastalıkların yayılışında hayvan hareketlerinin büyük rol oynadığı bilinen bir gerçektir. Özellikle sınır bölgelerinde görülen hayvan hareketlerinin kontrol ve denetimleri için gerekli yasalar tekrar gözden geçirilerek güncelleştirilmeli ve özellikle cezai müeyyidelerin caydırıcı olmasına dikkat çekilmelidir.

7- Hayvan hareketlerinin kaçak hayvan hareketlerini önleyecek şekilde düzenlenmesi bu amaçla veteriner polis (hayvan sağlığı zabıta) biriminin öncelikle kurulması temin edilmelidir.

8- Hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması ve takibi çalışmaları belirli bir sisteme oturtulmalıdır.

9- Gümrük kapıları gerekli donanımla günün şartlarına göre geliştirilmeli, ihtisas gümrükleri oluşturulmalıdır.

10- Hayvan park ve pazar kurumlarının iyileştirilmesi ve standardize edilmesi, gerekli mevzuat çalışmalarının da biran önce başlatılması gereklidir.

11- İthalat ve ihracat uygulamalarında hayvan sağlığı vazgeçilmez bir faktör olarak ele alınmalıdır. Bu kapsamda yapılacak hayvan ve hayvansal ürünlerin ithalatı hiçbir zaman yerli üretimi engelleyici olmamalıdır. Bu nedenle de özellikle kasaplık hayvan ve et ithalatı kesinlikle yapılmamalı, bunun yerine hayvan hastalıkları ile mücadele için gerekli alt yapı oluşturulduktan sonra ancak sınırlı sayıda damızlık materyali ithalatı yapılmalıdır. Bu gümrüklerde yeterli büyüklükte karantina ahırları, soğuk hava depoları yapılmalı, hizmetin gereği alet ve ekipmanla donatılmış laboratuar kurulmalı ve gümrükleme işlemleri giriş kapılarında tamamlanmalıdır.

12- Veteriner Halk Sağlığı Dairesi kurulmalı ve zoonoz hastalıklara gereken önem verilmeli ve 1991 yılında Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı arasında yapılan bir protokolle kurulan Türkiye Zoonoz Milli Komitesi aktive edilmelidir.

13- Kasaplık büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar ile kanatlı et ve et ürünleri üretim tesisleri ile ilgili yönetmeliklerin AB Konsey direktiflerine tamamen uyumlu hale getirilmesi ve bu yönetmeliklerin uygulanması sağlanmalı, bu tesislerin kuruluş ve çalışma izni ile ilgili Çevre ve Sağlık Bakanlığınca hazırlanan yönetmeliklerin bu yönetmeliklerle uyumlu hale getirilmesi sağlanmalıdır. Bu tesislerde Veteriner Hekim olmayanların Teknik sorumlu müdür olmaları önlenmelidir.

14- Aşı, serum gibi biyolojik maddeleri üreten gerek özel gerekse kamu birimlerinin kalite kontrol ve standardizasyonunu takip edecek denetim kurulları oluşturulmalıdır.

15- Teşhis hizmetlerine gereken önem verilmelidir. Mevcut teşhis laboratuarlarının son teknolojik gelişmelere bağlı olarak donanımının sağlanması ve yurt çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir. Özellikle

enstitülerin yeni teşhis metotlarını geliştirmesi yönünde çalışmaları desteklenmeli, teşhis çalışmalarında kullanılan madde ve kitlerin yerli üretimi sağlanarak dışa bağımlı olmaktan kurtulmalı, daha ekonomik teşhis hizmeti sunumu gerçekleştirilmelidir. Balık hastalıkları, Arı hastalıkları gibi spesifik teşhis laboratuarları, ayırıcı teşhis laboratuarları kurulmalıdır. Belirli teşhis laboratuarları referans laboratuarları şekline dönüştürülmelidir.

16- Veteriner ilaçların denetimi ve kontrolü mutlaka sağlanmalıdır. Bu kapsamda ilk aşamada veteriner kodeks ve farmakopisi çıkarılmalı, etkin denetim mekanizmaları yeniden oluşturulmalı ve bu yasalarla desteklenmelidir. Gerekli ilaç kontrol hizmetlerini yürütecek uluslararası standartta bir laboratuar kurulması gerekmektedir.

17- Hayvancılık sektörünün her kademesinde çalışan kişilerin bilgi eksiklikleri giderilmelidir. Bakanlık - Üniversite işbirliği yapılarak meslek içi eğitim seminerleri ve toplantılar düzenlenmelidir. Ayrıca yetiştiricilere yönelik olmak üzere yazılı ve görsel basın olanaklarından yararlanılarak hayvancılık sorunları ve çözüm önerilerini içeren toplantılar, paneller düzenlenmeli, böylece Veteriner Hekim-Bilim adamı- Yetiştirici işbirliğinin sağlanmasına çalışılmalıdır.

18- YÖK yasasının yürürlüğe girmesiyle oluşan uzman veteriner hekimi açığının bir an önce kapatılabilmesi için uzmanlık eğitiminin Tarım Bakanlığı'nın da ihtiyacını karşılayacak şekilde uluslararası normda yapılandırılması Uzmanlık Yönetmeliği'nin Sağlık Bilimleri Yönetmeliği'ne uyumunun ve geçerliliğinin sağlanması eğitimin Bakanlığa bağlı enstitülerle sağlık birimlerine bağlı birimler arasında koordineli olarak yürütülmesi gerekmektedir.

19- Gerek Araştırma Enstitülerindeki uzman veteriner hekim gerekse Bakanlıktaki veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni ve laborant açığının öncelikle giderilmesini ve mevcut personelin yurt sathında dengeli dağılımını sağlayacak tedbirlerin alınması gerekmektedir.

20- Sağlık personeli istihdamına çeşitli konularda önem verilmelidir.

a) Bakanlık yükümlülüğündeki veteriner hekimliği hizmetlerinin normal bir düzeyde sürdürülebilmesi için öncelikle ve acilen ihtiyacı karşılayacak şekilde kadro ihdas etmesi, buna ilave olarak yürürlükte olan Tayin ve Nakil Yönetmeliği ni yeniden gözden geçirerek ya da uygulamada görülen aksaklıkları gidererek dengeyi sağlamalıdır.

b) Halk sağlığı gibi önemli bir konuda çalışan veteriner hekimlerin belediye mezbahalarında yönetmelikle zorunlu hale getirilen istihdam pozisyonları denetlenmeli, Tarım ve Köyişleri Bakanlığında görevli veteriner hekimlerin ikinci görevle belediyelerde çalışmaları önlenmeli, belediyelerin bu ihtiyaçları kadrolu veteriner hekim veya sözleşmeli serbest veteriner hekimle sağlanmalıdır.

c) Serbest veteriner hekimlerin hayvancılığın yoğun olduğu Doğu Anadolu da faaliyetlerini yürütmesi amacıyla buralarda muayenehane açacak veteriner hekimlere vergi indirimi, kredi açılması gibi teşvik edici tedbirler uygulanması kontrol ve eradikasyona yönelik mücadele çalışmalarının serbest veteriner hekimlere ihale edilmesiyle veteriner hekimliği hizmetlerinin belirli bölgelerde yığılma yapması önlenerek ülke genelinde yaygınlaştırılmalıdır.

21- Yetiştirici birliklerinin ve kooperatiflerin hayvan sağlığı hizmetlerinde etkin ve katılımcı olmasını temin edecek şekilde örgütlenmesi konusunda gerekli çalışmalar öncelikli olarak ele alınmalıdır.

22- Ülke hayvancılığının geliştirilmesi ve özellikle hastalıklara karşı alınacak önlemlerin ivedilikle yürürlüğe konulması amacıyla büyük bir etkinlik sağlayacak olan ve 3285 sayılı kanunun 31.maddesine göre yürürlükte bulunan Hayvan Sağlığı Danışma Kurulu talimatıyla oluşturulan teşekkül tarzının yeniden gözden geçirilerek 1985 yılı reorganizasyon öncesindeki mevcut ve fonksiyonel Sağlık Müşavere Kurulu yapısına kavuşturulması ve işlerlik kazandırılması gerekmektedir.

23- Veteriner kontrol ve araştırma enstitülerinde bir arada yürütülen aşı üretimi, teşhis ve araştırma hizmetlerinin birbirinden ayrılarak farklı enstitülerde yürütülmesi ve bu hizmetlerde etkinliğin artırılması, aşı, serum ile biyolojik madde üretimi kademeli olarak özel sektöre bırakılması gerekmektedir.

24- Aşı kontrolü hizmetlerini yürüten Bornova Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü geliştirilerek uluslararası standartta aşı kontrol merkezi haline dönüştürülmelidir.

25- Ülkemiz için optimum büyüklükte hayvancılık işletmeleri kurulması teşvik edilmeli ve üretimi artırı-

cı tedbirler alınmalıdır.

26- Damızlık işletmelerin artması yönünde teşvik ve kredilendirme yapılmalı, yurtiçi damızlık ihtiyacı bu işletmelerden karşılanarak damızlık işletmeleri desteklenmelidir.

27- Hayvancılık faaliyetleri ile ilgili çalışmaları olan TİGEM ve Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü bünyesinde Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısı seviyesinde veteriner hekimi istihdamı yapılmalı ve bu Genel Müdürlüklerde veteriner hekimliği hizmet birimlerinin oluşturulması sağlanmalıdır.

28- Hayvan sağlığı ile ilgili mücadele hizmetlerini ve diğer veteriner hekimliği hizmetlerini zaafa uğratacak başka bakanlıkların kanun ve alt mevzuat çalışmaları takip edilmeli gerekli uyarı ve açıklamalar yapılmalıdır.

29- Uluslararası kuruluşlarla (FAO ve OIE) mevcut ilişkiler geliştirilmelidir.

30- Nisan 1997 de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ülkemizin katılımı ile gerçekleştirilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Birinci Hayvancılık Kongresinde alınan kararlar doğrultusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hayvancılığının ve Veteriner Hekimliği hizmetlerinin geliştirilmesi ve kalkındırılması hedefleri doğrultusunda ülkemiz veteriner hekimliği hizmetleriyle koordinasyonunun sağlanarak ortak projeler ve eğitim programlarının uygulanması ve KKTC Veteriner Hekimlerine ülkemizde yüksek lisans ve doktora olanaklarının artırılması konusunda görüş birliğine varılmıştır.

KOMİSYON ADI : **HAYVAN SAĞLIĞI (8.2)**
KOOR.BAŞKAN : **CELAL ÖZCAN**
BAŞKAN : **PROF.DR. NEJAT AYDIN**
BAŞKAN YRD. : **DR. KAYA DEMİRÖZÜ**
RAPORTÖR : **DOÇ.DR. HASAN ERDEN**
RAPORTÖR : **UZM.VET.HEK. İSMAİL HAKKI KORKUT**

	ADI	SOYADI	ADRESİ
1	AKTOLGALI	KAMİL	VETERİNER DAİRESİ MÜDÜRÜ KKTC
2	ALDEMİR	CENGİZ	VAKIF BAŞKANI TÜRKİYE VET.HEK.BİRL.VAKFI
3	ARIKAN	CENGİZ	DAĞISTAN KÖYÜ MUHTARI ADANA
4	ASLAN	VEYSİ	DEKAN SELÇUK ÜNV.VET.FAK.KONYA
5	AYDIN	MUSTAFA	DAİRE BAŞKANI KOR.KONT.GEN.MÜD.TK BAK.
6	AYDIN	NEJAT	DEKAN ERCİYES ÜNV.VET.FAK. KAYSERİ
7	AYDIN	MUSTAFA	MÜDÜR TK BAK.HAYV. SAĞ.MES.LİS. SAMSUN
8	BURCU	İBRAHİM	DEKAN A.Ü.VET.FAK.
9	ÇETİNKAYA	MUSTAFA	EDİRNE İPSALA MERİÇ İLÇ.SULTAN BELD.SUL. KOOP.
10	DEMİRÖZÜ	KAYA	MÜDÜR TK BAK.VET.KONT.ENST.MÜDÜRL. İST.
11	DUMANLI	NAZİR	DEKAN FIRAT ÜNV.VET.FAK. ELAZIĞ
12	ERDEN	HASAN	DEKAN YRD. ADNAN MEND.ÜNV.VET.FAK. AYDIN
13	KORKMAZ	HÜRRİYET	BAŞKAN VESTED-VET.SAĞ.TEK.DERN. ANKARA
14	KORKUT	İ.HAKKI	BAŞKAN VETR.HEKİMLER DERNEĞİ ANKARA
15	KORKUT	NESRİN	ANKARA BÖLGESİ VET.HEK.ODASI
16	MUTLUER	BÜLENT	DEKAN AKDENİZ ÜNV.VET.FAK. BURDUR.
17	ÖZKAN	M.ZEKİ	TEKİRDAĞ VALİ YRD.

8.3- GIDA KONTROLÜ ALT KOMİSYONU

1- Devletin Gıdaya İlişkin Görevleri:

Günümüz gelişmiş ya da gelişmekte olan toplumların tümünde gıdaya ilişkin hizmetler devletin vatandaşlara sunduğu temel hizmetler kapsamında kabul edilmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde devletin yönettiği, topluma karşı sunmakla yükümlü olduğu hizmetler aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

• Devlet vatandaşlarına daima gereken miktar ve çeşitlilikte gıda sağlamakla yükümlüdür.

• Sağlanan gıdalar, toplumun alım gücüne uygun ve insan sağlığını hiç bir şekilde tehdit etmeyecek nitelikte olmak zorundadır.

• Devlet bu görevlerini yerine getirirken, gıda arzı ve beslenme düzeyine ilişkin politikalarının isabet derecesini saptamak üzere, periyodik olarak gıda tüketim ve beslenme araştırmalarını, sağlık parametreleri ile bağıntılı olarak yapmak ya da yaptırmak durumundadır.

• Özellikle gıda kayıplarını en aza indirgeyecek, üretim ve işleme teknolojilerini geliştirici araştırmaları ilgili tarafların katılımı ile ve sürekli olarak yapmak yada yaptırmak zorundadır.

• Tüm temel devlet hizmetlerinde olduğu gibi toplumun katılımını sağlamak üzere devlet, fertlerinin gıdaya ilişkin hukuki hakları ve beslenme ilkeleri konusunda bilgilendirilmesini ve eğitilmesini sağlamak zorundadır.

• Devletin ticarete konu olan (ithal-ihraç-iç piyasa) gıda maddelerinde de kontrol görevini sürdürmesi gereklidir. Bu kontroller ancak ortak standart ölçüt ve yöntemlerin, her kurum tarafından kabul edilerek kullanılması koşuluyla anlamlı olacaktır. Anılan bu olgu bu konudaki laboratuarların akreditasyonunun gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

• Devlet, sağladığı özgün gıda politikalarını; hammadde üretim bazında, mamule işlemede ve pazarlamada gerekli ekonomik politikalar ile desteklemelidir.

• Özel sektörün yatırım profili (hangi bölgeye hangi sektörde yatırım yapılacağı) devlet tarafından yönlendirilmelidir.

2 - Türkiye'deki Mevcut Durum:

• Özellikle küçük kapasiteli ve gelişmiş teknoloji uygulanmayan gıda işletmelerinde oto kontrol, gereğince uygulanmamaktadır.

• Devlet adına topluma sunulan gıda kontrol ve denetim hizmetleri mevzuattaki çok başlılık nedeniyle bu konudaki etkinlik ve disiplinin sağlanmasında yeterli olamamaktadır.

• Toplumun gıdaya ilişkin sağlık ve ekonomik haklarını korumak üzere izlenecek özgün politikalar, siyasi otoritelerin güncel kararlarından zaman zaman olumsuz yönde etkilenmektedir.

• Gıda sektörü içinde, çalışma izni olmaksızın ve denetimsiz çok sayıda işletme oluşması, gıda kontrol hizmetlerinin kaynakta kontrol esasına göre yürütülmesini güçleştirmektedir. Bu durum iç ve dış ticarette ekonomik kayıplara da yol açmaktadır.

• Ülkemizde tarımsal mücadele ilaçları ile gübre ve diğer verim artırıcıların (BED) kullanılmasını usûl ve esasa bağlayan kimi mevzuatın bulunmamasına karşın gerekli özenin gösterilmemesi nedeniyle, bu maddeler ile insan sağlığını tehdit edecek düzeyde kontamine olmuş gıdalar sıkça piyasaya sürülmektedir.

• Ülkemizde gıdaya ilişkin hizmetlerin amacına ulaştırılmasında toplum katılımının sağlanması önemli bir etken olmasına rağmen gıda konusundaki tüm taraflara hukuki hakları, beslenme ilkeleri ve sorumlulukları konusunda gerekli bilgilendirme ve eğitim hizmetleri, yeterince götürülemediğinden, bu hizmetlere toplum katılımı sağlanamamaktadır.

• Ülkemizde gıdaya ilişkin hizmetlerin uygulanması ve özgün politikaların saptanmasında yetkili kurumlar var ise de, sosyo-ekonomik ve teknolojik gelişime bağlı olarak temel ilkeleri saptayıp hizmet veren makamları karar ve tavsiyeleri ile yönlendirecek bir Gıda Danışma Kurulu bulunmamaktadır.

• Tüm dünya ülkelerinde hazırlanan gıda yasalarının önemli bir bölümünü oluşturmasına karşın, ülkemizde gıdaya ilişkin mevzuatta olağan üstü hallerde gıda hizmetlerinin ne şekilde yürütüleceğini düzenleyen hükümlere yer verilmemiştir.

• Gıdaya ilişkin yasal düzenlemelere uyulmaması halinde suçları ve suçluyu değerlendirecek İhtisas Mahkemelerinin bulunmaması nedeniyle yargı kararlarının ne denli objektif olduğu sık sık tartışma konusu olmaktadır.

3- Türkiye'nin Gıda Konusunda Ulaşması gereken hedefler:

Bu konuda temel hedef, toplumun dengeli ve yeterli beslenmesine yönelik olarak; gerekli ve yeterli miktar ve çeşitlilikte gıda sağlayarak bunların güvenilir bir nitelikte tüketiciye ulaşmasını temin etmektir. Bu temel hedefe koşut olarak;

• Gıda üretim ve işlemede kayıp ve hatalı işlemler önlenerek miktar ve kalitenin artırılması sağlanmalıdır.

• Etkin, yaygın ve yeterli bir kontrol sisteminin oluşturulması sağlanmalıdır.

• Tüketimin gıdaya ilişkin haklarının korunmasına yönelik politikalar geliştirilmeli ve ivedilikle uygulamaya konulmalıdır.

• Gerek hizmet alan toplumun, gerekse devlet adına hizmet veren yetkililerin, gereksinim doğrultusunda periyodik ve yaygın eğitimi sağlanmalıdır.

• Özellikle gıdaya ilişkin mevzuat; içerik ve nitelik yönünden, gelişmiş ülkelerin ve uluslararası organizasyonların mevzuatı ile paralel kılınmalıdır.

• Özellikle uluslararası mevzuat düzenlemelerinde, ülkemizin gıdaya ilişkin haklarını korumaya esas gıda araştırmalarının yaygınlaştırılması ve ülkemizin gıda konusundaki çıkarlarının korunması, önemli olan konuların ilgili komisyon toplantılarında sürekli ve düzenli olarak savunulması sağlanmalıdır.

4- Gıda Kontrolünde Hedeflere Ulaşmak İçin Öneriler:

• Gıdaya ilişkin hizmetler devlet adına yetkilendirilmiş tek bir merci tarafından yürütülmeli ve bu kurumun özerk statüde çalışabilmesi için gerekli her türlü düzenleme ivedilikle gerçekleştirilmelidir.

• Oluşturulacak özerk statüdeki bu kurum mutlaka üniversite, sanayici, üretici, tüketici ve ilgili Bakanlık temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu ile güçlendirilmelidir.

• Gıdaya ilişkin suçların cezalandırılmasında yargıda sürat ve etkinlik sağlamak üzere ihtisas mahkemeleri kurulmalıdır.

• Gıda işletmeleri için yapılan ruhsat, tescil gibi uygulamalar, mevcudu kayıt altına alınmalı ve yatırımda serbestlik yerine benimsenen gıda politikalarına paralel yönlendirici ve kısıtlayıcı işlevleri üstlenmelidir.

• Gıda kontrol hizmetlerine esas denetim elemanlarının yanında gıda müfettişliği ihdas edilerek hizmete sürat kazandırılmalıdır.

• Gıdaya ilişkin hizmetlerin yürütülmesinde gerekli bütçe yeterli düzeyde tahsis edilmeli ve tasarruf tedbiri gibi ekonomik önlemlerin dışında tutulmalıdır.

• Toplumun beslenme düzeyine ilişkin politikaların oluşturulmasında plan ve programların uygulanabilir hale getirilebilmesi için beslenme araştırmaları sağlık parametreleri ile bağlantılı olarak en az her 5 yılda bir yapılmalıdır.

• Gıda mevzuatı gözden geçirilerek yapılacak düzenlemeler hızlandırılmalıdır.

• İhtisas mahkemelerinin oluşturulmasına kadar geçecek sürede gıda davalarında yer alacak bilirkişilerde bulunması gereken nitelikler belirlenmelidir.

• Gıda kontrolünde ortak standart ölçüt ve yöntemlerin kullanımı sağlanmalıdır. Öte yandan kontrol amacıyla görev yapan kamu laboratuarları, hakem laboratuar işlevini üstlenmek üzere belirli konularda ihtisaslaştırılmalıdır.

KOMİSYON ADI	**: GIDA KONTROLÜ (8.3)**
KOOR.BAŞKAN	**: CELAL ÖZCAN**
BAŞKAN	**: PROF.DR. MUAMMER KAYAHAN**
BAŞKAN YRD.	**: PP.OF.DR. ARTEMİS KARAALİ**
RAPORTÖR	**: Y.DOÇ.DR. YAŞAR KEMAL ERDEM**
RAPORTÖR	**: SEMİH KÖKSAL**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKSOY	GÜRBÜZ	DEKAN HARRAN ÜNV.VET.FAK.ŞANLIURFA
2	ARSLAN	PERİHAN	BÖLÜM BAŞKANI H.ÜNV. BES. VE DİYATETİK
3	BAYDAR	HÜSNÜ	EBK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
4	BOZOĞLU	FARUK	BÖLÜM BAŞKANI ODTÜ
5	CANLI	BELGİ	GELİNKAYA KÖYÜ MUHTARI TRABZON
6	DEĞER	NURİ	MÜSTEŞAR YARD. GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI
7	EKŞİ	YUSUF	FIRINCILAR ODASI BAŞKANI
8	ERCAN	RECAİ	GIDA TEKNOLOJİSİ DERN.BAŞ. A.Ü.Z.F.ANKARA
9	ERDEM	KEMAL	GIDA MÜHENDİSLİĞİ BÖL.H.Ü.MÜH.FAK.ANKARA
10	GÖĞÜŞ	FAHRETTİN	GAZİANTEP ÜNV.MÜH.FAK.
11	GÜMÜŞ	MEVLÜT	TARIM İL MÜDÜRÜ TK.BAK. ÇANKIRI
12	KAPLAN	ÖZLEM	GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ
13	KARAALİ	ARTEMİS	BÖLÜM BAŞKANI İTÜ KİMYA METALÜRJİ FAK.
14	KARAPINAR	MEHMET	BÖLÜM BAŞKANI EGE ÜNV.MÜH.FAK. İZMİR
15	KAYAHAN	MUAMMER	BÖLÜM BAŞKANI GIDA MÜHENDİSLİĞİ
16	KÖKSAL	SEMİH	ŞUBE MÜDÜRÜ KORUMA KONT.GEN.MD.TK.BAK.
17	MAÇ	MUSTAFA	MAÇ GIDA SAN.YÖN.KUR.BAŞKANI
18	ÖZCAN	CELAL	GENEL MÜDÜR TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
19	ÖZDEŞ	SABRİ	TÜRKİYE TARIM İŞÇİLERİ SEND. ANKARA
20	ÖZEL	İLHAN	TARIM İL MÜDÜRÜ TK. BAKANLIĞI SİİRT
21	SEKİN	YILMAZ	BÖLÜM BAŞKANI CELAL BAYAR Ü.MÜH.F.AYDIN
22	TÖNÜK	ARIÇTAN	BAŞKAN TSE

8.4- SU ÜRÜNLERİ ALT KOMİSYONU

GİRİŞ

Dünya nüfusunun giderek arttığı ve beslenme sorunlarının çoğaldığı günümüzde su ürünlerine yönelim büyük boyutlara ulaşmış ve ülke ekonomisine sürekli girdi sağlayan bu sektörün sorunları da aynı ölçüde artmıştır.

Nitekim bu öneminden dolayı su ürünleri, tarihi gelişimi içinde ve terminolojik olarak, bütün dünyada ve ülkemizde tarım sektörü içinde önemli bir yer almaktadır.

Bu anlayış ve bilinçle ülkemizde 22.3.1971 tarihinde 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu, bu Kanuna istinaden de 1973 yılında Su Ürünleri Tüzüğü yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanunun bazı maddeleri 1986 yılında tadil edilmiş, tüzük ise 1995 yılında değiştirilerek yönetmeliğe dönüştürülmüştür.

Ülkemiz, su ürünleri kaynaklarının devamlılık içinde kullanılması, kaynakların rasyonel kullanımının sağlanması, su ürünleri stoklarının yıllık üretimlerinin ve bunları etkileyen faktörlerin bilinmesi, su ürünleri sektörü açısından önem arz etmektedir.

Zira su ürünleri insan beslenmesinden, hayvan beslenmesine, ilaç sanayiinden, kozmetik sanayiine kadar kullanım alanına sahip olma özelliğinden dolayı tarım sektörü içinde en önemli yerlerden birine sahip bir alt sektördür ve bu nedenlerden dolayı ülke ekonomisi açısından değerlendirilmesi ve korunması gerekmektedir.

1 - ÖRGÜTLENME VE ORGANİZASYON

Su ürünleri sektörünün yeniden yapılanması ve konunun, kamu örgütlenmesi ve su ürünleri üretici örgütlenmesi şeklinde ele alınması gerekli görülmektedir.

Kamu Örgütlenmesi;

Tarım Bakanlığı bünyesinde 1971 yılında kurulan Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, 1981 yılında müstakil Daire Başkanlığı düzeyine, 1985 yılında Bakanlık bünyesinde yapılan Re-organizasyonda ise Şube Müdürlüğü seviyesine indirilmiştir. Daha sonra Bakanlıkta yapılan düzenlemelerde Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü ve Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nde Su Ürünleri Birimleri kurulmuştur. Ancak hizmetlerin Bakanlığımıza bağlı ana hizmet birimleri tarafından ayrı ayrı yürütülmesi ve hizmetleri tek elde toplayacak bağımsız taşra teşkilatının kurulmaması, hizmetlerin istenilen şekilde yürütülmesini engellemektedir.

Bu nedenle;

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde katma bütçeli bir Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kurularak su ürünleri hizmetlerinin tek elden yürütülmesi, sektörün gelişimi açısından zorunlu görülmektedir. Bu Genel Müdürlük kuruluncaya kadar su ürünleri hizmetlerinin birleştirilerek müsteşarlığa bağlı bir birim tarafından yürütülmesinin sağlanması gerekmektedir.

Su Ürünleri Üreticileri Örgütlenmesi:

Su ürünlerinin üretiminden tüketimine kadar kontrollü ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulması amacıyla halen mevcut olan kooperatiflerin; 1163 Sayılı Kanun doğrultusunda Kooperatifler Bölge Birliği, Merkez Birliği ve Ulusal Kooperatifler Birliği şeklinde dikey örgütlenmesinin sağlanması, ileriye dönük olarak AB içindeki benzer örgütlerin yapısına uyum sağlaması açısından faydalı görülmektedir. Bu örgütlerin görevlerini etkin bir biçimde yapabilmesi, su ürünleri ve su kaynaklarının korunabilmesi için Su Ürünleri ve Su Kaynaklarını Koruma Fonu kurulmalıdır.

Fonun Mali Kaynağını;

- Yasak avlanan su ürünlerinin satışı,

- Avcılık ruhsat tezkereleri ve temdit harçları,

- Balıkhane harçlarından paylar,

- Su kirliliği cezaları,

- Balık çiftlikleri ruhsat harçları,

- Su ürünleri ithal ve ihraç değerleri üzerinden alınacak paylar v.b. oluşturmalıdır.

Böylece bu kuruluşlar, üzerine düşen sorumlulukları daha düzenli olarak yerine getirebilecektir.

2 - AVCILIK VE STOKLARIN KORUNMASI

Sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda avlanabilirliğin sürekliliği açısından Bakanlık, Balıkçı Birlikleri ve Üniversiteler işbirliği ile avlanılabilir stoklar tespit edilmeli, izlenmeli ve avcılık buna göre düzenlenmelidir. Bu düzenlemeler için önerilen Fon; Bakanlıktan ve diğer kuruluşlardan sağlanacak parasal kaynaklardan oluşturulabilir.

Bu çerçevede;

• Su ürünleri avlanma yöntemleri ile av araç ve gereçlerinin doğal stokların korunmasına yönelik olarak iyileştirilmesi, seçiciliklerinin arttırılması, bu kapsamda balıkçılık takımları standardize edilerek, gerektiğinde teşviklerin devlet tarafından verilmesi,

• Avlanmanın yasak olduğu zamanlarda yer ve zaman yasaklarına, av sezonunda ve su ürünleri sirkülerinde belirtilen hükümlere aykırı avcılık yapan kişilerin teknelerinin belirli sürelerle avcılıktan men edilmesi ve ağır cezai yaptırım uygulanması, sirkülerlerin hazırlanması ve takibinde ağırlıklı olarak kooperatif ve birliklerin yetki ve sorumluluğa ortak edilmesi, böylece oto kontrolün sağlanması ve Bakanlığın kontrol ve koordinasyon görevini sürdürmesi, ülkemizdeki doğal ve baraj göllerinin ıslah edilerek, balıkçılık faaliyetlerinin kontrol altına alınması balıkçılar için özel eğitim programları ve seminerler düzenlenmesi, bu programları bitiren balıkçılara belge verilmesi, su ürünleri ruhsat teskeresi düzenlenerek bu belgenin aranması,

• İthal ve ihraç edilmesi yasak olan su ürünleri için gümrük kapılarında etkin bir denetim mekanizması kurulması ve bu amaçla gümrük mevzuatında gerekli değişikliklerin yapılması, bu görevlerde çalışacak personelde konu ile ilgili uzmanlık aranması,

• Denizlerimizdeki stoklarımızı korumak açısından Cebelitarık ve Süveyş ötesi balıkçılık olarak çerçevesi çizilen açık deniz balıkçılığı olanaklarının araştırılması, bununla ilgili olarak ülkemizin uluslararası balıkçılık kuruluşlarına katılımı için gerekli düzenlemelerin yapılması, bu konuda eğitsel ve örgütsel gelişimlerin sağlanması, Karadeniz e kıyısı olan ülkeler ile yapılacak olan antlaşmalar çerçevesinde, ticari amaçlarla kullanılan yabancı ülke karasularında ortak avlanma ile av sahalarımızın geliştirilmesi gerekli görülmektedir.

• Daha önce, Belediye, Özel İdare ve Köy Tüzel kişiliklerine devrini öngören Bakanlar Kurulu Kararlarının öncelik ve ivedilikle iptali yoluna gidilerek barınak kiralama işlemlerinin kolaylaştırılması sağlanmalıdır. Mevcut balıkçı barınakları ve çekek yerlerinin balıkçı kooperatifleri tarafından yönetilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3- YETİŞTİRİCİLİK

Doğal stokların sınırlı olması, son yıllarda aşırı avcılık ve kirlilik sonucu avcılıktan elde edilen ürünlerin azalması ve hayvansal protein ihtiyacını karşılamada su ürünleri yetiştiriciliğinin önemi giderek artmıştır. Toplam üretimde yetiştiriciliğin payı Avrupa ülkelerinde %20-21 iken bu oran ülkemizde %5 civarındadır.

Sektörün gelişmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması ve teşviklerin sağlanması halinde istenilen seviyeye ulaşılması mümkün görülmektedir.

Bu çerçevede ;

• Su ürünleri yetiştiriciliğinin söz konusu olduğu durumlarda sadece 1380 Sayılı Kanunun hükümleri esas alınmalı ve uygulama buna göre yapılmalıdır.

• Çevreye uyumlu bir yetiştiricilik için açık deniz (kıyı ötesi) çiftlikleri, sahilde ve karada arıtmalı su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.

• Mevcut tesislerin etüdü, gerekli olanların ıslahı, yeni tesis yerlerinin bölgesel olarak tespitinin Bakanlık tarafından yapılması veya yaptırılması, bu üretim alanlarının yatırımcılara önerilmesi sağlanmalıdır.

• Balık yetiştiriciliği için ihtiyaç duyulan damızlık balık, yavru ve yumurtayı temin etmek üzere, özel sektör yatırımları teşvik edilmelidir.

• Doğadaki stokları takviye etmek ve nesli azalan balıkların devamı için doğaya yavru bırakılması teşvik edilmelidir.

• Su Ürünleri Kanunundaki yetiştiricilik ile ilgili mevzuattaki eksiklikler giderilmelidir.

• Balık yetiştiriciliğinde kullanılan yem ve diğer malzemeler standart hale getirilmelidir.

• Hazine ve orman arazilerinde su ürünleri üretim ve işletmesi yapan kişi, kurum ve kuruluşların daha kalıcı ve modern tesisler yapmaları kaydı ve projelerindeki yatırımları tamamlamaları şartı ile arazilerin bu kişi, kurum ve kuruluşlara amaç dışı olmamak koşulu ile uzun süreli kiralanması sağlanmalıdır.

• Balık hastalıkları ve sağlığı konusunda bir referans laboratuar kurulmalıdır.

4 - SU ÜRÜNLERİ SANAYİİ VE TİCARETİ

• Su ürünleri işleme sanayimizin, Avrupa Birliği ülkeleri ile aynı rekabet şartlarına kavuşturulması için su ürünleri sektörünün bir safhası olan işleme, paketleme ve muhafaza tesisleri yeterli sayıya ulaşıncaya kadar düşük faizli tarımsal kredilerle desteklenmelidir.

• Su ürünleri işleme tesislerinin kalite kontrolüne ilişkin, istenilen şartlar, sadece ihraç ürünleri için değil, iç tüketim ürünleri için de uygulanmalıdır.

• Standartlara uygun kamu ve özel su ürünleri kalite kontrol laboratuarlarının kurulması desteklenmelidir.

5 - SU ÜRÜNLERİ VE ÇEVRE

• Su ürünleri faaliyetlerinin çevre bilinci ile uygun yürütülebilmesi için gerekli araştırmaları yapmak, yaptırmak veya yapılmış olanları derlemek üzere; bu konuda bir veri bankası oluşturulmalıdır.

• Kamu ve özel teşebbüse ait tesis ve fabrikaların atık ve artık konusunda, Su Ürünleri Kanununa ve yönetmeliklerdeki kurallara uyulması sağlanmalıdır.

6-GİRDİLER VE DESTEKLEME POLİTİKALARI

• Yetiştiricilikte maliyetin ortalama %60 ını oluşturan yem giderleri önemli bir girdi durumundadır. Bu nedenle iyi kaliteli, standartlara uygun yemlerin üretilmesi yönünde kurulacak yem fabrikalarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi, mevcut yem üretiminin ise standartlara uygunluğu bakımından sıkı bir şekilde denetim ve kontrolünün yapılması, halen Türkiye de üretimi yapılamayan ve ithal edilen yavru büyütme yemlerinin Türkiye de üretimi yapılıncaya kadar gümrüksüz olarak ithalinin sağlanması, yurt dışından ve yurt içinden sağlanan yumurta alımlarinda uygulanan KDV oranlarının %15 den %8 e indirilmesi gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

• Ekolojik dengenin bozulmaması ve yavru kıyımının önlenmesi için yavru üretim amaçlı kuluçkahanelerin kurulması teşvik edilmelidir.

• Bundan böyle balık unu ve yağı üretimi fabrikalarının kuruluşuna kesinlikle izin verilmemeli, atıl durumda bulunan balık unu ve yağı fabrikalarının ise, ihtiyaç duyulan su ürünleri işleme tesisleri haline dönüştürülmesi teşvik edilmelidir.

• Ülkemizde mevcut gemiler saklama, paketleme, muhafaza yönünden donatılarak açık denizlerde avlanabilecek duruma getirilmelidir. Mevcut ekiplerin bu şekilde yönlendirilmesi için devlet teşviki ve ucuz krediler sağlanmalıdır.

• Öncelikle ülkemizde üretilen balıkların işlenerek insan gıdası olarak tüketilmesi teşvik edilmelidir.

• Uluslararası sularda avlanan balıkçılarımıza verilen transit (export) mazotun ülkemiz karasularında avlanan, en az 15 yıl süreyle balıkçı kooperatifi üyesi ve vergi mükellefi olan balıkçılarımıza da sağlanması gerekmektedir.

7-ARAŞTIRMA VE EĞİTİM

- Araştırma Enstitüleri, su ürünleri üretiminden tüketimine kadar bütün konularda araştırmaları yürütecek düzeyde araştırıcı ve araştırma olanakları yönünden donatılmalıdır.

• Bu enstitülerin yöneticileri asgari doktora düzeyinde akademik unvana sahip olmalı, diğer teknik personele ise mastır veya doktora yapma zorunluluğu getirilmeli ve enstitüler asal görevi olan araştırma ağırlıklı çalışmalarını yürütmelidirler.

• Enstitüler, üniversite ile Bakanlık arası bilimsel koordinasyonu sağlamalıdır.

• Sektörü ilgilendiren araştırmaların, üniversite-araştırma enstitüleri tarafından müşterek yapılması sağlanmalıdır.

SONUÇ

1- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde Katma Bütçeli Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kurularak hizmetler tek elden yürütülmelidir.

2- Söz konusu Genel Müdürlük kuruluncaya kadar su ürünleri hizmetleri Bakanlık içinde birleştirilerek müsteşarlığa bağlı bir birim tarafından yürütülmelidir.

3- Su ürünleri kooperatif ve birlikleri daha güçlü bir yapıya kavuşturulmalı ve ileriye dönük olarak AB içerisindeki benzer örgütlerin yapısına uygun uyum sağlayacak duruma getirilmelidir.

4- Su ürünleri ve su kaynaklarının korunabilmesi için "Su Ürünleri ve Su Kaynaklarını Koruma Fonu" adı altında bir fon kurulmalıdır.

5- Üretici üniversite ve kamu kurum ve kuruluşlarının müştereken çalışmalarını sağlayacak yasal dayanağı olan bir koordinasyon kurulu oluşturulmalıdır.

6- Sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda;

• Avlanabilir stoklar tespit edilmeli, izlenmeli ve avcılık buna göre düzenlenmelidir.

• Avcılığın yönlendirilmesi ve sirkülerlerin hazırlanmasında su ürünleri ile ilgili kooperatif ve birliklere görev verilerek oto kontrol sağlanmalıdır.

• Stokların belirlenmesinde ve avlanabilir miktarlarının tespitinde araştırmalara teşvik ve destek verilmelidir.

7- Su ürünleri işleme sanayimiz Avrupa Birliği ülkeleri ile aynı rekabet şartlarına kavuşturulması için su ürünleri sektörü zincirinin bir safhası olan işleme, paketleme ve muhafaza tesisleri, yeterli sayıya ulaştırılıncaya kadar düşük faizli tarımsal kredilerle desteklenmelidir.

8- Su ürünleri yetiştiriciliğinde üretimin bütün safhalarında yetiştiriciler desteklenmeli, çevreye uyumlu bir yetiştiricilik için her türlü önlemin alınarak yetiştiricinin ihtiyacı olan damızlık materyal ve yem konusunda standartlara uyulmak şartıyla teşvik ve destek sağlanmalıdır.

9- Daha önce Belediye, özel idare ve köy tüzel kişiliklerine devrini ön gören Bakanlar Kurulu Kararı nın öncelikle iptali yoluna gidilerek barınak kiralama işlemlerinin kolaylaştırılması sağlanmalıdır.

10- Su ürünleri sanayi ve ticaretinde standartlara ve kaliteye önem verilerek su ürünleri kalite ve kontrol laboratuarları kurulmalıdır.

11- Su ürünlerinin tüm faaliyetlerinde uyumlu bir çevre bilinci esas alınmalı, gerek kamu gerekse tüzel kuruluşların su kaynaklarına zarar verecek atıklarını bertaraf edici önlemler alınmalıdır.

12- Balık yetiştiriciliğinin yavru alımından yem ithaline kadar çeşitli safhalarındaki dar boğazlara çözüm getirilmeli ve balık avcılığında transit mazot temininde kolaylık sağlanmalıdır.

13- Su ürünleri araştırma enstitüleri akademik yapıya kavuşturularak yeniden yapılandırılmalı, su ürünleri sektörü - üniversite - Bakanlık koordinasyonunda, araştırma enstitüleri etkin hale getirilmelidir.

14- Su ürünleri sektörünün sorunlarına çözüm getirecek araştırmaların yapılması, yaptırılması; yapılacak araştırmaların gerekliliği ve kontrolü için her yıl toplanan Araştırma Konseyi'ne su ürünleri konusunda eğitim-öğretim yaptıran tüm yüksek öğretim kurumlarının temsilcilerinin katılımı sağlanmalı ve konseyde alınan kararlara uyulmalıdır.

15- Su ürünleri sahasında faaliyet gösteren 20 metrenin üzerindeki teknelerde, 50 tonun üzerindeki balık üretim tesislerinde, balıkçı kooperatif ve birliklerinde bu konuda eğitim - öğretim görmüş teknik eleman çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir.

16- Büyük üretim potansiyeline sahip ve üretim yönünden büyük bir gelecek vadeden baraj ve doğal göllerin balıkçılık yönünden araştırılması, balıklandırılması, balıkçılık faaliyetlerinin yönlendirilmesinde yine aynı uzmanlık dallarındaki teknik elemanlar görevlendirilmelidir.

17- Sulama suyu temini ve elektrik üretimi amacıyla kullanılan barajlar, göl ve göletlerden su alımında yavru zayiatını önlemek amacıyla gerekli tedbirler alınmalıdır.

KOMİSYON ADI : **SU ÜRÜNLERİ (8.4)**
KOOR.BAŞKAN : **CELAL ÖZCAN**
BAŞKAN : **PROF.DR. MEHMET SALİH ÇELİKKALE**
BAŞKAN YRD. : **DOÇ.DR. HÜSEYİN AVNİ BENLİ**
RAPORTÖR : **DOÇ.DR. RAMAZAN İKİZ**
RAPORTÖR : **DR.MUSTAFA ÇETİNER**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	ATAY	DOĞAN	BÖLÜM BAŞKANI A.Ü.ZİRAAT FAK.
2	AYDIN	HÜSEYİN	SS.İZMİR BÖL.SU ÜRÜN. KOOP.BİR.MÜD. İZMİR
3	BENLİ	H.AVNİ	MÜDÜR DOKUZ EYLÜL ÜNV.İZMİR
4	BÜYÜKHATİPOĞLU	ŞEVKET	DEKAN ONDOKUZ MAYIS ÜNV. SİNOP
5	ÇELİKKALE	SALİH	TRABZON TEKNİK ÜNV.
6	ÇETİNER	MUSTAFA	ŞUBE MÜDÜRÜ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
7	ÇETİNKAYA	OSMAN	BÖLÜM BAŞKANI 100.YIL Ü.ZİRAAT FAK. VAN
8	DOĞANAY	İBRAHİM	SU ÜRÜNLERİ KRD.MÜDÜRÜ TC.ZİRAAT BANKASI
9	ER	HÜSEYİN	PAZAR KÖYÜ MUHTARI RİZE
10	GANİOĞLU	BİRHAN	SU ÜR. DAY.EĞ.ARŞ.VE GEL.VAK.YÖN.KR.ÜYESİ
11	GÜCÜ	ALİ CEMAL	ÖĞRETİM ÜYESİ ODTÜ DENİZ BİLİMLERİ FAK.İÇEL
12	GÜLTEKİN	MUZAFFER	GENEL MÜDÜR OGM MİLLİ PARK GEN.MÜD.
13	HOBANOĞLU	MUSTAFA	SS.İBEYŞEHİR BL.SU ÜR.KOOP.BİR.MÜD.KONYA
14	HOŞSUCU	HİKMET	DEKAN EGE ÜNV.İZMİR
15	İKİZ	RAMAZAN	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNV. ISPARTA
16	MURATOĞLU	KEMAL	ANKARA MANAVLAR - BALIKÇILAR OD.BAŞKANI
17	ONOĞUR	ERSİN	BAŞKAN EKOLOJİK TAR.OR.DER.EGE ÜNV.İZMİR
18	ÖZBALIK	VEDAT	BAŞKAN YARD.S.S.İZMİR.BÖL.SU ÜRN.KOP.BİRL.
19	ÖZDEMİR	YAŞAR	DEKAN YRD. FIRAT ÜNV.ELAZIĞ

I. TARIM ŞÛRASI

9. KOMİSYON

PAZARLAMA

PAZARLAMA

I- MEVCUT DURUM

Türkiye de tarım sektörü, gerek istihdam ettiği nüfus, gerekse milli ekonomiye yaptığı katkı ile önemini koruyan bir sektördür. Son yıllarda verimin ve üretimin arttırılması yönünde gösterilen çaba ve başarılar aynı oranda tarım ürünlerinin pazarlamasına yansıyamamıştır. Pazarlama faaliyetleri; Türk Tarımının ölçek ekonomisine ulaşması ve uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazanması açısından önemlidir. Günümüzde sadece üretmek yeterli olmamaktadır. Ürün kaliteli olmalı, yeterli miktarda ve düşük maliyetle üretilmeli, tüketiciye en yüksek tatmini sağlayacak şekilde ulaştırılmalıdır. Tarımsal pazarlama; ürünün üreticiden tüketiciye ulaştırılmasına kadar olan aşamaların tümünü içine alan bir sistemdir.Ülkemizdeki tarımsal üretim pazarlamasını da bu sistem içerisinde değerlendirmek, sorun ve çözüm önerilerini bu doğrultuda belirlemek gerekmektedir. Tarım ürünleri temel gıda maddeleri arasında olması yanında tarımsal sanayimizin de hammaddesini oluşturmaktadır. Diğer taraftan tarım ürünlerinin çabuk bozulabilir karakterde oluşu, talep ve arz esnekliğinin düşüklüğü pazarlama hizmetlerinin daha etkin ve değişik yapıda olmasını gerektirmektedir. Esasen pazarı ve rekabet şansı olmayan ürünlerin üretimine de gerek bulunmamaktadır.

1.1 ÜRETİMDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR

1- Nüfusun yaklaşık yarısı için tarım sektörünün geçim kaynağı olması, arazinin mirasçılar tarafından paylaşılarak çok parçalı hale getirilmesini zorunlu kılmakta, bu da verim ve kaliteli üretim artışını engellemektedir.

2- Parçalanmış tarım topraklarında sertifikalı ve yüksek verimli tohumluk, fide ve fidan kullanılmasının hemen hemen yok denecek kadar az olması, özellikle dış pazarların istediği çeşitlerin üretilememesi yanında, ihracatın gelişmesine de olumsuz etki yapmaktadır.

3- Dış pazarlara yönelik olarak çalışan işleme sanayii, kaliteli hammadde bulmakta güçlük çekmektedir. Sözleşmeli çiftçilik yoluyla ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen işletmeler piyasa fiyatlarının dalgalanmasıyla, önceden kontrata bağlanmış olan ürünleri almakta üreticiyle anlaşmazlığa düşmekte ve bu durum dış bağlantılı programların gerçekleşmesini engellemektedir.

4- Ülkemizde birim alandan alınan ürün miktarının düşük olması nedeniyle üretim maliyeti yüksektir. Bu durum dış pazarlarda rekabet gücümüzü azaltan önemli bir faktördür.

5- Tarım sektöründe üretimden pazarlama aşamasına kadar güvenilir verilerin olmaması, bir başka ifade ile istatistiki bilgilerin ihtiyaç duyulan zamanda ve doğru olarak temin edilememesi nedeniyle iç ve dış pazar ihtiyaçları tam olarak tespit edilememektedir.

6- İnsanlarımızın sağlıklı beslenmesi gereği yanında, dış pazarların duyarlılığı da dikkate alınarak ürünlerin uygun ilaçlarla ilaçlanması ve tekniğin uygun gördüğü zamanda hasat edilmesi hayati önem taşımaktadır.

7-Üretimde istikrarın sağlanamaması, uluslararası piyasalarda ihracatçılarımızın gelecek yıllar için bağlantı yapmalarını güçleştirdiği gibi, rekabet gücünü de olumsuz şekilde etkilemektedir.

8-Ülke içinde tüketilen tarımsal ürünlerde zorunlu standart uygulamasının olmaması, kaliteli üretimi engelleyen faktörlerden biridir.

1.2 PAZARLAMA KANALLARI İLE İLGİLİ SORUNLAR

Ülkemizde tarım ürünlerinin genel olarak ticaret borsalarında işlem gördüğü, yaş meyve ve sebzenin ise toptancı hallerinde pazarlandığı görülmektedir. Küçük tarım işletmelerinin ürettikleri ürünlerin miktarının az ve maliyetlerinin yüksek olması dolayısıyla borsalara ve yaş sebze-meyve hallerine ulaşamadığı ve lokal olarak bulunduğu yerde değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Tarım satış kooperatifleri genellikle mal bazında üyelerinin mallarını satın alarak üreticilerin direkt bir pazarlama kanalı olmaktadır.

Ülkemizde Tariş, Antbirlik, Çukobirlik, Fiskobirlik ve Trakya Birlik gibi 16 adet Tarım Satış Kooperatifi Birliği bulunmaktadır. Bu kuruluşların ağırlıklı olarak tarım ürünlerinin pazarlanmasında etkili olduğu görülmektedir.

Ticaret Borsaları :

5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş olan Ticaret Borsalarının tarihi çok eski olup ilk başlangıcı 1891 yılına dayanmaktadır. 1990 yılına kadar sayıları 60 a ulaşan Ticaret Borsaları, 1990 yılında Maliye Bakanlığınca çıkarılmış olan 164 sayılı Gelir Vergisi Genelgesi ile müstahsilin gelir vergisinin toplanması konusunda görevlendirilmiştir.Bu ek görev dolayısıyla borsaların sayısında artış kaydedilmiş ve sayıları 96 ya ulaşmıştır.

Borsaların asli görevleri tarım ürünlerinde alıcı ve satıcıları biraraya getirmek, cari fiyatları oluşturmak ve teşekkül eden bu fiyatı kamuoyuna duyurmaktır. Borsaların sayılarının artmasıyla asli görevlerini yerine getirmelerinde zorluklar çekildiği görülmektedir. 1996 yılında ülkemizdeki borsaların tümünün işlem hacmi 1 Katrilyon 250 Trilyon liradır.Buna rağmen tarım ürünlerinin genel olarak borsalarda işlem gördüğü söylenemez. Bununla beraber bugünkü uygulamalarda özellikle ihracata yönelik ürünlerin ihracatı sırasında günlük borsa tescili aranmakta, bu da çabuk bozulabilir mallarda özellikle yaş meyve ve sebze ihracatında ihracatı yavaşlatan bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

Toptancı Halleri :

Yaş sebze ve meyve ürünlerinin genel olarak pazarlandığı yer toptancı halleridir.Rüsumların ve komisyonların yüksek olması nedeniyle toptancı hallerinden büyük kaçışlar olmakta ve çoğu ürünlerin hallere girmeden pazarlandığı görülmektedir. Bu kuruluşlar tarım ürünlerinin pazarlanmasında görevlerini etkin olarak yerine getirememektedirler.

Tarım Satış Kooperatifleri :

Bu kuruluşlar fiyat oluşumunda ve destekleme politikaları içerisinde popülist politikalara alet edilmektedir.

Tarım satış kooperatiflerinin gerçek sahibi kendi üyeleri olmaları gerekirken bu kuruluşlar finansal güçlükler ve dış etkiler nedeniyle görevlerini gereği gibi yerine getirememektedirler.

Tarımın Vergilendirilmesi:

Türkiye bir yandan tarımını sübvanse etmeye çalışırken diğer yandan tarımdan vergi almaktadır. Zirai ürünlerin alım ve satımı esnasında tanzim edilen müstahsil makbuzları çiftçimizin beyanına göre düzenlenmektedir. Pratikte bu beyanlar tam ve doğru olarak yapılmadığından uygulamada sorunlar ortaya çıkmakta ve vergilendirmeden istenen sonuç alınamamaktadır. Bir başka ifade ile çiftçilerimiz üretimlerini doğru olarak beyan etmemektedirler. Bu da tarımsal üretimden alınan stopaj vergisinin tahsilini engellemektedir.

1.3 DIŞ TİCARETLE İLGİLİ SORUNLAR

- Dünyada tarım ürünleri ihracatında çeşitli sigorta uygulamaları mevcuttur. Bunlardan CMR sigortası olarak adlandırılan ve nakliyeci firma tarafından yapılan sigorta ile ihracatçı tarafından yaptırılan ürün sigortası ülkemizde uygulama alanı bulmuştur. Ancak yeni girilen pazarlarda veya riskli pazarlarda karşılaşılabilecek muhtelif tehlikelere karşı ihracatçıyı garanti altına almak amacıyla devlet tarafından yapılan ihracat sigortası olarak adlandırılan sigorta sistemi ülkemizde uygulanmamaktadır.

- Tarım ürünleri ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergileri, Bakanlar Kurulunca; sözkonusu ürünün yerli üretim maliyeti, ithal maliyeti, üretim-tüketim dengesi, iç ve dış piyasa fiyatları, sektörden gelen talepler, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri ile uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimiz çerçevesinde tespit edilmektedir.Tarım ürünleri dış ticaretini etkileyen en önemli anlaşmalar, DTÖ (Dünya Ti-

caret Örgütü) Kuruluş Anlaşması, Türkiye-AB Gümrük Birliği Anlaşması ile Serbest Ticaret Alanı Anlaşmalarıdır. DTÖ Kuruluş Anlaşması hükümleri uyarınca tarım ürünleri ithalatında (işlenmiş tarım ürünleri ile balık ve diğer su ürünleri hariç) koruma aracı olarak sadece gümrük vergisi kullanılabilmektedir. Bu itibarla, İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde gümrük vergilerinin ödenmesi ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan kontrol belgesi alınması koşuluyla bütün tarım ürünlerinin ithali serbesttir.Ancak tarım ürünleri ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergilerinin değiştirilmesine ilişkin karar süreci, uzun zaman almakta ve bazı spekülatif oluşumlara meydan vermektedir.

- Sınır ticareti kapsamında sınır illerinin ihtiyaçları çerçevesinde ithal edilen tarım ürünleri sadece söz konusu illerde tüketilmemekte, diğer illerde de pazara sunulmakta ve bu durum üretici üzerinde olumsuz etki meydana getirmektedir.

- Tarım ürünleri ithalatında uygulanan gümrük vergileri, ithal maliyetini yerli üretim maliyetinin altına düşürmeyecek seviyede uygulanmakla birlikte, fiziki mal girişinin beyan edilen miktarlardan çok daha fazla olduğu gözlenmektedir.

- Dahilde işleme rejimi kapsamında gümrük vergisinden muaf olarak gerçekleştirilecek tarım ürünleri ithalatı için Dahilde İşleme İzin Belgesi alınırken, ihraç edilecek mamul maddenin bünyesinde gerçekte kullanılacak hammadde miktarından çok daha fazlasının kullanılacağı beyan edilerek, artan miktar iç piyasaya sürülmekte, bunun sonucunda yerli üretim zarar görmekte ve haksız kazanç elde edilmektedir.

- Destekleme alım fiyatları tespit edilirken sözkonusu ürünün DTÖ tarife taahhütlerimiz çerçevesinde uygulanabilecek en yüksek gümrük vergisi ile oluşturulabilecek ithal maliyetinin seviyesi dikkate alınmamakta , bunun sonucunda ithal maliyeti destekleme alım fiyatlarının altında kalmakta ve ithalatın devam etmesi nedeniyle destekleme alımı yapmakla görevli olan kuruluş, aşırı stok, pazarlama ve finansman sıkıntısı ile karşı karşıya kalmaktadır.

- Türk Karayolu Filosu, AB nin en büyük filolarından biri olup, ülkemiz taşımacılığı karayolu ağırlıklıdır. Ancak tarım ürünleri ihracatının yoğunlaştığı dönemlerde geçiş belgesi problemi yaşanmaktadır. Özellikle Avusturya, Macaristan ve Fransa da bu problem kendini hissettirmektedir.

-Sınır ve kıyı ticareti kapsamında yapılan ihracatta kalite ve standart problemleri yaşanmaktadır. Bu durum Türk ihraç ürünlerinin dış piyasalarda, özellikle yeni girilmekte olan pazarlarda imajını olumsuz yönde etkilemektedir.

II- AMAÇ VE HEDEFLER:

Üretimin milli ekonomiye katkısının maksimize edilmesinde pazarlama çok önemli bir araçtır.Ürünün hasatından başlayarak tüketiciye kadar uzanan aşamalarında kayıpların minimize edilmesi, kalitenin korunması ve kazanılmış değerin eksiye dönüştürülmemesi büyük önem arz etmektedir.Ayrıca ürünlerin gerek iç ve gerekse dış pazarların talep ettiği çeşit, kalite ve miktarlarda üretilmesi, üretimin ve üreticilerimizin AB ve gelişmiş ülke normlarına entegrasyonunu icab ettirmektedir.Bu amaçlar Türk tarımının ölçek ekonomisine ulaşması ve uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazanması açısından önemlidir.

III-ÖNERİLER :

1-Uzun dönemde tarımdaki fazla nüfusun sanayi ve hizmet sektörlerine aktarılması, Miras Hukukunun yeniden düzenlenmesi, orta vadede ise arazi toplulaştırılması yoluyla tarım işletmelerinin makina ve girdilerin verimli kullanılabileceği optimum işletme büyüklüğüne ulaştırılması gerekmektedir.

2-Tarımsal üretimde sertifikalı, dolayısıyla verim ve kalitesi yüksek çeşitlerin kullanımının yaygınlaştırılarak iç piyasa ve ihracat açısından pek yararlı olmayan çeşitlerin zamanla devre dışı bırakılması uygun olacaktır.

3-Verimliliği arttıracak yeni teknolojilerin yanısıra kaliteli tohum kullanımı, yüksek verimli çeşit üretimi ve uygun girdi kullanımı yoluyla birim alandan elde edilen ürün miktarının arttırılması gerekmektedir.

4- AT da olduğu gibi ülkemizde de bir Tarım İşletmeleri Veri Sistemi oluşturulmalı, Uzaktan Algılama Yöntemi ile ürün rekoltesinin tespiti sağlanmalıdır.

5- Zirai ilaç satışının reçeteye bağlanması gerekmektedir.

6- Pazarlama sisteminin sağlıklı çalışması ve kamunun uğradığı zararların azaltılması bakımından çiftçi örgütlenmesinin sağlanması ve mevcut kooperatiflerin özerk bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

7- Üretici organizasyonlarının pazarlama altyapı ve işleme tesisleriyle donanımlarının sağlanması açısından teşvik uygulamalarından yararlandırılmaları gerekmektedir.

8- Pazarlamada kalite yanında, fiyatla rekabet de büyük önem arz etmektedir. Bunun, özellikle ihracatta sağlanabilmesi için destekleme kapsamındaki ürünlerde prim sistemine geçilmeli, üreticinin eline geçmesi arzulanan fiyat ile dünya fiyatı arasındaki fark ürünün kalitesi de dikkate alınarak prim olarak doğrudan üreticiye ödenmelidir.

9- Tarıma dayalı sanayi hammaddeleri ile hayvancılık sektörüne girdi oluşturan hammaddeler de KDV uygulamaları gözden geçirilmelidir.

10- Hayvansal ürün tüketimini teşvik amacıyla KDV oranları düşürülmelidir.

11- Ülkemiz tarımına hakim olan küçük işletme yapısından kaynaklanan sorunların elimine edilmesi bakımından, üreticiye pazar ve fiyat garantisi sağlayan sözleşmeli tarım sistemi uygulamasının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

12- Ticaret Borsalarının etkin bir pazarlama kuruluşu olarak görev yapabilmesi için borsaların alt yapılarının kuvvetlendirilmesi cihetine gidilmeli, bunların depo olanakları arttırılmalı, labarotuarları kurulmalı, bilgisayar ağları oluşturulmalı, bütün bilgilerin bir merkezde toplanması sağlanmalıdır. İhtisas borsacılığına önem verilmelidir.

13- İzmir Ticaret Borsasında açılmasına çalışılan pamuğa dayalı vadeli işlem borsasına özel bir önem verilmeli ve bu örnek çalışma diğer ürünlere de yansıtılmalıdır.

14- Üreticinin üretmeyi düşündüğü ürünün satış fiyatını bugünden bilme imkanı sağlanmalıdır.

15- Toptancı halleri ile ilgili yeni Toptancı Halleri Yönetmeliği biran önce çıkarılmalıdır. Etkin denetim ile hallerden kaçış önlenmelidir. Rüsum ve komisyon ücretleri makul seviyeye getirilmelidir.

16- Pazarlama konusunda ve fiyat oluşumunda kooperatifler etkin bir hale getirilmelidir.

17- Etkili bir pazarlama sisteminin geliştirilmesi belge sisteminin yerleştirilmesiyle yakından ilgilidir. Bütün tarım ürünlerinin pazarlanmasında ürünün ilk üretiminden itibaren belge düzenlenmesinin yerleştirilmesi ana hedef olmalıdır.

18- Yeni veya riskli pazarlara yönelen ihracatçının karşılaşabileceği risklerin ortadan kaldırılması amacıyla ihracat sigortası uygulamasının başlatılması gerekmektedir.

19- Üreticiler ile ihracatçı ve ithalatcı firmalarımızın Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği'ne uyumlaştırılmış mevzuatımız hakkında bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

20- Destekleme alım fiyatları, ithalatta uygulanan gümrük vergisinin Dünya Ticaret Örgütü tarife taahhütlerimiz seviyesine yükseltilmesi ile sağlanabilecek en yüksek ithal maliyetlerinin altında tesbit edilmelidir.

21- Tarım ürünleri ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergilerinin değiştirilmesine ilişkin karar süreci çok kısa tutulmalı ve spekülatif oluşumlara meydan verilmemelidir.

22- Sınır ticareti kapsamında ithal edilen tarım ürünlerinin diğer illerde satışı önlenmelidir.

23- Bütün tarım ürünlerinde yerli ürünün çıktığı ve piyasada bol olarak bulunduğu dönemlerde sınır ticareti kapsamında ithalata izin verilmemelidir.

24-Dahilde işleme rejimi kapsamında ithal edilen tarım ürünlerinin tamamının mamülün bünyesinde kullanılıp kullanılmadığının ihracat aşamasında mamülden alınacak örnekler üzerinden tesbit edilmesi gerekmektedir.

25- Karayolu taşımacılığında yaşanan geçiş belgesi probleminin çözümü amacıyla Ulaştırma Bakanlığınca yapılacak ikili görüşmeler yoluyla geçiş belgesi kontenjanları arttırılmalıdır.

26- Sınır ve kıyı ticareti kapsamındaki ürünler kalite açısından kontrol edilmeli, kalitesiz ve standart dışı ürünün ihracına müsaade edilmemelidir.

27- Ülkemizde üretimi çok olan tarım ürünlerinin ihracatına nakdi destek sağlanmalıdır.

28- Tarım ürünlerimizin ve ihracatçılarımızın dünya piyasalarında rekabet gücü kazanmaları amacıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Sektörel Dış Ticaret Şirketleri modeli tanıtılmıştır.Ayrıca, ihracatçı firmalarımızca pazar araştırmalarının yürütülmesini teminen Pazar Araştırması Desteği uygulamaya konmuştur.Sözkonusu uygulamaların ilgili kesimlere hızla tanıtılması önem arz etmektedir.

29- İhracata yönelik yaş sebze ve meyve ihracatının günlük borsa tesciline tabii tutulmaması, bu beyanların aylık olarak verilmesi uygun olacaktır. Borsaların zirai ürünlerin tescili sırasında aldıkları tescil ücretleri (binde iki) çok yüksek olup, bunun belge başına aynen Ticaret Odalarında olduğu gibi makul bir ücrete çekilmesi gerekmektedir.

30- Tarım ürünlerimizin dünya piyasalarında rekabet gücü kazanmaları açısından ihracatçılarımız uluslararası piyasalara uzanan bir organizasyon içine girmelidir.Ayrıca mevcut pazarlarda payımızın arttırılması ve yeni pazarlara girilebilmesi amacıyla pazar araştırmaları yürütülmelidir.

KOMİSYON ADI : **TARIMSAL PAZARLAMA (9)**
BAŞKAN : **BURHANETTİN KÖROĞLU**
BAŞKAN YRD. : **TUNCER TÜKEL**
RAPORTÖR : **NURİ SORMAN**
RAPORTÖR : **MERAL GÜNDÜZ**

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKBABA	BATTAL	TÜRKİYE YAŞ MEYVE -SEB.KOM.DER.BAŞ.ANK.
2	AKIN	YILDIZ	TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI APK KURULU
3	ASLAN	MAHMUT	YÖN.KUR.BAŞKANI AKDENİZ İHR.BİRL. MERSİN
4	BABACAN	AZİZ	UZMAN DPT - İKT. SEKTÖR VE KORD.GEN.MD.
5	BAŞGÜLEKÇİ	ŞERİF	YEM VE TARIM ÜRÜN SAN.A.Ş. GAZİANTEP
6	ÇELEBİ	FETHİ	ŞUBE MÜDÜRÜ KHGM.İŞLT.DA.BAŞKANLIĞI
7	ÇETİN	HAYATİ	BÖLGE MÜDÜRÜ T.TAR.KR.KOP.MR.BR.KÜTAHYA
8	ECEVİTOĞLU	A.RUSUHİ	APK BAŞKANI GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI
9	HEKİMOĞLU	ADNAN	YÖN.KURL.BAŞK. BÜYÜKHEKİMOĞ. A.Ş. KONYA
10	KAMİLOĞLU	ÖZKAN	YAŞ MEYVE -SEBZE İHRC. BİR. BAŞKANI BURSA
11	KARA	MEHMET	YÖN.KURULU BAŞKANI KONYA TİCARET BORSASI
12	KARABAĞLI	ASLAN	MPM ANKARA
13	KARACA	HAYRETTİN	KÖKLER TARIM ÜRÜNLERİ
14	KÖROĞLU	BURHANETTİN	DAİRE BAŞKANI TMO GEN. MÜD.MALİ İŞLER
15	MARAŞLI	ADNAN	GENEL MÜDÜR TMO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
16	ÖNCÜ	BERATİYE	GENEL SEK.YRD. İGEME ANKARA
17	ÖRNEK	ÜNAL	TEKNİK HİZ.KURL.BŞK. ZİR. ODASI BİRL.ANKARA
18	ÖZMEN	HASAN	YÖN.KUR.BŞK. TOBB İZMİR
19	SALİH	OSMAN	BAŞKAN KALKINMA KOOP.BİRL. TRABZON
20	SEVİMLİ	NUSRET	ANKARA TOPTANCI HAL MÜDÜRÜ
21	SEZER	ARİF	TARMAKBİR BAŞKANI-MİLLETVEKİLİ
22	SORMAN	NURİ	MANİSA ZİRAAT ODASI BAŞKANI
23	ŞATGELDİ	AYLİN	RAPORTÖR DIŞ TİCARET MÜST.İHR.GEN.MD.
24	ŞENGÖR	EROL	GENEL SEKR. BESD-BİR
25	ŞENOL	SAİT	DAİRE BAŞKANI SAN.VE TİC.BAK.OD.- BOR.BŞK.
26	TÜKEL	TUNCER	MÜDÜR AOÇ MÜDÜRLÜĞÜ ANKARA
27	VARLI	MEHMET	ŞUBE MÜDÜRÜ TMO GEN.MD.ALIM MUH.DA.BŞK.
28	YILDIZ	RÜŞTÜ	GAZİANTEP
29	YILMAZ	EMİN	KAYSERİ ZİRAAT ODASI BAŞKANI
30	YURDAY	EFTAL	GENEL MD. DIŞ TİCARET MÜST. İTH. GN.MD.

I. TARIM ŞÛRASI

10. KOMİSYON

TARIMDA ÖRGÜTLENME

KOMİSYON ADI : [illegible] PAZARLAMA (9)
BAŞKAN : BURHANETTİN KÖROĞLU
BAŞKAN YRD. : ZENCER TUNEL
RAPORTÖR : NURİ SORMAN
RAPORTÖR : MERAL GÜNDÜZ

SOYADI	ADI	ADRESİ
[illegible]	BATTAL	TÜRKİYE YAŞ MEYVE SEB.KOM.DER.BAŞ. ANK.
[illegible]	YILDIZ	TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI APK KURULU
[illegible]	MAHMUT	KOM. [illegible] AKDENİZ İHR.BİRL. MERSİN
[illegible]	AZİZ	[illegible] VE KOOP. GEN. MD.
[illegible]	ŞERİF	[illegible] VE TARIM ÜRÜN.SAN.A.Ş. GAZİANTEP
[illegible]	FETHİ	[illegible] İŞLT.DA.BAŞKANLIĞI
[illegible]	HAYATİ	[illegible] KOP. MR.BR. KÜTAHYA
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible] KONYA
10 KARILOĞLU	ÖZKAN	[illegible] BAŞKANI BURSA
[illegible] KARA	MEHMET	YÖN.KURULU BAŞKANI KONYA TİCARET BORSASI
12 [illegible]	ASLAN	MPM ANKARA
[illegible]	HAYRETTİN	KÖYLER TARIM ÜRÜNLERİ
[illegible]	BURHANETTİN	DAİRE BAŞKANI TMO GEN. MÜD.MALİ İŞLER
[illegible]	ADNAN	GENEL MÜDÜR TMO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
[illegible]	BERATİYE	GENEL SEK.YRD. [illegible] ANKARA
[illegible]	ÜNAL	[illegible] ZİR. ODALARI [illegible] ANKARA
[illegible]	HASAN	[illegible] BŞK. TOBB İZMİR
[illegible]	OSMAN	BAŞKAN KALKINMA KOOP.BİRL. TRABZON
[illegible]	NUSRET	ANKARA TOPTANCI HAL MÜDÜRÜ
[illegible]	ARİF	[illegible]
[illegible]	[illegible]	MANİSA ZİRAAT ODASI BAŞKANI
[illegible]	[illegible]	[illegible] TİCARET MÜST.[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	MEHMET	[illegible] TMO [illegible] MÜD.DA.BŞK.
28 [illegible]	RÜŞTÜ	GAZİANTEP
29 YILMAZ	EMİN	KAYSERİ ZİRAAT ODASI BAŞKANI
30 [illegible]	[illegible]	GENEL MD. [illegible] TİCARET MÜST. İTH. GN.MD.

TARIMDA ÖRGÜTLENME

Tarımda örgütlenme konusunda, mevcut durum görüşülmüş; amaç ve hedefler ortaya konarak ve çeşitli görüşler tartışılarak teklifler haline getirilmiştir.

Milli Tarım Politikalarının Genel Olarak Amaçları

- Üretim ve verimliliği arttırarak ülkemizin gıda güvenliğini sağlamak
- Çiftçilerin gelirlerini ve refah seviyelerini yükseltmek
- Tarım ürünlerinde iç ve dış piyasada rekabet imkanı yaratmak
- Piyasaları istikrara kavuşturmak
- Sürdürülebilir bir tarım sektörü sağlamak
- Gıda emniyeti ve kalitesini sağlamak
- Doğal çevrenin bozulmasını önlemek

……… olmalıdır.

Tarımda örgütlenme bu temel hedeflere uyumlu bir şekilde geliştirilmeli mevcut mevzuat değişen ve gelişen Türkiye nin şartlarına göre yenilenmelidir.

1963 yılından itibaren ortak pazara aday olan ülkemiz 1996 yılında tam üye olmadığı halde, Gümrük Birliği'ne girdiğinden bazı mükellefiyetler yüklenmiştir.

Kısa bir dönem içinde Avrupa Birliği'ne girmemiz mümkün görülmemekle birlikte, tarım sektörünün Ortak Tarım Politikasına uyum sağlaması zarureti üzerinde durulmuştur. Bunun için tarımda örgütlenmenin, Ortak Pazar modeline benzer ve Dünya Ticaret Örgütü Anlaşmaları dikkate alınarak yapılması görüşüne varılmıştır.

AVRUPA TOPLULUĞU'NDA,

- Ortak Tarım Politikalarının belirlenmesinde; AVRUPA BİRLİĞİ TARIMSAL ORGANİZASYONU (COPA),
- Kooperatifleri ilgilendiren tüm konularda Topluluk politikasının belirlenmesinde; AVRUPA BİRLİĞİ TARIMSAL İŞBİRLİĞİ GENEL KOMİTESİ (COGECA)

Ortak Tarım Politikasının uygulanması için gerekli harcamaları yapmak üzere kurulan;

AVRUPA TARIMSAL YÖN VERME VE GARANTİ FONU (FEOGA) da,

Ülkemizin yer almasını sağlayacak benzer örgütlenmeye gidilmesinin uygun olacağında mutabakat sağlanmıştır.

Görüşmelerde;

I. TARIM ŞURASI ÇALIŞMA BELGESİ- 10 no'lu - Tarımda Örgütlenme Raporu genel hatlarıyla benimsenerek aşağıdaki hususlarda ittifakla karar verilmiştir.

ÜRETİCİ ORGANİZASYONLARI:
KOOPERATİFLER;

Ülkemizde kooperatifleri tarım ve tarım dışı kooperatifler şeklinde iki grup altında inceleyebiliriz. Tarım kooperatifleri gerek konuları, gerek amaç ve ilkeleri, gerekse sosyal ve ekonomik işlevleri yönünden tarım dışı kooperatiflerden ayrılmaktadırlar. Ülkemizde ekonomik ve sosyal yapının bir gereği olarak en fazla gelişen kooperatifler; tarımsal kalkınma, tarım kredi, tarım satış, pancar ekicileri, sulama, esnaf kefalet, tüketim, konut yapı ve motorlu taşıyıcılar kooperatifleri olmuştur.

Komisyonumuzda; tarımla ilgili kooperatiflerin 4 ayrı kanuna göre 2 ayrı bakanlık izni ile kurulmakta; 7 ayrı bakanlık ve kuruluşun ilgi ve desteği ile faaliyetlerini sürdürmekte olduğu belirtilerek, tarımsal kooperatiflerin tek kanun, ilgili tek bakanlık çatısı altında toplanması üzerinde ısrarla durulmuştur.

• Çok amaçlı kooperatiflerde, çok sayıda kooperatif yerine çok ortaklı güçlü kooperatiflerin kurulması;

• Başarılı örneklerin desteklenmesi ve başarılı kooperatif sayılarının arttırılmasına devam edilmesi,

• Projelerinin ortak çiftçilerin ihtiyaçları dikkate alınarak tespiti.

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

• Tarım Kredi Kooperatiflerinde demokratikleşme yolunda önemli gelişmelerin olduğu belirtilerek bağımsız bir yapıya kavuşturulması; ileride bankacılık hizmetlerine geçmek üzere mevduat toplama hizmetlerine başlayabilmesi,

• Dış finansmana bağımlılığın azaltılarak öz kaynakların arttırılmasına önem verilmesi,

• Kooperatif faaliyetlerinden elde edilen müspet fiyat farkının ortaklara risturn olarak verilmesi veya sermaye paylarına ilave edilmesi.

TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ

• Tarım Satış Kooperatiflerinin, devlet adına destekleme alımları yaptığında, ortak-kooperatif ilişkilerinin mal satımından öteye gitmemesi nedeniyle, kooperatifçilik ilkelerine bağlı olarak bağımsız demokratik bir yapıya kavuşturulması,

• Öz kaynakların güçlendirilmesi,

• Kooperatiflerin işletmeleri ile birlikte mevcut yapılarının düzeltilerek birim kooperatiflerin satın alınan ürünü ilk işleme, değerlendirme devresinden sonra pazarlaması,

• Mevcut diğer işletmelerin kooperatiften ayrı hükmi şahsiyet halinde (anonim şirketler) kooperatif ortaklarına, kooperatiflere ve birliklere; işletmelerin mülkiyeti dahil devredilmesi,

• Elde ettikleri ürünlerin serbest piyasa ekonomisi içinde değerlendirilmesi,

• Elde edilecek müspet fiyat farkının risturn olarak ortaklara verilmesi veya sermaye paylarına eklenmesi.

KOOPERATİF ÜST KURULUŞLARI:

• Kooperatiflerin bölge bazında veya ürün bazında kurdukları üst kuruluşların güçlendirilerek, denetim, eğitim ve temsilde görev verilmesi,

• Merkez birliğini kurmamış olan kooperatifler birliklerinin kısa sürede merkez birliğini kurarak Türkiye Milli Kooperatifler Birliği yapısının güçlendirilmesi,

• Bölge birlikleri ve merkez birliklerini tamamlayan kooperatiflere, özel kanunlarla kurulan kooperatiflerde olduğu gibi vergi, resim, harç ve diğer muafiyetlerin sağlanması,

ÜRETİCİ BİRLİKLERİ:

Çiftçiler, kooperatiflerle çözemedikleri bazı problemlerin halli ve işbirliği içinde çalışmalarının gereği; muhtelif kanunlardan istifade ederek mahalli idarecilerin de desteği ile;

- Sulama Birlikleri,

- Köye Hizmet Götürme Birlikleri,

- Hayvan Irk Islahı Birlikleri,

- Diğer Yetiştirici Birlikleri,

- Zirai Mücadele Birlikleri,

adında birlikler kurmuşlardır. Bu birliklerin gerçek ihtiyaç sahibi çiftçiler tarafından kurulması amacıyla çiftçi ve meslek kuruluşlarının görüşleri de alınarak hazırlanan Tarımsal Amaçlı Üretici Birlikleri Kanun Tasarısı nın bir an önce ilgili Bakanlıkların görüşleri de alınarak Başbakanlığa sev edilerek kanunlaştırılması,

- Kanun çıktıktan sonra mevcut üretici birliklerinin zaman içerisinde bu kanuna intibak ettirilmesi ve mevcut birliklerin görev, yetki ve sorumluluklarının bunlara devredilmesi,

- Yetiştirici Birliklerine de vergi, resim, harç istisnası sağlanması,

Önder Çiftçi Modelinin uygulanabilir bölgelere yaygınlaştırılması, desteklenmesi,

- Üretici Birliklerinin konularıyla ilgili çalışmalarda temsil edilmesi,

- Üretici Birliklerinin üst birliklerini kurmalarının teşvik edilmesi.

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ:

Çiftçilerin meslek kuruluşu olan Ziraat Odaları Birliği uzun yıllardır faaliyet göstermesine rağmen kuruluş kanunlarındaki boşluk ve noksanlıklar, çiftçinin ilgisizliği sebebiyle istenen seviyeye gelememiştir.

Parlamentoda bulunan "Ziraat Odaları Birliği Kanunu"nun öncelikle çıkarılması, kanun yürürlüğe girdikten sonra;

- Çiftçi kütüklerinin sağlıklı bir şekilde tutulması,

- Ekonomik faaliyette bulunan diğer tarımsal kuruluşlara giren çiftçilerden, Ziraat Odasından Çiftçi Belgesi alınması,

- Çiftçi eğitiminde Ziraat Odaları Birliğinin görev alması,

Zirai Yayım Hizmetlerine Ziraat Odaları Birliğinin katılması,

FİNANSMAN:

Çiftçi kuruluşlarının desteklenmesinde; 134 yıldır hizmet veren T.C.Ziraat Bankası nın;

Tarımsal yapının değişmesi, tarımda modern teknolojinin tatbikatı, tarımda ihtisaslaşma, tarımda çeşitli kooperatifler ve birlikler kurulması, bu kuruluşların ayrı ayrı kanunlara tabi olması ve diğer sebeplerle; tarımı tam olarak finanse edemediği görülmektedir. Kooperatiflerin ve üretici birliklerinin finansman ihtiyacının giderilmesi için prensip olarak bir kooperatifler bankasının kurulması uygun görülmüştür; ancak Beş Yıllık Kalkınma Planlarımızda da belirtildiği gibi Ziraat Bankasının, Kooperatifler Merkez Bankası gibi yapılandırılarak öncelikle Kooperatifleri ve Birlikleri finanse etmesi.

Mevcut enflasyon karşısında kaynak maliyetinin düşürülebilmesi için;

- Uzun zamandır biriken görev zararlarının ödenmesi,
- Birer aile işletmesi olan çiftçilerin kredi ihtiyaçlarının karşılanmasında; Halk Bankası ve KOBİ kredilerinde olduğu gibi hazine kaynaklı ayrı bir fon kurularak bu fonun sadece kooperatif ve birliklerce kullanılması,
- Mahsul barem fiyatlarının kredi limitlerinin çiftçinin ihtiyacını giderecek şekilde yükseltilmesi,
- Yıllar içinde oransal olarak sürekli bir azalma gösteren Merkez Bankası reeskont kredilerinin yeniden yeterli hale getirilmesi,
- Açılış konuşmalarında ifade edildiği gibi kredi faizlerinin düşürülmesi,
- Örgütlü çiftçilere belirli oranlarda faiz indirimi yapılması,

EĞİTİM:

Gönüllü kuruluş olan kooperatif birlik ve meslek kuruluşlarında çiftçilerin eğitimi büyük önem taşımaktadır.

• Çiftçilerin kendi kuruluşları hakkında bilinçlendirilmesi, resmi kuruluşların verdiği eğitimin yanı sıra kooperatif, birlik ve meslek kuruluşlarının da eğitim hizmetinde görev alması,

• Bu eğitimde; kooperatifler, birlikler ve meslek kuruluşu konularına ağırlık verilmesi,

• Resmi kuruluşlarla işbirliği yapılarak tarım teknolojisinin yaygınlaştırılması için çiftçi eğitimi yapılması, bilhassa salgın hastalıklar ve yaygın bitki zararlıları hakkında acil toplantı ve eğitim yapmaları ve alınacak tedbirlere iştirak etmesi,

• Zaman içerisinde eğitim, yayım, aşılama, suni tohumlama ve toplu zirai mücadele vb. hizmetlerin kooperatifler, birlikler ve meslek kuruluşlarınca yapılması.

DENETİM:

Sosyo-ekonomik amaçlı olan çiftçi kuruluşlarında denetim büyük önem arz etmektedir.

• Devletin hukuki denetimleri dışında oto-kontrol sistemi esas alan özdenetimin yapılması,

• Kendi denetim kurullarının yanında, kooperatiflerin ve birliklerin kendi üst kuruluşları tarafından denetlenmesi,

• Kooperatiflerde bağımsız denetim birimlerinin kurulmasının desteklenmesi,

TARIMA HİZMET GÖTÜREN KURULUŞLAR:

Komisyonumuzda, tarıma hizmet götüren kuruluşların çok dağınık olması sebebiyle hizmetlerin tam olarak, zamanında, yeterli miktarda götürülemediği, engellendiği veya mükerrer hizmetler sebebiyle kaynak israfına neden olduğu görüşüne varılarak;

• Tarım sektörünün tek çatı altında toplanması,.

• Değişik Bakanlık bünyesinde bulunan toprak su kaynaklarının korunması ve idaresi, yaban hayatının korunması ve idaresi, çay ve şeker pancarı yetiştiriciliği gibi yetiştiricilik hizmetleri ve ortak piyasa düzenleri gibi mekanizmalar, gıda ve beslenme ile ilgili hizmetler, tarımsal kooperatif ve birlikler, Dış Ticaret, Hazine ve Gümrük Müsteşarlığı bünyesindeki iç ve dış koruma ve destekleme hizmetlerinin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın gözetim ve kontrolüne alınması,

• Toprak-Su hizmetlerinin tek bir genel müdürlük bünyesinde toplanarak, Toprak-Su Genel Müdürlüğünün kurulması,

• Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yürütülen çiftçi eğitim yayım hizmetleri, aşılama, suni tohumlama, bitki ve hayvan hastalıklarıyla mücadele, soy kütüğü, tohum temizleme vb. hizmetlerin çiftçi organizasyonlarına (TZOB, üretici birlikleri ve kooperatifleri gibi) zaman içinde devredilmesi,

• Aşı üretimi, suni tohumlama ve damızlık üretimi gibi konuların özelleştirilmesi,

• Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın, gözetim ve kontrol hizmetlerini yerine getirmesi ve uygulama ile ilgili hizmetlerini taşra teşkilatına, mahalli idarelere, çiftçi organizasyonlarına devretmesi,

• Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın günün şartlarına göre yeniden yapılandırılması,

• Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatlarının birbirleriyle irtibatlandırılması,

• Tarım ve Köyişleri Bakanlığı dışındaki gıda ve beslenme ile ilgili hizmetlerin, bakanlık bünyesinde toplanılarak dublikasyonların ve kaynak israfının önlenmesi,

• Tarımsal desteklemelerin,oluşturulacak bir kurul koordinasyonunda yapılması,

• Bakanlığın değişik birimlerinin bünyesindeki Su Ürünleri hizmetlerinin Bakanlıkta bir bütünlük içinde toplanması,

• Toprak Mahsulleri Ofisi ve TİGEM dışında Bakanlığa ve diğer Bakanlıklara bağlı KİT lerin taksit

taksit satılması ve toplanan paraların cari harcamalarda kullanılması yerine, özelleştirme planı dahilinde ilgili çiftçi kuruluşlarına veya bunların kuracakları organizasyonlara Karabük örneğinde olduğu gibi devredilmesi,

• Gen kaynaklarının korunması, tarım ve çevre ilişkileri konusunda çalışmalar yapacak Çevre ve Yaban Hayatı ile ilgili bir birimin oluşturulması

SONUÇ:

Türkiye de tarım sektörünün milli ekonomi içerisindeki yeri ve önemi daha uzun yıllar devam edecektir. Tarım sektörünün sorunları tüm ülke ekonomisi ve politikasını yakından ilgilendirmektedir. Tarım sektörünün yapısal sorunlarının kısmen çözülebilmiş olmasına rağmen özellikle resmi ve sivil örgütlenmenin yeterince çözümlenmemiş olması sektörün sorunlarını daha da artırmaktadır. Sonuç olarak bu bağlamda alınabilecek önlemleri şöylece özetlemek mümkündür.

• Tarımdaki kurumsal örgütlenme, resmi ve sivil örgütlenme şeklinde iki ana başlıkta değerlendirilmelidir. Sivil örgütlenme devletçe desteklenmelidir.

• Resmi örgütlenme çerçevesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın etkinliğini artıracak ürün ve konu bazında ihtisaslaşması ve görev tanımlarının yapılması, tarımla ilgili tüm resmi ve sivil kuruluşların koordinasyonu Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca sağlanmalıdır.

• Çiftçi Kuruluşları ve Kooperatiflerde eğitim ve denetime ağırlık verilmelidir.

• TC. Ziraat Bankasınca, öncelikle kooperatiflerin ve birliklerin finanse edilmesi sağlanmalıdır. KOBI lerde olduğu gibi düşük faizli kredi verilmelidir.

• Halen dört farklı kanuna göre çalışan tarımsal amaçlı kooperatiflerin tek bir kanun altında toplanarak kooperatifler arasında entegrasyon gerçekleştirilmelidir. Tüm kooperatiflerde demokratik kooperatifçilik ilkelerinin uygulanması, kooperatifçilik sorunlarının çözümlenmesine de yardımcı olacaktır.

• Tarımsal amaçlı kooperatifler gibi üretici birliklerinin de tek çatı altında birleştirilerek üretici üst birlikleri şeklinde teşkilatlanması, desteklenmesi, ürün ve konu bazında ihtisaslaşmayı sağlaması açısından yararlı olacaktır.

• Mesleki amaçlı örgütlenme çerçevesinde ise halen TBMM de bulunan Türkiye Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği (TZOB) nin mevcut kanununu iyileştirici yeni kanun ile tarımsal amaçlı Üretici Birlikleri Kanunu'nun çıkarılması gerekmektedir.

• Türkiye Tarım Konseyinin oluşturulması sağlanmalıdır.

• Tarım sektörünün birçok sorunu, gelişmiş ülkelerdeki gibi çiftçilerin öz yönetiminde bulunduğu üretici organizasyonları tarafından çözülebilecektir. Başarılı bir çiftçi örgütlenmesi, ülke tarım kaynaklarının daha rasyonel kullanılmasını gerçekleştirirken, oluşturacağı tarım politikaları ile hem devletin yükünü hafifletecek hem de tarımın ülke ekonomisine katkılarını artıracaktır.

KOMİSYON ADI : TARIMDA ÖRGÜTLENME (10)
BAŞKAN : HÜSNÜ POYRAZ
BAŞKAN YRD. : İSMAİL MERT
RAPORTÖR : A.ABDURRAHMAN ÖĞÜT
RAPORTÖR : MELİH EREN

	SOYADI	ADI	ADRESİ
1	AKAY	MUSTAFA	KONTROLÖR SANAYİ VE TİC.BAKANLIĞI
2	AKTÜRK	YAŞAR	BÖLGE MÜD. TARIM KREDİ KOOP.BÖL. MÜDÜRLÜĞÜ
3	ANIL	İSMAİL	HOLSTEIN YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ BURSA
4	ARAS	KADİR	BÖLGE MÜD. TARIM KREDİ KOOP. ANTALYA
5	AYNUR	SEDAT	BAKANLIK MÜŞAVİRİ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
6	AYTEMİZ	SÜLEYMAN SABRİ	HUKUK MÜŞAVİRİ TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
7	BAYRAK	OSMAN	BÖLGE MÜD. TARIM KREDİ KOOP.BÖL. MÜDÜRLÜĞÜ
8	CANPOLAT	HASAN	ŞUBE MÜD. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
9	ÇETİN	CELAL	GLOBAL GAZETESİ
10	DEMİR	MAHMUT	AMASYA VE CİVARI PANCAR EK.KOOP.
11	DEMİRCİ	RASİH	BAŞKAN TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU
12	DİNDAR	ORHAN	BÖLGE MÜD. KÖY HİZ.GENEL MÜD.
13	DİRİM	AYCAN	SÜT ÜRETİCİLERİ BİRL.YÖN.KUR.ÜYESİ
14	DUMLU	BÜLENT	SİVAS TARIM KREDİ KOOP. BÖLGE BİRL.TEMS.
15	EDİK	YILMAZ	GENEL MÜDÜR YRD. PANKOBİRLİK
16	EREN	MELİH	ŞUBE MD.TEŞ.DES.GEN.MD. TK BAKANLIĞI
17	FİGEN	ESEN	GENEL MD.YRD. TEŞ.VE DES.GEN.MD. TK BAKANLIĞI
18	KARABULUT	HAYRETTİN	TÜRKİYE MUHTARLAR BİRLİĞİ ADINA ÇANAKKALE
19	KOKULU	ÖZCAN	BAŞKAN GÖDENCE TARIMSAL KALK.KOOP.
20	KURT	AHMET	KASTAMONU VALİ YARD.
21	MAZLUM	ERDAL	T.C.ZİRAAT BANKASI KOOPERATİFLER MÜDÜRÜ
22	MERT	İSMAİL	GENEL MD.YRD. KORUMA VE KONT.GEN.MD. TK.BAK.
23	ÖĞÜT	ABDURRAHMAN	ŞUBE MD.TEŞ.DES.GEN.MD. TK BAKANLIĞI
24	ÖZSEZEN	ERKAN	AK HİNDİ A.Ş. YÖNETİM KURULU BAŞK.
25	PALABIYIK	İLHAN	TEFTİŞ KUR.BŞK. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
26	POYRAZ	HÜSNÜ	AKYAPI İNŞAAT (ESKİ MÜSTEŞAR)
27	SARI	FUAT	ZİRAAT ODASI YÖN.KUR.BAŞKANI
28	SÖĞÜT	HASAN	DAİRE BŞK.YRD. DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
29	SUYARAN	NEZİH	ÇİFT.TEMS. ÖNDER ÇİFT.DAY.DER. TEKİRDAĞ
30	TİTİZ	ORHAN	ÇOPURLU KÖY MUHTARI
31	TURGUT	NAHİT	ŞUBE MÜD. ARAZİ VE İSK.DA.BŞK. KÖY HİZM.GEN.MD.
32	ÜNAL	YAŞAR	
33	YAZICIOĞLU	RECEP	ERZİNCAN VALİSİ
34	YETKİN	İBRAHİM	TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERN.GENEL BAŞKANI

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın MUSTAFA TAŞAR'ın I. TARIM ŞÛRASI GENEL KURUL'u Açış Konuşması

27 Kasım 1997

Sayın Cumhurbaşkanım, değerli bakanım, değerli komisyon başkanları ve Tarım Şûrasına katılan değerli şûra üyeleri ve kıymetli misafirler, basınımızın ve televizyonumuzun değerli temsilcileri; hepinizi, saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım, ülkemizde ilk defa düzenlenen I. Tarım Şûrasının üçüncü gününde, bu Genel Kurul toplantısında, bizlere şeref verdiğiniz, destek verdiğiniz için sizlere kalbî şükranlarımızı arz ediyorum.

Değerli şûra üyelerinin, iki gün boyunca üzerinde çalıştıkları konuları, bugün, zatı âlinizden sonra, Genel Kurulda karara bağlayacağız. Ülkemiz tarımının problemlerini belirlemek, bu problemlere çözüm yolları ortaya koymak ve yarının Türkiyesinin tarım politikalarının altyapısını kurmak üzere, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, Türkiye'de ilk defa bu Tarım Şûra'sını tertiplemiş bulunuyoruz.

25 Kasım'daki açılış töreninden hemen sonra çalışmalara başlayan değerli şûra üyeleri, kurulan komisyonlarda, aralıksız bir şekilde, iki gün devam ettirdikleri çalışmalarını tamamlayarak, tarım kesiminin bugününe ve yarınına ilişkin aldıkları kararları ve çözüm önerilerini, bugün yapılacak olan Genel Kurulda nihai karara bağlayacaklardır.

Tarım kesimi açısından tarihî bir an olan 1. Tarım Şûrasına katılan 420 şûra üyesi, daha önce belirlenen ve tarım kesiminin ilgili kişi ve kuruluşlarının görüşleriyle şekillenen, öncelikli problemler hakkındaki görüşlerini, projelerini ve çözüm tekliflerini ortaya koymuşlardır.

1. Tarım Şûrasına katılan değerli şûra üyeleri, 10 komisyon altında çalışmalarını tamamlamıştır. Bu çalışma komisyonları;

Doğal Kaynakların Korunması Komisyonu,
Tarımsal Yapı ve Değişmeler Komisyonu,
Araştırma ve Geliştirme Komisyonu,
Eğitim ve Yayım Komisyonu,
Tarımsal Girdiler Komisyonu,
Tarımsal Üretim Politikaları Komisyonu,
Destekleme Politikaları Komisyonu,
Bitki Koruma, Hayvan Sağlığı, Gıda Kontrolü ve
Su Ürünleri Komisyonu,
Ve Pazarlama ile Tarımda Örgütlenme Komisyonudur.

Tarım kesiminin bütün temsilcileri, konusunun uzmanı değerli hocalarımız ve Tarım Bakanlığının değerli bürokratlarının katılımıyla, yukarıda adını saydığım konunalarda çalışmalarını tamamlayan 1. Tarım Şûrasının saygıdeğer üyeleri, komisyonlarda tartıştıkları ve karara bağladıkları konuları, biraz önce de belirttiğim gibi, bugün Genel Kurula taşıyarak, ortak bir tartışma ve uzlaşma rejiminde, nihai kararlarını vereceklerdir.

Böylece, Türkiye'de ilk defa düzenlenmiş bulunun 1. Tarım Şûrası da, bu akşam itibariyle, tamamlanmış olacaktır.

1. Tarım Şûrasını toplarken, hareket noktamız şu olmuştur: 55 inci Hükümetin Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, çiftçilerimizi ve üreticilerimizi rahatlatacak birçok icraatı gerçekleştirdik. Başbakanımız Sayın Mesut Yılmaz'ın talimatları, Sayın Başbakan Yardımcıları, değerli bakanlarımız ve milletvekillerimizin desteğiyle, tarım kesimini ferahlatacak çok önemli icraatları gerçekleştirdik. Çiftçimizin ve üreticimizin ikibuçuk yıldır ödenmeyen 24 trilyon Türk Liralık teşvik ve destekleme alacaklarını ödedik. 55 inci Hükümet döneminde oluşan, 20 trilyon Türk Liralık destekleme bedeliyle birlikte -24 trilyon da ödedik- 44 trilyon liralık bir destekleme ödemesinde bulunduk. 5,5 milyon ton hububat alımı yaparak, çiftçimize, 181 trilyon lira peşin ödeme yaptık.

Bunun yanısıra, bütün tarımsal ürünlerde, 55 inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin almış olduğu ürün bedeli, peşin olarak ödenmiştir ve toplam meblağı, 500 trilyon Türk Lirasını aşmaktadır.

Tabiî afetlerden zarar gören çiftçilerimizi unutmadık. 1997 yılı başından bu yana, Türkiye'de meydana gelen tabiî afetlerden zarar gören çiftçi ve üreticilerimizin, 1997 vadeli ve 1998 yılına sarkan ziraî kredi borçları, faizsiz olarak bir yıl süreyle ertelenmiştir. Bununla da yetinilmeyerek, afetzede çiftçimize, 9 trilyon Türk Liralık, bir yıl vadeli ve faizsiz tohum kredisini sağladık. Ayrıca, çiftçilerimizin, elektrik ve su borçlarını erteledik.

Diğer taraftan, çiftçilerimizin daha fazla kredi kullanabilmesini teminen, Ziraat Bankası tarafından ürün ikraz primlerini yüzde 80 oranında artırdık.

Bütün bu kararnamelerin nihai hale gelişinde, değerli Cumhurbaşkanımızın onaylarıyla bunlar gerçekleşmiştir. Bunları da, huzurlarınızda, Tarım Bakanı olarak, Türk çiftçisi adına, Sayın Cumhurbaşkanıma, teşekkürlerimle arz ediyorum.

Çiftçilerimizin ve üreticilerimizin tarımsal faaliyetlerinde en önemli girdisi olan kaliteli ve sertifikalı tohumluklarda, TİGEM'in kârını düşürerek, çiftçimizin ucuz ve kaliteli tohum kullanmasını temin ettik.

Tarım politikalarının yürütülmesinde önemli bir koordinasyon görevini yürütmek üzere, Tarımsal Destekleme Kurulunu oluşturduk.

Son yıllarda darboğaza giren hayvancılık sektörünü kurtarmak amacıyla başlattığımız Türkiye Hayvancılığını geliştirme projesinin çalışmaları devam etmektedir. 1. Tarım Şûrasından sonra, bu çalışmayı Bakanlar Kuruluna ve tabiî ki, daha sonra da Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edeceğiz.

Hayvan ve et ithalatını kısıtlayarak, yurda kaçak et girişinin önlenmesi doğrultusunda, değerli valilerimize bir yazı göndererek gerekli tedbirlerin alınması ve kontrolden geçirilmemiş hayvanların yurda kaçak olarak girişinin önlenmesini talep ettik.

Bu arada, altmış yıldır uygulanmakta olan ve gelişen ve değişen dünya normlarında, Avrupa Birliğiyle uyum çalışmaları içerisinde ele alınan Türk Gıda Kodeksini çıkarmanın da mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu arada, herkese ekmek kampanyası başlattık. Zatı âlilerinin önderliğinde başlattığımız bu herkese ekmek kampanyası, FAO yönetiminde ve denetiminde devam etmektedir. Buradan elde edilecek gelirler, FAO'nun belirleyeceği ülkelere, proje bedeli olarak gönderilecektir.

Tarım sektörüyle ilgili kişi ve kuruluşlar ile üniversitelerimizdeki hocalarımızın birikim ve tecrübelerinden faydalanmak üzere, fahri danışmanlık müessesesini oluşturduk. Sivil Toplum Örgütleriyle İlişkiler Dairesi Başkanlığı kurduk. Bu arada, çiftçilerimizin dört gözle beklediği gübre subvansiyonlarının, çiftçi yerine doğrudan gübre üreticisine yapılmasını amaçlayan kararnamemiz de, dün akşam, buradaki çalışma yemeğinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla tekemmül etmiş olan kararnameyi, burada bulunan değerli şûra üyelerine açıklamıştım. Gerçekten, Sayın Cumhurbaşkanım, bu kararnameyi imzalayarak, Türk tarımına ve Türk çiftçisine vermiş olduğunuz büyük önemi bir kere daha göstermiş oldunuz. Dün akşam da, burada, bu müjdeli haberi verince, arkadaşlarımızın bu yorgunlukları bir anda gitti ve hepimize, yeni bir çalışma şevki ve heyecanı aşıladınız. Tekrar tekrar sizlere şükranlarımı arz ediyorum.

Çiftçilerimizin, bu kararnameyle, ucuz gübre alacakları için, daha az paraya ihtiyaç duyacakları, böylece daha az kredi faizi ödemek zorunda kalacakları bir gerçektir. Ayrıca, peşin olarak ödediği gübrenin subvansiyon bedelini almak için, kapı kapı dolaşmaktan, bir dizi bürokratik işlemle boğuşmaktan da kurtulacaktır. Böylece, çiftçilerimiz açısından da, gerçekten, çok önemli bir problem ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Bu Kararname, bazı siyasî partilerce, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve bazı televizyon programlarında eleştirildi. Yani, Sayın Cumhurbaşkanımızın, benzeri kararnameleri geçen yıl iki sefer geri çevirmiş olduğu, şimdi neden imzalamak durumunda olduğunu -affınıza sığınarak, onların tabirleriyle ifade etmek istiyorum- Hükümetin beşinci, altıncı ortağı olup olmadığını ifade ettiler. Sayın Cumhurbaşkanlığı makamını zedelemeye, hiç kimsenin tevessül etmemesini istirham ediyorum. Burada şunu ifade ediyorum, orada da söylemiştim: Bizim gönderdiğimiz bu kararname, geçmiş kararnameden değişiktir, farklıdır. Sayın Cumhurbaşkanımızın, geçmiş kararnamede gönderme gerekçeleri ne ise, o gönderme gerekçeleri ortadan kaldırılmış, Cumhurbaşkanlığı makamının arzuları doğrultusunda bir kararname hazırlanarak sunulmuştur. Bu yapıldığı için Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından onaylanmıştır. Başka bir sebebi de yoktur.

Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanım, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak, kısa sürede, çok önemli adımları desteklerinizle attık. Çiftçimizi ve köylümüzü rahatlatacak çok önemli icraatları gerçekleştirdik; fakat, yapılanları yeterli görmedik. Bu yüzden, bu 1. Tarım Şûrasında alınacak kararların, çiftçimizin, kısa dönemde, kısa sürede sıkıntılarına vurduğumuz neşteri, tarım sektörünün uzun vadeli projelerini gerçekleştirerek, uzun vadeli problemlerine de vurmak istedik. Bununla ilgili politikaları ortaya koymadan, tarım kesiminin bütün temsilcilerinin ve konusunun uzmanlarının görüşlerini, projelerini ve çözüm önerilerini alalım ve Bakanlık olarak, politikalarımızı ona göre belirleyelim dedik. İşte, ülkemizde düzenlenen bu I. Tarım Şûrasını da bunun için topladık.

Şûra sonucu ortaya çıkacak kısa ve uzun vadeli kararların, Bakanlık olarak ciddiyetle ele alınacağının, 2000'li yılların tarım politikasını çizerken, bu şûrada ortaya konulan kararların ciddiyetle uygulanması yolunda adımlar atacağımızın bilinmesini arzu ediyorum. Çünkü, I. Tarım Şûrası sonucunda ortaya çıkacak öneri ve projelerin, tarım kesiminin sıkıntılarını ortadan kaldırma yolunda azami gayret sarf eden Hükümetimiz ve Bakanlığımıza ışık tutacağına inanıyorum.

Konuşmamı bitirirken, başta değerli Cumhurbaşkanım olmak üzere, burada bulunan şûra üyelerimizin ve değerli misafirlerimizin ve aziz Türk Milletinin bu akşam idrak edeceğimiz mübarek Miraç Kandilini kutluyor, bu Miraç Kandilinin, milletimize ve İslâm âlemine hayırlar ve iyilikler getirmesini diliyorum. I. Tarım Şûrasının sonucunda ortaya çıkacak teklif ve projelerin, tarım kesimi için hayırlı sonuçlar doğurmasını diliyorum ve I. Tarım Şûrasının toplanmasında, hazırlanmasında emeği geçen her seviyedeki bürokrat ve yardımcı kuruluşların hepsine ve davete icap eden ve çalışmaları yöneten bütün zevata teşekkürlerimi arz ediyorum.

I. Tarım Şûrası'nda Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman DEMİREL'e Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Mustafa Taşar tarafından şapka ve plaket verilmesi

Plaket Töreninden görünüm

Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman DEMİREL'in plaket törenindeki konuşmaları

Saygılar sunuyorum.

Plaket töreninden bir görüntü

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın MUSTAFA TAŞAR'ın ŞÛRA Kapanış Konuşması

27 Kasım 1997

Değerli şûra üyeleri, biraz önce, öğlen arasından sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine gitmek zorundaydım; çünkü, belirttiğim gibi, Refah Partili bir arkadaşımız, Türk çiftçisinin durumuyla ilgili bir gündem dışı konuşma yaptı, ona cevap vermek durumundaydık. Ona cevabı verdik. O arada, gitmişken, geçici bütçe görüşülüyordu, onu da çıkardık, oradaki oyumuzu da kullandık. Geçici bütçemiz de, Türk Milletine hayırlı uğurlu olsun. O da, biraz önce kabul edildi.

Burada, üç günlük yorucu bir çalışmanın sonucunda, geldiğim andan itibaren gördüm ki, Sayın Hocam, gayet muntazam bir şekilde meseleyi götürmüş ve ben yetişinceye kadar, bu meseleleri, bana bırakmadan bitirmiş. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Ama, o arada bir şeyi daha tespit ettim; başta, gazetecilerimiz olmak üzere, şûra üyesi hocalarımız olmak üzere, baktım ki, bazı yanlış anlamalar, yanlış yazılmalar, isim yazılması, yazılmaması gibi konularda da olsa, şikayetlerini belirtiyorlar. Bunlarda haklılar; çünkü, burada, bu üç günlük yarış içerisinde, herkes üzerine düşeni yaptı. Bunlar yapılırken, zaman zaman bazı atlamaların olması, bazı hataların olması mümkün. Fakat, netice itibariyle, aldığınız kararlarda, bu yanlışlıkların düzeltilmesinin de mümkün olduğunu hep beraber yaşadık ve o yanlışlar hep beraber düzeltildi.

Başta Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız, Sayın Başbakan Yardımcımız olmak üzere tüm Şura üyelerine, Tarıma daha önce hizmet etmiş olanlarla birlikte Tarım Şûrası'nın düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkürlerimi arzediyorum.

Yine, tabiî ki bu raporlar dağıtıldığında, kimisinde yazılmış, kimisinde yazılamamış tek elden çıkmadığı için, bütün bunlar, kitap haline gelirken, düzenli hale getirilecek. Elbette ki, o ilgili komisyonlarda görev almış arkadaşlarımızın hepsinin ismi, ilgili komisyon raporlarının altında isim olarak yazılacak ve elbette ki, kitabın tümünün sonunda da, bu şûraya katılmış olan, üye olarak gayret göstermiş olan 410 ve bilahare Genel Kurulun ilk gününde ilaveler yaptığımız arkadaşlarla kaça çıktı bilmiyorum, ilaveleriyle birlikte, bu arkadaşlarımızın da ismi, bu basılacak kitapta, mutlaka yer alacaktır.

Bunları ifade ettikten sonra, şunu söylemek istiyorum ki: Özellikle, bu Başkanlık Divanında görev alan değerli Müsteşarım Fikri Şahin'e, Prof. Dr. Değerli Sadi Aral'a, Sayın Ergin Erzurumlu'ya, Sayın Dr. İsmail Mert'e ve Tayfur Çağlayan'a, yine bu tarım şûrasının Yürütme Komitesi olarak görev yapan ve başından beri meseleyi götüren Müsteşar Yardımcımız Sayın İlhan Bilgin'e, yine yürütme komitesinde de Başkan Yardımcılığı görevinde bulunan Prof. Dr. Sadi Aral'a, Prof. Dr. Ekrem Kün'e ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Saim Dağ'a, Yürütme Komitesindeki üyelik görevlerinden dolayı, başkan yardımcılığı görevlerinden dolayı ve o günden bugüne meseleyi sürükleyip getirdikleri için teşekkür ediyorum.

Yine aynı şekilde, 1. Tarım Şûrasının Genel Sekreterlik görevini yürüten Müsteşar Yardımcımız İlhan Bilgin'e, yardımcısı Toprak Mahsulleri Ofisi Sayın Adnan Maraşlı'ya, yine Genel Sekreter Yardımcısı APK Kurul Başkanı Dr. Mustafa Doyuk'a ve İdarî ve Malî İşler Daire Başkanımız Sayın Muharrem In-

ce'ye huzurlarınızda, bu organizasyonun yapılmasında göstermiş oldukları gayretten ve çalışmalardan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, bu organizasyonda çalışan ve burada isimlerini sayamadığım ve geri planda görev yapan, burada ön planda görmediğiniz, daktilografından odacısına, bütün idarî kademede bulunan sekreteryasından özel kaleme ve özellikle üç gündür bizlerle fedakâr bir şekilde çalışan organizasyon şirketine ve elemanlarına ve özellikle de, büyük fedakârlıklarla anında salonları mimarlık yaparcasına süratle değiştirme becerisini gösteren ve bütün şûra üyelerinin çok güzel bir şekilde ağırlanmasını sağlayan Hilton Otelinin fedakâr personeline huzurlarınızda teşekkür ediyorum.Bu arada, kapatmadan önce, şûrada alınan kararların, Yavru Vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti çalışmalarına da ışık tutması için, tavsiye kararı alınmasını arz ve teklif eden Kıbrıs Türk Çiftçiler Birliği Genel Sekreteri ve 4. Komisyon üyemiz Alican Kabakçı'nın önergesini de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Elbette ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini bizden ayrı tutmamız mümkün değil. Ama biz, yine de Sayın Bakanın dediği gibi, pişmiş balık değil, balık tutmasını öğretelim; ama, yine de biraz, zaman içinde, pişmiş balık da göndermeye devam edelim. Değerli şûra üyeleri, yine bu üç gün boyunca, bu şûra çalışmalarını, büyük bir özveriyle kamuoyuna duyurma görevi yapan televizyonumuzun ve basınımızın değerli temsilcilerine de, huzurlarınızda teşekür ediyorum.

Tabiî, bu arada, bizleri yalnız bırakmayan, başta Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız, Başbakan Yardımcımız, eski bakanlarımız, değerli milletvekillerimiz, komisyon başkanlarımız için de teşekkürü borç biliyorum; ama, en büyük teşekkürü, üç gün, gerçekten fedakâr bir şekilde ve bizzat şahit olduğum için söylüyorum -bunu iltifat olarak kabul etmeyin... Bugün, bakın üçüncü günü bu şûranın. Şûralar başlar, birinci gün toplantı güzeldir, ondan sonra, ikinci, üçüncü gün koyduysan bul, kimseyi bulamazsın. Ama, bu tarım sektöründe, bu şûraya katılan değerli arkadaşlarımız, her kademede, fedakâr bir şekilde, son ana kadar çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Özellikle, burada bulunan bütün arkadaşlarıma, Türk çiftçisi adına, tarım sektörü adına ve Tarım Bakanlığı olarak teşekkürlerimi ve şükranlarımı arz ediyorum. Uzun uzun konulardan bahsetmeyeceğim. Alınan kararları, zaten, yarın, bu salonda, bir basın toplantısıyla duyuracağız. Kamuoyuna da bu şekilde duyurmuş olacağız. Onun için, yarın bu salonda yapacağımız toplantıya, hem Başkanlık Divanı üyelerinin, hem Yürütme Komitesi üyelerinin, hem de burada bulunacak, Ankara'da olacak komisyon başkanı arkadaşlarımın benimle birlikte iştirak etmelerini rica ediyorum. Yarın saat 10.00'da, yine bu salonda yapacağız. Eğer, işleri olup da gitmek isteyenler varsa, onlara diyeceğim bir şey yok, biz yapacağız. Ama, hep beraber, bir arada bulunur da yaparsak, çok daha memnun olurum.

Yarın, basınımıza ve kamuoyuna bu konuları açıklayacağız. Ama, burada ifade etmem gereken bir husus var ki, o da: 55 inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, alınan bu kararların uygulanmasında, ciddiyetle bu işlerin üzerinde duracağıdır. Çünkü, bu kadar emek, bu kadar yoğun mesainin sonucunda, eğer bir de bu alınan kararların uygulanmadığını görürse insanlar, herhalde kahrolurlar. Buna fırsat vermeyeceğim.

Daha önce de ifade ettiğim gibi, ben bu Bakanlıkta bulunduğum müddetçe, burada müştereken aldığımız kararlar doğrultusunda ve zaman içerisinde... Herhalde siz de bu kararları alırken, hepsinin, bir günde, iki günde, bir ayda, iki ayda yapılmasını bizlerden beklemiyorsunuz. Ama, kısa, orta ve uzun vadede alınacak tedbirler vardır burada. Bu tedbirler içerisinde, biraz önce tartıştığınız üzere, bazı kanunî düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

55. Hükümet Şûra'da alınan kararları titizlikle uygulayacaktır.

Bazen, inisiyatif kullanmak gerekmektedir. Bazı yönetmeliklerde değişiklik yapmak gerekmektedir ve bütün bunların yapılabilmesi, belirli zaman periyodları içerisinde mümkün olabilecektir. Bu hususları da, zaman içerisinde, belirli bir noktaya, yine, hep beraber getireceğiz.

Sadece, bu şûra sebebiyle bir araya gelmekle kalmayacağız, sektörün çeşitli dallarındaki arkadaşlarımızla zaman zaman yine bir araya geleceğiz. Bundan sonraki ilk toplantı, tahmin ediyorum yılbaşından sonraki bir tarihe denk gelecektir. O da, Bakan olur olmaz, mektup göndererek, bütün üniversitelerdeki değerli hocalarıma fahri danışmanım olup olmayacağını sorduğum ve onlardan da, memnuniyetle cevap aldığım arkadaşlarımızı, değerli ilim adamlarımızı bir araya getirerek, onlarla, bu fahri danışmanlar toplantısını yapacağız. Sonra da, bu meselelerin, uygulamaya dönük çalışmaları konusunda onların fikirlerine başvuracağız.

Elbette ki, tarıma dayalı demokratik sivil toplum örgütleriyle de irtibatlarımızı kesmeyeceğiz. Onlarla da aynı şekilde faaliyetlerimizi devam ettireceğiz. Elbette ki, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Tarım Komisyonumuzun üyeleriyle ve tarım sektöründen gelmiş olan, gerek veteriner hekimlik, gerek ziraat mühendisliği kademelerinden geçmiş ve gerekse bu kademelerde olmamasına rağmen, bizzatihi tarım sektörünün içerisinde bulunan değerli milletvekili arkadaşlarımız var, bunlarla da ayrıca toplantı yaparak, uygulama safhasında neler yapabileceğimizi, nasıl pratik çözümler bulabileceğimizi onlarla da görüşeceğiz. Bunun dışında, yine, eski bakan arkadaşlarımızın değerli fikirlerinden yararlanabilmek için, onlarla da bir araya geleceğiz.

Ben, özellikle ve tekraren -unuttuğum kesimler olabilir- şöyle bir toparlama cümlesiyle bitirmek istiyorum: 1. Tarım Şûrasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Saydıklarım içerisinde unuttuklarım varsa, diğerleri, kendilerini bu herkes bölümünün içerisinde soksunlar lütfen.

Bugün Mübarek Miraç Kandilidir. Bu kandil münasebetiyle de kandiliniz mübarek olsun diyorum.

1. Tarım Şûrasının almış olduğu, Genel Kurulunuzun almış olduğu kararların, Türk tarımına, Türk çiftçisine ve Türk Milletine, Yavru Vatan Kıbrıs'la birlikte hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

Hatırlayacağınız üzere, Atatürk'ün çok sevdiği bir türküyle açmıştık. Arkasından 10. Yıl Marşını hep beraber icra etmiştik. Şimdi de, toplantıyı, yine, bu Türkiye Cumhuriyetini bizlere emanet etmiş olan Büyük Atatürk'ün 10. Yıl Nutkunu dinleyerek bitirmek istiyorum.

Tarıma hizmet veren bilim adamlarımızın fahri danışmanlığına büyük önem veriyoruz. Tarımsal amaçlı Sivil Toplum örgütleriyle irtibatımızı kesmeyeceğiz.

Bu arada, bütün konuşmalarım boyunca unuttuğum bir husus oldu; onu da, bu vesileyle hatırlamak, anmak ve rahmetle yad etmek istiyorum: Tarım sektörünün gelişmesinde, değerli katkılarıyla, değerli yön vermeleriyle, tarımın belirli bir noktaya gelmesinde emeği bulunan Sekizinci Cumhurbaşkanımız Rahmetli Turgut Özal'ı da, bu Miraç Kandili münasebetiyle anmış oluyorum ve şükranlarımı arz ediyorum.

Şimdi, müsaadenizle, Büyük Atatürk'ün 10. Yıl Nutkunu dinleyerek, bu toplantımıza son vermek istiyorum.

Ankara dışına gidecek arkadaşlarımıza, değerli şûra üyelerimize hayırlı yolculuklar diliyorum ve bütün yaşantınız boyunca, her şeyin gönlünüzce olmasını niyaz ediyorum. Hepinizi, ailenizle, çoluk çocuğunuzla, bütün akrabalarınızla birlikte sağlıklı ve sıhhatli günler geçirmeniz dileğiyle, sevgiyle saygıyla selamlıyor ve kucaklıyorum. Sağolun.

I. TARIM ŞÛRASI'nda Alınan Önemli ve Öncelik Arzeden KARARLAR

Ülkemizde ve dünyada gelişen şartlar ve ihtiyaçlara paralel olarak kapsamlı bir tarım politikasının temel unsurlarını belirlemek üzere I. Tarım Şura' sı; 25 - 27 Kasım 1997 tarihleri arasında Ankara' da toplanmıştır.

Çok geniş bir katılımla gerçekleşen ve yoğun çalışmaların yapıldığı bu Şur' ada, öngörülen amaca yönelik olarak, Türk tarımını, 21. Yüzyıla süratli ve sürekli bir biçimde geliştirerek hazırlayacak çok önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlardan öncelik sırasına göre önemli olanlar aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

1- Türk tarımının ihtiyaç duyduğu atılımın gerçekleştirilmesinde kamu ve özel sektör kuruluşlarının etkinliğini artırmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak bakımından , aşağıda belirtilen yasa değişikliklerinin yapılması ve/veya yeni yasaların çıkarılması ile ilgili tavsiye kararları alınmıştır.

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Bakanlık Görev Yetki Görev ve Sorumluluklarını Belirleyen Kanun Hükmündeki Kararname nin yasalaştırılması,
- Mera Kanunu ,
- Tarım Ürünleri Sigortası Kanunu,
- Tarım Çerçeve Kanunu,
- Toprak Kanunu,
- Üretici Birlikleri Kanunu,
- Toptancı Haller Kanunu,
- Çeşit Koruma Kanunu,
- 308 Sayılı Tohumlukların Tescil ve Sertifikasyonu Hakkındaki Kanun,
- 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu,
- Gıdaya ilişkin 560 sayılı Kanun Hükmünde Kararname.

2- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı' nın merkez ve taşra teşkilatının konu bazında yeniden yapılandırılması ve buna ilişkin yasal düzenlemeler yapılırken, bu Bakanlığın görev alanına giren ancak diğer Bakanlık ve Kuruluşlar bünyesinde bulunan yetkilerin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı' na devrinin sağlanması,

3- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilerek muhafaza edilmesi , erozyonun önlenmesi, tarla içi hizmetlerinin yaygınlaştırılması gibi faaliyetlerin etkin ve koordineli bir biçimde öncelikli olarak yürütülmesi gerektiğinden, bu hizmetleri yürütmek üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde yeni bir Genel Müdürlüğün kurulması,

4- Tarım alanlarının tarım dışı amaçlarla kullanılmasının etkin bir biçimde önlenmesi gereği olarak Toprak Kanunu' nun su ve toprağın korunmasına yönelik diğer tedbirleri kapsayacak şekilde süratle uygulamaya konulması,

5- Tarımsal faaliyetlerde görev yapan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile diğer kamu ve özel sektör kuruluşları arasında gerekli koordinasyonu sağlamak üzere konu ve ürün bazında oluşturulan danışma kurullarına işlerlik kazandırılması ve gerekirse yeni danışma kurullarının kurulması,

6- Üretimden pazarlamaya kadar görev yüklenebilecek üretici örgütlerinin yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla ürün bazında üretici birliklerinin kurulması,

7- Toprak, ürün ve sulama haritaları , uzaktan algılama sistemi gibi tekniklerden yararlanılarak tarım istatistiklerinin sağlıklı bir baza oturtulması,

8- Optimum büyüklükte tarım işletmelerinin kurulması ve geliştirilmesi ile ilgili özendirici tedbirler alınmalı, bu işletmelerin sürekli olarak faal durumda bulunması sağlanmalıdır. Bu çerçevede işletmelerin miras yoluyla parçalanmasını önlemek ve arazi toplulaştırılmasını sağlamak üzere ilgili kanunlarda değişikliklerin yapılması,

9- Ülkemizde ürün pazarlanmasında önemli bir kapasiteye ulaşan özel sektörün üreticilerimizle sözleşmeli üretim yapmasını sağlamak üzere gerekli tedbirlerin alınması,

10- Tarımsal ürünlerin ithalat ve ihracatında ihtisas gümrüklerinin ve laboratuarlarının oluşturulması,

11- Kamu yayım hizmetlerinin yerel yönetimler ve üniversitelerle de işbirliği kurulmak suretiyle üreticilerimize teknik bilgilerin zamanında ve mahallinde ulaştırılması amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması, yayım çalışmalarının her aşamasında çiftçilerin karar süreçlerine katılmasının sağlanması,

12- Tarımsal yayımda kamu dışındaki potansiyeli harekete geçirerek çiftçi örgütleri, özel sektör, danışmanlık firmaları ve gönüllü kuruluşlardan oluşan kamu dışı yayım faaliyetlerinin desteklenmesi ve çoğulcu bir yayım yapısının gerçekleştirilmesi,

13- Hayvancılığın geliştirilmesini sağlayacak tedbirleri olarak damızlık üretiminin yaygınlaştırılması için soykütüğü kayıtlarının tutulduğu nüve damızlık işletmelerin kurulması,

14- Ürün Borsalarının geliştirilmesi ve ürünlerin borsalarda pazarlanmasının yaygınlaştırılması, bu arada öncelikle pamukta olmak üzere vadeli işlem piyasalarının geliştirilmesi,

15- Köylü - çiftçi/üretici tanımının açık olarak yapılması ve ekonomik işletme büyüklüğü tesbit edilerek üreticiye birer kimlik kartı verilmesi,

16- Türk tarımı için desteklemelerin devam etmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak, günün şartlarına ve ihtiyaçlarına cevap verecek etkili bir tarımsal destekleme modelinin geliştirilmesi ve uygulanması, yeni destekleme politikalarımızda akılcı bir seçenek olarak dikkate alınması,

17- Dinamik destekleme modelleri çerçevesinde devlet desteği nitelik değiştirmeli, destekler üretim, işleme ve pazarlama aşamalarını kapsayacak bir bütünlük içerisinde serbest fiyat mekanizmasının işlemesini sağlayacak şekilde , özellikle karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğumuz ürünler için verimliliğin ve teknik alt yapının geliştirilmesine yönelinmesi,

18- Bu amaçlar doğrultusunda diğer ülkelerin deneyimleri de dikkate alınarak mevcut destekleme modeli yerine Prim Sistemi uygulamasına aşamalı olarak geçilmesi,

19- Prim sisteminin desteklenmesi için gerekli olan kaynak bütçeye konmalıdır. Uzun vadede ise kendi kendini finanse eden ve Avrupa Birliği ülkelerinde örneği olan FEOGA benzeri bir fonun oluşturulması.

20- Tarımsal Destekleme Kurulu' nun yaptığı yararlı çalışmalar dikkate alınarak bu Kurul' un tarımsal destekleme kararlarının belirlenmesi ve izlenmesinde koordinasyon görevini sürdürmesi,

21- Gübre destekleme ödemeleri için 1998 yılı bütçesine tahsis edilen ödeneğin yeterli olabilmesi ve sistemin daha sağlıklı işleyebilmesi için , destekleme miktarının maktu olarak belirlenmesi ve desteklemenin üretici ve dağıtıcı kuruluşlara avans olarak ödenmesine devam edilmesi,

22- Tohumculuğun geliştirilmesi için gerekli işlemlerin etkili olarak yürütülebilmesi için yetersiz olan bugünkü mevzuat ve yönetmelikler taraf olduğumuz uluslar arası anlaşmalarda dikkate alınarak günün şartlarına uygun hale getirilmesi,

23- Ziraat Bankasının mali yükünü artıran Devletçe verilmiş görevlerden arındırılması ve sadece tarımsal kredilendirmeye ağırlık verecek şekilde yapılandırılması,

24- Zirai kredi faiz oranlarının enflasyonun düşüşüne paralel olarak yeniden gözden geçirilmesi,

25- Tarımsal ürünlere ve tarımsal girdilere uygulanmakta olan KDV oranlarının yeniden gözden geçirilerek düşürülmesi,

26- Kimyasal girdilerin, toprak ve su kaynaklarını kirletmesini önleyici tedbirlerin alınması önerilmiştir.

I. TARIM ŞÛRASI ORGANİZASYON GİDERLERİNE KATKIDA BULUNAN KURUM VE KURULUŞLAR

TÜRKİYE JOKEY KULÜBÜ

T.C. ZİRAAT BANKASI

TOPRAK MAHSÜLLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜBRE ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ VE ÜYELERİ

BEYAZ ET SANAYİCİLERİ (BEST-BİR) VE ÜYELERİ

KÖY-TÜR

KESKİNOĞLU PİLİÇ

CP PİLİÇ

ER PİLİÇ

BEY PİLİÇ

ÖRDEKÇİ & PAK

ÖNDER

MUDURNU

NAR PİLİÇ

PAK CİVCİV TİCARET A.Ş.

EMRE & PAK

ÖZ-AK

KARAGÜP

ABALIOĞLU

ALTIN CİVCİV

TİPO

TAD

AY-Pİ

BİL-TAV

SU ÜRÜNLERİ DAYANIŞMA VAKFI

TÜRKİYE ZİRAİ DONATIM KURUMU

TÜRKİYE TOHUMCULUK ENDÜSTRİSİ BİRLİĞİ DERNEĞİ (TÜRK-TEBD)

GÜNEŞ TOHUM

SAPEKSA

ALTIN TOHUM

DR TARSA

PIONEER

TAT TOHUM

SU TARIM

AR TARIM

HOECHST

SETO A.Ş.

NOVARTIS

TAREKS

ULUSOY

DAKO TOHUM

PETOSEED

MAY TOHUM

ANADOL TOHUM

CARGILL

PAN TOHUM

BURSA TOHUMCULUK

LAMBWVESTON DOĞUŞ

ÖZBUĞDAY TARIM

ÖNDERTOHUMCULUK

EKİN TARIM

ANADOLU BİRACILIK

ÇAĞDAŞ

RİTO TOHUM

GÜLİSTAN GÜLTAŞ

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (TİGEM)

SEMİTO TOHUMCULUK

ANKA TOHUMCULUK

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ

UN SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

AKDENİZ İHR. BİRLİĞ

BANVİT

MEŞRUBATÇILAR DERNEĞİ

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

PANKOBİRLİK GEN. MÜD.

TİKVEŞLİ

SET-BİR

PINAR ET A.Ş.

PINAR SÜT MAMÜLLERİ SAN. A.Ş.

PENGUEN GIDA SANAYİİ

TARIM İLAÇLARI SANAYİCİ, İTHALATÇI VE TEMSİLCİLERİ DERNEĞİ (TİSİT)

TÜRK BAYER

MT ÜRETİM A.Ş. İSTANBUL

MARET

REDSTAR

SÜT END. SAN. A.Ş.

SÜTAŞ A.Ş.

MAKARNA ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ VE BAĞLI KURULUŞLAR

BESLEN

MAKTAŞ MAKARNACILIK VE TİCARET

FİLİZ GIDA SANAYİ A.Ş.

PASTAVİLLA KARTAL MAKARNA

A. CAN GIDA SANAYİ TİCARET A.Ş.

BARSAN A.Ş. DENİZLİ

GÖYMEN GIDA SAN. A.Ş.

GÖYMEN MAKARNA SAN. A.Ş.

KAYNAK GIDA EV İHT. MAD. SAN.

MAKARNA SAN. DER. MUT-KONYA

MEHMET VELİCANGİL

NUH TİCARET SANAYİ A.Ş.

OBA GIDA SAN. TİC. A.Ş.

SELVA GIDA

UNTAŞ A.Ş. ÇANKIRI

VAK-BİR

VETERİNER İLAÇLARI SANAYİCİLERİ DERNEĞİ (VİSAD)

YEM SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ

DOĞAL KİMYEVİ MADDELER

FMC INTERNATIONAL

HECECRST SCHERING AGREVD TARIM

POULENÇ TARIM İLAÇLARI

DOWELANCO TARIM A.Ş.

GÜNEŞ SİGORTA A.Ş.

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın MUSTAFA TAŞAR'ın Çalışmalarını Tamamlayan I. Tarım Şûrası'nın Ardından Düzenlediği Basın Toplantısında Yaptığı Konuşma

Değerli basın mensupları; Ülkemizde ilk defa düzenlenen 1. Tarım Şûrası'nın çalışmalarını tamamlamasının ardından; Şûra'nın genel bir değerlendirmesini yapmak ve Şûra çalışmaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmek üzere bu basın toplantısını düzenledim. Hepiniz hoşgeldiniz. Beş aya yaklaşan bir dönemde, Bakanlık olarak yürüttüğümüz çalışmaları ve gerçekleştirdiğimiz icraatları, artık tarım kesiminde yeralanlar kadar, sizler de biliyorsunuz. Bu nedenle, bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz icraatları tek tek saymayacağım.

Bugünkü basın toplantısında, en az bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz icraatlar kadar önemli olan, tarım kesiminin bugününü olduğu kadar, yarınını da yakından ilgilendiren 1. Tarım Şûrası ve sonuçları hakkında ana hatlarıyla bilgi vermeye çalışacağım.

Hepinizin bildiği gibi, ülkemizde, tarım kesiminin sıkıntılarının enine-boyuna tartışıldığı ilk Şûra özelliğini taşıyan 1. Tarım Şûrası, üç gün devam eden çalışmalarını dün tamamlamıştır. Siz basın mensubu arkadaşlarımız da Şûra çalışmalarını yakından takip ettiniz. Çalışmalar hakkında kamuoyunu bilgilendirici yazılar yazdınız. 1. Tarım Şûrası'ndan kamuoyunun haberdar olmasını sağladınız. Özverili çalışmalarınız ve objektif değerlendirmeleriniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım; Üç gün boyunca izlediğiniz 1. Tarım Şûrası'nda gözlemlediğiniz gibi, 2000'li yıllara adım atmaya hazırlanan Türkiye'nin tarım sektörü, bir dizi problemin içerisinde sıkışmış bir haldedir. Tarım sektörü denildiğinde, artık sadece tarımsal üretim veya çiftçinin gelir seviyesi akla gelmemekte; üretimden-pazarlamaya, ithalattan-ihracata, örgütlenmeden-toprak ve mülkiyet sorunlarına kadar, tarım sektörünün bir dizi problemi, aşması gereken bir dizi sıkıntısı bulunmaktadır.

Vatandaşlarımızın tükettiği gıdaların hemen hemen hepsinin, Bakanlığımızla direkt veya dolaylı; tarım sektörüyle ise doğrudan ilişkisi vardır. Böylesine kapsamı geniş bir sektör olan tarım kesiminde, hemen hemen nüfusumuzun yarıya yakın bir bölümünün de istihdam edildiğini gözönünde bulundurursanız, tarım sektörü nitelemesinin, ne denli geniş bir yelpazeyi kapsadığını da anlamış olursunuz.

Çözüm yollarının, direkt devletin kasasının gücüyle orantılı olarak ortaya konulduğu, çiftçinin "Aca-

ba devlet bu yıl ürünümü satın alır mı?" endişesiyle üretim yaptığı, küçük tarımsal işletmelerin ve arazi bölünmesinin gün geçtikçe arttığı, dünyada kendi kendine yeter durumda olan yedi ülkeden biri olma özelliğimizi yavaş yavaş yitirmeye başladığımız bir tablo karşısında, Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak bu gidişe bir dur demek, acilen bir çıkış yolu bulmak ihtiyacını hissettim.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı görevine başladığım günden beri, tarım sektörünün temsilcileri ve sektörün uzmanlarıyla birçok toplantı yaptım. Bakanlık olarak aldığımız bütün kararlarda, sektör temsilcilerinin görüş ve dileklerini değerlendirdim. Bu görüş ve dilekler sırasında ortaya konulan değerli görüş ve önerilerin hepsinden faydalandım. Bakanlığımızın aldığı kararlar ve getirdiği yeni düzenlemeler ortak bir uzlaşmanın eseri olsun istedim.

Bu yüzden Bakanlık olarak bugüne kadar aldığımız kararlar ve gerçekleştirdiğimiz icraatlar tarım kesiminde destek buldu; sevinçle karşılandı.

Fakat bütün bunlar, yıllardır ihmal edilen tarım kesimi için yeterli değildi. 2000'li yılları taze bir başlangıç ve yeni bir yükseliş dönemi olarak yaşama arzusunda olan Türkiye'nin, tarım kesimindeki köklü problemleri lokal önlemlerle çözüme kavuşturması mümkün değildi.

Daha tutarlı, daha uzun vadeli, daha gerçekçi ve genele şamil politikaların zaman kaybedilmeden belirlenmesi ve uygulamaya sokulması gerekiyordu. Türk tarımının 2000'li yıllara uygun donanımlara kavuşturulması ve çağın üretim ve örgütlenme modellerini uygulaması gerekiyordu. Bütün bu köklü kararların alınması ve yeni politikaların belirlenmesi, tarım kesiminin bir bütün halinde ortaya koyacağı önerilere ve görüşlere dayandırılmalıydı. İşte bu tablonun getirdiği zorunluluk, Türkiye'de ilk defa yapılan Tarım Şûrası'nın toplanmasını kaçınılmaz hale getirmişti.

Bu nedenle, tarım kesiminin köklü problemlerine, yine tarım kesiminin içerisinde yer alan temsilciler vasıtasıyla çözüm getirilebileceği düşüncesiyle, 1. Tarım Şûrası'nı topladık.

Tarım kesimini temsilen 420 Şûra üyesiyle birlikte, 1000 dolayında davetlinin katıldığı 1. Tarım Şûrası, yaklaşık üç gün süren çalışmalarını tamamlamıştır.

Bazı komisyonlardaki çalışmalar, sabaha kadar sürmüştür. Biz de Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak elimizdeki bütün imkanları seferber ederek, iyi bir ev sahibi olmaya, değerli Şûra üyelerinin rahat çalışmaları için her kolaylığı sunmaya azami gayret gösterdik. Tarım kesimi açısından tarihi bir döneme şahitlik eden ve çalışmalarıyla katkıda bulunan değerli Şûra üyeleri de uykularından, dinlenmelerinden feragat ederek, çok düzeyli tartışmalar ve çok önemli öneriler sunarak, tarım kesimi açısından tarihi bir dönemeç olarak değerlendirdiğim Şûra çalışmalarını tamamladılar.

1. Tarım Şûrası benzeri toplantı ve organizasyonlar, ilgilendiği sektörün problemlerini belirleme, çözüm yolları ortaya koyma ve ileri hedefleri çizme noktasında çok verimli sonuçlar doğurmaktadır. Önemli olan bu sonuçların kağıt üstünde kalmaması, bir an önce hedef alanda uygulanmasıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, 1. Tarım Şûrası kararlarını uygulamaya sokmaya, orta ve uzun vadeli tarımsal politikaların belirlenmesinde gözününde tutmaya kararlı olduğumu ifade etmek istiyorum.

Tarım kesiminin bütün problemleriyle ve boyutlarıyla ele alındığı 1. Tarım Şûrası'nda; daha önce belirlenen tarım kesiminin öncelikli problemleri ve ana meseleleri konularında 10 çalışma grubu tespit edilmişti. 420 dolayındaki Şûra Üyesi, faaliyet ve uzmanlık alanlarına göre katıldıkları komisyonlarda çalışmalarını tamamlayarak, tarım kesiminin problemlerini ortadan kaldırma yolunda yoğun gayret gösteren Bakanlığımıza, yol gösterici fikir ve projeler ortaya koymuşlardır.

Bana göre Tarım Şûrası'nın toplanmasında geç kalınmıştır. Türkiye açısından çok stratejik ve ağırlıklı bir sektör olan tarım sektörü, özellikle son yıllarda gözardı edilmiş, ikinci plana itilmiştir. böylesine önemli bir sektör olmasına rağmen, popülist politikalar izlenerek, gün kurtarılmaya çalışılmış, oysa ihtiyaç duyulduğu zaman çiftçilerimiz ve üreticilerimiz hatırlanır olmuştu.

Oysa, değişen ve gelişen Türkiye'de, çok boyutlu ve karmaşık bir hale gelen tarım kesiminin problemleri mutlaka ortadan kaldırılmalı, tarım kesimini ekonominin sırtında bir yük olmaktan çıkarıp, milli eko-

nomiye güç ve lokomotif olacak bir yapıya kavuşturmak gerekiyordu.

Bunu gerçekleştirmek için, öncelikle tarım kesiminin iç yapısından kaynaklanan problemlerin dökümü yapılmalı, devlet olarak neler yapılabileceğinin tablosu çizilmeliydi. İşte 1. Tarım Şûrası'nın en büyük katkısı, bu noktada ortaya çıkacaktır.

Daha önce de belirttiğim gibi, biz Tarım kesiminin problemlerine yönelik kalıcı çözüm yolları, gelecekte de sürdürülebilir politikalar oluşturmak amacındayız. Bunu sağlama yolunda birikimlerinden ve tecrübelerinden faydalanmak üzere, tarım kesiminin temsilcileri ve konunun uzmanlarını bir araya getirerek, ortak bir uzlaşmanın eseri olacak projelerin ve çözüm tekliflerinin ortaya konulmasını hedefledik.

Üç gün boyunca dakika dakika izlediğim 1. Tarım Şûrası çalışmalarının, bu açıdan da çok verimli geçtiğini özellikle belirtmek isterim. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın; bizim dönemimizde çare üretmeye, çözüm üretmeye ve tarım kesiminin her bölümünü gözeten icraatlar ortaya koymaya başladığını daha önceki basın toplantılarında, örnekleriyle sizlere anlatmıştım.

Bu çözümlerimizi ve icraatlarımızı daha da artırmak üzere, 1. Tarım Şûrası sonucunda ortaya çıkan teklif ve önerilerin bizlere yol gösterici olacağına, bütün samimiyetimle inanıyorum. Tarımla ilgili Kamu ve özel sektör temsilcileri, bütün çiftçi ve üretici kuruluşların temsilcileri ile konunun uzmanlarını bir araya getiren 1. Tarım Şûrası; çok büyük bir katılım ve coşkuyla çalışmalarını tamamladı.

Doğal Kaynakların Korunması, Tarımsal Yapı ve Değişmeler, Araştırma ve Geliştirme, Eğitim ve Yayım, Tarımsal Girdiler, Tarımsal Üretim Politikaları, Destekleme Politikaları, Bitki Koruma-Hayvan Sağlığı-Gıda Kontrolu ve Su Ürünleri, Pazarlama ve Tarımda Örgütlenme konularında çalışmalarını tamamlayan 1. Tarım Şûrası'nın saygıdeğer üyeleri; üretim teknikleri ve üretim kaynaklarından, destekleme ve teşvik politikalarına; araştırma ve eğitim çalışmalarından, tarımsal ürünlerin pazarlanmasına; doğal kaynakların korunması ve tarımsal yapının analizinden, tarımsal girdilere; hayvan sağlığı ve gıdaların kontrolünden, bitki koruma ve su ürünlerine kadar; tarım kesiminin çok çeşitli ve köklü problemlerine çareler üretmek, çözüm yolları teklif etmek ve milli bir tarım politikası oluşturmak için çok verimli bir çalışmayı tamamlamıştır. Bu çalışmaları ve gayretlerinden ötürü, 1. Tarım Şûrası'nın bütün üyelerini kutluyor, Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

1. Tarım Şûrası'nı toplayan Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, Şûra'da ortaya konulan proje ve önerilerin mutlaka hayata geçirileceğini belirtmek isterim.

1. Tarım Şûrası benzeri toplantı ve organizasyonlar, ilgilendiği sektörün problemlerini belirleme, çözüm yolları ortaya koyma ve ileri hedefleri çizme noktasında çok verimli sonuçlar doğurmaktadır. Önemli olan bu sonuçların kağıt üstünde kalmaması, bir an önce hedef alanda uygulanmasıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, 1. Tarım Şûrası kararlarını uygulamaya sokmaya, orta ve uzun vadeli tarımsal politikaların belirlenmesinde gözününde tutmaya kararlı olduğumu ifade etmek istiyorum.

Tarım kesiminin içerisinde yeralan yüzlerce temsilci ve uzmanın ortaya koyduğu projelerin ve çözüm önerilerinin, raflarda unutulmaması, değerlendirilmesi, tarım kesiminin sıkıntılarının aşılmasında bir başvuru kaynağı olarak değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Çünkü Şûra sonucu ortaya konulan kararlar ve teklifler, gerçek bir uzlaşmanın eseridir. Bu karar ve tekliflerin, mümkün olacak en kısa zamanda uygulamaya sokulması, çok geniş bir hedef kitlenin beklenti ve taleplerinin de yerine getirilmesi anlamına gelecektir. Demokrasinin icabı da budur. Sosyal Devlet olmanın gereği de budur. Çünkü; 1. Tarım Şûrası, bir anlamda tarım kesiminin talep ve tekliflerinin ortaya konulduğu sektörel bir referandum anlamına gelmektedir. şura kararlarının gereğini yerine getirmek ve kalıcı bir tarım politikası yerleştirmek de Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak öncelikli hedefim ve görevi olacaktır.

55'inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti döneminde ilklerin başlatıcısı olmaya başlayan ve ilk defa bir Tarım Şûrası'nı da düzenleyen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bundan sonra hedeflerini daha da büyüterek, tarım kesimine kalıcı olacak bir icraat ve çözüm programı bırakma amacında olacaktır.

1. Tarım Şûrası'nın toplanmasına emeği geçen, Şûra çalışmalarını yürüten ve davetlerimize icabet eden herkese teşekkürü borç biliyorum. Şûra sonucu ortaya konulan karar ve tekliflerin, tarım kesiminin sıkıntılarının ortadan kaldırılmasında önemli açılımlar sağlayacağına yürekten inanıyorum.

Bu düşüncelerle konuşmamı bitirirken, basın toplantısına katıldığınız için hepinize teşekkür ediyorum. Sorularınız varsa, cevaplandırmaya hazırım.

BASINDA
I. TARIM ŞÛRASI

Tarım şurasına yeni düzenleme

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar tarafından Aralık ayı içinde toplanacağı açıklanan Tarım Şurası'nın üyeleri, yeniden belirlendi. Yeni yönetmeliğe göre, şuraya, tarımla ilgili meslek ve öğretim kuruluşlarının yanı sıra, 7 coğrafi bölgeden İçişleri Bakanlığı'nca görevlendirilecek ve her bölgeden 3 kişi olmak üzere toplam 21 vali veya görevlendirecekleri vali yardımcıları, Türkiye Muhtarlar Federasyonu'nca her coğrafi bölgeden 3'er kişi olmak üzere toplam 21 köy muhtarı da katılacak.

Öncü 08.09.1997

"Tarım Şûrası Yapılacak"

✓Türkiye Cumhuriyeti 55. Hükümetinin Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar ile Ülkemizin tarım ve hayvancılık alanında karşı karşıya olduğu problemler ile bunların çözüm yolları hakkındaki düşüncelerini konuştuk. Tarımdan hayvancılığa, hayvancılıktan toprak reformuna kadar tüm problemleri konuştuğumuz Bakan Taşar, gazetemize geniş açıklamalarda bulundu.

TAŞAR: "Atatürk döneminde Tarım Şurası toplanmış. O günden bugüne kadar, Türkiye genelini kapsayan bir Tarım Şûrası yapılmamış. Biz, Allah'tan bir mani olmazsa 25-26 ve 27 Kasım 1997 tarihlerinde tarımın sorunlarının görüşüleceği ve sektörün tümünün katılımına açık olacak bir Tarım Şurasını Ankara'da yapacağız."

Tarım Kredi Kooperatifleri'nin mevzuat yönünden bazı sorunlarının bulunduğunu ifade eden Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, bu konunun Bakanlığınca biran evvel çözümleneceğini söyledi.

Mustafa Taşar: "Küçük işletmelerin tarımsal girdi ve kredi ihtiyaçlarının temin edilmesi, ürettikleri ürünlerin değerlendirilerek, en uygun fiyatla satışının sağlanması ve dolayısıyla bu işletmelerin ülkemiz ekonomisinde önemli birer varlık haline gelebilmesi için, tarımsal amaçlı kooperatiflerin etkili bir biçimde geliştirilmesi gerekmektedir." dedi.

Taşar, Kooperatifçilik konusunda ise şunları söyledi: "Kooperatifçilik, özellikle kırsal alanda dağınık ve düzensiz imkanları birleştiren, geliştiren ve güçlendiren, Milli nitelikler kazandıran mükemmel bir dayanışma aracıdır. Bu sebeple gelişmesi için desteklenmelidir."

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar'la yaptığımız röportajı 7.sayfamızda yayınlıyoruz.

Türk-koop. 17.10.1997

I'inci Tarım Şûrası Ankara'da yapılacak

Kent Haberleri Servisi- Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, I. Tarım Şûrası'nın 25-27 Kasım 1997'de Ankara'da düzenleneceğini belirterek, "Şûra, ulusal tarım yapımızın değerlendirilerek, değişen koşullara uygun yeni politikaların oluşturulmasına imkân sağlayacak" dedi.

Taşar, yaptığı açıklamada, Şûra'nın, yönetmelikte yer alan birimlerin katılımı ile daha verimli ve kapsamlı olarak yapılacağını bildirdi.

Bakan Taşar, Şûra'nın amacını şöyle açıkladı: "Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köylüye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konulması, çözüm yollarının aranması ve devletçe götürülecek hizmetlerin belirlenmesi için yetkililere, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkânını sağlamak."

Siyah Beyaz 20.10.1997

1. Tarım Şurası 25-27 Kasım'da

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, 1. Tarım Şurası'nın 25-27 Kasım 1997 tarihlerinde Ankara'da düzenleneceğini belirterek, "Şura, ulusal tarım yapımızın değerlendirilerek, değişen koşullara uygun yeni politikaların oluşturulmasına imkan sağlayacak" dedi. Taşar, Şura'nın amacını, "Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konulması, çözüm yollarının aranması ve devletçe götürülecek hizmetlerin belirlenmesi için yetkililer, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkanını sağlamak" olarak açıkladı. **(Ankara / aa)**

Liberal Bakış 17.10.1997

Tarım şurası üyelikleri

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar tarafından Aralık ayı içinde toplanacağı açıklanan Tarım Şurası'nın üyeleri, yeniden belirlendi. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Tarım Şurası Yönetmeliği'nde yaptığı değişiklik, dünkü Resmi Gazete'de yayımlandı. Yönetmeliğe göre, şuraya, tarımla ilgili meslek ve öğretim kuruluşlarının yanı sıra, 7 coğrafi bölgeden İçişleri Bakanlığı'nca görevlendirilecek ve her bölgeden 3 kişi olmak üzere toplam 21 vali veya görevlendirecekleri vali yardımcıları, Türkiye Muhtarlar Federasyonu'nca her coğrafi bölgeden 3'er kişi olmak üzere toplam 21 köy muhtarı da katılacak. Ayrıca şuraya davetli üyeler arasında damızlık yetiştiricileri birlikleri başkanlarından seçilecek 3 kişi, Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği Başkanı ve Bakan tarafından uygun görülen, konularında uzman veya deneyimli kişiler arasından 20 kişi yer alacak. Şuranın sekreterya işleri, Bakanlık tarafından yürütülecek. Bakan, bakanlık elemanları arasından bir Genel Sekreter seçecek.

Hergün 07.09.1997

Tarım Şûrası nihayet toplanıyor

Leyla ŞEN

Tarım Şûrası aralıkta toplanıyor. Atatürk zamanından beri bir türlü yapılamamış olan tarım şûrası tarihinde ilk kez toplanacak. Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar şûranın yönetmeliğinin Resmi Gazete'de yayımlandığını belirterek, en geç 1997 Aralık ayında şûrayı toplayacaklarını kaydetti. Türk tarımının geleceğinin tartışılacağı şûraya üreticiler, tarıma dayalı sanayi ürünü üretenler, profesörler, sendikalar ve milletvekillerinden oluşan geniş bir katılım sağlanacak.

Göreve geldiklerinden beri bakan olarak yaptığı yenilikleri anlatan Taşar "Bakanlık olarak demokratik kurumlarla oturup konuşarak ne yapılması gerektiğine karar vereceğiz. Hedeflerimizi belirleyeceğiz. Bu hedeflerin belirlenmesi ve işin daha geniş kapsamlı ele alınmasını sağlamak açısından Atatürk'ün zamanından bu yana yapılmamış olan bir olayı gerçekleştirerek, Tarım Şûrası'nı toplayacağız. Bu bizim için çok önemli bir karar" dedi.

Tarım Bakanlığı'nın tarihinde ilk defa bakan olarak yaptığı bir diğer yeniliğin de tarıma dayalı demokratik kitle kuruluşlarının ilk elden temas edebilecekleri bir daire başkanlığı oluşturmak olduğunu kaydeden Taşar "Artık Bakanlıkta işi olan tarıma dayalı demokratik kitle kuruluşları bir kaç yere başvurmak zorunda kalmayacak. Bu kuruluşlar ile ilgilenecek onların isteklerine cevap verecek ve onlarla müşterek çalışabilecek bir daire başkanlığı oluşturduk" şeklinde konuştu.

Tarımla ilgili bütün bilimadamlarını fahri danışmanı ilan ettiğini belirten Taşar, hepsine mektup yazdığını ve bunların 55'inden cevap aldığını ifade etti. Önümüzdeki haftalarda bu bilimadamları ile bir toplantı yapacağını dile getiren Taşar, Meclis'in tatil olmasından da yararlanarak tarımla ilgili derneklerle de temaslarda bulunduğunu söyledi. Taşar, en kısa zamanda Türkiye'nin yeniden dünya üzerinde kendi kendine yetebilen 7 ülkeden biri konumuna getirileceğini kaydetti.

Tarım Bakanlığı'nda yıllardan gelen ihmaller ve bürokratik engeller olduğunu vurgulayan Taşar, yapacakları çalışmalarla Tarım Bakanlığı'nın hantallaşmış olan yapısının ortadan kaldıracaklarını ifade etti.

Dünya 15.09.1997

GÜNDEM 2000: ORTAK TARIM POLİTİKASI REFORMU

7-9 Eylül tarihleri arasında gerçekleşen Tarım Bakanları Gayrıresmi Konsey Toplantısında Tarım ve Kırsal Kalkınmadan Sorumlu Komisyon Üyesi Dr. Franz Fischler, genişleme süreci çerçevesi içinde Ortak Tarım Politikası [illegible]

Baylar ve Bayanlar,

[illegible]

Güncel Avrupa 01.09.1997

Tarımımız masaya yatırılıyor

Tarımımızın masaya yatırılacağı "1. Tarım Şurası"nın açılışını Başbakan Mesut Yılmaz yapacak. 25-27 Kasım tarihleri arasında gerçekleşecek olan şurayla ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, 2000'li yıllara adım atmak üzere olduğumuz bugünlerde, yüksek teknoloji çağının gereklerinin yerine getirilmesi tüm sektörlerde olduğu gibi tarım sektöründe de aktif ve çağdaş politikaların oluşturulmasıyla mümkün olacağını söyledi.

● SİNAN ÇETİN

ANKARA - Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, 2000'li yıllara adım atmak üzere olduğumuz bugünlerde, yüksek teknoloji çağının gereklerinin yerine getirilmesi, tüm sektörlerde olduğu gibi tarım sektöründe de aktif ve çağdaş politikaların oluşturulmasıyla mümkün olacağını söyledi.

Açılışını Başbakan Mesut Yılmaz'ın kapanışını da Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in gerçekleştireceği "1. Tarım Şurası" ile ilgili olarak Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, gazetemize açıklamalarda bulundu. Günümüzde uygulanmakta olan politikaların serbest piyasa ekonomisi koşullarına uygun devletin etkisinin azaldığı, kaliteli üretimi teşvik edici, insan sağlığı ve çevreyi ön plana çıkaran, etkin sonuçlar üreten politikalar olduğunu söyledi. Bakan Taşar, Türkiye'nin tarımına yön verecek olan yeni tarım politikalarının bu esasları içereceğini ifade etti.

Bakan Taşar, "1. Tarım Şurası'nda ulusal tarım yapımızın değerlendirilerek değişen koşullar uygun yeni politikalar oluşmasını sağlayacaktır. Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konması yönünde büyük hizmetler verecek olan 1. Tarım Şurası'nda yeni politikaların oluşturulmasına da ışık tutacak" dedi.

Bakan Taşar, oluşturulacak yeni politikalar ile Türkiyemizin hızla artan nüfusun beslenmesi için yeterli miktar ve kalitede tarımsal üretimi gerçekleştirilmesi için çalışmaların büyük bir hızla sürdürüldüğünü bildirdi.

Bakan Mustafa Taşar

Konumu, ekolojisi ve doğal kaynakları ile Türkiye'nin dünya tarımsal üretiminde önemli bir yere sahip olduğuna dikkat çeken Bakan Taşar, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Tarımımızı; yetersiz ve dengesiz beslenme sorunlarıyla karşı karşıya olan insanlığın hizmetine sunmak ve de Türkiye'nin ekonomisine katkıda bulunmasını sağlamak, ancak tarımsal kaynaklarımızın hem bugün hem de yarınlarda kullanılabilmesiyle gerçekleşebilir. Bunu sağlamak için de tarımda bilimsel yöntemleri ortaya koymamız gerekiyor. Bunu gerçekleştirdiğimiz zaman ülkemiz tarımdaki konumunu korumuş olur."

Türkiye'de tüm tarımsal sorunların tartışıldığı, çözüm ve politikaların üretildiği ilk geniş tabanlı toplantının 1931 yılında, Milli İktisadi ve Tasarruf Cemiyeti tarafından yapılan "1. Ziraat Kongresi" ile gerçekleştiğini hatırlatan Tarım Bakanı Taşar, "Bu tarihten günümüze, Türk Tarım Şurası'nın toplanması konusu çeşitli platformlarda ve zamanlarda, özellikle 90'lı yıllarda sık sık gündeme gelmeye başlamış, buna duyulan ihtiyaç her geçen gün daha da kuvvetli bir şekilde belirginleşmiştir."

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca düzenlenen ve tarımla ilgili her kesim katkılarının bulunduğu Şura Komisyon çalışmalarında Türk tarımı "10 Konu" başlığı altında incelenecek.

Türkiye
23.11.1997

TARIMDA GELECEK ARAYIŞ

Hükümet sektörün sorunlarını Tarım Şurası'nda masaya yatıracak

Türkiye uzun yıllar koruduğu, tarımsal üretimde kendisine yeterli yedi ülkeden birisi olma özelliğini son yıllarda yitirdi. Hiç kuşkusuz sektörün bugünkü durumunu tek bir nedenle açıklamak mümkün değil. İşin mevzuatında yapılan hataları hatırlatan uzmanlar, çıkarılan yasalardaki tutarsızlığın Türkiye'nin tarım politikasını kördüğüm haline getirdiğine ve sorunların doğmasına neden olduğuna dikkat çekti. Tarım politikalarındaki koordinasyonsuzluk ve sektörün içine bulunduğu durum, Anasol-D Hükümeti'ni de harekete geçirdi. Sektörün bugünkü hali ve geleceği, 25-27 kasım tarihleri arasında yapılacak Tarım Şurası'nda tartışılacak. Sorunların çözümü konusunda kararlı olduklarını ifade eden bakan Mustafa Taşar, tarımda 2000'li yılların politikasını belirlemeye yönelik çalışmaların yapıldığını söyledi. Bakanlığın yeniden yapılandırılmasına işaret eden Prof. Dr. Gürol Ergin, şurada sorunları çözmeye yönelik kararların alınmasının umduğunu söyledi.

Bütün hükümetler, tarımın bir reforma ve ayakları yere basan bir politikaya ihtiyacı olduğunu kabul etmelerine ve reform paketleri hazırlamalarına karşın, hiç bir zaman istenilen sonuç alınamadı. Tarımdaki sorunları çözmek amacıyla harekete geçen Anasol-D Hükümeti'nin ilk adımı önümüzdeki haftada yapılacak Tarım Şurası olacak.

Şura hazırlıklarını sürdüren hükümet, destekleme politikalarında belirleyecek Tarımsal Destekleme Alt Komitesi'ni kurdu. Maliye, Tarım, Sanayi bakanlıkları ve Hazine, DPT, DTM müsteşarlarıyla Ziraat Bankası Genel Müdürü'nden oluşan komite, belirlediği destekleme politikalarını Para Kredi Kuruluna sunacak. Böylece destekleme fiyatlarının yılbaşında belirlenecek olmasını Devlet Bakanı Işın Çelebi, "Üreticilere programını önceden yapma imkanı veriliyor" şeklinde değerlendirdi.

İLK ŞURA Tarımsal sorunların tartışıldı ve çözüm politikalarının üretildiği ilk g niş tabanlı toplantının yapıldığı tarih 19 yılına kadar gidiyor. Bu tarihte, Milli İk sat ve Tasarruf Cemiyeti tarafından ge çekleştirilen 1'nci Ziraat Kongresi'nin a dından 1937 yılında Köy Kalkınma Kon resi adı altında bir forum düzenlendi. S olarak da 1981 yılında Türkiye 2'nci Tarı Kongresi yapıldı. Bundan sonra aradan g çen 16 yıl boyunca tarım gibi önemli b sektörün sorunlarına yönelik geniş ça bir çalışma yapılmadı. 25-27 kasımda y pılacak şura toplantısı bu anlamda bir i olacak.

ŞURA İÇİN ÖNERİLER 1980'li yıllara kad tarımda önemli adımlar atıldığını söyl yen Ziraat Mühendisleri Odası Başka Prof. Dr. Gürol Ergin, Toprak Mahsulle Ofisi, Çay-Kur, devlet üretme çiftlikleri gibi kuruluşların sektörün gelişme açısından önemli görevler yerine getirdiğini açıklıyor. 1950'li yıllarda meraların tarıma açılmasıyla en büyük yanlışın yapıldığını belirten Ergin, 40 milyonluk meranın yarısının tarla haline getirildiğini ve geriye kalan yarısının da erozyonlar sonucu mera olma özelliğini kaybettiğine dikkat çekiyor.

Sektörün sorunlarını artıran politikaların esas olarak 1980'li yıllarda uygulandığını kaydeden Ergin, bakanlık düzeyinde yeniden yapılanmaya gidildiğini ve bunun sonucunda da Toprak-Su, Gıda İşleri, Su Ürünleri, Zirai Mücadele ve bitki hastalıkları ile mücadele edecek genel müdürlüklerinin kaldırıldığını vurguluyor. Ayrıca dış ticaret politikasında yapılan değişiklik sonucunda hayvansal ürünlerin ithaline izin verildiğini ve bundan en büyük zararı üreticinin gördüğünü açıklayan Ergin, şu önerilerde bulunuyor: "Çözüm, her şeyden önce bozulan yapıyı düzeltmektir. Tarım Bakanlığı'nda kaldırılan müdürlüklerin, özellikle de Zirai Mücadele Genel Müdürlüğü ile Toprak-Su Genel Müdürlüğü'nün mutlaka kurulması gerekiyor. İkincisi, Türkiye'de üretim yapılan tarım toprakları üretim dışı amaçlar için kullanılmamalıdır. Üçüncüsü tarım topraklarının miras yoluyla bölünmesi önlenmelidir. Bunun için Medeni Kanun'da değişiklik yapılmalıdır. Dördüncüsü de, prim sistemine mutlaka geçilmesi gerekiyor. Bütün bunların Tarım Şurası'nda görüşülerek bir karara bağlanacağını umuyorum."

KARARLAR UYGULANMALI Sorunların çözümü için tartışılarak belirlenen şura kararlarının uygulanmasının çok önemli olduğunu ifade eden Tohumcular Derneği Başkanı Ayhan Elçi, şunları söylüyor:

Toplanacak olan şuranın da geniş kesimlere açık olup olmadığına ve alınan kararların uygulamaya konulup konulmadığına bakmak gerekiyor. Bunun yanında alınan kararlara siyasi iradenin katılması da çok önemli bir konu olarak karşımıza çıkıyor. 1991 yılında 3161 Sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Kuruluş Yasası'nda değişiklik yapan ve bakanlığın görevlerini düzenleyen, 441 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarıldı, ama halen kararname mecliste görüşülmedi. Anayasaya göre KHK'ler öncelikli olarak mecliste görüşülür ve yasallaşır. Ancak aradan altı yıl geçmesine karşın bu KHK yasalaşamadı. Bunun yanısıra bir sürü yasa taslağı da komisyonlarda veya genel kurulda bekliyor. Bütün bunlar siyasi iradenin tarıma verdiği önemi gösteriyor."

Cumhuriyetin ilk yıllarında iç tüketime yönelik geçimlik üretim yapısı geçerliyken 1926 yılında Medeni Kanun'un özel mülkiyeti güvenceye bağlaması, 1925'te de aşarın kaldırılması ile üretimde artış sağlandı. 1930'larda traktörün girmesi ile de Ege ve Çukurova gibi yörelerden başlayarak tarımsal alanlar genişledi. Bu çerçevede 1929 yılında Doğu Bölgesi'nde fakir çiftçilere Hazine topraklarını dağıtmaya yönelik kanun çıkarıldı.

1945 yılında kabul edilen 4753 sayılı yasanın amacı toprağı olmayanları toprak sahibi yapmak, toprağı olanlara da yardımda bulunmaktı. 28 yıllık uygulama döneminde 13 milyon hektar arazi tarıma açılmış olmasına rağmen bunun sadece 2,2 milyon hektarı bu yasaya göre dağıtıldı. Geri kalanı ise genelgelerle işgalcilere haklar ve ayrıcalıklar tanınarak veya Medeni Kanun'un 63[illegible] maddesine göre özel mülkiyete geçirildi. Bu kanunun arkasından 1973 yılında yürürlüğe giren 1757 sayılı kanun ise, 1977 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Tanınan bir yıllık süre içinde de yeni düzenleme yapılamadığı için 1978 yılında yürürlükten kaldırıldı. 1980'li yılların ortasında kabul edilen 3083 sayılı yasa ile önceden kamulaştırılan arazilerin eski sahiplerine iadesine de imkan tanındı.

"TARIMDA 2000'Lİ YILLARIN POLİTİKASI ŞEKİLLENİYOR"

Türkiye'de çalışan nüfusun yüzde 45'ine yakın oranı geçimini tarım kesiminden sağlarken GSMH'den aldığı pay ancak yüzde 15 dolayında. Türkiye açısından böylesine ağırlıklı bir konumda olmasına karşın son yıllarda üvey evlat muamelesi görmesi sonucu tarım sektörü çökme noktasına geldi ve çiftçilerimiz fakirlik sınırına dayandı. Biz bu tabloyu değiştirmek amacıyla tarım sektörünün ve üreticilerimizin problemlerinin bir an önce çözüme kavuşturulmasını sağlayacak adımları atmayı, bunun için gerekli olan politikaları bir an önce uygulama sahasına sokmayı hedefliyoruz.

Değişen dünyada ve gelişen Türkiye'de Tarım Bakanlığı da bu gelişimi yakalayacak ve çağımızın beraberinde getirdiği büyük değişime ayak uyduracak. 1900'lü yılların tarım anlayışı ve tarım politikaları bu dönemde aşılacak, 2000'li yılların örgütlü, bilinçli ve teknolojinin bütün imkanlarından faydalanan bir tarım sektörü ve üretim anlayışı egemen olacak. Artık Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak 2000'li yılların tarım politikalarını şekillendirecek, 2000'li yıllara uygun ilklerin adımını atacak bu uygulamaya başlıyoruz. Bu çerçevede hayvancılığı geliştirmeye yönelik kısa, orta ve uzun vadeli politikaları içeren bir paketi KHK olarak önümüzdeki günlerde Bakanlar Kurulu'na getiriyoruz.

Mustafa Taşar
Tarım ve Köyişleri Bakanı

İntermedya
Ekonomi
16.11.1997

Türkiye'nin ilk Tarım Şurası toplanıyor

PELİN CENGİZ

Hükümet, tarım sektörünün sorunlarını masaya yatırıyor. Türkiye'nin cumhuriyetin ilk yıllarında lokomotif sektörü durumunda olan, ancak hükümetlerin ilgisizliği ve yanlış politikaları nedeniyle geri planda kalan tarım sektörü, ilk kez bir toplantı ile ele alınacak. Tarım politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında yaşanan olumsuzlukları fark eden Anasol - D hükümeti, 2000'li yılların tarım politikalarını tartışacağı ve sektörde yaşanan sorunlara çözüm önerilerinin getirileceği 1. Tarım Şurası'nı, 25 - 27 Kasım tarihleri arasında Ankara'da yapacak.

Çalışan nüfusun yüzde 46'sına yakın bir bölümünün buradan gelir elde ettiği, GSMH'dan ancak yüzde 15 dolayında pay alabilen tarım sektörünün gelişmesi için yeni politika, program ve projelerin geliştirilmesi için zemin hazırlanması sağlanacak.

Şura hazırlıklarına son hızla devam eden Anasol - D hükümeti, tarımda destekleme politikalarını belirleyecek Tarımsal Destekleme Alt Komitesi'ni kurma çalışmalarını da tamamladı. Maliye, Tarım ve Sanayi bakanlıklarının yanı sıra, Hazine, Devlet Planlama Teşkilatı, Dış Ticaret müsteşarları ve Ziraat Bankası Genel Müdürü'nden oluşan bu komite, belirlediği destekleme politikalarını Para Kredi Kurulu'na sunacak. Destekleme fiyatlarının böylelikle yılbaşına yakın bir tarihte belirlenecek olması, üreticilere önceden programını yapabilme şansı verecek.

Öte yandan tarım sektöründe sorunlara çözüm getiren politikaları sonuna kadar desteklediklerini ifade eden Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, 2000'li yılların tarım politikasını belirlemeye yönelik çalışmalar başlattıklarını belirtti. 1991'e oranla, 1995'te buğday, nohut ve tütün üretiminin yaklaşık yüzde 12'şer, arpa üretiminin yüzde 4, şekerpancarı üretiminin ise yüzde 3 oranında azalma gösterdiğini belirten Taşar, "Nüfusumuzun yüzde 46'lık bölümü geçimini tarımdan sağlıyor. Toplam çalışan nüfusun yüzde 43'ü tarım kesiminde bulunuyor. 21. yüzyıl dünyasının galibi, sadece yüksek teknolojinin sahipleri olmayacak, tarımsal üretimde önde olanlar ise en az yüksek teknolojiye sahip ülkeler kadar bir güce erişecekler." şeklinde konuştu.

Finansal Form
19.11.1997

1. Tarım Şûrası 25 Kasım'da

10 komisyon halinde çalışacak şura, ulusal tarım yapısının değerlendirerek, değişen şartlara uygun ...litikaların

ANKARA - 1. Tarım Şurası, 25-27 Kasım 1997 tarihlerinde Ankara'da düzenlenecek. 10 komisyon halinde ulusal tarım yapısının değerlendirilerek, değişen koşullara uygun yeni politikaların oluşturulmasına imkan sağlayacak Şura'ya, üye olarak katılacakların, en geç 24 Kasım'a kadar adlarını yazdırmaları gerekiyor.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerinden alınan bilgiye göre, Şura'nın amacını, "Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konulması, çözüm yollarının aranması ve devletçe götürülecek hizmetlerin belirlenmesi için yetkililerle, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkanını sağlamak" oluşturuyor.

Yetkililer, "oluşturulacak politikalarla, hızla artan nüfusun beslenmesi için yeterli miktar ve kalitede tarımsal üretimin gerçekleştirilmesinin bilimsel yöntemlerin ortaya konulması ile mümkün olacağını" kaydettiler.

Alınan bilgiye göre, şura'ya katılmaları için, tarım ve hayvancılıkla ilgili, 450 kişi, kurum ve kuruluşa çağrı yapıldı.

Yeni Asya 23.11.1997

Tarım Şûrası 25-27 Kasım'da yapılacak

ANKARA - 1. Tarım Şûrası, 25-27 Kasım 1997 tarihlerinde Anka... düzenlenecek.

...misyon halinde ulusal tarım ...n değerlendirilerek, değişen ... uygun yeni politikaların ...masına imkan sağlayacak ...e olarak katılacakların, en ...m'a kadar adlarını yazdır...iyor.

...öyişleri Bakanlığı yetki...an bilgiye göre, Şu... "Türk tarımının daha ...lmesi, yeni teknoloji...si ve yaygınlaştırıl...e ve hayvan yetişti...metlerde karşılaşı...taya konulması, ...anması ve devlet...cek hizmetlerin belirlen...çin yetkililerle, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkanını sağlamak" oluşturuyor.

Milli Gazete 23.11.1997

Taşar'dan tarımda büyük hamle

1.Tarım Şurasını toplayan Taşar Teknisyeni avarelikten kurtardı

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, Türkiye'de ilk defa yapılan 1. Tarım şurası hakkında bilgi vermek üzerinde durabilecek bir sektör yaratmak ve 2000'li yılların tarım politikalarının temelini bugünden atmaktır dedi.

Bakan ... Taşar basın toplantısında ... yönelik ...

... çözüm bekleyen sıkıntıların üzerine kararlılıkla gittiğini ifade ederek. Bu amaçla 1. tarım şurasını topladıklarını belirtti.

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar basın toplantısında özetle şöyle konuştu: "Sebep ne olursa olsun Türkiye Tarım Şurasını toplamakta geç kalmıştır. Biz tarım kesiminin problemlerine yönelik kalıcı ... yolları, gelecekte de sürdürülebilir ... amacındayız. Bunu ... ve ... tekliflerinin ortaya konulmasını hedefledik."

Gübre sübvansiyonlarının çiftçi yerine doğrudan gübre üreticisine ödenmesini amaçlayan kararnamenin Cumhurbaşkanına sunulduğunu belirten Bakan Taşar ayrıca ziraat ve veteriner okullarından mezun olan 722 kişinin de açıktan atanmasının sağlandığını ifade ederek "55. Hükümetin kurulmasıyla birlikte girişimlerimiz sonucu ziraat veteriner teknisyenlerinin atanması için ... açıktan atanma izni alınmıştır. ... olmasın diye

■ TARIM ŞÛRASI

Çiftçinin milli gelirden aldığı pay azalıyor

Ege Çiftçiler Derneği Başkanı Hulusi Tanman, Türk çiftçisinin Gayri Safi Milli Hasıla'dan aldığı payın, son 15 yılda devamlı gerileyerek yüzde 14 seviyesine indiğini belirtti. Tanman, yaptığı yazılı açıklamada, Ankara'da bugün başlayacak olan 1. Tarım Şûrası'na davet edildiklerini belirterek, şûrada, uygulanmasını istedikleri tarım politik... anlatacakları... ...etti: ... yüzde 48'ini oluşturan üretici, milli hasıladan ancak yüzde 14 pay alabilmekte ve devamlı fakirleşmektedir. Bunun sonucu olarak büyük şehirlere göç artmış ve buralarda sosyal patlamalara hazır bir ortam oluşmuştur. Uygulanan yanlış tarım politikaları sonucunda, tarımsal üretimimiz giderek artan nüfusu... ...uzun ve büyüyen ...in ihtiyacını ...az hale gelmiş ve ...ım ürünlerinde dışa ...uştur." Tanman, ...fusun azaltılması, ara...nası, tarımın prim sis...lenmesi, erozyonun ...timin özerkleştiril..., tarım ürünleri ithalatından fon alınması, gerçekçi döviz kuru uygulanması konularında talepleri bulunduğunu kaydetti.

Akşam 25.11.1997

1. Tarım Şûrası Ankara'da başladı

Ecevit: Ulusal tarım politikası oluşturulmalı

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Başbakan **Mesut Yılmaz**, tarım sektörünün sorunlarının günübirlik politikalarla çözülemeyeceğini vurgularken, popülist uygulamalardan uzak durarak **'fiyat ve gelir istikrarını'** sağlamayı amaçladıklarını söyledi. Başbakan Yardımcısı **Bülent Ecevit**, tarımın sorunlarına bilimsel yaklaşılması ve ulusal tarım politikasının oluşturulması gerektiğini kaydetti. DYP Genel Başkan Yardımcısı **Necmettin Cevheri**, Tarım ve Köyişleri Bakanı **Mustafa Taşar**'ın **'tarım sektöründe devlet politikası oluşturulamadığı'** yönündeki sözleri üzerine toplantıyı terk etti.

1. Tarım Şûrası dün Ankara'da başladı. ...anın açılış törenine katılan Başbakan Yılmaz, Türkiye'nin tarımda kendi kendine yeten 7 ülkeden birisi olma özelliğini yitirdiğini, tarım ürünü ihraç eden değil, ithal eden konumuna geldiğini anlattı. Ülkede siyasetçilerin popülist olma lüksünün kalmadığını kaydeden Yılmaz, **"Çözüm bekleyen ...lar içinde boğulan vatandaşı sadece bir seçmen olarak görüp, ait olduğu sosyal ta... kayı da boş vaatlerle oy deposu ha... me davranışı, en çok tarım... kesimi mağdur etme...**

Başbakan Y... tarım soru... manının ge... nın son yıll... Hayvancılık a... dikkat çeken E... timinde Avrupa'... dirdi. Ecevit, **"Sa... mı ihmal etmek ge... ye önem verilmelidir. ... göçe zorlayarak çözü... alandaki gelişme, köy... değil, adına ister köy-ke... veya cazibe merkezleri de... yal hizmetleri yakınlaştıra...** dedi.

Ecevit, Doğu ve Güney... Bölgesi'nde toprak adaletsi... adaletsizliklere yol açtığını vur...

Cumhuriyet 26.11.1997

1. Tarım Şûrası başladı

"Türkiye'nin milli bir tarım politikası olmalıdır"

Başbakan mesut Yılmaz'ın konuşmasıyla başlayan şur'a üç gün sürecek. Şur'anın ilk gününde Başbakan Yılmaz'ın yanısıra Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar ve siyasi parti temsilcileri tarım politikası ile ilgili görüşlerini anlattı.

HABER MERKEZİ

Türkiye 26.11.1997

1. Tarım Şûrası toplanıyor

ANKARA - 1. Tarım Şûrâsı bugün Ankara'da toplanıyor. Ankara Hilton Oteli'nde 3 gün sürecek Şûrâ, 10 komisyon halinde çalışacak. Şûrâda, milli tarım yapısı irdelenerek, değişen şartlara uygun yeni tarım politikaları oluşturulacak. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerinden alınan bilgiye göre, Şûrâ'nın hedefleri arasında başlıca, "Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konulması, çözüm yollarının aranması ve devletçe götürülecek hizmetlerin belirlenmesi için yetkililerle, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkânını sağlama" konuları yer alıyor. Şûrâ'ya katılmaları için, tarım ve hayvancılıkla ilgili, 450 kişi, kurum ve kuruluşa çağrı yapıldı. Çağrı yapılanlar arasında, bakanlıklar, tarımla ilgili örgütler, üniversiteler de bulunuyor.

Yeni Asya 25.11.1997

1. Tarım Şûrası bugün

ANKARA

1. Tarım Şûrası bugün Ankara'da toplanıyor. Ankara Hilton Oteli'nde 3 gün sürecek Şûra, 10 komisyon halinde çalışacak. Şûra'da, ulusal tarım yapısı irdelenerek, değişen koşullara uygun yeni tarım politikaları oluşturulacak. Şûra'ya katılmaları için, tarım ve hayvancılıkla ilgili, 450 kişi, kurum ve kuruluşa çağrı yapıldı. Çağrı yapılanlar arasında, bakanlıklar, tarımla ilgili örgütler, üniversiteler de bulunuyor.

Akit 25.11.1997

Yılmaz: Popülist olma lüksümüz yok

SORUNLAR içinde boğulan vatandaşı boş vaatlerle oy deposu haline getirme davranışlarının geniş kitleleri mağdur ettiğini söyleyen Başbakan Mesut Yılmaz, 1'inci Tarım Şurası'nın açılışında Türkiye'nin bugünkü koşullarında siyasetçilerin popülist olma lüksüne sahip olmadıklarını kaydetti.

Başbakan Mesut Yılmaz 1'inci Tarım Şurası'na Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ile birlikte katıldı.

BAŞBAKAN Mesut Yılmaz, Türkiye'nin çözüm bekleyen bir çok sorunu olduğunu ve bu koşullarda, siyasetçinin popülist olma lüksünün kalmadığını belirtti. Yılmaz, "Sorunlar içinde [illegible] vatandaşı, sadece bir seçmen [illegible] ait olduğu sosyal tabakayı da [illegible] deposu haline getirme [illegible]

... köy-kent, merkez köy gibi isimlerle alt yapıyı topluluştırarak köylerin kalkındırılabileceğini kaydetti.

CEVHERİ'DEN PROTESTO

1'inci Tarım Şurası'na çağrılan çok sayıda konuk arasında, Tarım Bakanlığı yapmış siyasiler de yer aldı. Ancak, eski tarım bakanlarından DYP Şanlıurfa milletvekili Necmettin Cevheri, Bakan Mustafa Taşar konuşurken salonu terketti. Cevheri'nin, Taşar'ın "Tarım Şurası yönetmeliğinin 1992 yılında hazırlanmış olmasına rağmen, bugüne kadar tarım kesimi meselelerinin geniş kapsamlı olarak tartışılacağı Tarım Şurası'nın toplanamayışı Türk tarımı açısından bir eksikliktir. Bu eksikliği tespit ettim ve 1. Tarım Şurası'nın toplanması kararını verdim" sözleri üzerine terkettiği öğrenildi.

Türk tarımını anlatan bir multivizyon gösterisi ile başlayan şuraya Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de bir mesaj gönderdi. Gazetemizin Ankara bürosu muhabirlerinden Çiğdem Toker de, Şura'nın 'Tarımsal Üretim Politikaları' komisyonunda üye olarak görev yapacak.

Hürriyet 26.11.1997

Tarım Şurası, hükümetin "özeleştirisiyle" başladı

■ Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından düzenlenen 1. Tarım Şurası dün Ankara Hilton Oteli'nde çalışmalarına başladı. Yoğun katılımın olduğu Tarım Şurası'nda hükümet ortakları, Türkiye'nin artık kendi kendine yeten tarım ülkesi olmadığını belirterek, yıllardır tarıma gereken önemin verilmediğini söylediler. 1. Tarım Şurası 3 gün sürecek. ■ Haberi 6. sayfada

Dünya 26.11.1997

... hükümet ortakları "Kendi kendine yeten tarım ülkesi" sözünün artık doğru olmadığını söylediler ...

Tarım Şurası'nda özeleştiri

Tarım Taşar: Çiftçi zenginleşti

1'inci Tarım Şurası'nda konuşan Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, peşin ödemeler ve ürünlere iyi fiyat verilmesi sonucunda, 4.5 ayda çiftçinin fakirleşmediğini, zenginleştiğini söyledi. Sayfa 3

Taşar: Tarımsal kredi faizleri düşecek

Taşar: TTK'daki yolsuzlukları açıklayacağım

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, Tarım Kredi Kooperatifleri'nde önceki yönetim kurulunun 1997 yılı için [illegible] milyon dolara yaptığı gübre ihalesini, bu yılki yönetimin [illegible] milyon dolara gerçekleştirdiğini bildirdi.

1. Tarım Şûrası'nın başlamasından önce gazetecilerin sorularını cevaplandıran Mustafa Taşar, gübre kararnamesinde yapılan değişikliklerin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından da uygun görülüp, kısa süre sonra imzalanacağını umduklarını kaydetti.

Şûra için yaklaşık 45 milyar liralık harcama yapıldı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca organize edilen ve bugün başlayan 1. Tarım Şurası için yaklaşık 45 milyar lira harcama yapıldığı öğrenildi.

KATKIDA BULUNAN KURULUŞLAR

Şûra organizasyon giderlerine katkıda bulunan kuruluşlar şöyle: "Ziraat Bankası, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Toprak Mahsulleri Ofisi, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Türkiye Jokey Kulübü, Türkiye Tohumluk Endüstrisi Derneği ve üyeleri, Besd-Bir ve üyeleri, Set-bir ve üyeleri, Gübre Üreticileri Derneği ...

Liberal Bakış 26.11.1997

Tarım Şûrası hareketli başladı

1. Tarım Şûrası geniş bir katılımla çalışmalarına başladı. Açılışına Başbakan Mesut Yılmaz'ın da katılarak bir konuşma yaptığı şûrada Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar'ın sözlerinden alınan eski Tarım bakanlarından Necmettin Cevheri, salonu terk etti. Yine eski bakanlardan İsmet Attila da Taşar'ın konuşmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirdi. Haberi 7'de

Zaman 26.11.1997

...mda hareketli şûra

1. Tarım Şûrası geniş bir katılımla çalışmalarına başladı. Tarım bakanı ve köyişleri bakanı Taşar'ın sözlerinden alınan eski tarım bakanlarından Necmettin Cevheri salonu terk etti.

Mustafa Taşar

Necmettin Cevheri

Çiftçilere sözleşmeli model

Gübre kararnamesi geri döndü

"Tarım sektörü, önemini koruyor"

Başbakan Yılmaz ve Yardımcısı Ecevit dün Ankara Hilton Oteli'nde düzenlenen 1'inci Tarım Şurası'nın açılışına katıldı. Yılmaz açılış konuşmasında, Türkiye'de tarım sektörünün önemini korumaya devam ettiğini söyledi.

Başbakan 1'inci Tarım Şurası'nda konuştu:

"Vatandaşı oy deposu olarak görmüyoruz!"

ANKARA- Başbakan Yılmaz, çözüm bekleyen sorunların içinde boğulan vatandaşı, sadece bir seçmen olarak görüp, ait olduğu sosyal tabakayı da boş vaatlerle oy deposu haline getirme davranışlarının, en çok da tarımla uğraşan kesimi mağdur ettiğini söyledi. Yılmaz, "Siyasetçinin popülist olma lüksü kalmamıştır" dedi.

Yılmaz, Tarım Şurası'nda şunları söyledi: "Çözüm bekleyen sorunların içinde boğulan vatandaşı sadece bir seçmen olarak görüp, ait olduğu sosyal tabakayı da boş vaatlerle oy deposu haline getirme davranışı pek çok sorunun çözümünü zorlaştırmakta, geniş vatandaş kitlelerini de mağdur etmektedir. En fazla mağdur olan da tarımla uğraşan kırsal kesimdir" dedi. (Murat ŞAHİN)

Gözcü 26.11.1997

opülist olma
ksümüz kalmadı'

Y. Yüzyıl
26.11.1997

Taşar: Her çiftçinin vergi numarası olacak

Tarım Şûrası'nda söz komisyonlarda

Dünya
27.11.1997

Taşar:
"4.5 ayda çiftçimiz zenginleşti"

ANKARA (aa)— Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, peşin ödemeler ve hükümet olarak ürünlere iyi fiyat verilmesi sonucunda, 4,5 ayda çiftçinin fakirleşmediğini, zenginleştiğini söyledi.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından düzenlenen 1. Tarım Şûrâsının açılışında konuşan Tarım ve Köyişleri Bakanı Taşar, hükümete geldikten sonra çiftçinin yaklaşık 2.5 yıldan beri ödenmeyen 44 trilyonluk destekleme ve sübvansiyon ala caklarını ödendiğ Toprak Ofisi'nü 5.5 mily hububat üreticiye on lira p ödeme y söyledi. afetlerde gören çi kredi borçlarının faizsiz olarak ertelendiğini, afetzede çiftçiye 9 trilyon liralık faizsiz tohumluk sağlandığını, KKTC'de tabii afetlerden zarar gören çitfçilere de yardım yapıldığını anlatan Taşar, Ziraat Bankası'nın ekonomik nedenlerle kredi faizlerini artırdığını da hatırlattı

TAŞAR

Yeni Asya
26.11.1997

BİRİNCİ TARIM ŞURASI

Bu hafta birinci tarım şurası çalışmalarına başladı. Aslında bu geç kalınmış bir şuradır. Çünkü Türkiye bir tarım ülkesidir. Türkiye, geniş toprakları, çok müsait bir iklimi, daha doğrusu iklimleri ve GAP projesi ile bugünün ve yarının dev tarım potansiyeli olan bir ülkedir. Türkiye sulanmaya müsaittir. Bütün ırmaklarımız denize akmaktadır. Halbuki denizin suya ihtiyacı yoktur. Tropikal iklime yakın Akdeniz iklimi hüküm sürer. Muz ve kivi dahil birçok tropikal meyve sebze bizde yetişir. İnsanların en büyük ihtiyacı olan buğday ve diğer hububat en verimli şekilde üretilir.

Dr. Seyfi ŞAHİN

Bütün bu nimetlere rağmen Türkiye maalesef kendisine yetişir hububat üretemiyor. Hayvancılığın sabote edilmiş eti dışarıdan alıyor. Hatta karpuzu bile dışarıdan almak lüksüne kapılmış durmadan tüketen bir ülke haline gelmiştir.

Bu halde oluşumuz şüphesiz yöneticilerin tarım politikalarındaki aksaklıklardır.

Eğer eti dışarıdan getirirseniz, yani yıllanmış ve kokmuş belki de radyasyonlu ve hatta deli danalı ... Türkiye'ye sokarsanız herhalde Tü... hayvancılık zarar eder. Halbuki Türki... ...aları ve yem sanayi yeterli halde...

...ve diğer hububatın Türki... ...sılacak bir iştir. İnşallah ...ler de dışarı ülkelere

...urta uretimi en i... ...kardeş Türk ...tavuk sat... ...ir tıkan... ...a gir...

...ray ...a ye...

...üç TARIM ...dır. Yani bu ...uretimini artıra... ...ayinin gelişmesi...

...nı Başbuğ Alparslan ...aktır. ...KENTLERİ her on köy... ...şın sermayesi ile bir sına... ...merkez köye tarım istasyonu ...anlamaktır. ...entinde toprak işletilirken ayrıca ...alıkçılık ve arıcılık gibi üretim sahala... ...aktır. İnşallah şura sonuçları memleke... ...nilletimiz için hayırlı olur.

Hergün
28.11.1997

Tarım nüfusu AB'ye gizli engel

■ Tarım Şûrası'nda kendisine hediye edilen kasketi giyen Cumhurbaşkanı Demirel, "Türkiye'nin AB önündeki gizli engellerden biri de tarım nüfusudur. Nüfusunun yüzde 80'i köylerde yaşayan bir milletin zengin olması mümkün değildir" dedi

Bugüne kadar bu nüfus yüzde 40'a çekildi, ama bununla birlikte nüfusumuzda da büyük artış oldu. Nüfusunun yüzde 80'i köylerde yaşayan bir milletin zengin olması mümkün değildir. Bugün Türk tarımının en büyük sıkıntılarından biri nüfustur. Avrupa Birliği ülkelerinde bugün tarımla uğraşan nüfus yüzde 10'dur. ABD'de ise yüzde 3'tür. Bugün bizim geldiğimiz nokta yüzde 40'tır. Türkiye'nin AB önündeki gizli engellerden biri tanesi de tarım nüfusudur. AB ülkelerinde 30 milyon tarımla uğraşan insan varsa biz de 30 milyon var" dedi.

Türkiye
28.11.1997

"Önce kasket sonra fötr taktık"

...ıması'na katılan Cumhurbaşkanı Demirel'e Tarım ve Köyişleri ...ar, bir kasket hediye etti. Kasketi giyen Demirel, "Bu şapka... ...aha sonra fötr taktık. Çünkü devrin icabı oldu" dedi.

Sabah
28.11.1997

"Tarım şurası önemli adım"

Akit
27.11.1997

Benim köylümün sayısı azalmalı'

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, nüfusunun yüzde 40'ının tarımda çalıştığı bir ülkede, tarımın sorunlarının çözülemeyeceğini belirterek, "Bu yüzde 40 nüfusu, yüzde 10'lara, hatta altına düşürmek lazım" dedi.

Ankara- Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, nüfusunun yüzde 40'ının tarımda çalıştığı ülkede, tarımın sorunlarının ...ülemeyeceğini belirterek, "Bu ...de 40 nüfusu, yüzde 10'lara, ...ta altına düşürmek lazım" dedi. ...mirel, Tarım Şurası'nda fötürü... çıkarıp kasket de giydi. ...Demirel, Türkiye'nin Avrupa ...liği konusunda yaşadığı bazı sı...tıların da tarımda çalışan nüfu...ı fazlalığından kaynaklandığını ...guladı. Demirel, Tarım Şurası'... üçüncü gününde yaptığı ko...nmada, asrın başında dünya nü...unun 1,9 milyar kişi olduğunu ...gün ise 4,5 milyara çıktığını be...ti. 2030 yılında dünya nüfusu...ı 12 milyara çıkacağını vurgula... Cumhurbaşkanı D... ...ünya kadar ...

...kenin zengin olması mümkün değildir" dedi ve Türkiye'nin tarımda kendi kendine yetmesi gerektiğini vurgulayarak şunları söyledi:

" Geçmişte Türkiye'de kara saban, kara kağnı, kara çadır ve kara öküz vardı. Şimdi ise Türkiye 850 bin traktörün sahibidir. İşte devrim budur. 15 ülkeyi içine alan Avrupa Birliği'nde tarım nüfusu, genel nüfusun yüzde 8'ine tekabül ediyor. ABD'de bu oran yüzde 3'tür. Türkiye'nin kendi k... yetmesi ...

...etiği kasketi takan Cumhurbaşkanı ... Daha sonra fötr taktık. Çünkü devrin ...

...nancındayız. Tarımın sürdürülebi...ir tarım ilkesine uygun olarak ge...ştirilip güçlendirilmesini bir ülkü ...arak benimseyeceğimize bütün ...ım camiasının bunu görev saya...ına inanarak başarıya ulaşma...andımız olduğunu yüce ulusu...u bildiririz."

Yeni Yüzyıl
28.11.1997

Demirel az ve öz köylü istiyor

Köylü olmakla övünen Cumhurbaşkanı Demirel, Avrupa Birliği'ne girmek için tarım nüfusunun yüzde 10'lara, hatta altına çekilmesi gerektiğini belirtti

ANKARA - Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, nüfusunun yüzde 40'ı tarımda çalışan bir ülkede, tarımın sorunlarının çözülemeyeceğini belirterek "Bu yüzde 40 - 44 civarındaki nüfusu yüzde 10'lara, hatta altına düşürmek lazım" dedi.

Demirel, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) girmesindeki en büyük engellerden birisinin tarım nüfusundaki yüksek oran olduğunu söyledi.

Demirel, 1. Tarım Şurası'nın 3. gününde, AB'nin üye ülkelere tarım için subvansiyon verdiğini ha...tırlatarak şunları söyledi:

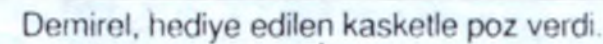
"Bu gizli bir engeldir. Avrupa'nın 15 ülkesinin tarım nüfusu Türkiye'deki tarım nüfusu kadardır. Eğer subvansiyonlar söz konusu olursa, 15 Avrupa ülkesi ne alıyorsa, Türkiye tek başına alacak. Onun için kaçıyorlar, yoksa Türkiye'nin Avrupa'dan geri kalan bir tarafı yok."

Demirel, Türk tarımının ikinci meselesinin verim olduğunu, eğitimden, bilimden ve teknolojiden Türkiye'nin nasibini alması gerektiğini belirtti. "Türkiye'nin kendi kendine yetmesi şarttır. Şart değilse o zaman dışarıdan tarım ürünü alırsınız. Tabii dövizini varsa alırsınız. Ama yüzde 44'ü tarımda çalışan bir ülkede, bu benim izzeti nefsime dokunur" diyen Demirel, bir başka sorunu da maliyet olarak ortaya koydu.

Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfusun yüzde 80'inin tarımda çalıştığını ifade eden Demirel, "O dönemde 50 milyon dönüm arazi ekilmekteydi ve yılda bir milyon ton buğday alınmaktaydı. Türkiye, bugün 850 bin traktörün sahibidir. İşte devir karasabandan, öküzden traktöre kaymıştır. İşte devrim budur" dedi. (Radikal)

Cumhurbaşkanı, parti başkanı olarak politika yaptığı yıllarda özel bir önem verdiği tarım nüfusunun Türkiye için fazla olduğunu ifade etti. Demirel, yine de kasket takmayı ihmal etmedi.

Radikal
28.11.1997

Demirel, hediye edilen kasketle poz verdi.

'Tam 40 yıldır kasketliyim!"

Cumhurbaşkanı Demirel'e, katıldığı Tarım Şurası'nda Tarım Bakanı Mustafa Taşar tarafından kasket hediye edildi. Kasketi takan Demirel, "Biz bu kasketi senelerce giydik. Sonra fötre geçtik. Kasketi beğenmediğimizden değil, devrin icabı öyleydi. Biz aslında 40 yıldır kasketliyiz" diye konuştu.

● Tuğrul SARITAŞ ► 5'de.

Tarım Şurası'nda "kasket" giydi

...urbaşkanı Demirel, 1'inci Tarım Şurası'nın son gününe katıldı. Tar... ...Taşar, Demirel'e, Türk çiftçisinin simgesi sayılan kasket hediye e... ...giyen Demirel, kameraman ve foto muhabirlerine poz verdi.

Gözcü
28.11.1997

Kasketi taktı, köylülüğe kızdı

Demirel: Tarım nüfusu fazla

Cumhurbaşkanı, tarım nüfusunun AB ülkelerinin toplamına eşit olmasının Türkiye'nin AB'ye girmesinin önünde gizli bir engel teşkil ettiğini söyledi

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, törenin sonunda Demirel'e bir kasket armağan etti. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, "Biz bu kasketi çok taktık. Daha ...fötr taktık. Çünkü devrin icabı öydu" dedi. (Fotoğraf: AA)

Cumhuriyet
28.11.1997

Demirel: Tarımda ithalat izzetinefsime dokunuyor

850 bin traktörün sahibidir. İşte devir kara...dan, kara öküzden traktöre ...evrim budur" dedi. ...ün geçimini ...

ANKARA (Cumhuriye... Cumhurbaşkanı Süleym... nüfusunun yüzde 44'ü tarı... Türkiye'nin dışarıdar... almasının "izzetinefsine" ... belirterek Türk tarımır... durumuna getirilmesi ve ... yetmesi gere... Cumhurbaşkanı Demirel, ... Tarım Şûrası'nın genel ... Demirel, 2020-2030 yıl... milyara çıkacak dünyan... besleneceği konusun... düştüğünü vur... haklılık payır... Türkiye'nin 1920'... yüzde 80'inin tarı... çeken Demir... bölümü tarımda ça... olması mün... bakıldığında kara... çadır ve kara ök...

Demirel'e köylü kasketi

Demirel dün Ankara Hilton Oteli'nde Tarım Şurası'na katıldı. Tarım Bakanı Taşar, Demirel'e köylü kasketi armağan etti.

Posta
28.11.1997

Taşar'ın tarım şurası memnunluk yarattı

Taşar-Cumhurbaşkanı'nın fötr şapkasını bile değiştirdi

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar'ın, 1. tarım Şurasında Cumhurbaşkanı Süleyman Den... kasketi vermesi, Gazian... konusu oldu. Mustafa Ta... anlamlı espiriler yaptığ... Gaziantep liler "Taşar ... yapıyor, hemde mesaj veriy... konuştu."

Bakan Taşar'ın 1. Tarı... başlatması ile, Türkiye tar... tarihe geçtiğini belirten... "Tarım ve Köyişleri Ba... Taşar tarım şurasını... Tarım sektöründe re...

Tarım Şurasına katılan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e köylü şapkası he...ye etmekle de anlamlı bir espiri ...mıştır. Zira fötr şapka ile tanınan ...kanına köylülük payesini ...Cumhurbaşkanı ...köylü ve...

...ÇOBAN ... VE KÖYLÜ MUSTO ... BU RESİM ... YILLARCA HAFIZALARDAN ... SİLİNMEYECEK ... BİR ANI OLARAK KALACAK

Güneş 29.11.1997

Taşar: Tarım yük olmaktan çıkacak

ANKARA (Zaman) – Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, şura sonucu ortaya konulan kararlar ve tekliflerin gerçek bir uzlaşmanın eseri olduğunu belirterek, "Şura kararlarının uygulanması konusunda, tavsiye kararı alındı" dedi. Taşar, tarım kesiminin ekonominin sırtında bir yük olmaktan çıkarılacağını ifade etti.

Taşar, üç gün süren ve dün sona eren 1. Tarım Şurası çalışmalarına ilişkin dün, basın toplantısı düzenledi. Taşar, "Türkiye'de, çok boyutlu ve karmaşık bir hale gelen tarım kesiminin problemlerinin mutlaka ortadan kaldırılması gerekmektedir. Tarım kesimini ekonominin sırtında bir yük olmaktan çıkarıp, milli ekonomiye güç ve lokomotif olacak bir yapıya kavuşturmak gerekiyordu. Bunu gerçekleştirmek için, öncelikle tarım kesiminin iç yapısından kaynaklanan problemlerin dökümü yapılmalı, devlet olarak neler yapılabileceğinin tablosu çizilmeliydi. İşte 1. Tarım Şurası'nın en büyük katkısı, bu noktada ortaya çık... çıkmıştır." diye konuştu.

DESTEKLEME KOMİTE...

Basın toplantısın... cilerin çeşitli ke... cevaplandıran ... Gübre Ka... nan ilk ...

> Tarım Bakanı Taşar: Tarım kesimini ekonominin sırtında bir yük olmaktan çıkarıp, milli ekonomiye güç ve lokomotif olacak bir yapıya kavuşturmak gerekiyor.

Par... kararı ... bir zemin... rıldığını söy...

Şura kararlarının uygulanması konusunu içeren bir soru üzerine Taşar, "Burası demokratik bir ülkedir. Bu kararlar hemen yarın sabahtan itibaren uygulanacak diye bir karar yok. Ancak kısa, orta ve uzun vadede uygulanması yönünde gereken kanun, yönetmeliklerin çıkarılması gereki... karşılığını verdi. Taşar, şurada, tarım politikalarının tek elde toplanması konusunda da "tavsiye kararı" alındığını bildirdi.

Zaman 29.11.1997

"Tarım sektörü hep göz...

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar: "Şura sonucu ortaya konulan kararlar ve teklifler, gerçek bir uzlaşmanın eseridir" dedi

Mustafa Taşar

KANUN VE YÖNET... GEREKİYOR

TARIM ŞURASI

POLİTİKA GÜNLÜĞÜ

Sebahattin ÖNKİBAR

TAŞAR'IN YAPTIĞI

TÜRKİYE ...

POLİTİKA GÜNLÜĞÜ — Tarım Şurası

POLİTİKA DÜNYASI 5. SAYFADA

Baba kasket taktı

Tarım ve Köyişleri Bakanı Taşar'ın hediye ettiği kasketi takan Demirel, "AB'ye tam üyelik için tarım nüfusunun azalması gerekir" dedi. 5'te

Tarım nüfusu azalmalı

Demirel: Tarım nüfusunun fazlalığı AB'ye tam üyelikte engel

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, nüfusun yüzde 40'ının tarımda çalıştığı bir ülkede, tarımın sorunlarının çözülemeyeceğini belirterek, "Bu yüzde 40 nüfusu, yüzde 10'lara, hatta altına düşürmek lazım" dedi.

Türkiye 29.11.1997

Taşar, Baba'ya kasket hediye etti

Tarım Şûrası'na Giderken

BAŞYAZI

Şahan Özgen

...un %45'i gibi büyük ...ğraşmasına rağmen ...r Milli Tarım ...dığı herkezce

...plansızlık tarımda ...ten ülkeler arasındaki ...ürünleri ithal eden ...sokmuştur. Son 15-20 ...onomideki payı gittikçe

...n zaman içinde tarıma ...verilmemiş, politikacılar, ...ı mevcut sorunlar üzerinde ...nemişler veya üretilen ...ın yolları dikkate ... Oysa tarım açısından iklim ...apı olarak son derece elverişli ...izde artık kendi kendimize ... ve ithalata yöneliyoruz. **...yada bir çok ülke tarım ...rıyla ilgili bir çok ...lerini halletmişlerdir.** Çiftçi ...syonlarını kurmuşlar ve bu ...asyonlar da gelişerek kendileri için kararlarda etkili olabilmektedirler. Amerika'da o kadar etkili

Türk-Koop Kasım 1997

MUSTAFA TAŞAR:
'Tarım Şûrası'nda uzlaşma gerçekleşti'

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, şura sonucu ortaya konulan kararlar ve tekliflerin gerçek bir uz'aşmanın eseri olduğunu belirterek, "şura kararlarının uygulanması konusunda, tavsiye kararı alındı" dedi.

Taşar, üç gün süren ve dün sona eren 1. Tarım Şurası çalışmalarına ilişkin bugün, basın toplantısı düzenledi. Tarım kesiminin sorunlarının bütün boyutlarıyla ele alındığı tarım şurasının yapılmasında geç kalındığını bildiren Taşar, Türkiye açısından çok stratejik ve ağırlıklı bir sektör olan tarım sektörününün, özellikle son yıllarda gözardı edildiğini ve ikinci plana itildiğini bildirdi. Taşar, şunları söyledi: "Böylesine önemli bir sektör olmasına rağme popülist politikalar izlenerek, gün kurta çalışılmış, oya ihtiyaç duyulduğu z çiftçilerimiz ve üreticilerimiz hatırla Oysa, değişen ve gelişen Türkiye'de, boyutlu ve karmaşık bir hale gelen tarı kesiminin problemleri mutlaka ortadan kaldırılmalı."

Akşam 29.11.1997

Taşar, "tarım sektöründe yaşanan sıkıntılar çözülecek

2000'li yıllara hazırlanan Türkiye'nin tarım sektörünün bir dizi problemin içerisinde sıkışmış bir halde olduğunu söyleyen Taşar, **"tarım sektörü dendiğinde artık sadece tarımsal üretim veya çiftçinin gelir seviyesi akla gelmemekte, üretimden pazarlamaya, ithalattan ihracata örgütlenmeden toprak ve mülkiyet sorunlarına kadartarım sektörünün bir dizi problemi aşması gereken bir dizi sıkıntı bulunmaktadır"** dedi.

Bakan Mustafa Taşar, bu göreve geldikten sonra tarım sektörünün temsilcileri ile birçok toplantı yaptığını ve aldığı görüşler doğrultusunda sektörde sıkıntıların giderilmesi için kararlar alındığını ifade ederek, **"Ancak bu kararlar üreticinin ve sektörün sıkıntılarını gidermeye yetmiyor. Bu yüzden bakanlık olarak bugüre kadar aldığımız kararlar ve gerçekleştirdiğimiz icraatlar tarım kesiminde destek buldu sevinçle karşılandı. Fakat tüm bunlar yıllardır ihmal edilen tarım kesimi için yeterli değildi. 2000li yılları taze bir başlangıç ve yeni bir yükseliş dönemi olarak yaşama arzusunda olan Türkiye'nin tarım kesimindeki köklü problemlerini lokal önlemlerle çözüme kavuşturması mümkün değildi. Daha tutarlı daha uzun vadeli ve genele şamil politikaların zaman kaybedilmeden belirlenmesi ve uy... lamaya sokulması gerekiyordu. İşte ... nun getirdiği zorunluluk Türkiy... yapılan Tarım Şurası'nın ... nılmaz hale getirmişti...**

Taşar, 55 ... tıcısı olmaya... şurasını... bu...

Gaziantep 27 29.11.1997

Taşar'dan Baba'ya kasket

1. Tarım Şurası'nın kapanış konuşmasını yapan Cumhurbaşkanı Demirel, Tarım Bakanı Mustafa Taşar'ın hediye ... kasketi takarak, ... poz verdi. ...başkanı Süley... Demirel, "Bu kas... de yıllarca tak... fakat daha sonra ... değişti, ben de fötr ... zorunda kaldım" ... hediye ettiği şapkayı giyen Demirel, yaptığı açıklamada, artık devrin değiştiğini ve herkesin fort yerine şapka giydiğini belirtti.

Demirel, 1. Tarım Şurası ile ilgili açıklamasında ise Türkiye'nin yurt dışındaki imajının düzeltilmesine ihtiyaç bulunduğunu belirterek, bu alanda Türkiye'ye karşı haksızlık yapıldığını, ancak buna kendilerinin davranış ve açıklamalarıyla kendilerinin de ... bulunduğunu ...

Tarım Şurası'nın kapanış konuşmasını ... Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar' ın ...

Yeni GAP 30.11.1997

AB'YE GİRİŞ ZOR

Taşar: AB'ye girmemize İslam engel

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin önündeki en büyük engelin İslam olduğunu söyledi. Ankara'da yapılan ve üç gün süren Tarım Zirvesi'nden sonra bir basın açıklaması yapan Taşar, "Türkiye nüfusunun yarısı tarımla uğraşıyor. Bu da diğer bir engel" dedi. Taşar, "Ancak tam üyelik yolunda Türkiye'nin önündeki en büyük engel Müslüman olmamız" diye ekledi. Daha önce de Avrupa Topluluğu yetkilileri benzer şekilde Türkiye'nin AB'ye girişinde en önemli engelin İslâm olduğunu vurgulamışlardı.

Y. Şafak 29.11.1997

Çiftçiye desteklem fiyatı yerine prim

...ım ve Köyişleri Bakan... yerine fabrikaya süb... ...in çıkardığı kararna... da destekleme siste... ...le çalışmalar başlat... ...lınan kararlar doğ... ...ının açıklanması ... sistemi uygula... yeni oluşturu... ...miyi de orta... ...m sistemi ...nya fiyat... ...de oluş... yok... fiyatla... formu... hayata keşfetme...

...rın üzerinde belirli bir ödeme yapılı öngörüyor. Prim miktarının belirle... de ise çitfçinin eline geçmesi gerek miktarı ile dünya fiyatları arasında ...cak farkın esas alınması planlanıyo ...rım Şurası Genel Kurulu'nda da ka... ...len prim sisteminin sağlıklı biçim... ...lanması için bazı şartların yerine ge... ...si gerekiyor. Bu sistem için, üretici... ...gili bilgilerin toplanarak üretici kay... tutulması, borsa sisteminin gelişme... ürünlerin borsada pazarlanmasının ...laştırılması yani kısaca serbest piy... ...zeninin kurulması öngörülüyor.

Öncü 30.11.1997

Hasan Tahsin EROL

Tarım Şûrası

...ağı'nın Kasım a... ...'da **"Tarım Şû...** ...af olan tüm ilgili... ...iendiği bildirilen ... doğrusu çok önemli bir ülke **...k tutulacağı...** ...ma ne yazık **...beylik söz...** hiç bir iz bı...

Yeniden yap...

Tarım yöneteceğim hiç bir şey akıllarına ge... için büyük arzu besledikleri ... **tak Tarım Politikası** ve **AB** üyesi ülke... lerin Tarım Bakanlıkları teşkilat yapısını incelemek de mi akıllarına gelmiyor? Bugün Tarım ve Köyişleri Bakanlığı adının arkasındaki **"Köyişleri"** kelimesi bile eğreti bir ekleme olarak durmaktadır? Zira **Köyişleri** ile ilgili **Köy Hizmetleri Teşkilatı** bir Devlet Bakanlığı'na bağlı bulunmaktadır. Ayrıca Tarım Bakanlığı'nın **toprak, su, gübre, finansman, pazarlama, kooperatif, destekleme, tarım ürünleri standart kontrolleri** ve benzeri konularda hiç bir teşkilatı, hiç bir yetkisi ve hatta ilgili yoktur.

Tarımın bu temel fonksiyonlarının bir çatı, bir şemsiye altında toplanıp bir yeniden yapılanmaya gidilmesi şarttır. Yoksa **bol bol konuşup havanda su dövüp** zamanımızı boşa harcamaktan başka bir iş yapmamış oluyoruz. Ayrıca bugün **akılcılığı ön planda tutarak** ülkelerini yönetenler bilmektedirler ki, ülkeler sorunlarını birbirlerinden aldıkları, yalnız evrensel çok yönlü bilim ve teknoloji ile değil ve fakat teşkilat yapılarını da birbirlerinden alarak çözmektedirler. Tarım Bakanlığı'nı **yapısal reforma** nasıl kavuşturulabileceğine ilişkin görüşlerimi gelecek yazımda belirteceğim.

Gazete Ege 30.11.1997

Şura bitti, Tarım sektörü sorunlara çözüm bekliyor

Üç gün boyunca Ankara'da toplanan 1'inci Tarım Şurası, sektörün ilk kez organize bir şekilde sorunlarını dile getirmesini sağladı. Tarım sektörü temsilcileri, şimdi başta Tarım Bakanı Mustafa Taşar olmak üzere hükümetten Şura'da dile getirilen sorunların çözümü için adım atılmasını bekliyor.

HABER ANALİZ

Şura'dan neler çıktı?

Mustafa Taşar

Hürriyet 30.11.1997

1. Tarım Şûrası 25 Kasım'da

10 komısyon halinde çalışacak şura, ulusal tarım yapısının değerlendirerek, değişen şartlara uygun yeni politikaların oluşturulmasına imkan sağlayacak.

ANKARA - 1. Tarım Şurası, 25-27 Kasım 1997 tarihlerinde Ankara'da düzenlenecek.

10 komisyon halinde ulusal tarım yapısının değerlendirilerek, değişen koşullara uygun yeni politikaların oluşturulmasına imkan sağlayacak Şura'ya, üye olarak katılacakların, en geç 24 Kasım'a kadar adlarını yazdırmaları gerekiyor.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkililerinden alınan bilgiye göre, Şura'nın amacını, "Türk tarımının daha iyi seviyelere gelmesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, köye, çiftçiye ve hayvan yetiştiricisine yönelik hizmetlerde karşılaşılan aksaklıkların ortaya konulması, çözüm yollarının aranması ve devletçe götürülecek hizmetlerin belirlenmesi için yetkililerle, ilgili temsilciler arasındaki görüşmeler sonucunda yeni politikaların oluşturulması imkanını sağlamak" oluşturuyor.

Yetkililer, "oluşturulacak politikalarla, hızla artan nüfusu beslenmesi için yeterli mikt[...] kalitede tarımsal üretimin ge[...]çekleştirilmesinin bilimsel y[...]temlerin ortaya konulması il[...] mümkün olacağını" kaydett[...]

Alınan bilgiye göre, şura'[...] katılmaları için, tarım ve hay[...]vancılıkla ilgili, 450 kişi, ku[...] ve kuruluşa çağrı yapıldı.

Yeni Asya 27.11.1997

ZÜLFİKAR DOĞAN

Tarım Şurası toplandı, haberiniz var mı?

MOZAİK — Kenan AKKOCAOĞLU

I. TARIM ŞURASI KUTLANDI

I. Tarım Şura'sı nedeniyle düzenlenen kokteylde, ünlü siyasiler biraraya geldi. Başbakan Mesut Yılmaz ve yardımcısı Bülent Ecevit'in de katıldığı gecede, Tarım ve Köyişleri Bakanları da yaptıkları hizmetler karşılığında, plaketle onurlandırıldılar.

Mesut Yılmaz, Hasan Kılavuz ve Mustafa Keten...

Hükümetlerde görev almış tarım bakanları Bülent Ecevit'in elinden plaket aldı

Mustafa Taşar, konuklarıyla ilgilendi

Tarıma yeni şekil

Tarım Bakanı Mustafa Taşar memleketi Gaziantep'te çiftçilere büyük vaadlerde bulundu.

Tarım ve Köyişleri Bakanı Mustafa Taşar, 1. Tarım Şûrası'nda alınan kararların, Türk tarımının sorunlarına neşter vurarak, geleceğini şekillendireceğini söyledi.

Tarım bakanı mustafa Taşar, Gaziantep'in Oğuzeli ilçesinde, yerel yöneticilerle yaptığı toplantıda, Gaziantep'e yapılacak yatırımlar, Bakanlığı'nın ve Hükümet'in çalışmaları hakkında açıklamalarda bulundu.

İnşaatı devam eden Gaziantep Havaalanı Kilis karayoluna, Oğuzeli ilçesi bağlantısının da ekleneceğini belirten Taşar, sorunları çözmek için azami göster[...] [...]detti.

[...]u olduğunu vurgulayan Taşar, "Tarım sektörünü ayağa kaldırmak için kalıcı politika üretiyoruz. Türk çiftçisi, bundan böyle üvey evlat olarak görülmeyecek" dedi.

Bakan Taşar, İl Özel İdaresi ile Gençlik ve Spor Müdürlüğü tarafından mahalli kulüplere forma yardımı yapılması dolayısıyla düzenlenen törene de katıldı.

Taşar, Gaziantep'teki 231 mahalli kulübe, 460 milyon lira harcamayla, kulüplerinin tescilli renklerini taşıyan 18'er takım forma alındığını söyledi.

Ortadoğu 16.12 1997

Tarım Şûrası'nın Sonuç Raporları Yayımlandı

[...] ve 25-27 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen [...]yük önem taşıyan [...]isyon Raporları, bir kitapçık halinde yayımlandı

[...] ayrı komisyon tarafından konuların işlendiği şura sonucunda, her [...]rilerini ayrı ayrı rapor halinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na [...]lığın bundan sonraki politikalarını belirleyeceği açıklandı.

Finansal Forum 27.11.1997

Yönetim Kurulu Başkanımız Ertuğrul Özdemir;

Tarım Şûrası Hepimiz için önem taşıyor

●Merkez Birliğimiz Yönetim Kurulu Başkanı Ertuğrul Özdemir, 26.11.1997 tarihinde Kanal A Televizyonu'ndaki Gündem Programına katılarak, teşkilatımızdaki gelişmeler hakkında bilgi verdi.

●Kuruluşumuzdaki, özellikle son günlerdeki gelişmeler üzerinde duran Ertuğrul Özdemir'in açıklamaları esnasında, Yönetim Kurulumuzun Eski Başkanı Eyüp Sami Uslu'da telefon bağlantısıyla açıklamalara iştirak etti.

●Özdemir açıklamalarında geçtiğimiz günlerde yapılan Tarım Şûrası'yla da ilgili açıklamalarda bulunarak: **"Bu Şura benim ve bütün çiftçiler için büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu Şûra'da görüşülen konular, 30 milyon insanı doğrudan ilgilendirmektedir. Sonuçlarının olumlu olmasını temenni ediyorum."** dedi.

Türk-Koop Ocak 1998

[...]uşan Cumhurbaşkanımız Süleyman [...] yüzde kırkının tarımda çalıştığını [...]**n büyük bölümü tarımda çalışan bir [...]n mümkün değildir. Türkiye'de tarımda [...]de onların altına düşürmek şarttır. Bu da [...]r.**

[...]**uzun yüzde kırkı tarımla uğraşmasına [...]n tarım ürünü alınırsa; bu benim izzeti [...]ur."** dedi.

Tarımın, ülkelerin ekonomisindeki yerine işaret eden Başbakan Mesut Yılmaz ise yaptığı konuşmada, gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun bütün ülkelerin tarıma özel bir önem vermeleri gerektiğini ifade ederek; **"Türkiye'de artık siyasetçinin popülist olma lüksü kalmamıştır. Çözüm bekleyen sorunlar içinde boğuşan vatandaşı, sadece bir seçmen olarak görmek, sorunların çözümünü zorlaştırmakta ve vatandaşı mağdur etmektedir. Bu tutumlardan en çok mağdur olan kesim ise kırsal alanda yaşayan köylülerimizdir. Bu kesimin problemlerinin çözümü için çok yol alınmıştır. Ama yeterli değildir."** dedi.

Türkiye'nin tarım meselelerine bilinçli ve bilimsel bir yaklaşım zamanının gelmiş ve geçmekte olduğunu ifade ederek sözlerine başlayan Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ise, tarımın ekonomik ve sosyal boyutlarına dikkat çekerek; **"Bazı çevreler, ileri bir sanayi ülkesi olabilmek için Türkiye'nin tarıma verdiği desteği ihmal ettiğini söylerler. Oysa, sanayide ileri ülkeler, aynı zamanda tarımda da ileri olan ülkelerdir. Yani sanayileşme uğruna, tarımı ihmal etmek gerekmez. Tam tersine, ikisini birlikte dayanışma içinde geliştirmek gerekir."** şeklinde konuştu.

[...] Türkiye'ye gelen Tarım ve Köyişleri Ba[...] [...]terdiği I.Tarım Şûrası'nda bir kaç kez kürsüye gelen Tarım ve Köyişleri Bakanı Taşar, Cumhurbaşkanı[...] [...]tarıma bakış açısını detaylarıyla anlattı.

● *Haberi 7.Sayfada*

Türk-Koop Ocak 1998

134.

YIL

T.C. ZİRAAT BANKASI

GÜVEN DOLU ÇAĞDAŞ BANKA